

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі
Ы.Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы

Министерство образования и науки Республики Казахстан
Национальная академия образования им. И.Алтынсарина

**КӘСІБИ СТАНДАРТТЫ ЖӘНЕ ҰЛТТЫҚ БІЛІКТІЛІК ТЕСТІН
ЖЕТІЛДІРУ ШЕҢБЕРІНДЕ ПЕДАГОГТЕРДІ АТТЕСТАТТАУДАН
ӨТУГЕ ДАЙЫНДАУ БОЙЫНША ӘДІСТЕМЕЛІК ҰСЫНЫМДАР**

**МЕТОДИЧЕСКИЕ РЕКОМЕНДАЦИИ
ПО ПОДГОТОВКЕ ПЕДАГОГОВ К ПРОХОЖДЕНИЮ АТТЕСТАЦИИ
В РАМКАХ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО СТАНДАРТА И
НАЦИОНАЛЬНОГО КВАЛИФИКАЦИОННОГО ТЕСТА**

Нұр-Сұлтан
2019

Ұлттық білім академиясының Ғылыми кеңесімен баспаға ұсынылды.
(2019 жылғы 17 қыркүйектегі № 8 хаттама)

Рекомендовано к изданию Ученым советом Национальной академии образования им. И. Алтынсарина (протокол № 8 от 17 сентября 2019 года)

Кәсіби стандартты және ұлттық біліктілік тестін жетілдіру шеңберінде педагогтерді аттестаттаудан өтуге дайындау бойынша әдістемелік ұсынымдар әзірлеу – Нұр-Сұлтан: Ы. Алтынсарин атындағы ҰБА, 2019. – 98 б.

Методические рекомендации по подготовке педагогов к прохождению аттестации в рамках профессионального стандарта и национального квалификационного теста - Астана: НАО имени И. Алтынсарина, 2019. – 98с.

Жұмыста педагогтарды аттестаттау рәсімін реттейтін нормативтік құжаттарды зерделеу негізінде біліктілікті тестілеу нәтижелерінің талдауы ұсынылды, аттестаттауға даярлауда мұғалім үшін әдістемелік ұсынымдар мен кадамдық іс-қимыл алгоритмі әзірленді.

Әдістемелік ұсыныстар облыстық (аудандық) әдістемелік орталықтардың/кабинеттердің басшылары мен әдіскерлеріне, орта білім беру ұйымдарының басшыларына арналған.

В работе на основе изучения нормативных документов, регулирующих процедуру аттестации педагогов, представлен анализ результатов квалификационного тестирования, разработаны методические рекомендации и пошаговый алгоритм действий для учителя в подготовке к аттестации.

Методические рекомендации адресованы руководителям и методистам областных (районных) методических центров/кабинетов, руководителям организаций среднего образования.

© Ы.Алтынсарин атындағы
Ұлттық білім академиясы, 2019
©Национальная академия образования
им. И.Алтынсарина, 2019

Кіріспе

Қазақстанның 2050 жылға дейінгі Даму стратегиясында алдағы кезеңдегі экономикалық және әлеуметтік серпілістің жетекші факторы «адамдардың өздері, олардың ерік-жігері, энергиясы, табандылығы, білімі» болып табылатыны атап өтілді, ал ХХІ ғасырдағы қоғамның дамуының негізгі принципі бірінші кезекте білімділік деңгейімен анықталатын ұлттың бәсекеге қабілеттілігі болады. Халықаралық деңгейде бәсекеге қабілеттілік индексын арттыру мақсатында Қазақстан Республикасының Білім беру жүйесі соңғы онжылдықта айтарлықтай өзгерістерге ұшырады.

Білім беру саласындағы инновациялық үрдістер қоғамның жаһандануы, адам ресурстарының ұтқырлығы, ақпараттық-коммуникациялық технологиялар саласындағы алып өзгерістер, қолжетімді және алуан түрлі ақпаратқа, оның ішінде интернетке көшу, бұқаралық ақпарат құралдары мен технологиялар, ғылымдағы инновациялар, Ұлттық біліктілік жүйесін жетілдіру салдарынан туындады.

Отандық білім беруге қойылатын қазіргі заманғы талаптар Қазақстанның жедел әлеуметтік-экономикалық дамуын қамтамасыз ету қажеттілігімен, басқарушылық құзыреттілігі бар кәсіби кадрларды даярлау қажеттілігімен және ғылымды қажетсінетін жоғары технологиялық өндіріс және нарықтың инновациялық дамуы жағдайында қызметке бейімдеу-шығармашылық дайындығымен байланысты.

Педагогикалық қызмет Қазақстан Республикасы Ұлттық Кәсіпкерлер палатасы Басқарма Төрағасының 2017 жылғы 8 маусымдағы № 133 бұйрығымен бекітілген «Педагог» Кәсіби стандартымен реттеледі. Стандартқа сәйкес «педагогикалық қызмет – бұл бір адамның екінші адамға тек тікелей әсері емес, сонымен қатар олардың өзара іс-қимылы». Педагог қызметінің объектісі педагогикалық процесс болып табылады, ал оқушы әсер ету объектісінен қызмет субъектісінің позициясына көшеді.

Салалық біліктілік шеңберінің паспортына сәйкес педагог білім беру саласының бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білім беру педагогикалық қызметкерлерінің тұратын кәсіби тобына жатады. Кәсіби стандартқа қосымша Салалық біліктілік шеңберінде келесі құндылықтар белгіленген:

- кәсіби қызметте шешім қабылдау үшін әлеуметтік, этикалық және кәсіби жауапкершіліктің жоғары дәрежесі.
- кәсіби құндылықтарға бейімділік (позитивтілік, тілектестік, білім алушыларға, әріптестерге құрмет, педагогикалық такт).
- жалпы адамзаттық және ұлттық құндылықтарды олардың бірлігінде қабылдау.
- педагогикалық шеберлікті үнемі жетілдіру және өзін-өзі оқыту арқылы педагогтардың кәсіби қалыптасуы.

Қазақстан Республикасында педагогикалық кадрларды аттестаттау мұғалімдердің кәсібилігін бағалау бойынша маңызды рәсім болып табылады. 2018 жылдан бастап аттестаттаудың жаңа ережелері анықталды (№ 152.12.04.2018), оларға сәйкес мұғалім бес санатты: педагог, педагог-модератор,

педагог-сарапшы, педагог-зерттеуші, педагог-шебер лауазымдардың нақты белгіленген құрылымы шеңберінде жұмыс істейді.

Мұғалімдердің лауазым құрылымында неғұрлым жоғары санаттарға жылжуына қарай, олардың терең білімі болуы, оқытудың неғұрлым күрделі және тиімді әдістерін көрсетуі, оқу процесі және мектепте оқушыларды бағалау жүйесі саласындағы міндеттерді өз мойнына алуы, өз әріптестеріне, т. б. көмектесуі тиіс. Мұғалімдердің қызметтік сатымен алға жылжуына қарай мектептегі лауазымдардың кең ауқымын назарға ала отырып, лауазымдардың құрылымы мансапты әртараптандыруға ықпал етеді (мектептегі мұғалімдер үшін басқару функциялары, әдістемелік бірлестіктерге қатысу, жас мұғалімдер үшін тәлімгерлік), бұл педагогикалық қызметке жағымды уәждемелік әсер етеді.

Лауазымдар құрылымының неғұрлым жоғары санатын беру мұғалімдерді аттестациялаудың ресми процесінен өтуді көздейді. Мансаптық дамуға байланысты бұл процестер кәсіби даму үшін ынталандыра алады.

Осы әдістемелік құралда мұғалімдерді аттестациялаудың жаңа процедурасы бойынша қорытындылар ұсынылады, осы іс-шараның ағымдағы жағдайына талдау жасалды.

Мақсаты: Бастауыш, негізгі және жалпы орта білім беру мұғалімдерін аттестаттауға дайындаудың тиімді жолдарын анықтау және аттестаттаудың жаңа рәсімін зерделеу.

Міндеттер:

- жаңа ережелер бойынша бастауыш, негізгі және жалпы орта білім беру мұғалімдерін аттестаттау нәтижелерін талдау;
- педагогтарды аттестаттау рәсімін реттейтін нормативтік құжаттарды зерделеу;
- мұғалімді Ұлттық біліктілік тестілеуге дайындау үшін алгоритм жасау;
- мұғалім қызметінің қорытындыларын кешенді жинақтау механизмін анықтау.

Ғылыми жаңалығы:

- аттестаттаудың нормативтік негіздері талданды және осы рәсімді реттеудегі артықшылықтар мен кемшіліктер анықталды;
- 2018-2019 жылдары бастауыш, негізгі және жалпы орта білім беру педагогтарын сапалы бағалау бойынша үрдістер анықталды;
- кәсіби стандарт шеңберінде мұғалімдердің педагогикалық құзыреттілігін құраушы және ұстанымдары әзірленді.

Практикалық маңыздылығы:

- Survio онлайн-сауалнамалар жүйесі және Телеграм мобильдік қосымшасы арқылы педагогтарды аттестациялаудың жаңа рәсімін бағалау бойынша құралдар анықталды;
- мұғалімді аттестаттауға дайындау үшін алгоритм әзірленді;
- Ұлттық біліктілік тестілеуге дайындық бойынша мұғалімдерге арналған әдістемелік ұсыныстар әзірленді;
- қызмет қорытындыларын кешенді аналитикалық жалпылау бойынша ұсыныстар әзірленді.

1 2018 ЖЫЛЫ МҰҒАЛІМДЕРДІ ЖАҢА ЕРЕЖЕЛЕР БОЙЫНША АТТЕСТАТТАУ РӘСІМІ: ҚОРЫТЫНДЫЛАР МЕН НӘТИЖЕЛЕР

1.1 Педагогтарды аттестаттаудың нормативтік және құқықтық негізі

Аттестаттау педагог қызметкер мен оларға теңестірілген тұлғалардың кәсіптік құзыреттілігін бағалау негізінде біліктілік талаптарына сәйкестігін анықтау мақсатында, сондай-ақ білім беру ұйымдарының педагог қызметкерлерін аттестаттаудан өткізу кезінде бірыңғай тәсілді қамтамасыз ету үшін өткізіледі.

Педагог қызметкерлерді аттестаттаудың негізгі мақсаттарына:

- педагогикалық қызметкерлердің біліктілік деңгейін, олардың әдіснамалық мәдениетін, тұлғалық кәсіби өсуін, олардың заманауи педагогикалық технологияларды қолдануын мақсатты, үздіксіз арттыруды ынталандыру;
- педагогикалық еңбектің тиімділігі мен сапасын арттыру;
- педагогикалық қызметкерлердің әлеуетті мүмкіндіктерін пайдалану перспективаларын анықтау;
- негізгі білім беру бағдарламаларын іске асырудың Кадрлық жағдайларына мемлекеттік білім беру стандарттарының талаптарын есепке алу;
- педагогикалық қызметкерлердің біліктілігін арттыру қажеттілігін анықтау;
- педагогикалық қызметкерлердің еңбекақы деңгейін саралауды қамтамасыз ету жатады.

Осылайша, педагогикалық кадрларды аттестаттау білім беру қызметтерінің сапасын арттыру құралдарының бірі болып табылады. Мұғалімдердің мансабының белгілі бір кезеңдерінде санаттардың өзгеруін білдіретін аттестаттау, сондай-ақ есеп берушілік (мысалы, мұғалімдердің кәсіпке сәйкестігін сертификаттау және тиімсіз жұмысты анықтау), кәсіби даму және мансаптық өсуді жүзеге асыру туралы пайдалы ақпарат бере алады.

Педагогтерді аттестаттау рәсімі мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білім берудің жалпы білім беретін оқу бағдарламаларын, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі, қосымша білім берудің білім беру бағдарламаларын және арнайы оқу бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарында қызмет атқаратын педагог қызметкерлер мен оларға теңестірілген тұлғаларды және білім және ғылым саласындағы өзге де азаматтық қызметшілерді аттестаттаудан өткізу қағидалары Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 27 қаңтардағы № 83бұйрығымен бекітілген.

Педагогикалық қызметкерлерді аттестаттау ұлттық біліктілік тестілеу және педагогикалық қызметкер қызметінің қорытындыларын кешенді талдау жолымен екі кезеңде жүзеге асырылады. Бұл ретте:

1) білім берудің тиісті деңгейіндегі мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарының (МЖМБС) талаптарын орындау;

2) мәлімделген біліктілік санатына сәйкес педагог қызметкердің біліктілік деңгейіне қойылатын біліктілік талаптарын сақтау;

3) өзінің кәсіби қызметінде Қазақстан Республикасының Білім беру саласындағы нормативтік құқықтық актілерінің талаптарын орындауанықталады.

Сондықтан педагог тізімде көрсетілген нормативтік-құқықтық құжаттарын басшылыққа алуы қажет.

Педагог қызметкер біліктілік санаттарын алуға (растауға) аттестаттаудан кемінде бес жылда бір рет өтеді.

Педагог қызметкерді аттестаттау штат кестесінде белгіленген және еңбек шартында, жұмысқа қабылдау туралы бұйрықта көрсетілген білімі туралы дипломда көрсетілген мамандыққа сәйкес жүзеге асырылады.

Жасына байланысты зейнетке шығуға дейін бес жылдан аспайтын уақыт қалған педагог қызметкерлердің және оларға теңестірілген тұлғалардың біліктілік санатының қолданылу мерзімі аяқталған жағдайда, оларда бар біліктілік санаттары кезекті аттестаттаудан босату туралы өтінішке сәйкес зейнеткерлік жасқа толғанға дейін сақталады.

Жұмыс барысында нормативтік құжаттарға талдау жүргізілді, атап айтқанда:

- Ұлттық біліктілік шеңбері,
- Білім беру саласындағы салалық біліктілік шеңбері.
- Педагогтың кәсіби стандарты.
- Қазақстан Республикасы Білім және ғылым Министрінің 2016 жылғы 27

қаңтардағы № 83 бұйрығы

1.1-суретте. ұлттық біліктілік шеңберіндегі 4, 5, 6,7 деңгейлер педагогикалық қызметке арналғанын көрсететін ақпарат ұсынылған. Білім беру саласындағы салалық біліктілік шеңберінде де деңгейлер мен құзыреттер көрініс тапты:

- 4 ҰБШ деңгейі 4.1, 4.2,

- 5-5.1., 5.2. (құзыреттер жоқ, біліктер, дағдылар мен білімдер ғана көрсетілген),

- 6-6.1., 6.2, 6.3., 6.4.,

- 7 деңгейі 7.1, 7.2-ден тұрады.

Талдаудың келесі кезеңі «Педагог» кәсіби стандартына сәйкес өткізіліп, құзыреттілік сипатының сапасы ұсынылды. Біліктілік белгілерінің жиынтық саны 4 деңгейде– 113, 5 – 99, 6 – 236 құрайды ал, 7 деңгей ешқандай құзыреттілікті көздемейді.

2016 жылғы 27 қаңтардағы № 83 бұйрыққа сәйкес әрбір санат бойынша құзыреттілікті талдау нәтижесі:

- педагог-модератор-4
- педагог-сарапшы – 6,
- педагог-зерттеуші – 6,
- педагог-шебер – 8 құзыреттілік көрсетті.

Осылайша, нормативтік құжаттарды зерделеу салалық біліктілік шеңберінде педагог-сарапшы санаты жоқ, сондай-ақ пайыздық қатынаста шекті деңгей түсініксіз екенін көрсетті.

АНАЛИЗ НОРМАТИВНЫХ ДОКУМЕНТОВ ПО АТТЕСТАЦИИ ПЕДАГОГОВ								
НРК (уровень)	ОРК (уровни и компетенции)	Профессиональный стандарт «Педагог»	Совокупное количество квалификационных признаков	Наименование должностей по ОРК	Уровни квалификационного тестирования (Приказ № 83 от 27.01.2016)			
					Педагог-модератор (50%/30%)	Педагог-эксперт (60%/30%)	Педагог-исследователь (70%/30%)	Педагог-мастер (80%/30%)
4	4.1, 4.2	4.1. – 56 4.2. - 57	113	4.1 Учитель без категории 4.2 Учитель 1 категории				
5	5.1, 5.2 Отсутствуют компетенции, Указаны лишь умения, навыки и знания	5.1. - 54 5.2. - 45	99	5.1 Учитель 1 категории 5.2 учитель высшей категории				
6	6.1, 6.2, 6.3, 6.4	6.1. – 55 6.2. -59 6.3. – 56 6.4. -66	236	6.1. Учитель-стажер 6.2 учитель 2 категории 6.3. – Учитель-модератор, учитель 1 категории	4 компетенции	6 компетенций		
7	7.1, 7.2	-	-	7.1. – Учитель-исследователь 7.2. – Учитель-мастер			6 компетенций	8 компетенций

1.1-сурет

Әрбір аттестатталушы адам бойынша тиісті деңгейдегі аттестаттау комиссиясы мынадай шешімдердің бірін шығарады:

- біліктілік тестілеуден сәтті өткен және қызмет қорытындыларын таңдамалық жинақтау біліктілік талаптарына сәйкес болған жағдайда, *«өтініш берілген біліктілік санатына сәйкес келеді»*;
- қойылатын біліктілік талаптарының біреуіне сәйкес келмеген жағдайда, *«өтініш берілген біліктілік санатына сәйкес келмейді»*.

Санаттарды көтергісі келетін педагогтар жаңа жүйе бойынша аттестаттауға өтініш береді, ұлттық біліктілік тестілеуін тапсырады, қызмет қорытындыларын кешенді жинақтаудан өтеді.

1.2 Жаңа ережелер бойынша аттестаттау нәтижелерін талдау

2018 жылы педагогтарды аттестаттау екі рет өткізілді: мамыр және қараша айларында. Аттестаттау «педагог-модератор», «педагог-сарапшы», «педагог-зерттеуші», «педагог-шебер» біліктілік санаттары бойынша өткізілді.

Аттестаттау рәсіміне барлығы 108 181 педагог қатысты. Ұлттық біліктілік тестілеу және аттестаттау барысында педагогтер қызметінің қорытындыларын кешенді талдау қорытындысы бойынша жаңа ережелерге сәйкес 66 492 адам өткен, бұл 61% құрайды. Тиісінше, аттестаттауға қатысушылардың жалпы санынан 39% педагог, яғни 41 689 адам аттестаттаудан өтпей қалған (1.2.-сурет).

1.2.-сурет

Біліктілік санаттары бөлінісінде аттестаттаудың оң қорытындылары былайша бөлінді (1.3-сурет):

- «педагог-модератор» біліктілік санатын алу үшін барлығы 31 274 педагог қатысты, 20 734 аттестаттаудан өтті, бұл **66%**;
- «педагог-сарапшы» біліктілік санатын алу үшін 39 830 педагог қабылданды, оның ішінде 23 848 адам (**59%**);
«педагог-зерттеуші» біліктілік санатын алу үшін 34 076 педагог қатысты, оның ішінде 20 858 (**61%**) адам оң нәтиже алды;
- «педагог-шебер» біліктілік санатын алу үшін аттестаттауға 3 008 педагог қатысты, оның ішінде 1 052 (**34%**) адам өтті.

1.3.-сурет

Сондай-ақ, 1 кестеде көрсетілген өңірлер бойынша педагогтарды аттестаттау нәтижелері шығарылды:

2.1-кесте. Жаңа жүйе бойынша аттестаттаудан өткен педагогтардың саны (2018 ж.)

№	Облыстар	Аттестаттаудан өткен педагогтардың жалпы саны	педагог-модератор	педагог-сарапшы	педагог-зерттеуші	педагог-шебер
1	Ақмола	3410	1064	1405	900	41
2	Алматы	4873	1493	1937	1404	39
3	Ақтөбе	3945	1356	1347	1223	19
4	Атырау	3377	1094	1252	989	42
5	БҚО	4598	1624	1987	975	12
6	Маңғыстау	3061	1111	986	923	41
7	ШҚО	4364	1291	1492	1492	89
8	Жамбыл	4488	1573	1586	1266	63
9	Қарағанды	4611	1475	1618	1496	22
10	Қызылорда	4200	1302	1833	1056	9
11	Түркістан	7935	2416	2971	2342	206
12	Қостанай	2993	1127	991	826	49
13	Павлодар	3051	773	900	1298	80
14	СҚО	2953	866	1135	929	23
15	Нұр-Сұлтан қаласы	2591	670	772	1031	118
16	Алматы қаласы	2401	736	633	921	111
17	Шымкент қаласы	3534	737	979	1753	65
Барлығы		66492	20734	23848	20858	1052

- «педагог-модератор» біліктілік санатын алу үшін барлығы 31274 педагог өтініш білдірген. Оның 20734-і яғни, **66%** аттестаттаудан өткен,
- «педагог-сарапшы» біліктілік санатын алу үшін барлығы 39830 педагог өтініш білдірген, оның ішінде сәтті өткен 23848 адам яғни, **59%**,
- «педагог-зерттеуші» біліктілік санатына барлығы 34076 педагог өтініш берген. Өткен педагогтер саны 20858 (**61%**),
- «педагог-шебер» біліктілігін алуға 3008 педагог қатысқан, оның 1052-сі (**34%**) ғана аталған біліктілік санатын алған.

Сондай-ақ, 1.2.1-кестеде көрсетілген өңірлер бойынша педагогтарды аттестаттау нәтижелері шығарылды: осылайша жаңа жүйе бойынша елімізде 2018 жылы жалпы 66492 педагог аттестаттаудан өткен. Оның ішінде 20734 педагог-модератор, 23848 педагог-сарапшы, 20858 педагог-зерттеуші, 1052 педагог-шебербіліктілік санаттарын алған (1.2.1-кесте).

1.2.1 2018-2019 жылдарға арналған ұлттық біліктілік тестілеудің қорытындысын талдау

Аттестаттаудың бірінші кезеңі Ұлттық біліктілік тестілеу болып табылады, ол «... білім беру саласындағы уәкілетті орган айқындайтын ұйым әзірлеген тестілер бойынша бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білімнің жалпы білім беретін оқу бағдарламаларын және арнайы білім берудің оқу бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарында қызмет атқаратын педагог қызметкерлер мен оларға теңестірілген адамдардың кәсіптік құзыреттілік деңгейін айқындауға бағытталған рәсім» болып табылады. Педагог қызметкерлердің ұлттық біліктілік тестілеуін білім беру саласындағы уәкілетті орган айқындайтын ұйым жылына екі рет: мамыр және қараша айларында ұйымдастырады және өткізеді, сондай-ақ тест тапсырмаларының сипаттамалары берілген, Ұлттық біліктілік тестілеуді өткізу шаралары мен шарттары көрсетілген:

- «Оқу пәнінің мазмұны» - 70 тапсырма;
- «Педагогика, оқыту әдістемесі» - 30 тапсырма.

Ұлттық біліктілік тестілеуінің жалпы уақыты – 200 минут, «Математика», «Физика», «Химия», «Информатика» пәндері үшін – 230 минут.

Бастауыш білім беретін педагогтер мына пәндер бойынша тест тапсырады: қазақ немесе орыс тілі (оқыту тілі бойынша), математика.

Ұлттық біліктілік тестілеуін білім беру саласындағы уәкілетті органның шешімі бойынша қағаз және электрондық форматта, аттестатталушы адамдардың қалауы бойынша өтінім берген кезде белгіленген тілде (қазақ немесе орыс) өткізіледі.

Ұлттық біліктілік тестілеуі:

- ✓ тест тапсырмаларының бірыңғай базасы;
- ✓ құпиялы жағдайларда дайындалған құжатты білдіретін сұрақ кітапшасы, түпнұсқаландыруға арналған парольдері бар тестілеу рұқсаты;
- ✓ қағаз форматта тестілеу кезінде жауаптарды толтыруға арналған жауаптар парағы негізінде жылына екі рет өткізіледі.

Бірінші ұлттық біліктілік тестілеуінің мерзімі – күнтізбелік жылғы 26 мамырдан бастап 5 маусым аралығында, екіншісі 1-10 қараша аралығында.

Тестілеу нәтижесі «оқу пәнінің мазмұны» блогы бойынша кемінде 50%, «Педагогика және оқыту әдістемесі» блогы бойынша 30% дұрыс жауап алған кезде оң болып саналады. Тестілеу нәтижелерін 50% - дан кем көрсеткен немесе дәлелді себептермен болмаған аттестатталатын педагогтар бірінші тестілеуден кейін екі айдан кешіктірмей қайта тестілеуден өтеді.

Жоғарғы максималды балл – 110 балл. Бір дұрыс жауапты таңдайтын тапсырмалар үшін бір балл, қалған жағдайларда нөл балл беріледі.

Ұсынылған нұсқадан бірнеше дұрыс жауапты таңдайтын тапсырмалар үшін:

- барлық дұрыс жауаптар үшін - 2 балл;
- жіберілген бір қате үшін - 1 балл;
- екі және одан да көп қате жібергені үшін - 0 балл беріледі.

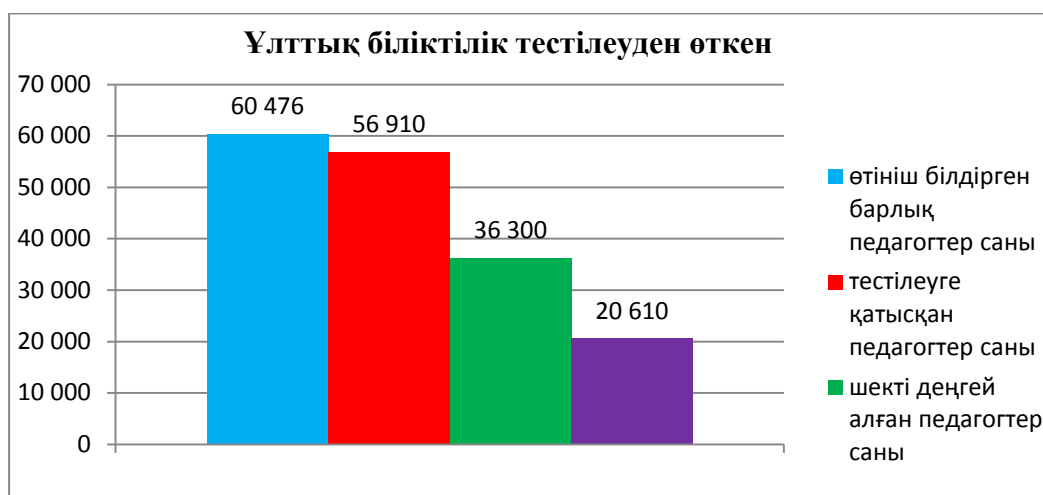
Ұлттық біліктілік тесті келесі санаттар бойынша өткізіледі: педагог-модератор, педагог-сарапшы, педагог-зерттеуші, педагог-шебер. Санаттар бойынша балдардың шекті деңгейін белгілеу шарттары келесі кестеде көрсетілген:

1.2.1.-кесте. Балдардың шекті деңгейін белгілеу шарттары

Санаты	Тапсырмалар блогы	Блоктар бойынша баллдар	Біліктілік санатынан өту пайызы	Біліктілік санатынан өту баллы
Педагог-модератор	Оқу пәнінің мазмұны	80	50%	40
	Педагогика, оқыту әдістемесі	30	30%	9
Педагог-сарапшы	Оқу пәнінің мазмұны	80	60%	48
	Педагогика, оқыту әдістемесі	30	30%	9
Педагог-зерттеуші	Оқу пәнінің мазмұны	80	70%	56
	Педагогика, оқыту әдістемесі	30	30%	9
Педагог-	Оқу пәнінің	80	80%	64

шебер	мазмұны			
	Педагогика, оқыту әдістемесі	30	30%	9

2018 жылғы мамырда Ұлттық біліктілік тестілеуге барлығы 60 476 педагог өтініш білдірген, оның ішінде 56 910 адам ғана тестілеуге қатысқан. Қатысушылар арасынан 36 300 педагог шекті деңгей алған, яғни 64 %. 20 610 яғни 36% педагог шекті деңгейді ала алмаған (1.2.1.-сурет).

1.2.1.-сурет

«Педагог-модератор» санаты бойынша 1.2.1.2-кестеге сәйкес тестілеуге педагогтердың жалпы санының 30%-ы қатысты, оның ішінде **шекті деңгейден 68%-ы өтті**, 32%-ы өткен жоқ.

1.2.2-кесте. Ұлттық біліктілік тестілеуден өту қорытындысы

Санаты	Тестілеуге қатысқан педагогтер саны	Шекті деңгей алған педагогтер саны	Шекті деңгей алмаған педагогтер саны
Педагог-модератор	16 888	11 506	5 382
Педагог-сарапшы	20 038	13 355	7 683
Педагог-зерттеуші	17 233	10 671	6 562
Педагог-шебер	1 751	768	983

«Педагог-сарапшы» санатына тестілеуден жалпы педагогтердің 37%-ы қатысқан. Аталған біліктілік санаты бойынша шекті деңгейді **66% алған**, сәйкесінше 34%-ы тестілеуден шекті деңгей ала алмаған.

«Педагог-зерттеуші» санатын 61% өтті, 39% педагог өткен жоқ. Осы санатқа тестілеуге педагогтердің жалпы санынан 30%-ы қатысты.

«Педагог-шебер» санаты бойынша тестілеуге педагогтардың жалпы санының 3%-ы қатысты. «Педагог-шебер» санаты бойынша тестілеу қорытындысы тиісінше келесі санды көрсетеді – 44% оң нәтиже, педагогтар когда 56% теріс нәтиже көрсетті. 1.2.1.2 және 1.2.1.3-суреттерге сәйкес 2018 жылғы Ұлттық біліктілік тестілеу нәтижелері төмендегідей көрініс тапты:

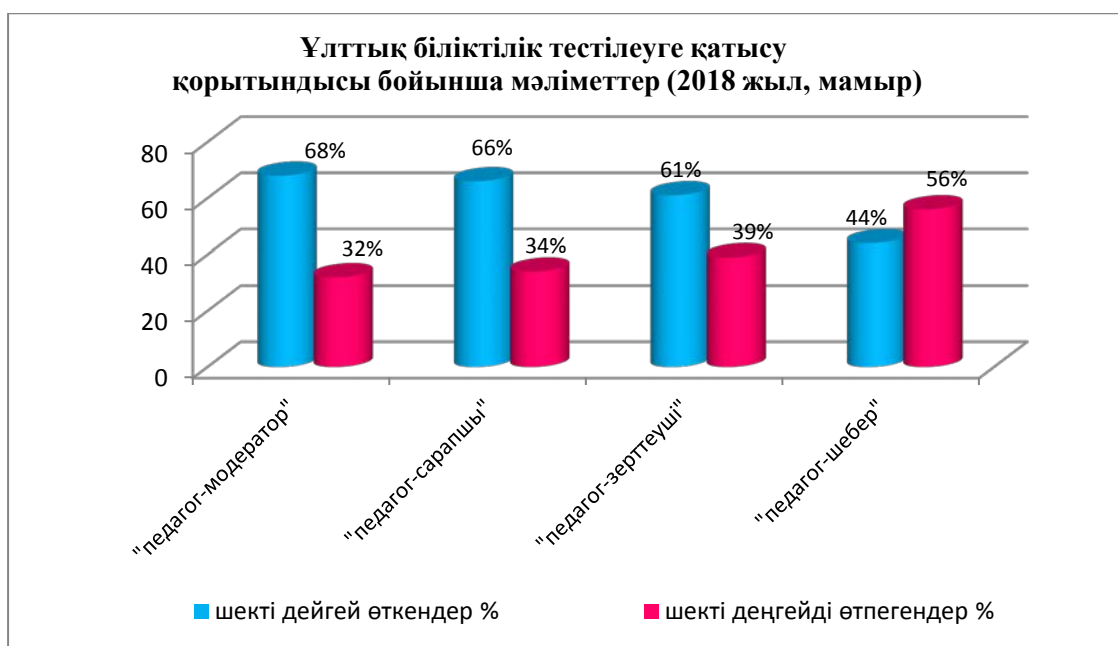
- педагог-сарапшы – 37%,
- педагог-модератор – 30%,
- педагог-зерттеуші – 30%,
- педагог-шебер – 3%.

1.2.3-сурет

1.2..3-суретте шекті деңгей бойынша мәліметтер көрсетілген:

- 68%-ы педагог-модератор, ал 32%-ы бұл деңгейден өтпеді;
- 66%-ы педагог-сарапшы, ал 34%-ы өткен жоқ;
- 61%-ы педагог-зерттеуші, ал 39%-ы өткен жоқ;
- 44%-ы педагог-шебер, ал 56%-ы өткен жоқ.

1.2.4-сурет

Облыстар бойынша Ұлттық біліктілік тестілеу нәтижесін талдыау, республика бойынша жалпы талдау жүргізілген критерийлер негізінде жасалды.

Республика бойынша **шекті деңгейді мұғалімдердің 63%-ы өткен** болса, облыстар бойынша нәтиже төмендегідей болды:

- Оңтүстік Қазақстан (52%), Жамбыл (55%), Алматы (57%), Маңғыстау (61%), Қызылорда (62%) облыстары, Алматы қаласы (58%) өңірлерінде педагогтер *республикалық деңгейден төмен оң нәтиже көрсетті*, ал жоғары 70% оң нәтижені Атырау (76%), Ақмола (74%), Батыс Қазақстан (72%), Қостанай (71%) облыстары, Астана қаласы (73%) көрсетті,

«Педагог-модератор» біліктілік санаты бойынша тестілеу нәтижесі былайша қалыптасты:

- *республикалық нәтижеден төмен* (69%) Оңтүстік Қазақстан (58%), Жамбыл (60%), Маңғыстау (61%), Алматы (62%), Қызылорда (65%) облыстары, Алматы қаласы (64%).

- *республикалық деңгейден жоғары тестілеуден өту* Ақмола (80%), Атырау (78%), Қостанай (78%), Батыс Қазақстан (73%), Солтүстік Қазақстан (72%), Шығыс Қазақстан (71%), Қарағанды (70%) облыстарында және Астана қаласында (76%) байқалады.

Педагогтарды «педагог-сарапшы» санатына тестілеу бойынша:

- *республикалық нәтижеден төмен* (64%) шекті балды Оңтүстік Қазақстан (52%), Алматы (56%), Қызылорда (60%), Ақтөбе (62%), Маңғыстау (62%) облыстарында, Алматы қаласында (57%) жинады. %);

- *педагогтардың 70%-дан астамы Республика деңгейінен жоғары шекті деңгей* Атырау (78%), Ақмола (72%), Батыс Қазақстан (72%), Қостанай (71%),

Солтүстік Қазақстан (71%) облыстары және Астана қаласы (76%) педагогтері көрсетті.

«Педагог-зерттеуші» санатына тестілеу бойынша:

- *республикалық деңгеймен салыстырғанда* шекті деңгейден өту нәтижелерінің төмендігі (62%) Жамбыл (52%), Оңтүстік Қазақстан (52%), Алматы (54%), Ақтөбе (61%) облыстарында, Алматы қаласында (57%) байқалады;

- *бастапқы балдың жоғары деңгейін* Атырау (74%), Ақмола (72%), Батыс Қазақстан (70%), Астана қ. (72%) педагогтері көрсетті.

«Педагог-шебер» санатына педагогтерді тестілеу бойынша:

- *тестілеуден өтудің республикалық деңгейі 44%-ды құрады*, бірақ осындай шағын пайызда да өңірлерде одан да төмен нәтиже байқалады: Алматы (29%), Оңтүстік қазақстан (29%), Қызылорда (31%), Жамбыл (34%) облыстары.

- Батыс Қазақстан (72%), Қостанай (64%), Ақмола (60%), Ақтөбе (50%), Солтүстік Қазақстан (50%) облыстарының және Астана қаласының (62%) педагогтары жоғары нәтиже көрсетті.

Бұл көрсеткіштерден тестілеу кезінде **шекті деңгейдің төмен нәтижесін Алматы, Ақтөбе, Жамбыл, Қызылорда, Маңғыстау, Оңтүстік Қазақстан облыстары және Алматы қаласы** педагогтерінің қайталану көрсететін үрдісі байқалады. Ал **Ақмола, Атырау, Батыс Қазақстан, Қостанай, Солтүстік Қазақстан облыстарында және Астана қаласында педагогтар жоғары нәтижелер** көрсетуде.

2018 жылдың мамыр айында өткен Ұлттық біліктілік тестілеу нәтижесі бойынша келесідей **қорытынды** жасауға болады:

1. Шекті балл алған педагогтар саны 36 300 адамды құрайды, бұл 63% - ды көрсетеді. Осы нәтижеге сүйене отырып, педагогтардың қалған 36% жалпы екі блок бойынша шекті балл жинамаған. Бұл үрдіс педагогтардың ұлттық біліктілік тестілеу рәсіміне дайындығының жеткіліксіз деңгейін көрсетеді.

2. Санаттар бойынша тестілеу нәтижелерін қарастыра отырып, педагогтер:

○ ең жоғары шекті деңгей пайызын «педагог-модератор» біліктілік санаты бойынша, яғни 69%;

○ ең төменгі шекті деңгей пайызын «педагог-шебер» біліктілік санаты бойынша, яғни 44% көрсеткендігін атап өтуге болады.

Бұл нәтиже, ең алдымен, «педагог-модератор» санаты бойынша шекті балл санына байланысты - 40 балл немесе 50% және «педагог-мастер» санаты бойынша - 64 балл немесе «оқу пәнінің мазмұны» блогы бойынша 80%. «Педагогика, оқыту әдістемесі» блогы бойынша педагогтардың барлық санаттары үшін шекті балл 9 балды немесе 30% құрады. Сондықтан

педагогтарға білім деңгейіне және пәндік мазмұны бойынша дайындық деңгейіне назар аудару керек.

2018 жылдың қараша айында Ұлттық біліктілік тестілеуге қатысуға 54 368 өтініш берілді. Тестілеуге 51 271 адам қатысты, оның ішінде *шектеі баллды* 34 304 педагог жинады, яғни 66,9%.

Тестілеу екі блок бойынша өткізілді: қызмет бағыты және педагогика, оқыту әдістемесі бойынша. «Оқу пәнінің мазмұны» блогы бойынша тестілеуге қатысушылардың жалпы санынан *34 780 педагог шектеі деңгейден өтті*, бұл 67,8% құрайды. Сәйкесінше *16 491 педагог (32,2%) шектеі балл жинаған жоқ*. «Педагогика, оқыту әдістемесі» блогы бойынша қатысушылардың жалпы санынан *49 345 педагог (96,2%) шектеі деңгейден өтті*, *1 926 педагог(3,8%) бастапқы деңгейден өткен жоқ* (1.2.4, 1.2.5-суреттер).

1.2.4-сурет

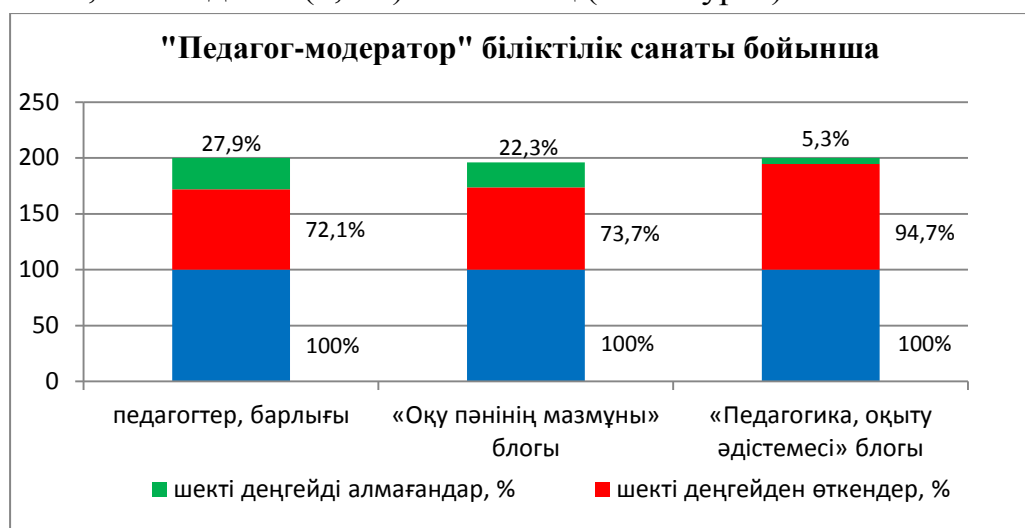
1.2.5-сурет

Педагогтердің ұлттық біліктілік тестілеуден өтуін талдау «педагог-модератор», «педагог-сарапшы», «педагог-зерттеуші», «педагог-шебер» біліктілік санаттары бойынша жүргізілді.

«Педагог-модератор» біліктілік санаты бойынша 14 386 педагогтың 10 373 педагог шекті деңгейден өтті, бұл 72,1% құрайды. 4 013 педагог (27,9%) шекті деңгейден өткен жоқ. Тест тапсырмаларының блоктары бойынша шекті деңгейден өткен педагогтар саны төмендегідей бөлінді:

- «Оқу пәнінің мазмұны» блогы: 10 609 (73,7%) педагог өтті, 3777 (22,3%) педагог шекті балл жинамады;

- «Педагогика, оқыту әдістемесі» блогы: 13 634 педагог (94,7%) шекті деңгейден өтті, 752 педагог (5,3%) өткен жоқ (1.2.6-сурет).

1.2.6-сурет

1.2.3 -кесте. «Педагог-сарапшы» санаты бойынша ұлттық біліктілік тестілеуден өту қорытындысы (2018 жыл, қараша)

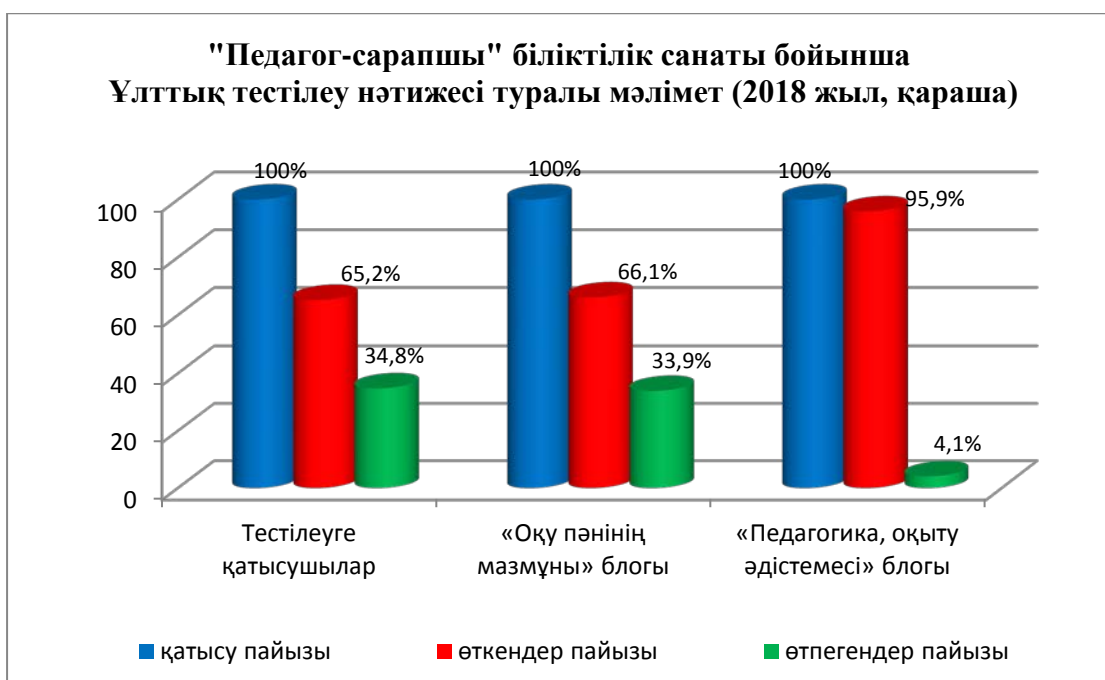
Атауы	Педагогтердің жалпы саны	%	Шекті балл жинаған педагогтер саны	%	Шекті балл жинамаған педагогтер саны	%
Тестілеуге қатысушылар	18 797	100	12 253	65,2	6 539	34,8
«Оқу пәнінің мазмұны» блогы	18 797	100	12 422	66,1	6 375	33,9
«Педагогика, оқыту әдістемесі» блогы	18 797	100	18 008	95,9	789	4,1

«Педагог-сарапшы» санаты бойынша ұлттық біліктілік тестілеуге 18797 педагог қатысты. Оның ішінде 12253 педагог шекті балл жинады, бұл жоғарыда көрсетілген қатысушылардың жалпы санынан 65,2% педагогтарды құрайды. 6539 педагог шекті балл жинай алмады, бұл сан осы санат бойынша тестілеуге қатысушылардың жалпы санынан 34,8%-ды құрайды. Нәтижелер тест тапсырмаларының блоктары бойынша көрсетілген: «Оқу пәнінің мазмұны», «Педагогика, оқыту әдістемесі» блоктары.

Блоктар бойынша тест тапсырмаларының қорытындысы бойынша нәтижелер 1.2.3 -кестеде және 1.2.7, 1.2.8-суреттерде көрсетілген.:

1.2.7-сурет

1.2.8-сурет

Тестілеуге қатысушылар «педагог-зерттеуші» санаты бойынша тесттен өтті, оған 16 843 педагог қатысты, оның ішінде *шекті деңгейден 10 999 педагог* өтті, бұл 65,3%-ды құрайды. Блоктардың тапсырмалары бойынша нәтижелер былайша бөлінді:

- «Оқу пәнінің мазмұны» блогы: шекті деңгей 11069 педагог (65,7%) жинады, 5 774 педагог (34,3%) жинай алмады;

- «Педагогика, оқыту әдістемесі» блогы: бастапқы деңгейден 16465 (97,7%) педагог өтті, 378 (2,3%) педагог өткен жоқ (1.2.9-сурет).

1.2.9-сурет

«Педагог-шебер» санаты бойынша тестілеуге 1 257 педагог қатысты, оның ішінде шекті деңгейден 679 педагог (54%), «Оқу пәнінің мазмұны» блогы бойынша - 680 педагог (54,1%), «Педагогика, оқыту әдістемесі» блогы бойынша - 1 238 педагог (98,5%) өтті (1.2.10-сурет).

1.2.10-сурет

Педагогтерді тестілеудегі шекті деңгейді өтуінің облыс нәтижелерін Республикалық жалпы шекті деңгеймен (66,9%) салыстыруда Алматы (52,5%), Ақтөбе (55,4%), Түркістан (57,4%) облыстарында, Алматы (61,4%) және Шымкент (65,8%) қалаларында *төмен нәтиже* байқалады. Ал, Ақмола (75%), Атырау (78,6%), Батыс Қазақстан (77,7%), Шығыс Қазақстан (71,3%), Маңғыстау (72,5%), Қарағанды (71,5%), Қостанай (74,7%), Солтүстік Қазақстан (74,1%) облыстары мен Астана қ. (72,3%) педагогтері *жоғары нәтиже* көрсетті.

Тестілеу нәтижесі бойынша санаттар көрінісінде келесі **қорытындылар** қалыптасты:

➤ «Педагог-модератор» санаты бойынша тестілеуден **республикалық пайыздан төмен** оң нәтиже (72,1%) Алматы (63,2%), Ақтөбе (61,2%), Жамбыл (70,3%), Қызылорда (69,8%), Түркістан (62,7%) облыстары, Алматы қаласы (68,8%), Шымкент қаласы (71,8%) педагогтері көрсетті.

➤ «Педагог-сарапшы» санаты бойынша республикалық көрсеткішпен салыстырғанда **төмен нәтижелер** (65,2%) мынадай өңірлерде байқалады: Алматы (50,2%), Ақтөбе (50,3%), Түркістан (57,4%), Павлодар (61,9%) облыстары, Алматы қ. (56,7%) және Шымкент қ. (64,8%). Оң нәтиженің **70%-дан астамы** Атырау (78,6%), Батыс Қазақстан (76,7%), Ақмола (75%), Солтүстік Қазақстан (73,3%), Қостанай (71,7%), Қарағанды (70,8%) облыстарында және Астана қаласында (72,4%) тіркелді.

➤ «Педагог-зерттеуші» санаты бойынша тестілеуден өтудің республикалық деңгейінің оң нәтижесі 65,3%-ға сәйкес келді. Оң нәтиженің **төмен пайызын** Алматы (45,6%), Ақтөбе (55,7%), Түркістан (55,7%) облыстарының, Алматы қаласының (60,1%), Шымкент қаласының (63,9%) педагогтері көрсетті. **Жоғары пайызды** Батыс Қазақстан (79,3%), Атырау (75,2%), Ақмола (74,5%), Қостанай (73%), Шығыс Қазақстан (71,8%), Солтүстік Қазақстан (71,3%), Қызылорда (70,1%), Маңғыстау (70,1%) облыстарының педагогтары көрсетті.

➤ «Педагог-шебер» санаты бойынша республика бойынша орташа көрсеткіш 54%-ды құрады, бұл нәтижеден **төмен** көрсеткіш Түркістан (36,7%), Қостанай (51,1%), Маңғыстау (53,1%) облыстарында, ал Ақмола (81,8%), Атырау (72,7%) және Жамбыл (71,1%) облыстарында өте **жоғары** көрсеткіштер байқалды.

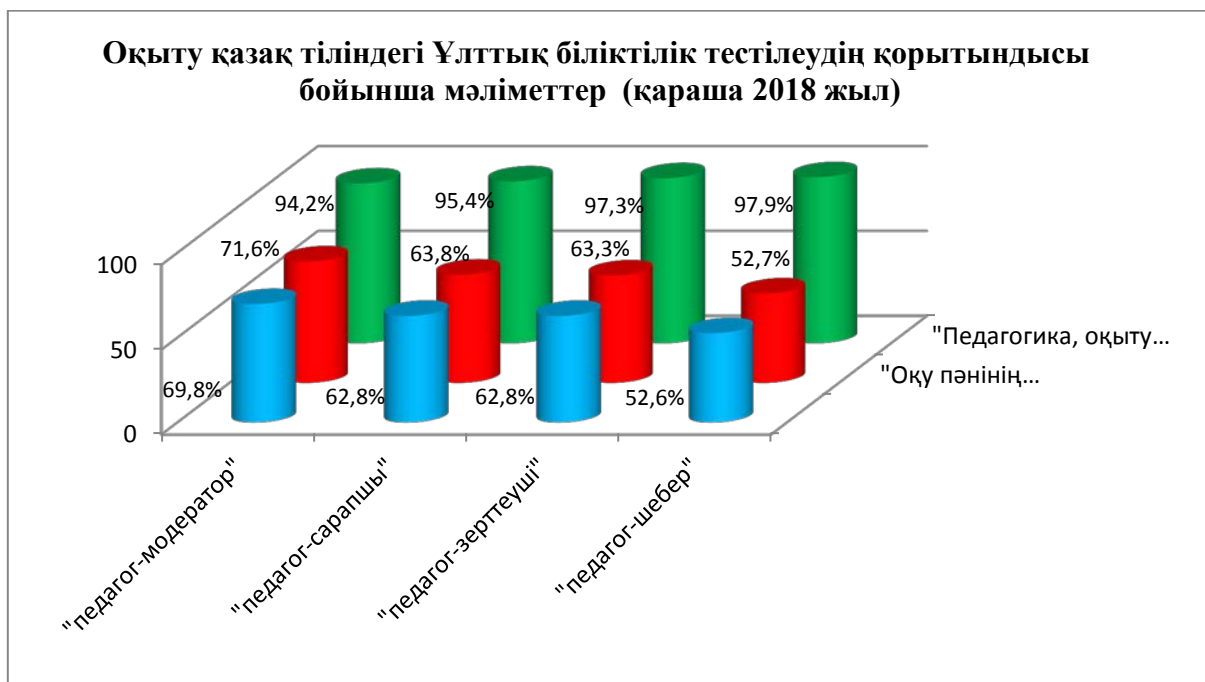
Өңірлер бойынша талдау нәтижесінде мамыр айында төмен нәтижелер көрсеткен өңірлер қараша айында да төмен нәтижемен шықты, мамыр айында жоғары нәтижелері бар өңірлер 2018 жылдың қараша айында өз көрсеткіштерін жақсартқан Қызылорда, Жамбыл, Маңғыстау облыстарын қоспағанда қарашада да өзгеріссіз қалды деген қорытынды жасауға болады.

2018 жылдың қараша айындағы Ұлттық біліктілік тестілеудің қорытындысын талдау педагогтар санаттары мен тапсырмалар блоктары бойынша ғана емес, сонымен қатар оқыту тілдері бойынша жүргізілді. Бұл талдау келесі оқыту тілдері бойынша жүргізілді: қазақ, орыс, ұйғыр, өзбек.

Қазақ тілінде оқытатын Ұлттық біліктілік тестілеуге қатысуға 40 528 өтініш келіп түсті, тікелей тестілеуге 38 279 педагог қатысты. Оның ішінде шекті деңгейден 24 731 педагог өтті, бұл 65,6% құрады. «Оқу пәнінің мазмұны» блогының тест тапсырмалары бойынша 38 279 қатысушының 25 135 педагогы шекті балл жинады, яғни 65,7% құрайды. «Педагогика, оқыту әдістемесі» блогының тапсырмалары бойынша 38 279 тест қатысушыларының 36 628 педагогы шекті балды жинады. Осы блок бойынша шекті балдың өту пайызы 95,7% құрады.

Қазақ тілінде оқытатын педагогтердің Ұлттық біліктілік тестілеуге қатысуға 40 528-і өтініш білдірген, тестілеуге 38 279 педагог қатысты. Оның ішінде шекті деңгейден 24 731 педагог өтті, бұл 65,6% құрады. «Оқу пәнінің мазмұны» блогының тест тапсырмалары бойынша 38 279 қатысушының 25 135 педагогы шекті балл жинады, пайызы 65,7% құрайды. «Педагогика, оқыту әдістемесі» блогының тапсырмалары бойынша 38 279 тест қатысушыларының 36 628 педагогы шекті балды жинады. Осы блок бойынша шекті балдың өту пайызы 95,7% құрады.

Санаттар бойынша мұғалімдер саны және қазақ тілінде оқытылатын педагогтардың шекті деңгейін өту пайызы келесідей көріністе (1.2.1.11-сурет):

1.2.11-сурет

- «Педагог-модератор» санаты бойынша, шекті деңгейден 11 156 педагогтен 7 787 педагог (69,8%) өтті. Бірінші блоктың тапсырмалары бойынша осы санатқа қатысушылардың жалпы санынан 7 987 педагог (71,6%), екінші блоктың тапсырмалары бойынша – 10 508 педагог (94,2%) шекті балл жинады.

- «Педагог-сарапшы» санаты бойынша, шекті деңгейден 14 464 тестілеуге қатысушылардың 9 084 педагог (62,8%) өтті. «Оқу пәнінің мазмұны» блогы бойынша 9 229 педагог (63,8%) шекті балл жинады. «Педагогика, оқыту әдістемесі» блогының тапсырмалары бойынша - 13 807 педагог (95,4%).

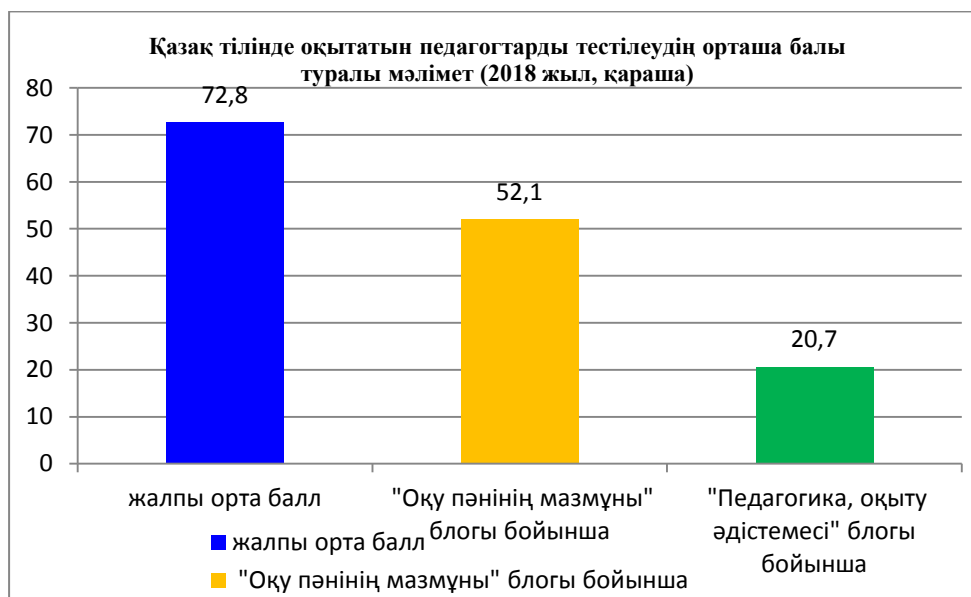
- «Педагог-зерттеуші» санаты бойынша барлығы 11 796 педагог қатысты, оның ішінде 7 408 педагог (62,8%) шекті деңгейден өтті. Шекті балмен пәндік мазмұны бойынша тапсырмалар блогынан 7 466 педагог (63,3%), Педагогика және оқыту әдістемесі бойынша – 11 472 педагог (97,3%) өтті.

- «Педагог-шебер» санаты бойынша, барлық қатысушылар 859 адам, оның ішінде 452 педагогтің (52,6%) жалпы шекті деңгейінен өтті, бірінші блок бойынша 453 педагог (52,7%), екінші блок бойынша – 841 педагог (97,9%) шекті балл жинады.

- Категория «педагог-мастер»: всего участников 859 человек, из них прошли общий пороговый уровень 452 педагога (52,6%), по первому блоку набрали пороговый балл 453 педагога (52,7%), по второму блоку – 841 педагог (97,9%).

Қазақ тілінде оқытатын ұлттық біліктілік тестілеудің орташа балы 110 ең жоғары балдан 72,8 балды құрады. Пәндік білімі бойынша орташа балл 80 ең

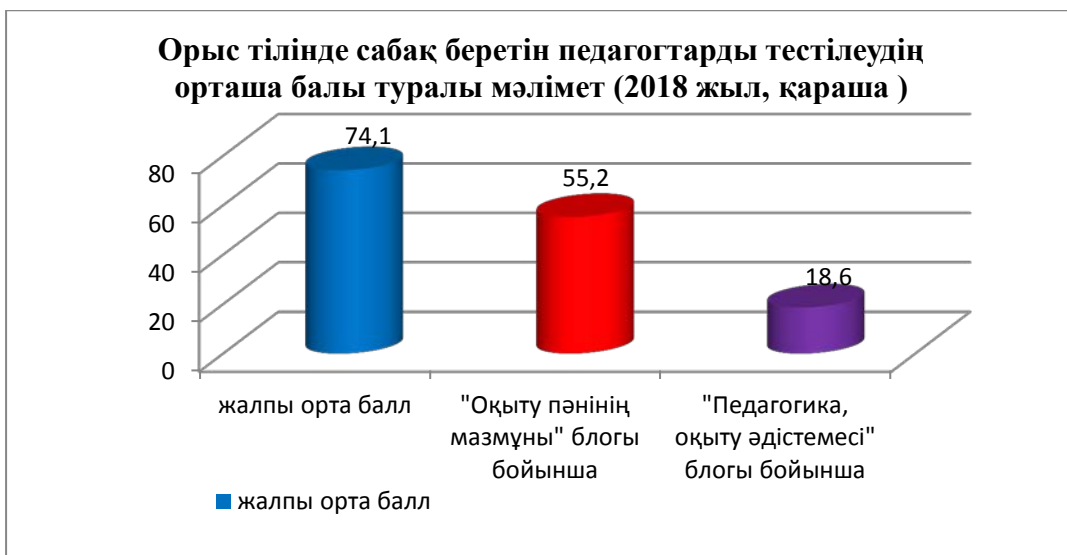
жоғары балдан 52,1 балға тең, Педагогика және оқыту әдістемесі тапсырмалары бойынша орташа балл 30 мүмкін балдан 20,7 балды құрады (1.2.12-сурет).

1.2.12-сурет

2018 жылдың қараша айында Ұлттық біліктілік тестілеуге 12 849 адам қатысты, бірақ берілген өтініштер 13 693 болды. Тестіленуші педагогтардың жалпы санынан шекті деңгей екі блок бойынша жалпы 9 481 педагог өтті, бұл тестілеуге қатысушылардың жалпы санының 73,8% - ын құрады. Пәндік білім блогы бойынша қатысушылардың жалпы санынан шекті балл 9 549 педагог (74,3%) жинады. Педагогика және оқыту әдістемесі блогы бойынша 12 594 педагог (98%) шекті балл жинады.

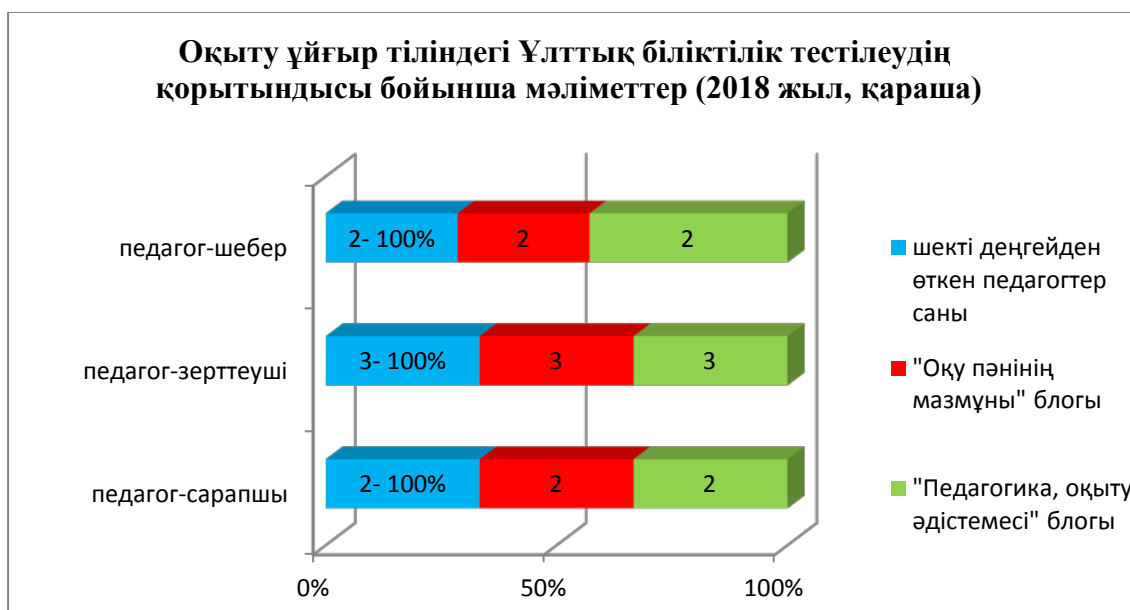
Оқыту орыс тілінде жүргізілетін тестілеудің орташа балы 110 ең жоғары балдан 74,1 балды, «Оқу пәнінің мазмұны» блогы бойынша 80 балдан 55,2 балды, «Педагогика, оқыту әдістемесі» блогы бойынша 30 мүмкін балдан 18,6 балды құрады (1.2.13-сурет).

1.2.13-сурет

2018 жылдың қараша айында Ұлттық біліктілік тестілеуге ұйғыр тілінде оқытумен 8 педагог қатысты, оның ішінде екі блок бойынша 7 педагог (87,5%) шекті деңгейден өтті, бірінші блок бойынша 7 адам шекті балл алды, екінші блок бойынша 8 адам өтті.

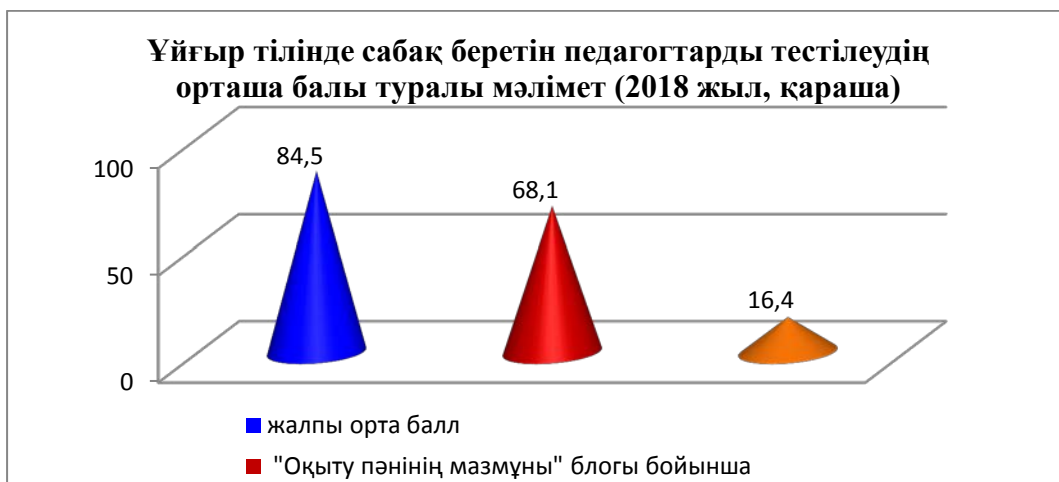
«Педагог-модератор» санаты бойынша тестілеуге қатысушылар болған жоқ. «Педагог-сарапшы» санаты бойынша 2 адам шекті деңгейден өтті, олар екі блок бойынша да оң нәтиже көрсетті. «Педагог-зерттеуші» санаты бойынша тестілеуге 3 педагог қатысты, олар екі блок бойынша 100% көрсетті, «педагог-шебер» санаты бойынша 2 педагог қатысты, олар екі блок бойынша шекті деңгей жинады (1.2.14-сурет).

1.2.14-сурет

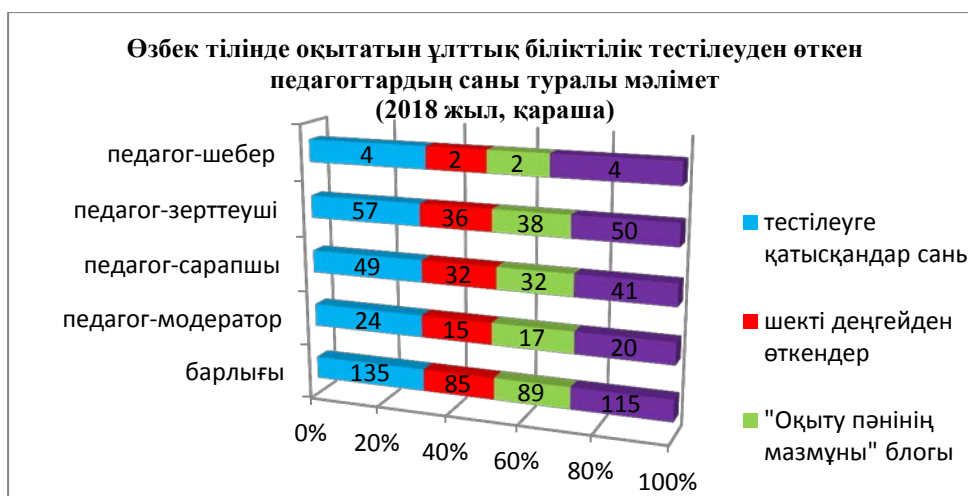
Ўйғыр тилинде оқитатын педагогтарды тестілеу бойынша орташа балл 84,5 баллға тең, пәндік білім тапсырмаларының бірінші блогы бойынша 68,1 балл, педагогика тапсыр (1.2.15-сурет)

1.2.15-сурет

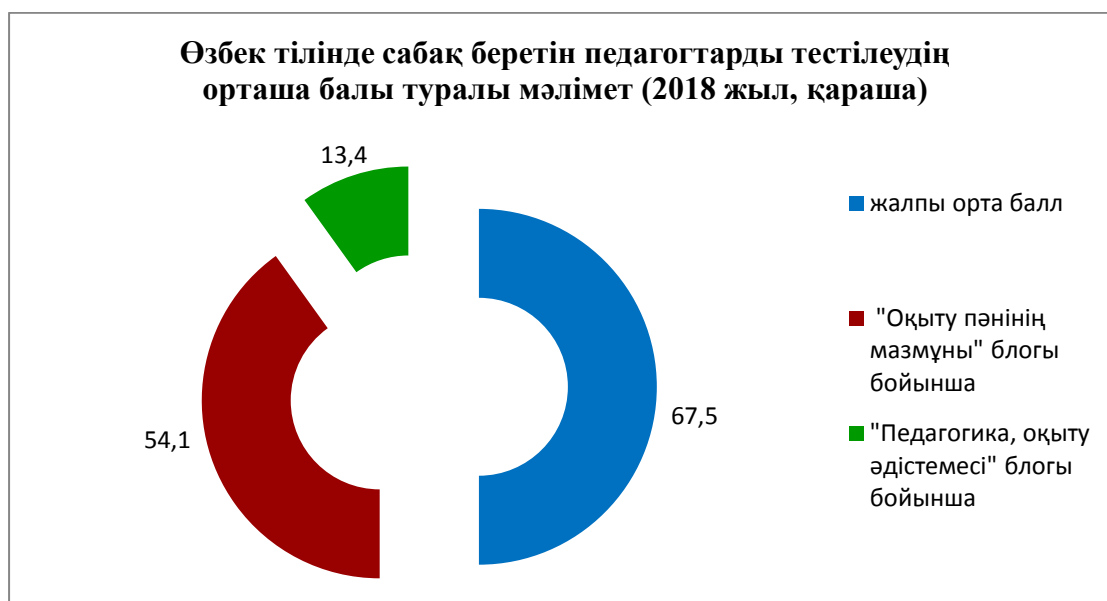
Ұлттық біліктілік тестілеуге 2018 жылдың қараша айында өзбек тилинде оқытудан 139 өтініш келіп түсті. Оның ішінде екі блок бойынша 85 педагог шекті деңгейден өтті, бұл 63% құрайды. Пән бойынша тест тапсырушылардың жалпы санынан 89 қатысушы шекті балл жинады. Бұл нәтиже 65,9% құрады. Педагогика және оқыту әдістемесі мәселелері бойынша 115 педагог оң нәтиже алды (85,2%).

Өзбек тилинде оқитатын педагогтар тестілеуге 4 санат бойынша қатысты: «педагог-модератор», «педагог-сарапшы», «педагог-зерттеуші», «педагог-шебер» (1.2.16-сурет).

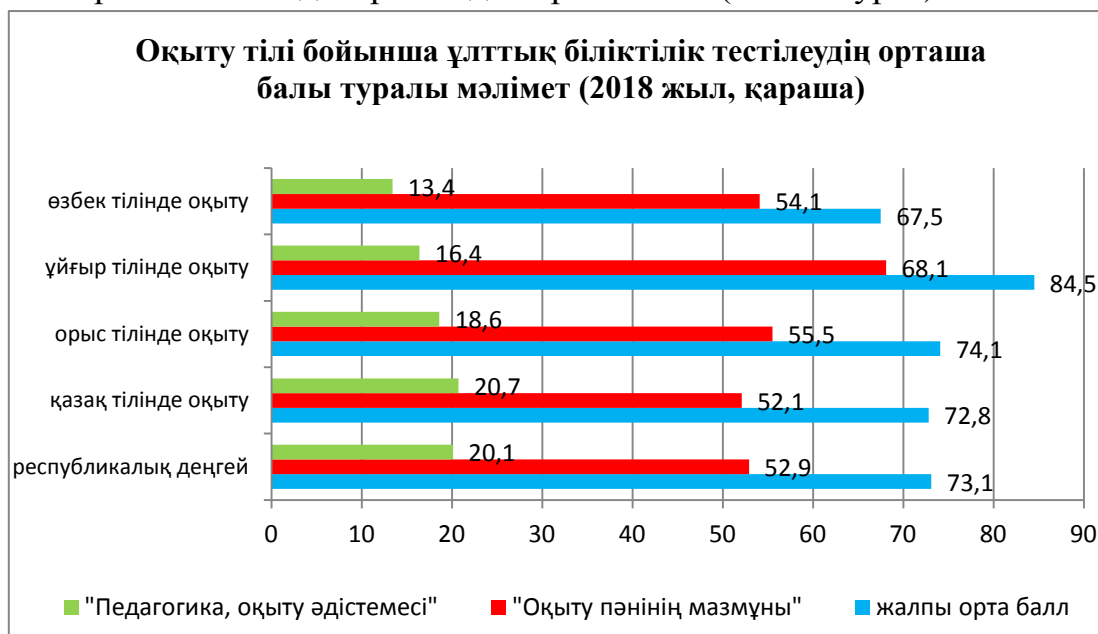
1.2.16-сурет

Өзбек тiлiнде сабақ беретiн педагогтарды тестiлеудiң орташа балы 67,5 балды, пәндiк бiлiмi бойынша орташа балл 54,1 балды, Педагогика және оқыту әдiстемесi бiлiмi бойынша – 13,4 балды құрады (1.2.17-сурет).

1.2.17-сурет

Оқыту тiлi бойынша педагогтарды тестiлеу қорытындылары орта балл нәтижелерiмен келесi диаграммада көрсетiлген. (1.2.18-сурет):

1.2.18-сурет

2018 жылдың қараша айындағы Ұлттық бiлiктiлiк тестiлеудiң қорытындысы бойынша жалпы барлық санаттар бойынша орташа балл шығарылды, ол жалпы екi блок бойынша 110 балдан 73,1 балды құрады. Егер әрбiр блокты бөлек алатын болсақ, «оқу пәнінің мазмұны» блогы үшін орташа

балл 80 балдан 52,9 балға, ал «Педагогика, оқыту әдістемесі» блогы бойынша орташа балл 30 балдан 20,1 балға тең болды.

Жоғарыда көрсетілген диаграмма *ұйғыр тілінде оқытатын* аттестатталушы педагогтарда жалпы екі блок бойынша ұлттық біліктілік тестілеу нәтижелері орташа балдың *республикалық деңгейінен жоғары* екендігін ал қалған оқыту тілдеріндегі педагогтер нәтижелері республикалық деңгейден төмен екендігін көрсетеді.

Блоктар бойынша оқыту тіліне қарай орташа балл нәтижелері былайша бөлінді:

- «оқу пәнінің мазмұны» блогы бойынша республикалық деңгейден жоғары, ұйғыр, орыс, өзбек тілдерінде сабақ беретін педагогтер, сәйкесінше төмен нәтижені қазақ тілінде сабақ беретін педагогтер көрсетті;

- «Педагогика, оқыту әдістемесі» блогы бойынша жоғары орташа балл қазақ тілінде оқытатын педагогтарда анықталды, қалған барлық педагогтар республикалық деңгейден төмен көрсетті.

Өңірлер бойынша орташа балл көрсеткіштерін талдай отырып, республика бойынша *орташа балдан төмен* Алматы (65,6%), Ақтөбе (67%), Түркістан (70,2%) облыстарының және Алматы қаласының (70,2%) педагогтары көрсетті.

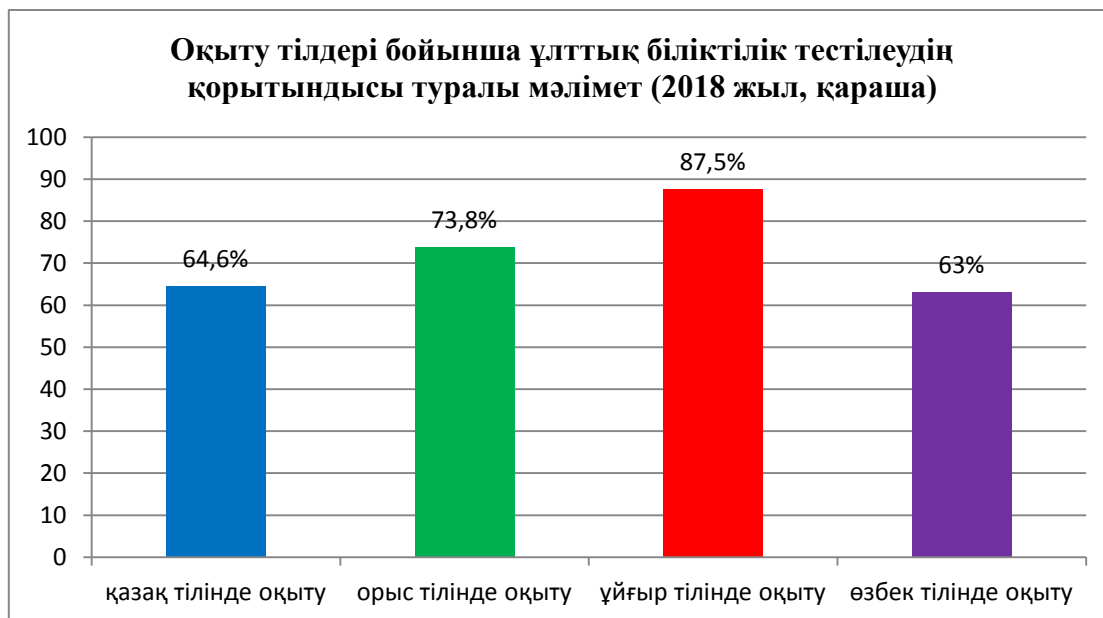
Жоғары орташа балл Атырау (79%), Батыс Қазақстан (77%), Маңғыстау (75,7%), Қызылорда (75%), Қостанай (74,9%), Ақмола (74,8%), Қарағанды (74,8%), Солтүстік Қазақстан (74,1%), Шығыс Қазақстан (74%) облыстары мен Астана қ. (75,2%), Шымкент (74,7%) педагогтарында байқалады.

Екі блоктың тест тапсырмалары бойынша шекті деңгейден өткен барлық біліктілік санаттары бойынша педагогтар саны 1.2.4-кестеде көрсетілген келесі көріністі көрсетті.

1.2.4-кесте. 2018 жылғы қарашадағы орыс тілінде оқытатын ұлттық біліктілік тестілеудің қорытындысы

Атауы	Қатысушылардың жалпы саны	Өту саны және %	«Оқу пәнінің мазмұны» блогы	«Педагогика, оқыту әдістемесі»
Қатысушылар саны	12 879 (100%)	9 481 (73,8%)	9 549 (74,3%)	12 594 (98%)
«педагог-модератор»	9 481 (73,8%)	2 571 (80,2%)	2 605 (81,3%)	3 106 (96,9%)
«педагог-сарапшы»	9 481 (73,8%)	3 135 (73,6%)	3 159 (74,2)	4 158 (97,6%)
«педагог-зерттеуші»	9 481 (73,8%)	3 552 (71,2%)	3 562 (71,4%)	4 939 (98,9%)
«педагог-шебер»	9 481 (73,8%)	223 (56,9%)	223 (56,9%)	391 (99,7%)

Біліктілік санаттары бойынша тестілеу қорытындыларын қарастыра отырып, тест материалын өту бойынша 100% оң нәтиже жоқ екенін атап өткен жөн. Біліктілік санаттары бойынша тестіленушілердің жалпы санына сүйене отырып, оң жауаптардың пайызы жалпы 50% - дан 65% - ға дейін ауытқатынын, ал блоктар бойынша шекті деңгей 50% - дан 85% - ға дейін педагогтердің жеткенін көруге болады. (1.2.19-сурет).

1.2.19-сурет

2018 жылғы қарашадағы оқыту тілдері бойынша тестілеу қорытындысы төмендегідей көріністі анықтады:

- қатысушылардың жалпы санынан 51 271 педагогтен, 34 304 педагог яғни, 66,9% шекті деңгейден өткен;

- қазақ тілінде оқыту: қатысушы 38 279 педагогтен 24 731 педагог яғни, 64,6% шекті деңгейден өткен;

- орыс тілінде оқытатын педагогтердің жалпы санынан (12 849) шекті балды 73,8% (9481) жинады;

- ұйғыр тілінде оқыту: 8 қатысушыдан 7 педагог яғни, 87,5% шекті деңгейі жинаған

- өзбек тілінде оқытудан: тест тапсырушы 135 педагогтың 63%-ы (85 педагог) шекті балл жинаған

2018 жылдың қараша айында Ұлттық біліктілік тестілеудің қорытындысы негізінде **келесідей қорытынды** жасауға болады:

- ✓ Тестілеуге 51 271 қатысушының 34 304-і *оң нәтиже алды*, бұл тестіленуші педагогтардың жалпы санының 66,9% - ын құрады. Сонымен қатар, 16 967 педагог теріс нәтиже алды, яғни шекті балл алған жоқ.

✓ Тест тапсырмаларының блоктары бойынша педагогтардың 67,8% пәндік білімі бойынша шекті деңгейден өтті, тиісінше педагогтардың 33,2% теріс нәтиже алды. Демек, педагогтар пәндік білімдерді жеткіліксіз меңгерген. Педагогтердің 96,2% - ы Педагогика және оқыту әдістемесі бойынша шекті балл жинады, бұл нәтиже пән мазмұнына қарағанда әлдеқайда жоғары.

✓ Сабақ беру тілдері бойынша шекті деңгейден өту ең жоғары пайызын ұйғыр тілінде оқытатын педагогтар (87,5%) көрсетті, өзбек тілінде оқытатын педагогтар санының ең төмен нәтижесін(63%) көрсетті, бірақ ұйғыр тілінде оқытатын тестілеуде педагогтар саны небәрі 8 адамды құрады.

Санаттар бойынша:

○ тестіленушілердің 54%-ы «педагог-шебер» біліктілік санатындағы педагогтердің төменнәтиже көрсететін;

○ қатысушылардың 72,1%-ы «педагог-модератор» біліктілік санаты бойынша педагогтардың жоғары нәтиже көрсететін үрдісін байқауға болады.

Бұл қорытынды «педагог-шебер» біліктілік санатының шекті деңгейіне - 64 балл, «педагог-модератор»біліктілік санатының 40 балл болуына байланысты.

Ең жоғары 110 балдан орташа балл 73,1 құрады. Пәндік білім блогы бойынша 80 ең жоғары балдан – 52,9 балл және "Педагогика, оқыту әдістемесі" блогы бойынша ең жоғары 30 балдан – 20,1 балл.

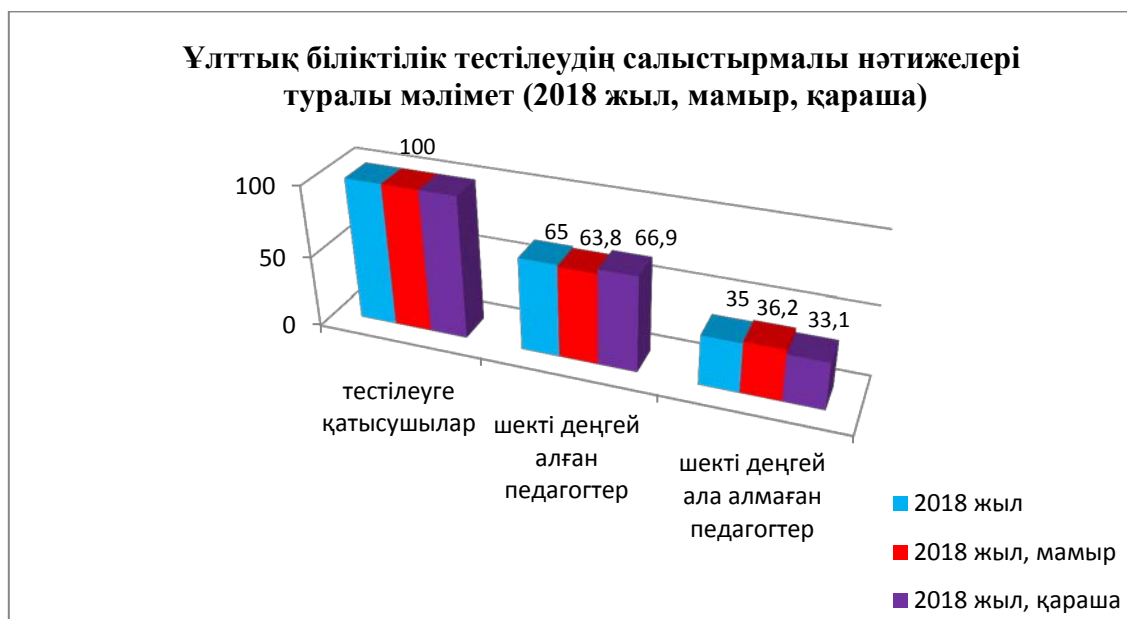
2018 жылы екі рет ұлттық біліктілік тестілеуі өткізілді. Келесі диаграммада екі тестілеудің салыстырмалы нәтижелері көрсетілген. (1.2. 20-сурет)

1.2.20-сурет

Диаграммадан, 2018 жылдың мамыр айында тестілеу қорытындысы бойынша тестіленетін педагогтардың жалпы санының 63% шекті деңгейден өтті, қараша айында педагогтердің 66,9% шекті деңгейден өтті. 2018 жылы барлығы 108 181 педагог тестілеуден өтті, оның 70 604 педагог шекті деңгейден

өтті, бұл 65% құрады, сәйкесінше шекті балл жинамаған және теріс нәтиже 37 577 (35%) педагог көрсетті. (1.2.21-сурет)

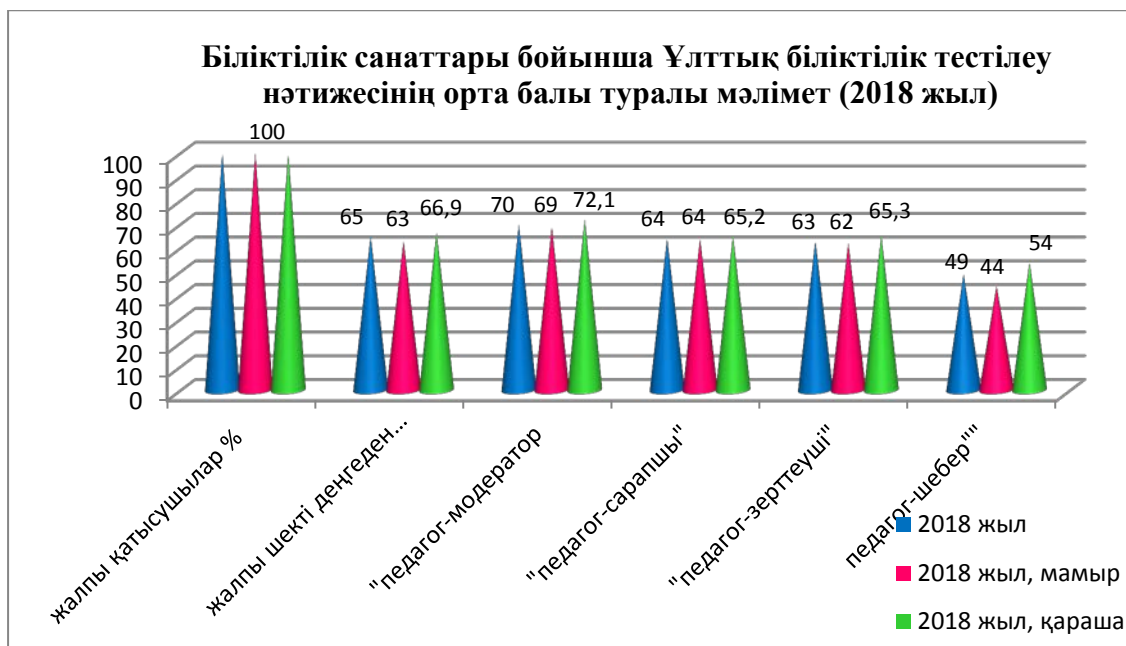
1.2.21-сурет

Педагогтар санаттары мен тест тапсырмаларының блоктары бойынша нәтижелері келесі салыстырмалы кестеде көрсетілген:

1.2.5-кесте.

Атауы	2018 жыл, мамыр	%	2018 жыл, қараша	%
Өтініштер саны	60 476	-	54 368	-
Тестілеуге қатысушылар саны	56 910	100%	51 271	100%
Шекті деңгейден өткен педагогтер саны	36 300	63%	34304	66,9%
«Оқу пәнінің мазмұны» блогы бойынша шекті деңгейден өткендер саны	-	-	34 780	67,8%
«Педагогика, оқыту әдістемесі» блогы бойынша шекті деңгейден өткендер саны	-	-	49 345	96,2%
Орташа балл	-	-	73,1	65%
«педагог-модератор»	11 506	69%	10 373	72,1%
«педагог-сарапшы»	13 355	64%	12 253	65,2%
«педагог-зерттеуші»	10 671	62%	10 999	65,3%
«педагог-шебер»	768	44%	679	54%

2018 жылғы ұлттық біліктілік тестілеудің қорытындысын келесі диаграммада көрсетуге болады. (1.2.21-сурет)

1.2.21-сурет

2018 жылғы мамыр мен қараша аралығында өткізілген ұлттық біліктілік тестілеу рәсімдері бойынша белгілі бір қорытынды жасауға болады:

1. Тестілеудің екі кезеңінде 100% қатысушылардың 60% - дан астамы ғана шекті деңгейді алды, бұл кезде педагогтердің 40% - ы тестілеуден өтпеді.

2. 2018 жылғы қарашадағы тестілеуде шекті деңгей алған қатысушылар саны 3,9% - ға артты.

а. "педагог-модератор" біліктілік санаты бойынша шекті деңгейден өткен педагогтар саны 3,1% - ға артты.

б. "педагог-сарапшы" біліктілік санаты бойынша тестілеуден өткен педагогтар саны 1,2% артты.

с. "педагог-зерттеуші" біліктілік санаты бойынша шекті балл алған педагогтар санының өсуі 3,3% - ға байқалады.

д. "педагог-шебер" біліктілік санаты бойынша тестілеуден оң өткен педагогтардың саны 10% - ға артты.

3. Біліктілік санаттары бойынша тестілеу нәтижелерін салыстыра отырып, «педагог-модератор» біліктілік санаты бойынша педагогтардың 70% - ға жуығы тестілеуден оң нәтижемен өткен деген қорытынды шығады. Бұл төмен шекті деңгеймен (110 балдан 49 балл) байланысты, ал «педагог-шебер» санаты бойынша педагогтердің тек 50% ғана шекті деңгейден өтті. Бұл, ең алдымен, тестілеуден өтудің жоғары шекті деңгейімен байланысты (110 балдан 73).

4. Екі тестілеу нәтижесі бойынша педагогтарға «Оқу пәнінің мазмұны» блогының тест тапсырмаларында көрсетілген пәндік материалдың мазмұны бойынша дайындықты күшейту қажет деген қорытынды туындайды, себебі

шекті деңгейдің төмен көрсеткіштері бар бірқатар өңірлер анықталды: Алматы, Ақтөбе, Жамбыл, Қызылорда, Маңғыстау, Түркістан облыстары.

1.2.2. Қызмет қорытындыларын кешенді талдау нәтижелерін талқылау

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 27 қаңтардағы № 83 бұйрығы бойынша педагог қызметкерлерді және оларға теңестірілген тұлғаларды аттестаттаудан өткізу қағидаларына сәйкес педагогтардың қызметінің қорытындыларын кешенді аналитикалық жинақтау аттестаттаудың екінші кезеңі болып табылады.

Іс-әрекеттің қорытындыларын кешенді аналитикалық жинақтау-педагогикалық қызметкерлер мен оларға теңестірілген тұлғалардың кәсіби құзыреттілігін келесі көрсеткіштер: білім сапасы, шеберлік пен дағдылар, білім алушылардың (тәрбиеленушілердің) жетістіктері, оқыту (тәрбиелеу және оқыту) сапасы және аттестаттау кезеңіндегі кәсіби жетістіктер негізінде жүйелі, дәйекті және объективті зерделеу. Педагогикалық қызметкердің және оған теңестірілген тұлғаның қызмет қорытындыларын кешенді талдап қорыту материалдары *портфолиосы* болып табылады. (Кесте 1.2.2.1.)

Аттестатталатын педагогтар 10 жұмыс күні ішінде (20 маусымға дейін, 2 желтоқсанға дейін) аттестаттау комиссиясына портфолиосын ұсынады, онда:

- жеке басын куәландыратын құжаттың көшірмесі;
- білімі туралы дипломның немесе атқаратын лауазымы бойынша тиісті біліктілік берілген жағдайда қайта даярлау туралы құжаттың көшірмесі;
- біліктілік санаты туралы куәліктің көшірмесі;
- ұлттық біліктілік тестілеуден өткені туралы анықтама;
- оқу жетістіктерін сырттай бағалау және/ немесе ағымдағы және/ немесе қорытынды аттестаттау нәтижелерін қамтитын аттестаттау кезеңіндегі білім алушылардың білім сапасының мониторингі;
- білім алушылардың жетістіктерін растайтын құжаттардың көшірмелері немесе бар болған жағдайда тәжірибені қорытуды растайтын құжаттардың көшірмелері;
- сабақтарды бақылау парақтары (3-тен кем емес);
- аттестатталушылардың жетістіктерін растайтын құжаттардың көшірмелері(бар болса) •

Аттестатталушы педагогтар қызметінің қорытындыларын өтініш берілген біліктілік санатына сәйкестігіне кешенді талдамалық қорытуды сараптамалық кеңес жыл сайын ағымдағы жылдың 31 шілдесіне немесе 15 желтоқсанына дейін жүргізеді.

7-кесте. Аттестатталатын педагог портфолиосын бағалау парағы

Біліктілік санаты үшін талаптар	Біліктілік санаты			
	Педагог-модератор	Педагог-сарапшы	Педагог-зерттеуші	Педагог-шебер

Білім, білік және сапасы дағды	Білім сапасының өсу динамикасы -5%	білім сапасының өсу динамикасы -10%	білім сапасының өсу динамикасы -15%	білім сапасының өсу динамикасы -20%
Оқыту сапасы/ тәрбиелеу және оқыту	Білім беру ұйымының сараптама кеңесінің ұсыныстары бар сабақтарды бақылау парақтары (3-тен кем емес)	Білім басқармасы органының сараптамалық кеңесінің ұсыныстары бар сабақтарды бақылау парақтары (аудан/қала) (3-тен кем емес)	Білім басқармасы органының сараптамалық кеңесінің ұсыныстары бар сабақтарды бақылау парақтары (облыс/ Астана, Алматы) (3-тен кем емес)	«Назарбаев Зияткерлік мектептері» ДББҰ ұсыныстары бар сабақтарды бақылау парағы
Білім алушылардың жетістіктері, қызмет қорытындыларын жинақтау	білім беру ұйымы деңгейінде өз тәжірибесін жинақтайды немесе білім беру ұйымы деңгейінде олимпиадаларға, конкурстарға, жарыстарға қатысушылары бар	аудан/қала деңгейінде өз тәжірибесін жинақтайды немесе аудан/қала деңгейінде олимпиадаларға, конкурстарға, жарыстарға қатысушылары бар	облыс/Астана, Алматы қалалары деңгейінде өз тәжірибесін жинақтайды немесе облыс/Астана, Алматы қалалары деңгейінде олимпиадаларға, конкурстарға, жарыстарға қатысушылары бар	Қазақстан Республикасы деңгейінде өз тәжірибесін жинақтайды (өзінің авторлық бағдарламасын іске асыру негізінде)
Кәсіби жетістіктері (бар болса)	Кәсіби конкурстарға, олимпиадаларға және өзге де іс-шараларға қатысу			

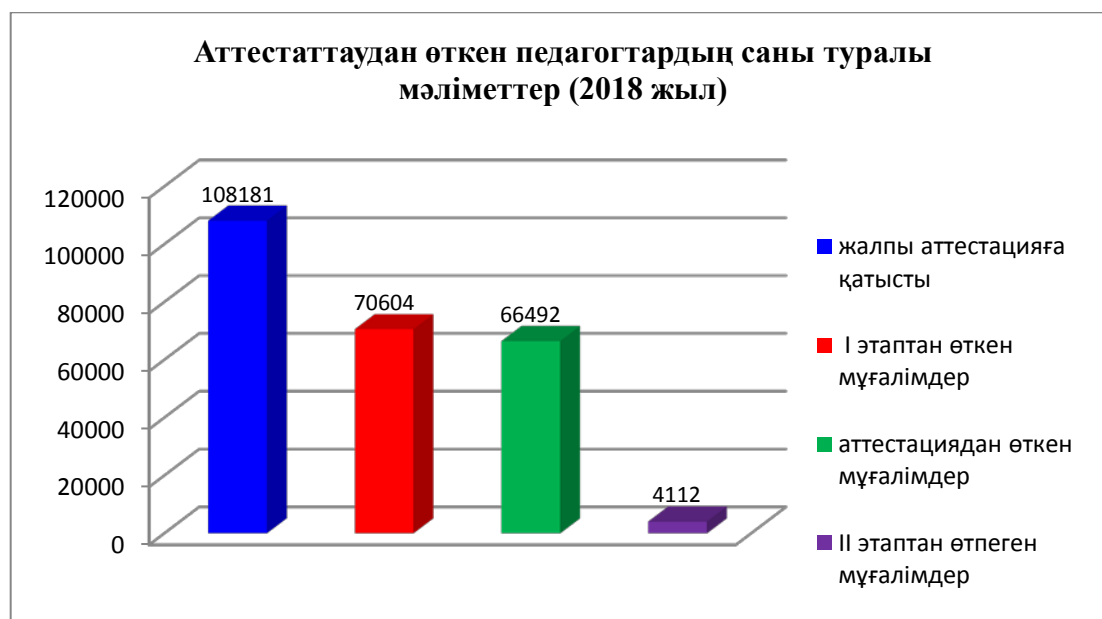
Сараптамалық кеңес аттестаттау комиссиясы қарау үшін 7-кестеде көрсетілген аттестатталушы педагог портфолиосын бағалау парағына сәйкес педагог қызметкерлер мен оларға теңестірілген тұлғалар қызметінің қорытындыларын кешенді талдамалық жалпылау(II этап) бойынша қорытынды дайындайды және өткізеді.

Екі кезеңді аттестаттау нәтижелерін Ұлттық біліктілік тестілеудің нәтижелерімен салыстыра отырып, 2018 жылы аттестатталатын педагогтардың кешенді талдау қорытындыларының алдын ала айқындауға болады, олар 1.2.2.2.-кестеде көрсетілген.

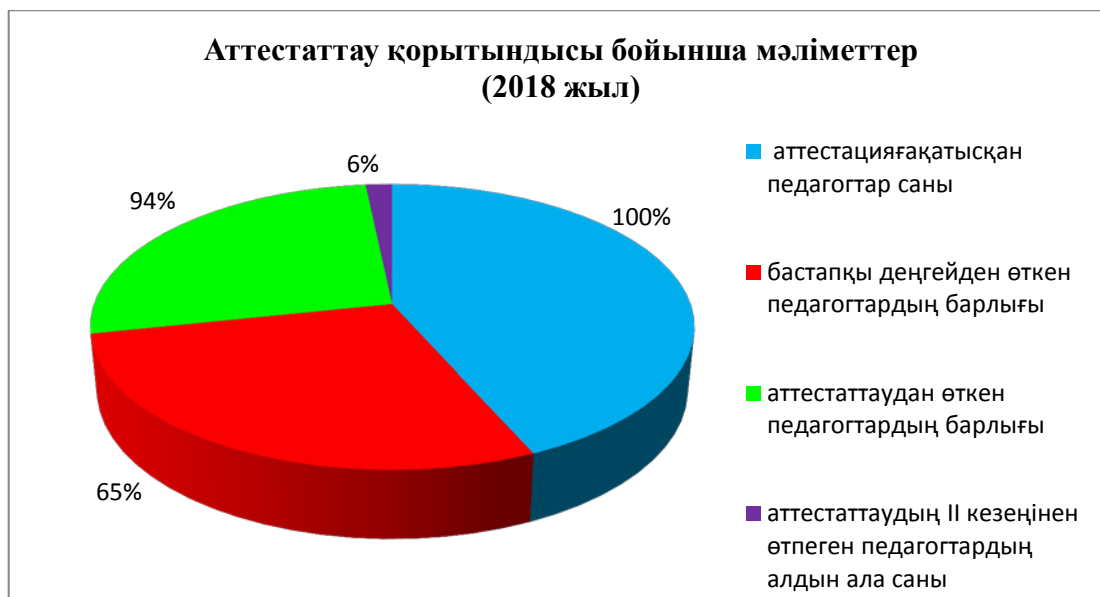
1.2.2.2.-кесте. 2018 жылы аттестатталушы педагогтардың іс-әрекетінің кешенді аналитикалық қорытудың нәтижелері.

Атауы	Ұлттық біліктілік тестілеуге қатысқан педагогтар саны	Ұлттық біліктілік тестілеуден өткен педагогтар саны	Аттестаттаудан өткен педагогтар саны	II кезеңінен өтпеген педагогтардың алдын ала саны
Барлық педагогтар	108 181	70 604	66 492	4 112
%	100	65	94	6

Жаңа жүйе бойынша аттестаттау ережесіне сәйкес аттестаттауға қатысушылар саны 108 181 педагог болды, оның ішінде 70 604 педагог (65%) Ұлттық біліктілік тестілеуде шекті балл жинаған. Аттестаттау нәтижелері жалпы 66 492 педагог аттестаттаудан өткендігін көрсетеді, бұл тестілеуге қатысушылар санының 94% - ын құрайды. Бұдан 4 112 педагог аттестаттаудың екінші кезеңінен өткен жоқ деп болжауға болады, бұл аттестаттаудан өткен педагогтардың 6% - ын құрайды. (1.2.2.1-1.2.2.2 суреттер)

1.2.2.1-сурет

1.2.2.2-сурет

2018 жылғы аттестаттау қорытындыларын зерделеп, педагогтар төменде көрсетілген педагогикалық қызметкерлер мен оларға теңестірілген тұлғаларды аттестаттаудан өткізу мен ұйымдастыруда кейбір проблемаларды анықтады.

Қолданыстағы аттестаттау қағидаларының 2-параграфында «біліктілік санаттарын беруге (растауға) аттестатталушыларды кезекті аттестаттау екі кезеңде жүзеге асырылатыны көрсетілген :

1. бірінші кезең - Ұлттық біліктілік тестілеу;

2. екінші кезең-қызметтің қорытындыларын кешенді аналитикалық жинақтау».

Бұл кезектілік біліктілік тестілеуіне басымдық береді, қызмет қорытындыларын кешенді талдамалық қорытуды екінші орынға жылжытады. Педагогтер осы Ережелерді зерделеп, тестілеуге дайындалу мен өтуге көп көңіл бөледі, оны аттестаттау үшін негіз деп санайды.

Осылайша, аттестатталатын педагогтар бағалау критерийлеріне сәйкес портфолио дайындауға жеткіліксіз көңіл бөледі. Осының салдарынан екінші кезең сараптау комиссиясында үлкен қиындықтарды тудырады, өйткені портфолионың көпшілігі жоғарыда көрсетілген талаптарға сәйкес келмейді.

«Педагог-шебер» біліктілік санатына беру (растау) үшін аттестатталушының портфолиосын бағалау критерийлерінде көрсетілген (1.2.2.3-кесте)

1.2.2.3-кесте. «Педагог-шебер» біліктілік санаты бойынша бағалау критерийлері

Бағалау критерийлері	Біліктілік санаты
	Педагог-шебер
Білім алушылардың жетістіктері немесе қызметінің қорытындыларын жинақтау	Республикалық деңгей (меншікті авторлық бағдарламаны іске асыру негізінде)

Бұл критерий республикалық деңгейде және авторлық бағдарламаларды бекітумен айналысатын орган сараптамасының болмауын бағалауда қиындық туғызады. Сондай-ақ бүгінгі күні республикада авторлық бағдарламаларды жасауға және оларды сынақтан өткізуге бірыңғай талаптар жоқ.

«Педагог-зерттеуші» біліктілік санатына критерийлердің бірі болып табылады (1.2.2.3-кесте):

1.2.2.3-кесте. «Педагог-зерттеуші» біліктілік санаты бойынша бағалау критерийлері

Бағалау критерийлері	Біліктілік санаты
	Педагог-зерттеуші
Оқыту сапасы	сараптамалық кеңестің ұсыныстары бар сабақтарды бақылау парақтары білім басқармасының органы (облыс/Астана, Алматы және Шымкент қалалары) (кемінде 3)

Талаптар бойынша **білім басқармасы органының сараптамалық кеңесінің** мүшелері аттестатталушы педагогтардың сабақтарына қатысып, ұсыныстар беруі қажет. Жалпы есепте сабақтар саны өте көп. Облыстың сараптамалық кеңесінің құрамында мүшелер саны шектеулі.

Сонымен, өте көп сабақтар саны осы критерий бойынша нақты бағалаудың мүмкін еместігін көрсетеді.

1.3. Survio онлайн-сауалнамалар жүйесі және Телеграм мобильдік қосымшасы арқылы педагогтарды аттестаттаудың жаңа рәсімін бағалау бойынша құралдар

Зерттеу барысында сандық технологияларды қолдану құралдары анықталды:

- Survio онлайн сауалнама жүйелері;
- Телеграм мобильді қосымшасы.

Онлайн-сауалнамаға еліміздің 10272 педагогы қатысты.

Сауалнама келесі сұрақтардан тұрды:

1. Сіз жаңа ережелер бойынша мұғалімдерді аттестаттау рәсімі туралы хабардар болдыңыз ба?

- а) иә
- б) жоқ
- в) білмеймін

2. Кәсіби даму үшін педагогтарды аттестаттау рәсімі қаншалықты тиімді?

- а) иә
- б) жоқ
- в) білмеймін

3. Сіз біліктілік тестілеуге және аттестаттауға дайындық барысында қиындықтарды сезінесіз бе?

- а) иә
- б) жоқ
- в) қиналамын

4. Сіз аттестаттаудан өту мақсатымен келісесіз бе?

- а) біліктілік талаптарына сәйкестігін белгілеу
- б) жалақыны көтеру

5. Сіз біліктілік тестіне дайындық және аттестаттау барысында әдістемелік көмек алдыңыз ба?

- а) иә
- б) жоқ

6. Педагог ретінде аттестаттаудың жаңа ережелеріне дайынсыз ба?

- а) иә
- б) жоқ

7. Сіз соңғы рет аттестаттаудан қашан өттіңіз?

- А) 2019
- Б) 2018
- В) 2017
- Г) 2016
- Д) 2015

Сауалнама сұрақтары мұғалімдердің жаңа ережелер бойынша аттестаттау рәсімін ұйымдастыру мен өткізуге көз-қарасын анықтауға бағытталды.

Онлайн-сауалнама нәтижелері талданды және жалпыланды. Талдау негізінде аттестаттаудың II кезеңі бойынша педагогтерден келіп түскен келесі **ұсыныстар** анықталды:

- Ережеге келесі түрде өзгерістер енгізу:

1) бірінші кезең - қызмет қорытындыларын кешенді кешенді талдамалық жинақтау ,

2) екінші кезең - Ұлттық біліктілік тестілеу;

сабақты бағалау критериясы бойынша функцияны аудандық, қалалық сараптамалық Кеңестерге беру немесе сабақты тапсырылған бейне материалдар бойынша бағалау;

авторлық оқу бағдарламаларын облыстық әдістемелік кеңесте бекіту;

комиссияның одан әрі тексеруінің қиындығына байланысты білім сапасының мониторингісің көрсеткіш ретінде ұсыну, педагогта 65-70% білім сапасының көрсеткіштерің жеткілікті деп санау;

мұғалімнің жетістіктерін/оқушының жетістіктерін нақты жазу;

педагог тәжірибесін белгілі бір нысанда нақтылау.

Жаңа жүйе бойынша 2018 жылғы аттестаттау жиынтығын талдай отырып, келесі **қорытынды** жасауға болады:

- 1) I кезеңге Ұлттық біліктілік тестілеуге қатысқан педагогтардың ішінен тек 65% - ы ғана табысты өтті;
- 2) 2018 жылдың мамыр және қараша айларындағы нәтижелерді салыстыра отырып, Ұлттық біліктілік тестілеуден сәтті өткен педагогтар саны жалпы 3,1% - ға артты. Барлық біліктілік санаттары бойынша педагогтер осындай үрдіс байқалады;
- 3) бірақ сонымен қатар педагогтар «педагог-шебер» біліктілік санатына тестілеуде оң нәтиже санының аз екенін көрсетеді, ал педагогтар «педагог-модератор» біліктілік санатына жоғары нәтиже көрсетеді. Бұл, ең алдымен, біліктілік санатының әртүрлі шекті деңгейлерімен, сондай-ақ педагогтарды тестілеуге дайындаудың жеткіліксіз деңгейімен байланысты болуы мүмкін;
- 4) блоктар бойынша: педагогтердің тек 66,9% - ы пәндік білімі бойынша шекті деңгейден және педагогтердің 96,2% - ы педагогика және оқыту әдістемесі білімі бойынша шекті деңгейден өтті. Бұл, ең алдымен, шекті деңгейге байланысты – 80% және 30%. «Оқу пәнінің мазмұны» блогының тест тапсырмаларына сапалы дайындыққа назар аудару керек;
- 5) тестілеудің орташа балы ең жоғары 110 балдан 73,1 баллды құрайды, блоктар бойынша: «оқу пәнінің мазмұны» блогы - 80 балдан 53,9 балл, «Педагогика, оқыту әдістемесі» блогы- ең жоғары 30балдан 20,1 балл.
- 6) оқыту тілдері бойынша ұйғыр тілінде оқытатын педагогтарды тестілеуге Ұлттық біліктілік тестілеуден ойдағыдай өткен педагогтардың саны жоғары және 87,5% - ды құрайды, сондай-ақ осы санаттағы педагогтардың орташа балы республикалық деңгейден жоғары және 84,5 баллды құрайды.
- 7) блоктар бойынша тестілеудің орташа балы былай бөлінді: «оқу пәнінің мазмұны» блогы бойынша жоғары нәтижені ұйғыр тілінде оқытатын педагогтар көрсетті, ал «Педагогика, оқыту

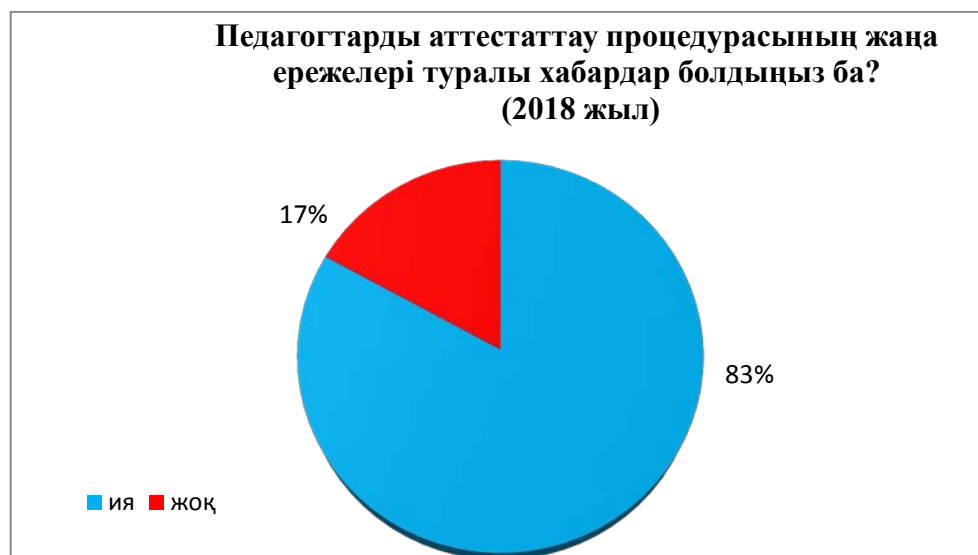
әдістемесі» блогы бойынша қазақ тілінде оқытатын педагогтар көрсетті;

8) Ұлттық біліктілік тестілеуде I кезеңнен өткен барлық педагогтар қызмет қорытындыларын кешенді аналитикалық қорытудың II кезеңінен сәтті өткен жоқ. Бұл туралы келесі фактілерді куәландырамын: I кезеңнен сәтті өткен және II кезеңге жіберілген 70 604 педагогтың 66 492-і аттестаттаудан өтті. Бұл нәтиже педагогтердің барлығы II кезеңге жеткілікті дайындалмағанын, қызмет материалдарын кешенді аналитикалық жинақтау шарттарын мұқият зерделемегенін көрсетеді.

Аттестаттау - мықты мотивациялық фактор, себебі ол педагогті қызметің сапалы орындауға, жұмыс қорытындыларын шығаруға, астам нәтижелі қызмет көрсетуге, шығармашылық қабілеттерін іске асыруға, жеке тұлға ретінде дамуға ынталандырады.

Педагог қызметкерлер мен оларға теңестірілген тұлғаларды аттестациялауды ұйымдастыру мен өткізудің ағымдағы жай-күйін анықтау мақсатында Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім беру академиясы мұғалімдермен Телеграм арқылы онлайн- сауалнама жүргізді.

Бірінші сұраққа «Сіз жаңа ережелер бойынша мұғалімдерді аттестаттау рәсімі туралы хабардар болдыңыз ба (ҚР БҒМ 27 Қаңтар 2016 ж. № 83 бұйрығы)» алынған жауаптарға сәйкес аттестаттау процедурасының жаңа ережелері туралы ақпараттандыруға қатысты мұғалімдердің жалпы пікірі, келесі диаграммада берілген. (1.3.1-сурет)

1.2.1 -сурет

Респонденттердің 83% мұғалімдерді аттестаттау процедурасының жаңа ережелері туралы жеткілікті ақпараттандырылғанын атап өтті. Дегенмен, сұралған мұғалімдердің 17% -на мұғалімдерді аттестаттау ережесін қосымша зерделеуге әдістемелік көмек қажет.

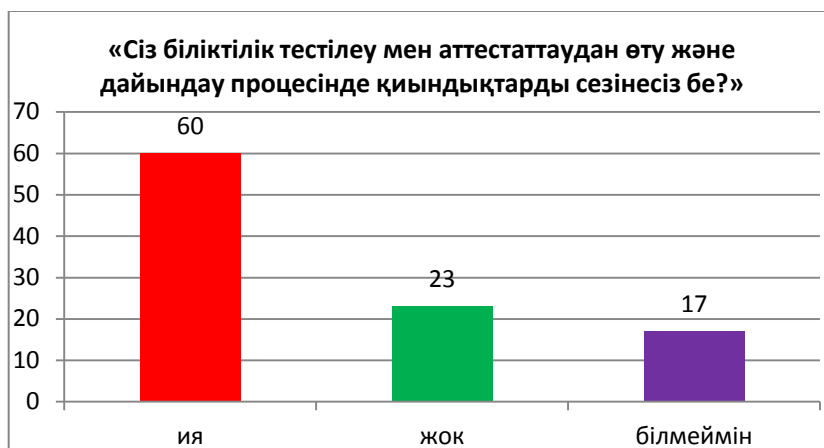
«Сіз аттестаттау рәсімі мұғалімге өзінің кәсіби мүмкіндіктерін ашуға мүмкіндік береді деп ойлайсыз ба?» сұрағына жауаптар жағдайы келесідей болды.(1.3.2-сурет)

1.3.2 -сурет

Бұл нәтижелер сауалнамаға қатысушылардың 36% - ы аттестаттауды өзі үшін маңызды рәсім ретінде белгілегенін көрсетеді, өйткені аттестаттау өзінің кәсіби мүмкіндіктерін , өзін жеке тұлға ретінде ашуға мүмкіндік береді деп есептейді. Сұралған аудиторияның 38% - ы аттестаттау педагогтардың кәсіби мүмкіндіктерін ашпайды деп санайды. Респонденттердің 28% - ы сұраққа нақты жауап бере алмады.

Келесі мәселені талдау **«Сіз біліктілік тестілеу мен аттестаттаудан өту және дайындау процесінде қиындықтарды сезінесіз бе?»** диаграммада көрсетілген. (1.3.3-сурет)

1.3.3. –сурет

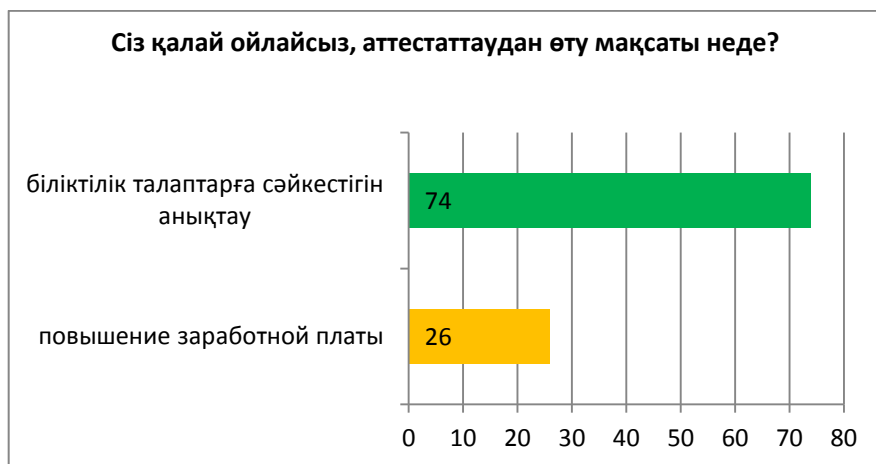
Респонденттердің 60% - ы біліктілік тестілеуі мен аттестаттаудан өту барысында қиындықтарға тап болғанын атап өтті.

Респонденттердің 23% - ы біліктілік тестілеуі мен аттестаттаудан өту кезінде қиындық тудырмағанын көрсетті. 17% өз қиындықтарының деңгейін анықтай алмады.

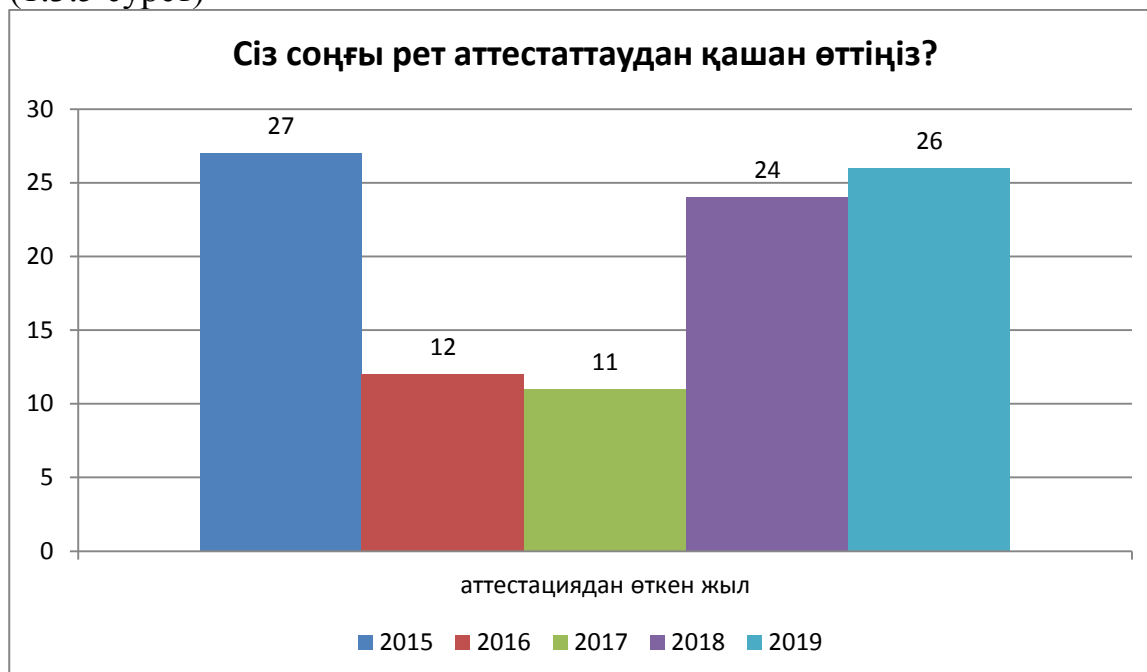
Аттестаттау мақсаты туралы сұраққа мынадай жауаптар алынды (1.3.4 сурет):

- 74 % біліктілік санатының талаптарына біліктілік сәйкестігін белгілеу;
- 26% еңбекақысын көтеру.

1.3.4 –сурет

«Сіз соңғы рет аттестаттаудан қашан өттіңіз?» сұрақ бойынша келесі мәліметтер анықталды: 2015-27%, 2016-12%, 2017-11%, 2018-24%, 2019-26%. (1.3.5 сурет)

1.3.5. -сурет

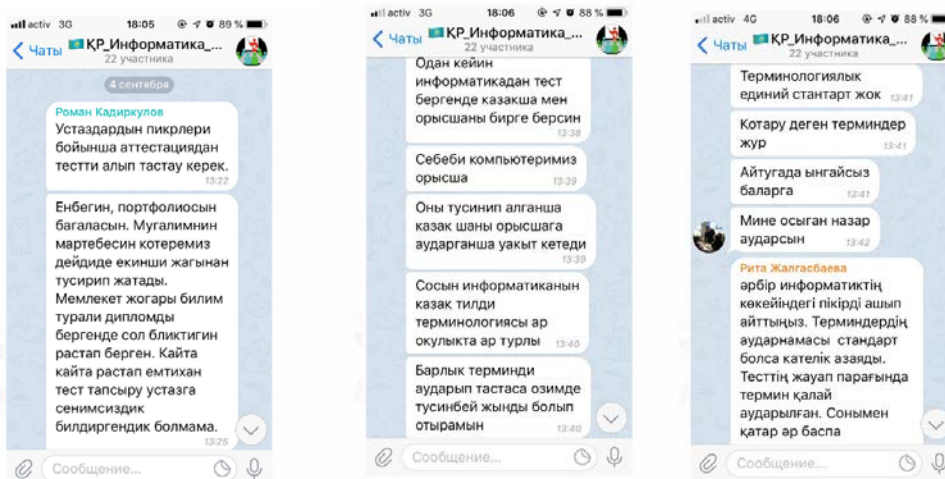
Педагогтар сауалнамасы нәтижесінде анықталды:

- Педагог қызметкерлердің көпшілігі аттестаттау процедурасының жаңа ережелері туралы жеткілікті ақпараттандырылған, алайда педагогтардың жартысынан көбі аттестаттау процедурасының өзі кезінде және

дайындық кезінде қиындықтарға тап болады. Психологиялық қиындықтар, білім мен тәжірибенің жетіспеушілігі, қажетті әдебиеттерді іздеу себеп болып табылады. Бұл ретте олар үшін сауатты әдістемелік көмек, моральдық қолдау және қолайлы психологиялық ахуал маңызды болып табылады.

- Өкінішке орай, педагогтардың үштен бірінен астамы аттестаттау мұғалімге өзінің кәсіби мүмкіндіктерін ашуға мүмкіндік бермейді және аттестаттауды күйзеліске және шамадан тыс жүктемеге апаратын рәсім ретінде қарастырады деп санайды.
  - Аттестаттаудың оң сәті деп санауға болады:
    - аттестаттауға дайындық барысында педагог өз жұмысының өзіндік талдауын жүргізеді,
    - жұмыста қиындық тудыратын тақырыпты анықтайды,
    - өз білімін жетілдіру бойынша тақырыпты қалыптастырады,
    - материалды өңдейді, практикаға енгізеді,
    - өз жұмысының тәжірибесін жинақтайды;
    - біліктілікті арттыру курстарынан өтеді,
    - ғылыми және оқу-әдістемелік әдебиеттерді оқиды;
    - жұмысты жақсарту бойынша іс-шараларды әзірлейді.
- Жүргізілген сауалнамадан келесі мәселелерді атап өтуге болады:
- аттестаттауға дайындық кезіндегі қиындықтар;
  - моральдық қолдаудың және қолайлы психологиялық ахуалдың

болмауы.

Telegram қосымшасынан мұғалімдердің жауаптарының фрагменті

Өткізілген аттестаттаудың ағымдағы жай-күйін зерделеу және талдау негізінде педагогтармен аттестаттауды ұйымдастыру мен өткізуге келесі **ұсыныстар мен тілектер** енгізілді:

Аттестаттау шарттары мен Ұлттық біліктілік тестілеуді өткізуге қойылатын талаптарды қайта қарау;

Тапсырмалар шарттарға сәйкес келмейтін сұрақтар бар математикадан сұрақтарды, тапсырмаларды қайта қарау;

Педагогика, оқыту әдістемесі бойынша шекті балдарды арттыру қажет (мұғалім-зерттеуші, мұғалім-шебер деңгейі үшін аз ғана 9 балл);

Мұғалімдердің жетістіктері ретінде олардың түрлі ақылы конкурстарға қатысуын ескермеу;

Өз кәсібилігін және терең пәндік білімдерді игеруді ұсынған мұғалімдер біліктілікті автоматты түрде беруге уәждемесі мен ынталандыруы болуы тиіс немесе тестілеу кезеңінен кем дегенде босатылуы тиіс;

Баспа мақалаларын алып тастау, белгілі бір тақырыптар бойынша сабақ әзірлемелерін қосу, сол арқылы мұғалімнің шығармашылық қабілеттерін, оның әдістері мен тәсілдерін ашуға мүмкіндік беру;

Санатты беру туралы бұйрық пен сертификат алу рәсімін жеделдету;

Жасау рәсімін өту аттестаттаудың әділ және ашық-ға тәуелді емес көзайымы немесе антипатии басшыларының;

«Педагог-мастер» біліктілік санатының ғылыми, академиялық дәрежелері бар педагогтердің аз санына байланысты критерийлерді жеңілдету;

Бастауыш сынып мұғалімі барлық жерде сауатты болуы тиіс: сондықтан жазбаша сауаттылықты қарастыру ұсынылады.

Осылайша, аттестаттау-кәсіби құзыреттіліктің мақсатты, үздіксіз деңгейін, еңбекақы төлеу деңгейін арттыру мүмкіндігін ынталандыру тетігі. Аттестаттау педагогтарды нәтижелі білім беру технологияларын игеруге ынталандыруға, педагогтердің тиісті құзыреттілігін қалыптастыруға ықпал етуге қол жеткізу қажет. Жеке адамның, социумның және еңбек нарығының қажеттіліктеріне барабар білім беру сапасы педагогикалық қызметкердің кәсібилігі мен біліктілігінің маңызды көрсеткіштерінің бірі болуы тиіс.

Жоғарыда айтылғандардың ішінен мектептегі білім беру сапасын арттыру педагогикалық кадрлардың кәсіби деңгейіне тікелей тәуелді болып отыр.

2 ҰЛТТЫҚ БІЛІКТІЛІК ТЕСТІЛЕУГЕ ДАЙЫНДЫҚ БОЙЫНША МҰҒАЛІМГЕ АРНАЛҒАН ӘДІСТЕМЕЛІК ҰСЫНЫСТАР

Жаңа жүйе бойынша аттестаттаудың бірінші кезеңі Ұлттық біліктілік тестілеу (ҰКТ) болып табылады, оны өткізу тәртібі мен шарттары нормативтік құжатта–Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің 2016 жылғы 27 қаңтардағы №83 бұйрығында көрсетілген.

Тест тапсырмаларының құрылымы оқу пәні мен педагогиканың мазмұнын, оқыту әдістемесін білуге арналған сұрақтардан тұрады. Бүгінгі күні ҚР БҒМ Ұлттық біліктілік тестілеу өткізу туралы бұйрығы бекітілді, оны өткізу пункттері білім беру басқармаларымен және жоғары оқу орындарымен келісілді, тест тапсырмалары дайын. Ұлттық тестілеу орталығының филиалдары облыстық және аудандық білім беру бөлімдерімен бірлесіп, ҰКТ өткізу технологиясы бойынша ақпараттық-түсіндіру жұмыстарын жүргізді.

Тестілерді әзірлеу кезінде мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттары, үлгілік оқу жоспарлары мен бағдарламалары негізге алынады.

Тест тапсырмалары Ұлттық тестілеу орталығы әзірлеген ереже негізінде құрылады, ол «мектепке дейінгі, бастауыш, негізгі орта және жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі, жоғары, жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру үшін, сондай-ақ ҚАЗТЕСТ жүйесі бойынша Қазақстан Республикасында азаматтардың қазақ тілін меңгеру деңгейін анықтау және бағалау үшін тестілеу рәсімінде пайдаланылатын тест тапсырмаларының базасын құру принциптерін белгілейді».

Бұл ережеде мынадай Терминдердің анықтамалары бар:

«тест (педагогикалық тест) - бұл тест тапсырмалары жүйесінен, нәтижелерді өңдеу және талдаудың стандартталған процедурасынан тұратын оқушылардың білімін бағалау құралы.»;

«тест тапсырмасы-мазмұн нысанының технологиялық талаптарына және статистикалық талаптарға жауап беретін тесттің құрамдас бірлігі: ақпараттылық, күрделілік, кемсітушілік, сенімділік, валидность»;

«валидность-тестінің қойылған мақсатқа сәйкес нәтижелер алу қабілетін, дұрыстығын көрсететін сипаттамасы»;

«сенімділік - психодиагностикалық өлшеулердің дәлдігін, тест нәтижелерінің бөгде факторлардың әсеріне тұрақтылығын көрсететін Әдістеменің сипаттамасы».

Тестіде әрбір бөлім бойынша тақырыптық бөлімдер мен тапсырмалар берілген.:

білім алушылардың оқу жетістіктерінің деңгейі,

тілдік тестілеу кезіндегі тілдік құзыреттілік деңгейі,

педагогикалық қызметкерлердің кәсіби құзыреттілігінің сәйкестігі.

Әзірленген тест тапсырмалары келесі **критерийлерге** сәйкес келеді:

тестілеу мақсаты;

тапсырманың түрі;

тапсырма мәтінінің қисындылығы, айқындығы және қысқалығы;

жауап нұсқаларының айқындығы мен қысқалығы, олардың тапсырмаға сәйкестігі;

дұрыс жауаптар мен дистракторлардың бір мағыналы болуы - дұрыс емес, бірақ тест тапсырмасына жауаптың шынайы нұсқасы;

ұсынылған әдебиеттің сәйкестігі (жалпы қабылданған атаулар мен терминологияны қамтуы тиіс ғылыми және нақтылық жауап беруі тиіс);

тест тапсырмаларын орындау уақыты;

тест тапсырмаларының бірегейлігі.

Тест тапсырмалары үш деңгейдегі қиындық болуы мүмкін:

А (1) - **жеңіл**: қолданылатын терминдердің, негізгі ұғымдардың, әдістер мен процедуралардың, формулалардың, заңдардың, ережелер мен қағидағтардың, фактілер мен фактілердің бірізділігінің білімін тексеру;

В (2) - **орташа**: Қарапайым есте сақтаудан асып түсетін нәтижелерді анықтау; фактілерді, ережелерді, тәсілдерді түсіну; схемаларды, графиктерді, диаграммаларды түсіндіре білу; сөздік материалды математикалық өрнек ретінде түрлендіре білу; қолда бар деректерден туындайтын болашақ салдарларды болжай білу;

С (3)-**күрделі**: түсінуден гөрі материалды меңгерудің жоғары деңгейін талап ететін нәтижелерді анықтау, яғни білім алушылардың ғылыми-зерттеу қабілетін анықтау: жаңа жағдайларда ұғымдар мен қағидаларды қолдана білу, нақты практикалық жағдайларда заңдар мен теорияларды қолдану, әдістер мен рәсімдерді дұрыс қолдануды көрсету».

Қолданыстағы ережелер бойынша «педагог – модератор», «педагог-сарапшы», «педагог-зерттеуші», «педагог – шебер» біліктілік санаттары енгізілді. Педагогтарда біліктілік санатын жылына 2 рет арттыруға мүмкіндік туды.

Ұлттық біліктілік тестілеудің қорытындысы бойынша бұл рәсімге 2018 жылы 108 181 педагог қатысты, оның 70 604 адам шекті деңгейден сәтті өтті, бұл педагогтардың 65% - ын құрайды. Осы статистикадан педагогтердің толық 100 % аттестаттаудың бірінші кезеңі тестілеуден өткен жоқ. Ұлттық біліктілік тестілеуге қатысушылардың жалпы санынан 37 577 педагог (35%) шекті балл жинаған жоқ.

Осыған байланысты ұлттық біліктілік тестілеуін өткізу кезінде еліміздің педагогтары *кейбір проблемаларға* тап болды:

1 Ұлттық біліктілік тестілеуге дайындық бойынша бірыңғай әдістемелік құралдың болмауы. Интернет-дереккөздерде ҰҚТ-ға дайындық бойынша көптеген ресурстар бар, бірақ тестілеудің өзін тапсыру кезінде осы дереккөздерден сұрақтар туындамайды.

2 Ұлттық біліктілік тестілеуден өту кезінде жеке жас және психологиялық ерекшеліктері ескерілмейді (педагогтарда жадының төмендеуі байқалады, сонымен қатар психологиялық стрессті бастан өткізіп, кейбір кәсіби мұғалімдер техникалық қателіктер мен т.б. жібереді).

3 Әр түрлі жастағы мұғалімдер (жас мамандардан зейнеткерлік жас алдындағы мамандарға дейін) ұлттық біліктілік тестілеуден өту кезінде психологиялық стрессті бастан өткізеді, бұл олардың денсаулық жағдайына әсер етеді.

4 Педагогтердің біліктілік санатын арттыру және растау бір талаппен өтеді (педагогикалық кадрларды аттестациялаудың ескі ережелері бойынша біліктілік тестілеуден өту біліктілік санатын мерзімінен бұрын арттыруды шешкен мұғалімдер үшін ғана талап етілді, ал біліктілік санатын растайтын педагогтар тестілеуді тапсырмай аттестаттаудан өтті).

5 Ұлттық біліктілік тестілеуді өткізу мерзімі жылына 2 рет, бұл аттестатталушы педагогтар үшін де, білім беру ұйымының әкімшілігі үшін де проблемалар туғызады. Мамыр айында осы мерзімде мектептерде оқушыларда жылдық емтихандар өтеді, ал қараша айында мұғалімнің бір оқу күнін ауыстыру қажеттігін туғызады.

6 Онлайн - сервистерде ұсынылатын тест тапсырмаларының дерекқоры Ұлттық біліктілік тестілеудің тапсырмаларына сәйкес келмейді.

7 Орыс тілінен қазақ тіліне сөзбе-сөз аударылуына байланысты «Психология», «Бастауыш сыныптар» пәндері бойынша сұрақтар туындады, онда кейбір жағдайларда сұрақтардың мағынасы мүлдем түсініксіз болды.

8 Ұлттық тестілеу орталығының сайтында «Көркем еңбек», «Математика», «Физика», «Тарих», «Бастапқы әскери дайындық» пәндері бойынша тестілеуге дайындалу үшін материалдар жеткіліксіз болды.

Қазіргі уақытта қолданылып жүрген аттестаттау ережелерінде 2-тарау, 2-параграф, 53-тармаққа сәйкес «Тестілеу нәтижесі жинаған балл алған кезде оң болып саналады деп анықталды:

«Оқу пәнінің мазмұны» бағыты бойынша:

50% - «педагог-модератор»;

60%- «педагог-сарапшы»;

70% - «педагог-зерттеуші»

80%- «педагог-шебер»;

«Педагогика, оқыту әдістемесі» бағыты бойынша":

«педагог-модератор» - 30 %;

«педагог-сарапшы» - 30 %;

«педагог-зерттеуші» - 30 %;

«педагог-шебер» - 30 %;

Жоғарыда «Оқу пәнінің мазмұны» және «Педагогика, оқыту әдістемесі» екі блоктың Ұлттық біліктілік тестілеу нәтижелерінің жан-жақты талдауы келтірілген.»:

- «Оқу пәнінің мазмұны» - 67,8% педагогтар шекті деңгейден өтті;

- «Педагогика, оқыту әдістемесі»- 96,2% педагогтер шекті балл жинады,

сонымен қатар «педагог-модератор», «педагог-сарапшы», «педагог-зерттеуші», «педагог-шебер»:

- «педагог-модератор» - педагогтардың 70% - ы;

- «ұстаз-эксперт» - педагогтардың 64% - ы;

- «педагог-зерттеуші» - 63% педагог;

- «педагог-шебер» - педагогтердің 49% - ы.

Бұл талдау пәндік білім блогы бойынша шекті деңгей алған педагогтар саны «Педагогика, оқыту әдістемесі» блогына карағанда айтарлықтай аз екендігін куәландырады.

«Педагог-шебер» біліктілік санаты бойынша педагогтердің 49%-ы Ұлттық біліктілік тестілеуде шекті деңгейден өтті, ал «педагог-модератор» біліктілік санаты бойынша педагогтердің көпшілігі шекті балл жинады.

Осыған орай, әдістемелік кабинеттер/орталықтар басшыларының, әдіскерлердің, педагогтардың қатарынан жұмыс тобы ұлттық біліктілік тестілеуді өткізу шарттары бойынша ұсынымдар енгізді:

1 Ұлттық біліктілік тестілеуді өткізу тәжірибесі аттестатталушылардың 30% - дан астамы «оқу пәнінің мазмұны» бағыты бойынша шекті деңгейге жетпейтінін көрсетті»:

40% - « педагог-модератор»;

50% - « педагог-сарапшы»;

60% - « педагог-зерттеуші»;

70 %- «педагог-шебер».

2 Педагогикалық шеберлік сапасын арттыру мақсатында «Педагогика, оқыту әдістемесі» бағыты бойынша өту балдарының пайызын арттыру қажет:

- «педагог-модератор» - 30 %;

- «педагог-сарапшы» - 35 %;

- «педагог-зерттеуші» - 40 %;

- «педагог-шебер» - 45 %.

3. Жалпы педагогикалық жұмыс өтілі 30 және одан да көп жыл болған педагог қызметкерлер жас және психологиялық ерекшеліктерін ескере отырып, кезекті аттестаттау кезінде Ұлттық біліктілік тестілеуден өтуден босатылсын.

4. Күнтізбелік жыл ішінде Ұлттық біліктілік тестілеуді үздіксіз өткізуді ұйымдастыру.

Педагогтарды аттестаттауға тиімді дайындау үшін әдістемелік ұсынымдар әзірленді:

1 кезең аттестаттауға өз бетінше дайындыққа көңіл бөлуді қарастырады; біліктілік тестілеу мәселелерін өз бетінше бағалау және қиындықтарды және мүдделерді талдау мақсатында мұғалім қызметінің қорытындысын кешенді талдап қорыту талаптарын зерделеу; 12 қадамнан тұратын іс-әрекет алгоритмімен танысу, аттестаттаудың барлық процесінің құжаттамаларын зерделеу және оған өз бетінше дайындалу бағдарламасын анықтау.

2 кезең «Педагогика, оқыту әдістемесі» блогы бойынша тестке дайындықты көздейді.

3 кезең Ұлттық тестілеу орталығының сайтында орналастырылған техникалық ерекшелікке сәйкес пәндік бағыт бойынша тестілеуге дайындықты көздейді.

4 кезең біліктілік тестілеуге дайындық деңгейін анықтау және аттестацияға қажет құжаттарды қалыптастыру мақсатында онлайн-тестілеуді қарастырады.

Бірінші кезең бойынша аттестаттауға дайындық барысында педагогтың іс-қимыл алгоритмін ұсынамыз. Бұл алгоритм № 83 бұйрықтың мазмұнына сәйкес жасалған, ол бойынша аттестаттауға үміткер педагог бір жағынан нормативтік құжаттар бойынша нұсқамадан өте алады, екінші жағынан, әр қадам бойынша жеке дайындық жоспарын әзірлей алады және құжаттардың үлгілерімен танысу жолдарын көрсетеді. (2.1-кесте.)

2.1-кесте Аттестацияға дайындық кезіндегі педагогтың іс-әрекет алгоритмі.

№	<i>Аттестаттау және аттестаттау ережелерінен ережелер бұйрық № 83 (12.04.2018 № 152)</i>	<i>Педагогтың іс-әрекеті</i>	<i>Құжаттың үлгісі қайда орналасқан?</i>
1	Педагог қызметкерлер мен оларға теңестірілген адамдарды аттестаттаудан өткізу үшін тиісті деңгейдегі аттестаттау комиссиялары құрылады: білім беру ұйымдарында, аудандық (қалалық) білім бөлімдерінде, облыстардың, Астана, Алматы және Шымкент қалаларының білім басқармаларында, білім беру саласындағы уәкілетті органда (республикалық ведомстволық бағыныстағы ұйымдар үшін), тиісті саланың уәкілетті органдарында.	Ережемен танысу және құжаттар тізімін зерделеу	2018 жылғы 12 сәуірдегі № 152 бұйрығы
2	Аттестаттаудан өту үшін аттестатталушылар (кезекті және мерзімінен бұрын) келесі оқу жылында осы Қағидаларға 1-қосымшаға сәйкес нысан бойынша білім беру ұйымының аттестаттау комиссиясына ағымдағы жылдың 25 мамырына дейін өтініш береді. Аттестатталушылардың тізімдік құрамы білім беру ұйымының алқалы органының шешімімен жыл сайын 10 маусымға дейін бекітіледі және аудандық (қалалық) білім бөлімдеріне, облыстардың, Астана, Алматы және Шымкент қалаларының білім басқармаларына, білім беру саласындағы уәкілетті органға (республикалық ведомстволық бағыныстағы ұйымдар үшін) ұсынылады.)	25 мамырға дейін құжаттарды дайындау және өтініш беру	№ 83 бұйрық өзгерістер мен толықтыруларымен, 2018 жылғы 12 сәуірдегі № 152 бұйрығының, 2-тарау, 1-параграф 7, 8-тармақтар 1-қосымша

3	Біліктілік тестілеуін білім беру саласындағы уәкілетті орган айқындайтын білім беру ұйымы жыл сайын 15 қазаннан 15 желтоқсанға дейін облыстардың, Астана, Алматы және Шымкент қалаларының білім басқармалары білім беру саласындағы уәкілетті орган, өз қарауында Білім беру ұйымдары бар салалық мемлекеттік органдар бекіткен кестелерге сәйкес өткізеді.	Біліктілік тестілеу ережесін зерделеу және біліктілік тестілеуге өтініш беру	№ 83 бұйрық өзгерістер мен толықтыруларымен, 2018 жылғы 12 сәуірдегі № 152 бұйрығының, 2-тарау, 1-параграф 10-19-тармақтар 3,4-қосымша
4	облыстардың, Астана, Алматы және Шымкент қалаларының білім басқармаларының аттестаттау комиссиясы сараптамалық кеңестің қорытындысы негізінде педагогтердің жоғары біліктілік санатын береді(растайды)."; 25-тармақтың 4) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:: 4)«педагог-зерттеуші» біліктілік санатына: мамандығы бойынша жоғары педагогикалық және кәсіптік немесе техникалық және кәсіптік білімі, мынадай кәсіби құзыреттерге сәйкес келетін кемінде 4 жыл педагогикалық өтілі бар тұлғалар: «педагог-сарапшы» біліктілік санатының жалпы талаптарына сәйкес келеді, сонымен қатар сабақты зерттеу және бағалау құралдарын әзірлеу дағдыларын меңгерген, білім алушылардың зерттеу дағдыларын дамытуды қамтамасыз етеді., тәлімгерлікті жүзеге асырады және педагогикалық қоғамдастықта аудан, қала деңгейінде даму стратегиясын конструктивті анықтайды, облыс/Астана, Алматы және Шымкент қалалары деңгейінде тәжірибені жинақтайды, облыс/Астана, Алматы және Шымкент қалалары деңгейінде олимпиадаларға, конкурстарға, жарыстарға қатысушылардың бар-жоғын жинақтайды;	Біліктілік санаттарын беру (бекіту) талаптарын зерделеу	№ 83 бұйрық өзгерістер мен толықтыруларымен, 2018 жылғы 12 сәуірдегі № 152 бұйрығының, 2-тарау, 2-параграф 25-тармақ

5	«педагог-сарапшы» біліктілік санатына: аудандық/қалалық деңгейдегі пәндік олимпиадалардың, шығармашылық, кәсіби конкурстардың, ғылыми, спорттық жарыстардың жеңімпаздарын дайындаған тұлғалар; аудандық / қалалық деңгейдегі кәсіби конкурстардың, педагогикалық олимпиадалардың жеңімпаздары болып табылатын тұлғалар; облыстық деңгейде (Астана, Алматы және Шымкент қалалары) өзінің педагогикалық тәжірибесін жинақтаған тұлғалар); «Болашақ» бағдарламасының түлектері болып табылатын тұлғалар; ғылым кандидаты/докторы ғылыми дәрежесі бар тұлғалар; ағылшын тілін B2 (CEFR шкаласы бойынша) деңгейінен төмен емес меңгерген және ағылшын тілінде пәндерден сабақ беретін тұлғалар; жоғары оқу орнынан білім беру ұйымдарына педагогикалық жұмысқа ауысқан, кемінде екі жыл педагогикалық жұмыс өтілі бар тұлғалар; бейіндеуші пән бойынша халықаралық дәрежедегі спорт шебері болып табылатын тұлғалар.	Мерзімінен бұрын аттестаттауға талапты зерделеу	№ 83 бұйрық өзгерістер мен толықтыруларымен, 2018 жылғы 12 сәуірдегі № 152 бұйрығының, 2-тарау, 2-параграф 26-тармақ
6	Аттестатталушылардың деректер базасын қалыптастыру үшін әзірленген БҚ аудандық (қалалық) бөлімдеріне, облыстардың, Астана, Алматы және Шымкент қалаларының білім басқармаларына, республикалық білім беру ұйымдары үшін – білім беру саласындағы уәкілетті органға	Квалификациялық тестілеу жүргізу ережесін зерделеу	№ 83 бұйрық өзгерістер мен толықтыруларымен, 2018 жылғы 12 сәуірдегі № 152 бұйрығының, 41-56-тармақтар 4-қосымша

	жіберіледі."; Тестілеу нәтижесі жинаған балл алған кезде оң болып саналады."; 56-тармақ келесі редакцияда жазылсын: "56. тестілеу нәтижесі жинаған балл алған кезде оң болып саналады.: «оқу пәнінің мазмұны» бағыты бойынша: 50% - « педагог-модератор» 60% - «педагог-сарапшы»; 70% -«педагог-зерттеуші»; 80% - « педагог-шебер»; «Педагогика, оқыту әдістемесі» бағыты бойынша: «педагог-модератор» - 30 % ; «педагог-сарапшы" - 30 %; «педагог-зерттеуші» - 30 %; «педагог-шебер» - 30 %; 61-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:		
7	Республикалық апелляциялық комиссияның төрағасы мен құрамы білім беру саласындағы уәкілетті органның бұйрығымен бекітіледі. Тестілеу өткізу пунктінде апелляциялық комиссияның төрағасы мен құрамы облыстың (Астана, Алматы және Шымкент қалаларының) білім басқармасы органының бұйрығымен бекітіледі."; 77-тармақ мынадай редакцияда жазылсын.: "77. Өтініш берілген біліктілік санатына сәйкестігін анықтау үшін аттестатталушылар 10 жұмыс күні	Апелляциялық комиссия қызметін зерттеу және 10 жұмыс күні ішінде портфолио дайындау	№ 83 бұйрық өзгерістер мен толықтыруларымен, 2018 жылғы 12 сәуірдегі № 152 бұйрығының, 60-77-тармақтар 8,11-қосымша

	ішінде тиісті деңгейдегі аттестаттау комиссиясына портфолио ұсынады.: 1) жеке басын куәландыратын құжаттың көшірмесі; 2) атқаратын лауазымы бойынша тиісті біліктілігі берілген кезде білімі туралы дипломның немесе қайта даярлау туралы құжаттың көшірмесі; 3) біліктілік санаты туралы куәліктің көшірмесі;; 4) ұлттық біліктілік тестілеуден өткені туралы анықтама; 5) оқу жетістіктерін сырттай бағалау және (немесе) ағымдағы және (немесе) қорытынды аттестаттау нәтижелерін қамтитын аттестаттау кезеңіндегі білім алушылардың білім сапасының мониторингі; 6) білім алушылардың жетістіктерін растайтын құжаттардың көшірмелері немесе тәжірибе жинақталғанын растайтын құжаттардың көшірмелері;; 7) осы Қағидаларға 11-қосымшаға сәйкес нысан бойынша сабақтарды (сабақтарды) (кемінде үш) бақылау парақтары Ережелер; 8) аттестатталушылардың жетістіктерін растайтын құжаттардың көшірмелері (бар болса). 9) біліктілікті арттыру курстарынан өткендігі туралы құжаттың көшірмесі."		
8	Республикалық апелляциялық комиссияның төрағасы мен құрамы білім беру саласындағы уәкілетті	Портфолионы қарау және бағалау бойынша	№ 83 бұйрық өзгерістер мен толықтыруларымен,

органның бұйрығымен бекітіледі. Тестілеу өткізу пунктінде апелляциялық комиссияның төрағасы мен құрамы облыстың (Астана, Алматы және Шымкент қалаларының) білім басқармасы органының бұйрығымен бекітіледі.»; 77-тармақ келесі редакцияда жазылсын.: «77. Өтініш берілген біліктілік санатына сәйкестігін анықтау үшін аттестатталушылар 10 жұмыс күні ішінде тиісті деңгейдегі аттестаттау комиссиясына портфолио ұсынады.: 1) жеке басын куәландыратын құжаттың көшірмесі; 2) атқаратын лауазымы бойынша тиісті біліктілігі берілген кезде білімі туралы дипломның немесе қайта даярлау туралы құжаттың көшірмесі; 3) біліктілік санаты туралы куәліктің көшірмесі; 4) Ұлттық біліктілік тестілеуден өткені туралы анықтама; 5) оқу жетістіктерін сырттай бағалау және (немесе) ағымдағы және (немесе) қорытынды аттестаттау нәтижелерін қамтитын аттестаттау кезеңіндегі білім алушылардың білім сапасының мониторингі; 6) білім алушылардың жетістіктерін растайтын құжаттардың көшірмелері немесе тәжірибе жинақталғанын растайтын құжаттардың көшірмелері;; 7) осы Қағидаларға 11-қосымшаға сәйкес нысан бойынша сабақтарды (сабақтарды) (кемінде үш) бақылау	Сараптамалық кеңестің құрамы мен қызметін зерделеу	2018 жылғы 12 сәуірдегі № 152 бұйрығының, 78-83 тармақтар 13,14,15-қосымша

	парақтары 8)аттестатталушылардың жетістіктерін растайтын құжаттардың көшірмелері (бар болса). 9)біліктілікті арттыру курстарынан өткендігі туралы құжаттың көшірмесі.		
9	80-тармақтың үшінші бөлігі мынадай редакцияда жазылсын: «Педагог-шебер» біліктілік санатына портфолионы қарау және бағалау үшін «Атамекен» ҚР ҰКП, әдістемелік кабинеттер, біліктілікті арттыру институттары, қоғамдық ұйымдар, кәсіподақтар, жұмыс берушілер, қамқоршылық кеңестер, облыстың тәжірибелі педагог қызметкерлері, сондай-ақ «Назарбаев Зияткерлік мектептері» ДББҰ өкілдері құрамында облыстың (Астана, Алматы және Шымкент қалаларының) білім басқармасы органы деңгейінде сараптамалық кеңес құрылады және облыстың (Астана, Алматы және Шымкент қалаларының) білім басқармасы органы басшысының бұйрығымен бекітіледі»;	Портфолионы қарау және бағалау бойынша Сараптамалық кеңестің құрамы мен қызметін зерделеу	№ 83 бұйрық өзгерістер мен толықтыруларымен, 2018 жылғы 12 сәуірдегі № 152 бұйрығының, 78-83тармақтар 13,14,15-қосымша
10	мынадай мазмұндағы 87-1 тармақпен толықтырылсын: «87-1. «Педагог-модератор», «педагог-сарапшы», «педагог-зерттеуші», «педагог – шебер» біліктілік санаттары берілген педагог қызметкерлерге және оларға теңестірілген тұлғаларға лауазымдар біліктілігі сақталады: «мұғалім-модератор»-«екінші санатты мұғалім»; «педагог-сарапшы» - « бірінші санатты мұғалім»; «педагог-зерттеуші» және «педагог-шебер» - «жоғары санатты	Біліктілік санатын беру (бекіту) ережесін зерделеу	№ 83 бұйрық өзгерістер мен толықтыруларымен, 2018 жылғы 12 сәуірдегі № 152 бұйрығының, 84-94тармақтар 16,17,18-қосымша

	мұғалім»; мынадай мазмұндағы 94-1-тармақпен толықтырылсын: педагог қызметкердің «өзін-өзі тану» пәнін оқыту кезінде біліктілік санаты бұрын оқытылатын пән бойынша біліктілік санатына теңестіріледі және аттестаттаудың қолданылу мерзімі аяқталғанға дейін сақталады. Психологиялық, диагностикалық (білім алушылардың ерекше білім алу қажеттіліктерін анықтау бөлігінде), түзету, әлеуметтік-педагогикалық қызметті жүзеге асыратын педагог қызметкерлерге дипломда көрсетілген мамандыққа сәйкес немесе қайта даярлау курстарынан өтуді ескере отырып, «педагог-модератор», «педагог-сарапшы», «педагог-зерттеуші», «педагог-шебер» біліктілік санаты беріледі.		
11	Арнаулы білім беру ұйымдарында немесе білімі туралы дипломда көрсетілген мамандық бойынша емес арнаулы сыныптарда (топтарда) қызмет жүргізген жағдайда, аттестаттау олардың білім беру ұйымдарында біліктілікті арттыру және қайта даярлау курстарынан өтуі нәтижесінде алған сертификаты негізінде атқаратын лауазымы бойынша жүргізіледі. 98. Біліктілік санаты педагог қызметкерлердің және оларға теңестірілген адамдардың өтініштері негізінде, бірақ 3 жылдан аспайтын мерзімге ұзартылады.	Мамандық бойынша емес педагогтардың қызметін аттестаттау ережесін және біліктілік санатының мерзімін ұзарту туралы зерделеу	№ 83 бұйрық өзгерістер мен толықтыруларымен, 2018 жылғы 12 сәуірдегі № 152 бұйрығының, 95-99 тармақтар 2-қосымша
12	Білім және ғылым саласындағы азаматтық қызметшілерді аттестаттау мынадай кезеңдерді қамтиды: 1) аттестаттауды дайындау және өткізу; 3) аттестаттау комиссиясының шешімін шығару.	Қызметшілерді аттестаттаудан өткізу тәртібі мен шарттарын зерделеу	№ 83 бұйрық өзгерістер мен толықтыруларымен, 2018 жылғы 12 сәуірдегі № 152 бұйрығының, 100-126 тармақтар 19,20-қосымша

	Қызметшілер азаматтық қызметте болған әрбір келесі үш жыл өткеннен кейін, бірақ осы лауазымға орналасқан күннен бастап алты айдан ерте емес мерзімде аттестаттаудан өтеді. Бұл ретте аттестаттау көрсетілген мерзім басталған күннен бастап алты айдан кешіктірілмей өткізіледі. Бала күтімі жөніндегі демалыста жүрген қызметшілер қызметке шыққаннан кейін кемінде алты ай өткен соң аттестатталады. Қызметшілерді аттестациялау-олардың өтініші бойынша көрсетілген мерзім аяқталғанға дейін өткізіледі.		

«Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды, бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білімнің жалпы білім беретін оқу бағдарламаларын, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі, қосымша білімнің білім беру бағдарламаларын және арнайы оқу бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарында жұмыс істейтін педагог қызметкерлер мен оларға теңестірілген тұлғаларды және білім және ғылым саласындағы басқа да азаматтық қызметшілерді аттестаттаудан өткізу қағидалары мен шарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 27 қаңтардағы № 83 бұйрығы негізінде педагог және оларға теңестірілген тұлға аттестаттаудан өткізу тәртібі мен шарттарын зерделеуі қажет.

Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың жалпы білім беретін оқу бағдарламаларын, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі, қосымша білімнің білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарында жұмыс істейтін педагог қызметкерлер көрсетілген уақыт мерзімі бойынша келесі оқу жылында аттестаттаудан өту үшін ағымдағы жылғы 25 мамырға дейін өтініш беруі қажет. Өтініш формасы аталған бұйрықта 1-қосымша түрінде берілген.

Біліктілік санаттарын алу (растау) үшін педагогтер жұмысының қорытындысы талданады. Аталған құжат бойынша педагог мерзімінен бұрын және кезекті аттестаттаудан өте алатындығы және оның талаптары көрсетілген.

Біліктілік тестілеуі жыл сайын 15 қазан мен 15 желтоқсан аралығында облыс орталықтарында өткізілетіндігі, және педагогке 2 апта бұрын хабарланатыны айтылған.

Біліктілік санатына сәйкестігін кешенді түрде талдау мақсатында білім беру ұйымы 1 қаңтардан 1 наурыз аралығында сараптамалық кеңес құрады. 19 тармақта екінші, бірінші, жоғары біліктілік санаттарына жататын қызметкерлер

және сараптамалық кеңес қарауына ұсынылатын құжаттар тізімі сипатталған. Сараптамалық кеңес аттестаттауға ұсыну (ұсынбау) қорытындысын шығарады.

Сараптамалық кеңес қорытындысын алған педагог қызметкер 21 тармақта көрсетілген құжаттарды жинақтап аттестаттау комиссиясының қарауына ұсынады. Аттестаттау комиссиясы бұйрықтың 2-қосымшасына сәйкес, нысан бойынша біліктілік санатын беру (растау) туралы куәлік береді.

Бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білімнің жалпы білім беретін оқу бағдарламаларын, арнайы оқу бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарында жұмыс істейтін аттестатталушылар кезекті және мерзімінен бұрын аттестаттаудан өту үшін 20 желтоқсан мен 5 қаңтар аралығында немесе ағымдағы жылғы 1-15 тамыз аралығында, осы бұйрықтың 1-қосымшасына сәйкес өтініш беруі қажет.

2-параграф, 25-тармағында «педагог», «педагог-модератор», «педагог-зерттеуші», «педагог-шебер» кәсіби біліктіліктеріне сәйкес келетін аттестатталушылар сипатталған. Сонымен қатар 26 тармақта мерзімінен бұрын қандай қызметкерлер аттестатталатыны туралы көрсетілген.

Біліктілік санаттарын алу (растау) үшін аттестатталушы аттестаттаудың екі кезеңінен өтеді:

Бірінші кезең – ұлттық біліктілік тестілеуі,

Екінші кезең – қызмет қорытындыларын кешенді талдамалық жинақтау.

27 тармақта Ұлттық біліктілік тестілеуіне қатысуға 10 наурыз бен 2 мамыр және 10 тамыз бен 6 қыркүйек аралығында аттестаттау комиссиясына өтініш беруі керектігі жазылған. 28-31 тармақтарда біліктілік тестілеуінен өту үшін құжаттар тізімі, тест тапсырма саны, уақыты көрсетілген. Өтініш білдірген аттестатталушыларға 4-қосымшаға сәйкес рұқсаттама берілетіндігі, тестілеу кезіндегі тәртіп, тест тапсырмаларын бағалау, электронды форматта, қағаз форматта тестен өту қағидалары 41-56 тармақтарда жазылған.

Тестілеу нәтижесімен келіспеген жағдайда, аттестатталушы апелляциялық комиссияға өтініш бере алады. Апелляцияға тестілеу өткізілгеннен кейін келесі күнгі 9.00-ден 13.00-ге дейін (жергілікті уақыт бойынша) қабылданатындығы, апелляциялық комиссия жұмысы көрсетілген. Сонымен қатар 77 тармақта ұлттық тестілеуден өткен аттестатталушылар 10 жұмыс күні ішінде тиісті аттестаттау комиссиясына құжаттар өткізуі керек екендігі айтылған.

78-83 тармақтарда сараптамалық кеңес қызметі сипатталған. Бұйрықпен бекітілген сараптамалық кеңес жыл сайын ағымдағы жылғы 31 шілдеге немесе 15 желтоқсанға дейінгі мерзімде талдамалық жұмыс жүргізетіндігі көрсетілген. Сараптамалық кеңес құрамы әр біліктілік санатының талаптарына сай құрастырылатыны жазылған.

Тиісті деңгейдегі аттестаттау комиссиясы портфолионы жинап, 12-қосымшаға сәйкес тапсыру актысы бойынша ағымдағы жылғы 20-маусымға және 2-желтоқсанға дейін тиісті деңгейдегі сараптамалық кеңеске жіберілетіндігі көрсетілген.

84-94 тармақтарда аттестаттау комиссиясының шешімі, біліктілік санатының жарамдылық мезгілі, берілген біліктілік куәлігінің тіркелетін орыны

және «Өзін-өзі тану» пәні мұғалімінің аттестатталуы туралы жазылған. Сонымен қатар біліктілік куәлігі 16-17-қосымшаға сәйкес берілетіндігі айтылған.

95-99 тармақтарда Арнайы білім беру ұйымдарында немесе арнайы сыныпта (топта) білім туралы дипломда көрсетілмеген мамандық бойынша қызмет жүргізген жағдайда біліктілікті арттыру және білім беру ұйымдарында қайта даярлау курстарынан өту нәтижесінде алған сертификатының негізінде атқарып отырған лауазымы бойынша аттестаттау қағидалары сипатталған. 98-тармақта біліктілік санаттары педагог қызметкерлердің және оларға теңестірілген тұлғалардың өтініштері негізінде 3 жылдан аспайтын уақытқа ұзартылатын жағдайлар тізімі берілген.

3-параграф, 100-126-тармақтарда білім және ғылым саласындағы өзге де азаматтық қызметшілерді аттестаттаудан өткізу тәртібі мен шарттары қарастырылған.

Аталған құжатты мұқият зерделеу нәтижесінде аттестатталушы, өзінің жұмыс нәтижелерін жинақтап, аттестаттау талаптарға сәйкес біліктілік санатына өтініш білдіруіне болды

3 МҰҒАЛІМ ҚЫЗМЕТІНІҢ ҚОРЫТЫНДЫСЫН КЕШЕНДІ АНАЛИТИКАЛЫҚ ЖАЛПЫЛАУ БОЙЫНША ӘДІСТЕМЕЛІК ҰСЫНЫСТАР

Қазіргі білім беру жүйесі оқыту мен тәрбиелеудің жаңа мақсаттарын орнатады. Олар өз кезегінде педагогке қойылатын талаптарды анықтайды. Сондықтан педагогтарды аттестаттау бір жолғы есептік іс-шара ретінде емес, кәсіби өсудің тұрақты процесі ретінде қарастырылуға тиіс, өйткені оны дайындау және өткізу барысында қалыптасқан нәтижелерге талдау, тәжірибені жинақтау және педагогтың келесі аттестаттау аралық кезеңіне кәсіби дамуды болжау жүргізіледі.

Практикалық тәжірибе көрсеткендей, аттестаттаудан өту табыстылығы көбінесе мұғалімнің осы рәсімге қатысуға дайындығына байланысты. Бұл үдеріс педагогтың жеке ерекшеліктерімен негізделген шығармашылық, көп еңбекті қажет ететін.

Бұл бөлім мұғалім қызметінің қорытындыларын кешенді аналітикалық жалпылау бойынша жұмыстың негізгі кезеңдерінің мазмұндық жағының сипаттамасына арналған. Тиімді ұйымдастыру үшін педагогтарды аттестациялаудың негізгі принциптері белгіленді:

- ғылыми-әдістемелік принциптер іс-әрекет принципі, критериалды айқындық принципі, педагогтердің біліктілік деңгейін саралау принципі, педагог кадрлардың сапасын арттыруға бағыттау принципі;
- ұйымдастырушылық-сараптамалық бағалау мен өзін-өзі бағалауды үйлестіру принципі, алқалылық принципі, аттестаттауды өткізу кезінде мемлекеттік және қоғамдық қатысуды (оның ішінде кәсіподақтарды) біріктіру;
- этикалық-аттестатталатын педагогтың жеке тұлғасын құрметтеу принципі, жеке көзқарас принципі. (3.1 сурет)

3.1 сурет.

Іс-әрекет тәсілінің принципі өзіндік педагогикалық іс-әрекетінің талдауын және алғашқы диагностикасын болжайды, өйткені педагогтар жүйелі ұстанымдардан қолданылатын авторлық технологияны сипаттау мен түсіндіруде қиындық туғызады. Психологиялық-педагогикалық теорияның көмегімен өз педагогикалық жүйесінде жаңа педагогикалық жүйені бөліп көрсету, өзінің педагогикалық қызметін талдау, әрі қарай үздіксіз білім беру бағдарламасын негіздеу қажет.

Критериалды айқындық принципі педагог қызметінің қорытындыларын кешенді аналитикалық қорытудың нақты критерийлерін сақтауға бағытталған. Ол:

- Оқу-тәрбие процесінің нәтижелілігі;
- Оқу-тәрбие үрдісі нәтижелерінің тұрақтылығы;
- Білім беру міндеттерінің өзектілігі мен әлеуметтік маңыздылығы;
- Жаңалықтың болуы (жаңа мазмұны, әдістері, формалары, құралдары; өзекті тәжірибенің белгілі ғылыми ережелерін табысты қолдану);
- Өзекті педагогикалық тәжірибенің тұрақтылығы;
- Сабақтастық;
- Келешегі бар, өйткені жаңа педагогикалық құбылыс тек қана тәжірибе бөлігі болып табылады, егер оны тәжірибеде қолдану және дамыту болашағы бар болса.

Педагогтердің біліктілік деңгейін саралау принципі диагностика картасын ресімдеуді көздейді, онда педагогтің проблемалары, қиындықтары, жинақталған тәжірибесі анықталады. Бұл педагогке әр түрлі бағыттар бойынша жетістіктер кезеңдерін бақылауға, тәжірибені жинақтау және тарату, біліктілікті арттыру, өз білімін жетілдіру үшін қажетті материалдарды жинақтау процесін қадағалауға мүмкіндік береді. Алынған мәліметтер негізінде педагогпен жұмыстың бағыттары мен нысандары, әдістемелік сүйемелдеудің мазмұны анықталады.

Бұл қағидатты іске асыру нысаны мұғалімнің электрондық портфолиосы болып табылады, ол педагогтың кәсіби даму динамикасын көрнекі түрде көрсетіп қана қоймай, сонымен қатар әр түрлі компьютерлік бағдарламалар құралдарымен электрондық портфолио құру процесінде педагогтың ақпараттық құзыреттілігін жетілдіруге мүмкіндік береді. Бір жағынан, мұғалім портфолиосы – педагог жұмысының тиімділігіне мониторинг жүргізу, екінші жағынан, педагогтың өзін – өзі бақылау және өзін-өзі жетілдіру.

Педагог кадрлардың сапасын арттыруға бағыттау принципі мұғалімнің кәсіби құзыреттілігінің әлсіз және күшті жақтарын анықтауға, педагогикалық тәжірибені жинақтау жүйесін құруға, аталған кемшіліктерді жоюға бағытталған. Бұл жағдайда педагогта аттестаттауға дайындық барысында кәсіптік қызмет компоненттерінің қалыптасу деңгейін талдаумен және бастапқы диагностикалаумен аттестаттаудан өту тетігі туралы түсінік қалыптасады.

Сараптамалық бағалау мен өзін-өзі бағалауды ұштастыру принципі, алқалылық принципі, аттестаттауды өткізу кезінде мемлекеттік және қоғамдық қатысуды (оның ішінде кәсіподақтарды) біріктіру, сарапшылар қызметінің

кәсібилігі мен тәуелсіздігі принципі. Бұл қағидаттар ұйымдастырушылық сипатқа ие, сондықтан педагогтарды аттестаттауға дайындау үшін қолайлы атмосфераны ұйымдастыру қажет. Әкімшілік аттестатталатын педагогке жеке жұмыс жоспарын құрастыруда, теориялық жұмыстың бағытын анықтауда, оқу-тәрбие жұмысын жүргізуге дайындауда, практикалық материалдар мен құралдарды іріктеуде, әзірлеуде және ресімдеуде, практикалық педагогикалық қызметтің өзіндік талдауында, аттестаттау материалдарын жинауда және өңдеуде, одан әрі педагогикалық жұмыстың келешегін құруда әдістемелік көмек көрсетеді.

Жүйелі түрде әдістемелік сүйемелдеу кезінде серіктестік анықталады, яғни әкімшілік пен аттестатталушы педагогтың бірлескен жұмысы, ол жеке әңгімелесу, кеңес беру, сауалнама жүргізу, сабаққа қатысу, Оқу - тәрбие іс-шараларын қарау, педагогтың педагогикалық тәсілдер мен әдістерді, Заманауи педагогикалық технологияларды қолдануын талдау, практикалық материалдарды өңдеу және талдау сияқты жұмыс нысандарында қадағаланады.

Аттестатталатын педагогтың жеке тұлғасын құрметтеу қағидаты педагогке кәсіби қызметтің қорытындысын шығаруда, проблемаларды уақытында көру, оларды мойындау және түзетуге тырысу кезінде уақытылы көмек көрсетумен сипатталады.

Аттестацияланушыны білікті көмек пен сүйемелдеуді қамтамасыз ету қағидаты мұғалімдердің, әдістемелік бірлестік басшыларының, психологтардың, әдіскерлердің бірлескен алдын ала жұмысын ұйымдастыруға бағытталған.

Аттестаттауға дайындық барысындағы психологиялық қызметтің рөлі педагогты өзінің кәсіби мәселелерін ұғынуға ынталандыру және осы мәселелерді шешудің дұрыс жолдарын табу болып табылады. Психологиялық қолдау аттестатталатын педагогке практикалық психологияға деген қызығушылықты қалыптастыру үшін кәсіби қолдау мен көмек көрсетуді; жаңасын қабылдау қабілетін қалыптастыруды; тұлғалық дисгармониялардың бұзылуын түзетуді және проблемаларды дербес шешуді қамтамасыз ететін жасырын психологиялық ресурстарды жұмылдыруды көздейді.

Көптеген мұғалімдер аттестаттау рәсімің стресс ретінде қабылдайды. Оны болдырмау үшін бірнеше компоненттерді қамтитын аттестаттауға дайындық жұмысын алдын ала бастау қажет:

зияткерлік-міндеттерді, міндеттерді түсіну, өзекті мақсаттарға жету үшін қажетті қаражатты білу және аттестаттаудың табыстылығын болжау;

эмоциялық-табысқа сенімділік, жауапкершілік сезімі;

мотивациялық-қызығушылық, қойылған тапсырманы сәтті орындауға ұмтылу;

ерікті-күш-жігерді жұмылдыру, іс-шараға шоғырлану .

Бұл бағытты іске асыру педагог-психолог пен әдіскер стресске қарсы дайындық бағдарламасы бойынша сабақтар, психологиялық тренинг, педагогикалық міндеттерді шешу бойынша жеке кеңес беру, педагогтың аттестаттауға дайындық картасын толтыру арқылы жүргізіледі.

«Педагог-психолог – аттестатталатын педагог» серіктестігі кезеңіндегі жұмыс тиімділігінің көрсеткіштері: педагогтердің психологиялық-педагогикалық құзыреттілігін арттыру; олардың эмоционалдық көңіл-күйін жақсарту; шиеленіс пен ыңғайсыздық сезімін түсіру; педагог пен оның білім алушыларының жеке тұлғасының барлық жақтарын дамыту үшін қолайлы жағдай жасау болып табылады.

Жеке тәсіл қағидаты жеке тұлғаның жеке ерекшеліктерін ескере отырып, аттестаттауға тиімді дайындық жұмысын ұйымдастыру үшін қолайлы жағдайлар жасауды көздейді. Білім беру ұйымдарында қолайлы жұмыс жағдайын, әрбір мұғалімнің жетістіктеріне қызығушылық танытатын атмосфераны құруды; педагогтардың кәсіби өсу перспективасын анықтауды қамтиды. Аттестаттаудың соңғы мақсаты педагогтың біліктілік деңгейін бағалау ғана емес, оның тұлғалық және кәсіби өсуі болып табылады.

ҚОРЫТЫНДЫ

Педагогикалық кадрларды аттестаттау білім беру қызметінің сапасын арттыру құралдарының бірі болып табылады. Мұғалімдердің мансабының белгілі бір кезеңдерінде санаттардың өзгеруін білдіретін аттестаттау, сондай-ақ есеп берушілік (мысалы, мұғалімдердің кәсіпке сәйкестігін сертификаттау және тиімсіз жұмысты анықтау), кәсіби даму және мансаптық өсуді жүзеге асыру туралы пайдалы ақпарат бере алады.

Педагогтарды аттестаттау рәсімі педагог қызметкерлер мен оларға теңестірілген тұлғаларды аттестаттаудан өткізу ережелері мен шарттарында көрсетілген. ол бұйрығымен бекітілген Қазақстан Республикасы білім және ғылым 27 қаңтардағы " әлеуметтік-2016 жылғы № 83.

Біліктілік санаттары бойынша аттестаттаудың оң қорытындылары былайша бөлінді:

Аттестатталушылардың 66% "педагог-модератор" біліктілік санатын алу үшін өтті»;

59% "педагог-сарапшы" санатын алу үшін сәтті өтті»;

Педагогтардың 61% - ы "педагог-зерттеуші" біліктілік санатын алу үшін оң нәтиже алды»;

34% "педагог-шебер"біліктілік санатын алу үшін өтті.

2018 жылдың мамыр айында Ұлттық біліктілік тестілеу нәтижелерін талдау арқылы келесі үрдістер анықталды:

Педагогтердің 63% шекті балл жинады, бұл педагогтардың ҰКТ рәсіміне дайындығының жеткіліксіз деңгейін білдіреді. Оның ішінде шекті деңгейдің ең көп пайызын «педагог-модератор» біліктілік санаты бойынша үміткерлер көрсетті - 69%, ең аз пайызын (44%) «педагог-шебер»біліктілік санаты бойынша педагогтарда байқалады. Бұл үрдіс келесі жағдайды анықтады: «Педагогика, оқыту әдістемесі» блогы бойынша педагогтардың барлық санаттары үшін шекті деңгей 9 балды немесе 30% құрады, бұл олардың пән бойынша күшейтілген дайындығын көрсетеді.

- Талданып отырған жағдай Ұлттық біліктілік тестілеуге қатысушылардың көпшілігінде тестілеуді табысты тапсыру үшін жеткілікті құзыреттілік деңгейін диагностикалауға мүмкіндік береді. Республика бойынша ұлттық біліктілік тестілеудің орташа балы 70,09 балды құрады.

Педагогтарды аттестаттау рәсімін тиімді ұйымдастыру үшін базалық қағидаттарды ұстану қажет: іс-әрекет тәсілінің принципі, критериалды айқындық принципі, педагогтердің біліктілік деңгейін саралау принципі, педагог кадрлардың сапасын арттыруға бағыттау принципі; сараптамалық бағалау мен өзін-өзі бағалауды үйлестіру принципі, алқалылық принципі, аттестаттауды өткізу кезінде мемлекеттік және қоғамдық қатысуды (оның ішінде кәсіподақтарды) біріктіру; аттестатталатын педагогтың жеке тұлғасына құрмет қағидаты, жеке көзқарас қағидаты.

Ғылыми жаңалығы:

аттестаттаудың нормативтік негіздері талданды және осы рәсімді реттеудегі артықшылықтар мен кемшіліктер анықталды;

2018-2019 ж. ж. ішінде бастауыш, негізгі және жалпы орта білім беру педагогтарын сапалы бағалау бойынша үрдістер анықталды.;

кәсіби стандарт шеңберінде мұғалімдердің педагогикалық құзыреттілігінің қағидалары мен құрамдас бөліктері әзірленді.

Практикалық маңыздылығы:

Survio онлайн-сауалнамалар жүйесі және Телеграмалардың мобильдік қосымшасы арқылы педагогтарды аттестациялаудың жаңа рәсімін бағалау бойынша құралдар анықталды;

Ұлттық біліктілік тестілеуге дайындық бойынша мұғалімдерге арналған әдістемелік ұсыныстар әзірленді және мұғалімді аттестаттауға дайындау үшін алгоритм ұсынылды;

* қызметтің қорытындыларын кешенді аналитикалық жалпылау бойынша ұсыныстар әзірленді.

ПЕДАГОГТАРДЫ БІЛІКТІЛІК ТЕСТІЛЕУГЕ АРНАЛҒАН ҮЛГІЛІК СҰРАҚТАР

«Педагогика, оқыту әдістемесі» блогы бойынша квалификациялық тестілеудің тақырыптары: Тәрбие әдістемесі: Тәрбие үрдісінің ұстанымдары. Тәрбие үрдісінің негізгі бағыттары. Оқыту үдерісі: Оқыту үдерісінің ұстанымдары. Оқытудың әдістері мен формасы. Сабаққа даярлық, педагогикалық талдау және оқу үдерісінің рефлексиясы. Мұғалімнің инновациялық іс-әрекеті. Оқыту мен сабақ берудегі жаңа амал тұрғылары:

Когнитивті даму мен тиімді сабақ беру. Қалай оқу керектігін оқыту. Метатаным. Естің түрлері. Сыныптағы диалогтың маңызы. Әңгіме түрлері. Сұрақ қою. Оқытудағы АҚТ. Сабақ беруді жоспарлауда оқыту мен сабақ берудегі жаңа амал тұрғыларды есепке алу.

Сыни ойлауға үйрету: Сыни ойлауды дамыту. Оқу жетістіктерін бағалау: Оқыту үшін бағалау, оқытуды бағалау. Кері байланыс. Талантты және дарынды балаларды оқыту: Талантты және дарынды балаларды оқытудың стратегиясы. Ұстанымдары мен амал тұрғылары. Тәжірибені зерттеу: Сабақты зерттеу стратегиясы мен амал тұрғылары және тәжірибені зерттеу.

Ұсынылған әдебиет:

1. «Общая педагогика» в 2-х томах. Слостенин В.А., Исаев И.Ф., Шиянов Е.Н./ Москва: Академия, 2003 г.
2. «Педагогическая психология. Зимняя И.А./ Ростов-на Дону, 1997 г., 2004 г.
3. Программа повышения квалификации педагогических работников Республики Казахстан, Руководство для учителя «Эффективное обучение», Руководство для учителя «Лидерство учителя в школе». АОО «Назарбаев Интеллектуальные школы», 2016 г.
4. Руководство для учителя в рамках обновления содержания образования Республики Казахстан. АОО «Назарбаев Интеллектуальные школы», 2016 г.
5. Руководство по критериальному оцениванию для учителей общеобразовательных школ. АОО «Назарбаев Интеллектуальные школы», 2016 г.
6. Руководство по критериальному оцениванию для учителей начальной школы. АОО «Назарбаев Интеллектуальные школы», 2016 г.

«Мектепке дейінгі педагогика және психология» блогы бойынша:
Мектепке дейінгі педагогика: Тұтас педагогикалық процестегі тәрбие құрылымы. Әлеуметтендіру және тәрбие. Тәрбие жүйесі. Тәрбиенің әдістері мен формасының жүйесі. Мектепке дейінгі ұйымдағы тәрбиеші. Бала - тәрбие объектісі және субъектісі ретінде. Бала тұлғасына ықпал ететін факторлар. Мектеп жасына дейінгі балаларға дене тәрбиесін беру әдістемесі. Ақыл-ой тәрбиесі. Сенсорлық тәрбие. Еңбек тәрбиесі. Экологиялық тәрбие. Эстетикалық тәрбие. Экономикалық тәрбие. Балабақша және отбасы. **Мектепке дейінгі психология:** Психологиялық танымдық процестерді дамыту. Түйсік.

Қабылдау. Ес. Ойлау. Сөйлеу. Қиял. Мектеп жасына дейінгі балалардың эмоциялары мен сезімдерінің ерекшеліктері. Эмоциялардың ерекшеліктері. Адамгершілік сезімдерінің ерекшеліктері. Эстетикалық сезімдердің ерекшеліктері. Интеллектуалдық сезімдердің ерекшеліктері. Темперамент. Мінез. Ерік және ерік-жігер процестері

Ұсынылған әдебиет:

1.Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігімен бекітілген «Білім беру ұйымдарында пайдалануға рұқсат етілген оқулықтардың, оқу-әдістемелік кешендердің, оқу құралдарының және басқа да қосымша әдебиеттердің, оның ішінде электрондық жеткізгіштердің тізбелері».

Мектепке дейінгі мекеме қызметкерлеріне арналған тест тақырыптары: «Денсаулық» білім беру саласы. Денсаулық сақтау біліктілігінің көрсеткіші. Күн тәртібін ұстану. Денсаулық сақтау ортаны ұйымдастыру. Балалармен дене шынықтырудың дамуы бойынша түрлі нысанды жұмыстар. Сәби және ересек мектепке дейінгі жаста денсаулық білім беру саласының, физминуттардың, дене шынықтыру-сауықтыру іс-шаралардың ҰОЖ ұзақтығы. Сәби және ересек мектепке дейінгі жастағы балалармен спорттық іс-шаралардың өткізу мезгілдігі. «Коммуникация» білім беру саласы. Мектепке дейінгі баланың коммуникативті-тілдік біліктілігінің көрсеткіштері. Балалардың тіл дамуының негізгі мақсаттары, әдістері, тәсілдері. Бала көркем әдебиетінің жанры. Мектепке дейінгі баланың хат тану мен сауат негіздерімен танысу. Жас шамасы бойынша Коммуникация білім беру саласының ҰОЖ мөлшері мен ұзақтығы. «Таным» білім беру саласы. Мектепке дейінгі баланың танымдық біліктілігінің көрсеткіштері. Мемлекет (ел) туралы алғашқы түсінік – Мемлекеттік символикасын, мемлекеттік мерекелерді білу. Сәби және ересек мектепке дейінгі жастағы балалардың қарапайым математикалық көрсеткішін қалыптастыру. Түрлі құрылым түрлерінде балалардың құрылымдық икемінің дамуы. Сәби және ересек мектепке дейінгі жаста зерттемелі және эксперименталды қызмет арқылы баланың тәжірибелігін кеңейту. Жас шамасы бойынша Таным білім беру саласының ҰОЖ мөлшері мен ұзақтығы. «Шығармашылық» білім беру саласы. Мектепке дейінгі баланың шығармашылық біліктілігінің көрсеткіштері. Бейнелеу өнерінің, мәнерлік амалының түрлерін білу. Мектепке дейінгі жастағы балаларға түсінікті көркем сурет жанры. Баланың тиімді қызметінің түрлері. Бейнелеу қызметіндегі техникалық дағдысы және білімі. «Социум» білім беру саласы. Мектепке дейінгі баланың әлеуметтік біліктілігінің көрсеткіштері. Ойын қызметінің ұйымдастырылуы және жетекшілігі. Ойын қызметінің түрлері. Еңбек әрекетінің ұйымдастырылуы және жетекшілігі. Еңбек қызметінің түрлері. Үлкендер мен құрдастар арасындағы қарым-қатынас арқылы және тілдесу амалымен игеруін себептесетін затты-даму ортаның ұйымдастырылуына талаптар. Қоғам туралы (жақын әлеумет) алғашқы түсінік.

Ұсынылған әдебиет:

1. Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігімен бекітілген «Білім беру ұйымдарында пайдалануға рұқсат етілген оқулықтардың, оқу-әдістемелік кешендердің, оқу құралдарының және басқа да қосымша әдебиеттердің, оның ішінде электрондық жеткізгіштердің тізбелері».

«**Бастауыш сынып**» блогы бойынша педагог қызметкерлерге арналған: **Қазақ тілі** : Фонетика. Лексика. Морфология. Синтаксис. **Әдебиеттік оқу**: Арнаулы бұлақ асыл сөз. Туған өлкем – тұнған шежіре. Әдептілік, ар ұят-адамдықтың белгісі. Менің алыстағы достарым. **Математика**: Есеп және оны шығару процесі. Алгебраның элементтері. Геометрияның элементтері. Шамалар және оларды өлшеу.

Ұсынылған әдебиет:

1. Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігімен бекітілген «Білім беру ұйымдарында пайдалануға рұқсат етілген оқулықтардың, оқу-әдістемелік кешендердің, оқу құралдарының және басқа да қосымша әдебиеттердің, оның ішінде электрондық жеткізгіштердің тізбелері».

«**Педагогика және психология негіздері**» блогы бойынша педагог қызметкерлерге арналған: **Тәрбие теориясы және әдістемесі**. Тәрбие процесінің мәні: тәрбие ұғымы, тәрбие мақсаты, тәрбие принциптері. Тәрбиенің негізгі бағыттары. Тәрбие әдістері. Ұжым – тәрбие объектісі және субъектісі. **Дидактика**. Оқыту процесінің мәні. Оқыту принциптері: көрнекілік, ғылымилық, саналылық және белсенділік, жүйелілік және бірізділік, шамаға лайықтық, беріктік, жас және жеке бас ерекшеліктерін ескеру. Білім беру мазмұнын анықтау. Білім беру мазмұны деңгейлерінің тұжырымдамалары. Білім беру мазмұнын анықтайтын құжаттар. Оқыту әдістері. Оқытуды ұйымдастыру формалары. Қазіргі кездегі оқыту технологиялары. **Оқытуды бақылау: әдістері, түрлері және формалар**. Мұғалімдердің сабаққа дайындығы. Мұғалімдердің инновациялық іс-әрекеті. **Жалпы психология**. Тұлға психологиясы. Тұлғалық қасиеттер. Индивидтік, даралық. Тұлға қабілеттілігі, дарындылық, данышпандық. Педагогикалық қарым-қатынас ерекшеліктері. Тәрбие психологиясы. **Педагогикалық қызметтің психологиясы**. Оқытушы, мұғалімнің кәсіби маңызды психологиялық қасиеттері. Педагогикалық іс-әрекеттің психологиялық қамтамасыз етілуі.

Ұсынылған әдебиеттер тізімі:

1. «Жалпы бастауыш білім беру педагогикасы» Қоянбаев Р.М., Ыбырайымжанов Қ.Т. / Түркістан, 2005 ж.
2. «Педагогический словарь» (русский, казахский). Все издания. Коджаспирова Г.М., Коджаспиров А.Ю. Барлық басылымдары.
3. «Педагогикалық психология» Зимняя И.А. (аударған Құсайынова М.) / Актау, 2007 ж.

4. «Психология» Жарықбаев Қ.Б. / Алматы, Барлық басылымдары.
5. «Жалпы психология». Алдамұратов Ә. / Алматы, 1996 ж.

«Алғашқы әскери дайындық» блогы бойынша педагог қызметкерлерге арналған: Қарулы Күштер – Қазақстан Республикасы егемендігінің күзетінде: Қазақстан Республикасының мемлекеттік құрылымы; Қазақстан Республикасының конституциялық негіздері; Қарулы Күштердің мемлекеттегі орны; Қазақстан Республикасының нышандары; Қарулы Күштердің нышандары; Қазақстанның қазіргі армиясы; Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің жалпы әскери жарғылары: Ішкі қызмет жарғысы; Тәртіптік жарғысы; Гарнизондық және карауылдық қызметтерінің жарғысы; Тактикалық дайындық: Ұрыстық әрекет негіздері және мотоатқыш бөлімшесінің ұйымдастырылуы; Сарбаздың ұрыстағы іс-әрекеті; Мотоатқыш взвод ұрыста; Мотоатқыш бөлімшесі ұрыста; Атысқа дайындық: Калашников автоматтың материалдық бөлігі (АК-74); Калашников автоматтың тактикалық және техникалық сипаттамасы (АК-74); Қол гранаталары; Саптық дайындық: Сап және оның басқару; Саптық және жорықтық адыммен қозғалыс; Қарумен тәсілдер орындау; Әскери топография: Жергілікті жерде бағдарлану; Азимут бойынша қозғалыс; Топография картамен жұмыс жасау; Азаматтық қорғаныс: Азаматтық қорғаныстың құрылымы; Жаңа зақымданғыш құралдар; Ядролық жарылыстың зақымдау әрекетінің сипаттамасы; Химиялық қару; Топтың қорғану құралдары; Жеке қорғану құралдары; Радиациялық және химиялық барлау аспаптары.

Ұсынылатын әдебиеттер тізімі:

1. Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігімен бекітілген «Білім беру ұйымдарында пайдалануға рұқсат етілген оқулықтардың, оқу-әдістемелік кешендердің, оқу құралдарының және басқа да қосымша әдебиеттердің, оның ішінде электрондық жеткізгіштердің тізбелері».

«Музыка» блогы бойынша педагог қызметкерлерге арналған: Музыкалық сауаттылық: музыкалық дыбыс қатары, ән айту ережесі, дирижерлеу түрлері. Халық музыкасы: халық музыкасының тарихы, жанрлық түрлері, халық аспаптары. Қазақ халқының музыкасы: қазақ музыкасының бастауы, жанрлық түрлері, (ән, күй, терме, жыр және т.б.), қазақтың музыкалық аспаптары (шертпелі, шулы-ұрмалы аспаптар және т.б.), аймақтық ерекшеліктер. Орта Азия мен Кавказ халықтарының музыкасы: музыка өнері, жанрлық түрлері. Европа халықтарының музыкасы: музыка өнері, жанрлық түрлері. Шығыс пен Америка халықтарының музыкасы: музыка өнері, жанрлық түрлері, аспаптар. Музыкамен би өнерінің байланысы және музыкамен поэзияның байланысы: би өнері, би түрлері; күйлер, термелер, әндер, жырлар. Кәсіби музыка: филармония, театрлар. Қазақ кәсіби музыкасының дамуы: қазақ шеберлерінің алғашқы қойылымдары; Театрлардың, музыкалық оқу орындарының ашылуы. Қазақстан композиторларының аспаптық музыкасы: камералық-аспаптық шығармалар. Қазақстан композиторларының оркестрге арналған шығармалары: халық аспаптар оркестрі, симфониялық оркестр.

Қазақстан композиторларының вокалдық музыкасы: Е.Брусиловскийдің, А.Жұбановтың, Б.Байқадамовтың, Л. Хамидидің, Н.Тілендиевтің, К. Мусиннің шығармалары. Қазақстандағы опера және балет өнері: Е.Брусиловскийдің, М. Төлебаевтың, А.Жұбановтың, Л.Хамидидің, Е.Рахмадиевтің шығармалары. ХІХ – ХVІІІ ғ. шетел композиторларының музыкасы: И.С. Бахтың, Г.Ф. Гендельдің, И. Гайднның, В.А. Моцарттың, Л. Бетховеннің шығармалары. ХІХ – ХХ ғ. шетел композиторларының музыкасы: Ф. Лист, Э. Григ, Ф. Шопен, М. Глинка, П. Чайковскийдің шығармалары.

Ұсынылатын әдебиеттер тізімі:

1. Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігімен бекітілген «Білім беру ұйымдарында пайдалануға рұқсат етілген оқулықтардың, оқу-әдістемелік кешендердің, оқу құралдарының және басқа да қосымша әдебиеттердің, оның ішінде электрондық жеткізгіштердің тізбелері».

«Бейнелеу өнері және сызу» блогы бойынша педагог қызметкерлерге арналған: Теориялық мәліметтер: бейнелеу өнері эстетикалық қызметі; бейнелеу өнері сабағының ұйымдық негізі; бейнелеу өнері жанрлар; бейнелеу өнерінің негізгі түрлері. Композициясы мен болашағы: суреттің композициясы; болашақтың негізгі міндеттері; түстің болашағы; кеңістіктегі болашақ. Тізімі: тізімдер түрі; көркем техникалық мәліметтер; тізімді орындау техникасы; пластикалық анатомия. Бейнелеу өнері: бейнелеу өнерінің түрлері; бейнелеу өнеріндегі түс; табиғат бейнесі; бейнелеу өнерді орындау техникасы; көркем техникалық мәліметтер. Мүсін: мүсіннің түрлері; мүсіннің типтері; мүсінді орындау техникасы; мүсіндік ойма. Сәулет өнері: сәулет өнерінің типтері; сәулет өнерінің стильдері; классикалық сәулет өнерінің жәдігерлері; Қазақстанның тарихи жәдігерлері. Декоративті қол өнер: декоративті қол өнерді топтастыру; декоративті қол өнердің түрлері; Қазақстан халықтарының декоративті қол өнері; қазақ ұлттық декоративті қол өнері; қазіргі заман талабына сай декоративті қол өнері. Әлемдік көркем мәдениет: ежелгі, орта ғасырлық және қазіргі заман өнер; топтау. Қазақстанның бейнелеу өнері: ежелгі Қазақстан өнері; Қазақстанның суретшілері; қазақ ұлттық өнерінің түрлері; Қазақстанның қазіргі заман талабына сай өнері. Әрлендіру: әрлендірудің түрлері мен стильдері; құрал-жабдықты әрлендіру. Сызбаларды безендірудің негізгі ережелері және сызудағы геометриялық салулар: сызбаларды орындаудың жалпы ережелерін білу. Масштабтар. Пішімдер және негізгі жазу. Сызба сызықтары. Сызба қаріптері. Сызбаларға өлшемдерді түсіру. Шеңберді тең бөліктерге бөлу. Түйіндесулер. Проекциялау әдістері: центрлік, параллель және тік бұрыштап проекциялау әдістері. Аксонометриялық проекциялар. Геометриялық денелердің және модельдердің проекциясы: геометриялық денелердің сызбалары. Берілген екі көрінісі бойынша нәрсенің үшінші көрінісін салу. Өзара перпендикуляр жазықтықтарға тік бұрыштап проекциялау негіздері. Қималар және тіліктер: сызда көріністерді орналастыру. Жергілікті көріністер. Қималар. Тіліктер. Тіліктерді аксонометриялық проекцияларда салу. Машина жасау сызбалары туралы жалпы мәліметтер: бұйымдар туралы жалпы

түсінік. Тетіктерді біріктіру туралы жалпы мәлімет. Тетіктерді біріктірудің сызбалары. Бұйымдардың құрастырмалы сызбасы. Бөлшектеу. Эскиздерді орындау. Құрылыс және топография сызбаларының элементтері: құрылыс сызбаларының ерекшеліктері. Топографиялық сызулардың элементтері. Графикалық редакторда жұмыс істеу: компьютерлік графиканың программасы туралы түсінік. Екі өлшемді және үш өлшемді модельдерді құру.

Ұсынылған әдебиеттер:

1. Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігімен бекітілген «Білім беру ұйымдарында пайдалануға рұқсат етілген оқулықтардың, оқу-әдістемелік кешендердің, оқу құралдарының және басқа да қосымша әдебиеттердің, оның ішінде электрондық жеткізгіштердің тізбелері».

«Дене шынықтыру» блогы бойынша педагог қызметкерлерге арналған: Теориялық мәліметтер: Дене мәдениеті; Дене тәрбиесінің эстетикалық және сауықтандыру жүйелері; Мектептегі дене тәрбиесі сабағының гигиеналық және ұйымдық негіздері. Дене тәрбиесі сабағындағы қауіпсіздік техникасы: дене мәдениеті сабағындағы жарақаттың алдын-алуы. Жалпы дамыту жаттығулар: жылдамдық және жылдамдық-күш сапасы дамуына арналған жаттығулар; күш және шыдамдылық дамуына арналған жаттығулар. Жеңіл атлетика. Жүгіру, секіру және лақтыру техникасын үйренуге арналған арнайы дене жаттығулары. Жүгіру. Өртүрлі қашықтықтағы жүгіру техникасы. Лақтыру. Алысқа және нысанаға допты лақтыру.. Секіру. Биіктікке және ұзындыққа секіру техникасы. Гимнастика. Саптық жаттығулар. Сапқа тұру, орында және қимылда қайта сапқа тұру. Жалпы даму жаттығулар, Арнайы дене жаттығулары: ЖДЖ және АЖ орындау және мағынасының әдістемесі. Акробатика: акробатикалық элементтерді орындау техникасы. Гимнастикалық саймандар жаттығулары: таянып секіруді орындау техникасы, асылу және таяну жаттығуларды орындау техникасы. Арқанға міну, тепе-теңдік жаттығулары. Жүзу: Жүзу және дем алу техникасын үйрену негізінде арнайы дене жаттығулары; Жүзудің әдістері мен техникасы. Шаңғы дайындығы: арнайы дене жаттығулары, қозғалыс, түсу және қиылыстың әдістері мен техникасы. Спорттық ойындар. Футбол, баскетбол, волейбол, қол добы: арнайы дене жаттығулары, ойын ережесі, жеке техникалық қозғалыстар, ойынның тактикалық қозғалыстары. Қозғалыс ойындары: Қозғалыс ойынын іріктеу, қозғалыс ойындарын ұйымдастыру және өткізу.

Ұсынылатын әдебиеттер тізімі:

1. Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігімен бекітілген «Білім беру ұйымдарында пайдалануға рұқсат етілген оқулықтардың, оқу-әдістемелік кешендердің, оқу құралдарының және басқа да қосымша әдебиеттердің, оның ішінде электрондық жеткізгіштердің тізбелері».

«Математика» блогы бойынша педагог қызметкерлерге арналған: Есептеулер: нақты сандарға амалдар қолдану; пайызға және пропорцияға байланысты есептерді шығару. Өрнектерді түрлендіру: рационал өрнектерді

түрлендіру; бүтін көрсеткішті және рационал көрсеткішті дәрежесі бар өрнектерді түрлендіру; өрнектерді түрлендіруде қысқаша көбейту формулаларын, арифметикалық түбір мен n -ші дәрежелі түбірдің қасиеттерін қолдану; тригонометриялық, көрсеткіштік, логарифмдік, иррационал өрнектерді түрлендіру. Теңдеулер және теңдеулер жүйесі: сызықтық, квадрат, квадрат теңдеуге келтірілетін, бөлшек- рационал және айнымалысы модуль таңбасының ішінде берілген теңдеулерді шешу; тригонометриялық, көрсеткіштік, логарифмдік, иррационал теңдеулер мен олардың жүйелерін шешу. Мәтінді есептер: теңдеулер және теңдеулер жүйесін құру арқылы мәтін есептерді шешу. Теңсіздіктер және теңсіздіктер жүйесі: сызықтық, квадрат және бөлшек-рационал теңсіздіктер мен олардың жүйелерін шешу; тригонометриялық, көрсеткіштік, логарифмдік, иррационал теңсіздіктер және олардың жүйелерін шешу. Тригонометрия: негізгі тригонометриялық тепе-теңдіктерді, келтіру, қосу, қос бұрыштың және жарты бұрыштың, дәрежені төмендету формулаларын, тригонометриялық функциялардың қосындысы мен айырымын көбейтіндіге және көбейтінділерін қосындыға түрлендіретін формулаларын тригонометриялық өрнектерді түрлендіруде және тепе-теңдіктерді дәлелдеуде қолдану. Прогрессия: рекурренттік тәсілмен берілген тізбектің n -ші мүшесін, арифметикалық прогрессияның айырымын, геометриялық прогрессияның еселігін табу; арифметикалық прогрессия және геометриялық прогрессиялардың n -ші мүшесі мен алғашқы n мүшесінің қосындысын табу формулаларын, шексіз кемімелі геометриялық прогрессияның қосындысын табу формуласын қолдану. Функция, туынды, интеграл: функция графигін оқу, функцияның анықталу облысы мен мәндер жиынын, периодын, нөлдерін, таңбатұрақтылық аралықтарын табу; функцияның графигіне жүргізілген жанаманың теңдеуін қолдану; туынды көмегімен функцияның өсу және кему аралықтарын, кризистік нүктелерін, экстремум нүктелері мен экстремумдарын, ең үлкен және ең кіші мәндерін табу; функцияны зерттеу және графигін салу; алғашқы функцияны табу; қисықсызықты трапеция ауданын есептеу; Ньютон-Лейбниц формуласын қолдану; анықталған интегралдың көмегімен жазық фигураның ауданы мен айналу денесінің көлемін табу. Планиметрия: үшбұрыштың, төртбұрыштардың, дұрыс көпбұрыштардың қасиеттерін қолданып олардың белгісіз элементтерін табу; Пифагор теоремасын, тікбұрышты үшбұрыштың қабырғасы мен бұрыштары арасындағы қатынастарды, косинустар мен синустар теоремасын қолдану; үшбұрыштар ұқсастығын есептер шығаруда қолдану; көпбұрыштарға, дұрыс көпбұрыштарға іштей және сырттай сызылған шеңбер радиусын табу; шеңбер ұзындығы, шеңбер доғасының ұзындығы, дөңгелек және сектор аудандарын есептеу. Стереометрия: кеңістік фигураларын салу; стереометрия есептерін шығаруда түзулер мен жазықтықтардың параллельдігі мен перпендикулярлығының қасиеттерін қолдану; көпжақтар мен айналу денелерінің, беттерінің аудандары мен көлемдерін, қима ауданын табу. Векторлар және координаттар әдісі: векторларға амалдар қолдану; түзу мен жазықтықтың теңдеулерін құру; векторлар арасындағы бұрышты табу; планиметрия және стереометрия есептерін шығаруда векторлар мен координаталар әдісін қолдану.

Ұсынылатын әдебиеттер тізімі:

1. Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігімен бекітілген «Білім беру ұйымдарында пайдалануға рұқсат етілген оқулықтардың, оқу-әдістемелік кешендердің, оқу құралдарының және басқа да қосымша әдебиеттердің, оның ішінде электрондық жеткізгіштердің тізбелері».

«**Физика**» блогы бойынша педагог қызметкерлерге арналған: Жалпы білім беретін орта мектептерде физика пәні бойынша білім берудің негізгі бағдарламасына сәйкес. Механика: механикалық қозғалыс, денелердің өзара әсерлесуі, жұмыс және қуат, қысым, механикалық құбылыстарды зерттеу әдістері, механикалық тербелістер мен толқындар. Молекулярлық физика және термодинамика: заттың молекулалық құрылысы, жылулық құбылыстар, жылулық құбылыстарды зерттеу әдістері, жылулық процестердегі энергияның түрленуі. Электродинамика: денелердің электрленуі, тұрақты электр тогы, магниттердің өзара әсері, электромагниттік толқындар, электромагниттік құбылыстарды зерттеу әдістері, жарық толқындары, жарық құбылыстары. Атом және атомдық физика: атом, атом моделі және оны зерттеу әдістері; атом ядросы, ядродағы бөлшектердің байланысы, ядролық энергетика, ядродағы бөлшектерді бақылау және тіркеу әдістері бөлімдері бойынша алған білімдерін тексереді. Астрономия негіздері: жұлдызды аспан және жұлдыздарға қарап бағдар алудың негізгі принциптері; жұлдыздар әлемі; жұлдыздарға дейінгі қашықтық; күн мен жердің байланысы; планета жүйелерінің жұлдыздары; жер тобының планеталары; алып планеталар; күн жүйесінің кіші денелері; біздің галактика; әлем эволюциясының негізгі кезеңдері; ғарышты игеру және оны адамзаттың болашақта игеруі.

Ұсынылатын әдебиеттер тізімі:

1. Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігімен бекітілген «Білім беру ұйымдарында пайдалануға рұқсат етілген оқулықтардың, оқу-әдістемелік кешендердің, оқу құралдарының және басқа да қосымша әдебиеттердің, оның ішінде электрондық жеткізгіштердің тізбелері».

«**Информатика**» блогы бойынша педагог қызметкерлерге арналған: Информатика, ақпарат. Ақпарат саны, ақпарат өлшем бірлігі. Әлемнің ақпараттық бейнесі, ақпараттық жүйелер және ресурстар. Компьютерлік желілерде ақпараттық қауіпсіздік, ақпаратты қорғау саласындағы Қазақстан Республикасының заңнамасы. Компьютерде ақпараттарды ұсыну тәсілдері. Сандық, мәтіндік және графиктік ақпараттарды кодтау, кодтан шығару. Санау жүйелері, сандарды бір санау жүйесінен екінші санау жүйесіне аудару, логика және логикалық операциялар, ақиқат кестелері, компьютердің логикалық негіздері. Ақпаратты қорғау, вирусқа қарсы программалар, ақпаратты сығу, мұрағаттау программалары. Компьютер – ақпаратты өңдеу құралы. Есептеу техникасының даму тарихы, электронды-есептеуіш машиналардың кезеңдері. Компьютерлік техниканың даму үрдісі.

Компьютер, компьютердің негізгі құрылғыларының міндеттері және мүмкіндіктері. Компьютердің қосымша құрылғылары, қосымша құрылғыларды орнату, драйверлер. Программалық қамтамасыз етудің жалпы сипаттамасы және жіктелуі. Операциялық жүйе ұғымы. Операциялық жүйені басқарудың негізгі тәсілдері және объектілері. Файлдар, бумалар және белгішелер. Бумалар мен белгішелерді құру, атын өзгерту. Объектілерді іздеу, объектілерді көшірмелеу, орнын ауыстыру және жою. Ақпаратты жазу және санау, ақпаратты тасымалдаушылар. Microsoft Word мәтіндік процессоры. Мәтіндік процессоры жайлы жалпы мағлұмат. Программа интерфейсі, құжаттарды құру және сақтау, мәтінді пішімдеудің негізгі әдіс-тәсілдері, қаріп, абзацтар, шегіністер мен аралықтар. Нөмірленген және маркерлеген тізімдер. Бағандар, беттердің параметрлері, жиек, алдын ала қарау, құжатты баспадан шығару. Кестелер, кестелер құру, кестелерді редакциялау, кесте ішіндегілерін енгізу және пішімдеу. Графикалық объектілерді және көркем жазуларды кірістіру, суреттер мен жазуларды пішімдеу. Компьютерлік графика негіздері. Компьютерлік графика түрлері. Векторлық графика, векторлық графиканы өңдеу бойынша программасының интерфейсі. Растрлық графика, растрлық графиканы өңдеу бойынша программа интерфейсі. Microsoft Excel кестелік процессоры. Электрондық кестелер. Кестелік процессордың терезе интерфейсі. Электрондық кестелердің негізгі ұғымдары. MS Excel-ге мәліметтерді енгізу. Деректерді енгізу, редакциялау және пішімдеу, толтыру маркері, формулаларды енгізу. Кестелік процессордың терезе интерфейсі. Абсолюттік, салыстырмалы және аралас сілтемелер. Функциялар, стандартты функцияларды пайдалану, диаграммаларды құру, кестені баспаға дайындау. MS Power Point. Презентация құру. Программа интерфейсімен танысу, презентациялар. Мультимедиялық презентациялардың конструкторы, презентацияларды құру, безендіру шаблондары. Мәтінді құру, кестелерді, суреттерді, бейнені және дыбысты слайдтарға кірістіру. Анимация әсерлерін баптау, презентацияларды көрсету Презентация құру негіздері. Компьютерлік телекоммуникациялар. Компьютерлік байланыстың негізгі түрлері. Жергілікті желі. Ауқымды компьютерлік желі. Интернетте ақпаратты іздеу, Интернет ресурстарына қол жетімдік, Интернет қызметтері, ақпаратты қорғау және ақпараттық қауіпсіздік. Алгоритмдеу және программалау. Алгоритм ұғымы, қасиеттері, алгоритмнің берілу тәсілдері, алгоритм типтері. Программалау тілі, программа және оның құрылымы, деректер типтері, айнымалы ұғымы, өрнек, меншіктеу, сандық функциялар. Деректерді енгізу және шығару. Сызықтық алгоритмдерді программалау. Тармақталу алгоритмдерін программалау. Циклдік алгоритмдерді программалау Модельдеу. Модельдеу, модель ұғымы. Модель типтері, модельдеу тәсілдері. Компьютерлік модельдер құру.

Ұсынылатын әдебиеттер тізімі:

1. Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігімен бекітілген «Білім беру ұйымдарында пайдалануға рұқсат етілген оқулықтардың, оқу-әдістемелік кешендердің, оқу құралдарының және басқа да қосымша әдебиеттердің, оның ішінде электрондық жеткізгіштердің тізбелері».

«Химия» блогы бойынша педагог қызметкерлерге арналған: Бейорганикалық химия: Оттек, сутек, су, ерітінділер, оксидтер, қышқылдар, негіздер, тұздар, бейорганикалық қосылыстардың генетикалық байланыстары, металдардың және бейметалдардың жалпы қасиеттері, металдардың, бейметалдардың және олардың қосылыстарының алу жолдары, VIIA, VI A, VA, IVA топтар бейметалдары және оның қосылыстары, негізгі және қосымша топша металдары. Жалпы химия: Бастапқы химиялық түсініктер, химиялық элементтердің периодтық жүйесі және периодтық заң, зат құрылысы, химиялық реакциялардың жүру заңдылықтары, электролиттік диссоциация. Органикалық химия: Органикалық қосылыстар туралы түсініктер, көмірсутектердің табиғи көздері, көмірсутектер, циклоалкандар, оттекті органикалық қосылыстар, азотты органикалық қосылыстар, синтетикалық жоғарғы молекулалы қосылыстар, органикалық қосылыстардың генетикалық байланысы.

Ұсынылатын әдебиеттер тізімі:

1. Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігімен бекітілген «Білім беру ұйымдарында пайдалануға рұқсат етілген оқулықтардың, оқу-әдістемелік кешендердің, оқу құралдарының және басқа да қосымша әдебиеттердің, оның ішінде электрондық жеткізгіштердің тізбелері».

«Биология» блогы бойынша педагог қызметкерлерге арналған: Биология ғылымы дамуының негізгі кезеңдері; тіршіліктің негізгі қасиеттері; Біржасушалы және көпжасушалы ағзалар, олардың құрылысы мен тіршілік әрекеттерінің ерекшеліктері; тірі ағзаларды жіктеу принциптері, негізгі жүйелік топтар және олардың өзара байланысы; Адам ағзасының құрылысы мен қызметі; жасуша теориясының негізгі қағидалары. Генетика пәні және оның міндеттері; эволюциялық теорияның негізгі қағидалары; Экология пәні және оның негізгі міндеттері.

Ұсынылатын әдебиеттер тізімі:

1. Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігімен бекітілген «Білім беру ұйымдарында пайдалануға рұқсат етілген оқулықтардың, оқу-әдістемелік кешендердің, оқу құралдарының және басқа да қосымша әдебиеттердің, оның ішінде электрондық жеткізгіштердің тізбелері».

«Тарих» блогы бойынша педагог қызметкерлерге арналған: Тас және қола дәуіріндегі Қазақстан. - Тас және қола дәуіріндегі Қазақстан. Ерте темір дәуіріндегі Қазақстан. - Ерте темір дәуіріндегі Қазақстан: жалпы сипаттама. Ерте және дамыған орта ғасырлардағы Қазақстан (VI-XIII ғасырлар). - Орта ғасырлардағы Қазақстан территориясындағы мемлекеттер. Ұлы Жібек жолы. XIII ғ.-XV ғасырдың бірінші жартысындағы Қазақстан. - XIII-XV ғғ. Қазақстан территориясындағы мемлекеттер. XIV-XV ғғ. Қазақстандағы этникалық үдерістер. Қазақ ұлтының қалыптасуы. Қазақ хандығының қалыптасуы,

нығаюы (XV-XVII ғғ.) - XV - XVII ғасырлардағы Қазақ хандығының саяси жағдайы. XVII ғасырдың екінші жартысындағы Қазақстан. - XVII ғасырдың екінші жартысындағы Қазақ хандығының саяси дамуы. XVIII ғасырда Қазақстанның әлеуметтік-экономикалық және саяси дамуы. - XVIII ғасырда Қазақстанның әлеуметтік-экономикалық және саяси дамуы. XVIII-XIX ғасырлардағы ұлт-азаттық қозғалыс. - XVIII-XIX ғасырлардағы ұлт-азаттық қозғалыс. XIX ғасырдың бірінші жартысындағы Қазақстан. - Қазақстанда XIX ғасырдағы Ресейдің отарлау саясаты. 1812 ж. Отан соғысы. Қазақстанның Ресейге қосылуының аяқталуы. XIX ғасырдың екінші жартысындағы Қазақстан. - Қазақстандағы 1867-1868 жж. реформалар. Қазақстанның XIX ғ. екінші жартысындағы әлеуметтік- экономикалық дамуы. XX ғасырдың басындағы Қазақстан. - XX ғ. басындағы Қазақстанның әлеуметтік-экономикалық және саяси дамуы. Қазақстан 1916-1920 жж. - 1916 жылғы ұлт-азаттық көтеріліс кезеңіндегі, 1917-1920 жж. саяси оқиғалар кезіндегі Қазақстан. 1920-1945 жылдардағы Қазақстан. - ЖЭС. Индустрияландыру. Қазақстанда ауыл шаруашылығын ұжымдастыру. 1920-1930 жж. Қазақстандағы қоғамдық-саяси үдерістер. 1941-1945 жж. Ұлы Отан соғысы жылдарындағы Қазақстан. 1945-1980 жылдардағы Қазақстан. - Қазақстанның әлеуметтік-экономикалық дамуы. Қазақстандағы экологиялық мәселелер. Тәуелсіз Қазақстан - Тәуелсіз жылдардағы Қазақстан. Ежелгі Шығыс мемлекеттері. - Қосөзен мемлекеттері. Ежелгі Мысыр. Азияның оңтүстік-батысындағы мемлекеттер. Ассирия. Урарту. Ежелгі Хетт патшалығы. Ежелгі Финикия. Палестина. Ежелгі Парсы патшалығы. Орталық Азиядағы ежелгі мемлекеттер. Ежелгі Оңтүстік және Шығыс Азия. Антикалық өркениет. - Ежелгі Грекия. Грекиядағы алғашқы өркениет ошақтары. Грекияның қала-мемлекеттері. Афина мемлекеті. Грек-парсы соғысы. Грекияда Македония билігінің орнауы. Ежелгі Спарта. Ежелгі Грекиядағы білім мен ғылым. Ежелгі Македония. Ежелгі Рим. Ерте орта ғасырлар (V-X ғғ.). - Ерте орта ғасыр. V-X ғғ. Батыс Еуропа. Византия империясы және Таяу Шығыс. VI-X ғғ. арабтар. Орталық Азия. Эфталит мемлекеті. Ерте орта ғасырлардағы түркі халықтары. Славяндар. Ежелгі Киев Русі. Феодалдық қоғамның негізгі белгілері. Феодалдық құрылыстың ерекшеліктері. Орта орта ғасырлар (XI-XV ғғ.). - XI-XV ғғ. Еуропа мемлекеттері. Орталықтанған монархиялардың құрылуы. Франция. Англия. Германия. Испания. Италия. XI-XIII ғғ. Русь. XI-XV ғғ. әлеуметтік өмірдегі өзгерістер және шаруашылықтағы жетістіктер. XI-XV ғғ. Еуропадағы ағарту ісі мен ғылыми білімнің дамуы. XI-XIII ғғ. христиан шіркеуі. Крест жорықтары. Орта ғасырлардағы Азия елдері: Жапония, Қытай, Үндістан, Түркия. XI-XV ғасырлардағы Орта және Орталық Азия. Монғол-татар шапқыншылығы. Алтын Орда. Кейінгі орта ғасырлар (XVI-XVII ғғ.). - XVI-XVII ғғ. Еуропа мемлекеттерінің саяси-экономикалық дамуы: Англия, Франция, Германия, Испания, Нидерланды, Италия. XV соңы -XVI ғғ. басындағы Ұлы географиялық ашылулар. XV ғасырдағы Америка халықтары. XVII ғасырдағы Ресей. Батыс Еуропада қайта өрлеу мәдениеті. XVII-XVIII ғғ. Еуропа және Америка елдері. - Англия. Франция. Германия. Италия. Австрия. Солтүстік Америка. XVIII ғ. Ресейдің дамуы. XVII-XVIII ғғ. Азия және Африка елдері. -

Жапония. Қытай. Үндістан. Иран. Осман империясы. Жоңғар хандығы. Араб елдері. Голландияның отарлық саясаты. «Ост-Индия» ағылшын компаниясының отаршылдық әрекеттері. Капиталистік державалардың Азия және Африка елдерін отарлау үшін капиталистік державалар күресі. ХІХ ғ. мен ХХ ғ. басындағы Еуропа және Америка елдері. - Отаршылдыққа қарсы ұлт-азаттық қозғалыстар. Ұлыбритания. Франция. Германия. Италия. Австро-Венгрия. Ресей. АҚШ. ХІХ ғ. мен ХХ ғ. басындағы Азия және Африка елдері. - Жапония. Қытай. Үндістан. Иран. Осман империясы. Араб елдері. ХVII-ХІХ ғғ. ғылым мен мәдениеттің дамуы. - Капитализмнің жаңа прогрессивті идеялары, олардың мәдени дамуына ықпалы. Ғылым және техника. Әдебиет және өнер. Халықаралық қатынастар. Бірінші және екінші дүниежүзілік соғыстар аралығындағы Еуропа және Америка елдері. - Ұлы державалардың дүниежүзін бөлісудің аяқталуы. ХІХ ғ. соңындағы империалистік соғыстар. Бірінші дүниежүзілік соғыс қарсаңындағы дипломатиялық саясат. ХХ ғ. басындағы саяси дағдарыс. Бірінші дүниежүзілік соғыс. Версаль-Вашингтон жүйесі. Ұлыбритания. Франция. Германия. Италия. КСРО. АҚШ. 1914-1945 жж. Азия және Африка елдері. - Жапония. Түркия. Қытай. Моңғолия. Ауғанстан және Иран. Үндістан. Араб елдері. Азия және Африка елдері. Екінші дүниежүзілік соғыс. - Екінші дүниежүзілік соғыстың басталуы және барысы. Тегеран конференциясы. Ялта, Қырым конференциялары. Соғыстың қорытындылары мен қарама-қайшылықтары. Потсдам конференциясы. БҰҰ құрылуы. Еуропаның Орталық және оңтүстік-шығыс елдері. КСРО және посткеңестік кеңістіктегі мемлекеттер (1945-2014 жж.) - ГДР. КСРО. ТМД құрылуы. Орталық Азия мемлекеттері. Посткеңестік кеңістіктегі егеменді мемлекеттердің өзара қарым-қатынастары. 1945-2014 жылдардағы Америка, Азия және Африка елдері - АҚШ. Жапония. Түркия. Ауғанстан. Иран. Қытай. Моңғолия. Үндістан. Пәкістан. Араб елдері. Африка елдері. ХХ ғ. екінші жартысы мен ХХІ ғ. басындағы халықаралық қатынастар. - 1945-2014 жылдардағы халықаралық қатынастар. Ғылым мен мәдениеттің дамуы.

Ұсынылатын әдебиеттер тізімі:

1. Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігімен бекітілген «Білім беру ұйымдарында пайдалануға рұқсат етілген оқулықтардың, оқу-әдістемелік кешендердің, оқу құралдарының және басқа да қосымша әдебиеттердің, оның ішінде электрондық жеткізгіштердің тізбелері».

«Адам. Қоғам. Құқық» блогы бойынша педагог қызметкерлеріне арналған: Адамның өміріндегі құқық: Құқық және негізгі құқық негіздерінің түсінігі, құқықтық қатынастар, құқық бұзушылық және заңдық жауапкершілік, Конституция - Қазақстан Республикасының негізгі заңы, мемлекеттік биліктің конституциялық органдары, Қазақстандық құқықтың базалық саласының, әкімшілік құқығының негізгі түсінігі, еңбек құқығының, қылмыстық құқықтың негізгі түсініктері. Қоғамдық қатынасты құқықтық реттеу: адам мен азаматтың құқығы және міндеттері; адам құқықтары және оны қорғау; жеке құқықтың негізгі салалары; еңбек

құқығының негіздері; отбасылық құқық негіздері; экологиялық құқық негіздері; көпшілік құқықтың негізгі салалары; қылмыстық құқықтың негіздері; іс-жүргізу құқығы негіздері. Заңға кіріспе: Қазақстан Республикасы – құқықтық мемлекет; Қазақстан Республикасындағы мемлекеттік билік органдары; құқық қорғау органдары; азаматтардың құқықтық мәдениеті, құқықтық тәртіп және заңды жауапкершілік; құқықтық тәртіп, құқықбұзушылық, заңды жауапкершілік.

Ұсынылған әдебиеттер:

1. Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігімен бекітілген «Білім беру ұйымдарында пайдалануға рұқсат етілген оқулықтардың, оқу-әдістемелік кешендердің, оқу құралдарының және басқа да қосымша әдебиеттердің, оның ішінде электрондық жеткізгіштердің тізбелері».

«**География**» блогы бойынша педагог қызметкерлерге арналған: Физикалық география. План және карта. Физикалық географияның оқыту салалары. Жер - Күн жүйесінің ғаламшары. Жергілікті жердің планы. Географиялық карта. Географиялық қабық. Табиғат кешендерінің өзара байланысы. Материктер мен мұхиттар географиясы. Жер табиғатының басты ерекшеліктері және географиялық қабық заңдылықтары. Жер бедері және литосфера. Жер климаты мен атмосфера. Дүниежүзілік мұхит-гидросфераның басты бөлігі. Мұхиттарға физгеографиялық сипаттама. Географиялық заңдылықтар. Материктер мен мұхиттар. Еуразия. Солтүстік Америка. Оңтүстік Америка. Африка. Аустралия мен Мұхиттық аралдар. Антарктида. Қазақстанның физикалық географиясы Қазақстан табиғатына жалпы шолу. Қазақстанның географиялық орны. Қазақстан аумағының зерттелу тарихы. Жер бедері және геологиялық құрылысы. Пайдалы қазбалары. Қазақстанның климаты. Ішкі сулары. Қазақстанның топырағы. Қазақстанның табиғат кешендері. Қазақстанның табиғат зоналары және ірі табиғи аудандары. Табиғатты қорғау және пайдалану. Қорықтар, ұлттық саябақтар, табиғи мұра объектілері. Қазақстанның экономикалық және әлеуметтік географиясына жалпы шолу. Қазақстанның экономикалық-географиялық орны. Халқы және еңбек ресурстары Қазақстанның дүниежүзі картасындағы геосаяси орны. Қазақстанның халық шаруашылығы. Қазақстанның шаруашылығына жалпы сипаттама. Отын-энергетика кешені. Металлургия кешені. Машина жасау. Химия өнеркәсібі және құрылыс материалдары өнеркәсібі. Ауыл шаруашылығы және оның шикізатын өңдейтін салалар. Көлік және коммуникация кешені. Қазақстанның экономикалық аудандары. Қазақстанның экономикалық аудандары. Дүние жүзінің жалпы сипаттамасы Дүние жүзілік шаруашылық және халықаралық экономикалық қатынастар. Дүние жүзінің саяси картасы. Табиғат ресурстары. Дүние жүзінің халқы. Дүние жүзілік шаруашылықтың жалпы сипаттамасы. Дүние жүзінің өнеркәсібі, ауыл шаруашылығы. Көлік және байланыс географиясы. Халықаралық экономикалық қатынастар. Америка елдері. Американың қоныстану және игерілу кезеңдері. Америка елдерін топтастыру. Америка Құрама Штаттары. АҚШ-тың экономикалық-географиялық жағдайы. Мемлекет тарихы. Табиғат жағдайлары мен

ресурстары. Халқы Шаруашылығы. Экономикалық аудандары. Туристік объектілері. Сыртқы экономикалық байланыстары. Африка елдері. Африкадағы дамушы елдер. Саяси картасының қалыптасуы және қазіргі геосаяси жағдайы. Табиғат жағдайлары мен ресурстары. Табиғат қорғау Халқы. Шаруашылығы. Сыртқы байланыстары мен ішкі айырмашылықтары. Еуропа елдері. ТМД елдері. Азия елдері. Еуропаның жоғары дамыған елдері. Батыс Еуропаның шағын капиталистік елдері. Шығыс Еуропа елдері. Ресей Федерациясы. Беларусь Республикасы. Украина. Молдова Республикасы Кавказ елдері. Азия елдеріне жалпы шолу Орта Азия елдері. Жапония. Қытай. Үндістан Аймақтар бойынша шолу. Жаңа индустриалды елдер (ЖИЕ), мұнай экспорттаушы елдер. Аустралия және Мұхиттық аралдар. Дүниежүзінің ғаламдық проблемалары. Аустралия және мұхит аралдарының қоныстануы мен игерілуі Аустралия Одағы. Адамзаттың ғаламдық проблемалары шешу жолдары. География (2 мәтінге 10 тапсырма).

Ұсынылған әдебиеттер:

1. Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігімен бекітілген «Білім беру ұйымдарында пайдалануға рұқсат етілген оқулықтардың, оқу-әдістемелік кешендердің, оқу құралдарының және басқа да қосымша әдебиеттердің, оның ішінде электрондық жеткізгіштердің тізбелері».

«Қазақ тілі және әдебиеті» блогы бойынша педагог қызметкерлерге арналған: Фонетика мен графика: орфографиялық және орфоэпиялық дағдылар. Орфоэпия мен орфография: әдеби тіл нормалары мен орфографиялық біліктіліктері. Лексика: тілдік материалдарда лингвистикалық білімдерін қолдана білу. Сөзжасам: тілдік материалдарда лингвистикалық білімдерін қолдана білу. Морфология: тілдік материалдарда Лингвистикалық білімдерін қолдана білу. Синтаксис: тілдік материалдарда лингвистикалық білімдерін қолдана білу. Пунктуация: тыныс белгілерді қолдана білу дағдылары; Стилистика: әдеби тілді меңгеру дәрежелері, сөйлем құрау дағдылары. Халық ауыз әдебиеті: түрлері, ерекшеліктері. Ежелгі дәуір әдебиеті: жазба ескерткіштерінің тарихы, түрлері. XI-XVIII ғ. әдебиет: жыраулар поэзиясының даму кезеңдері, өкілдері. XIX ғ. I жартысындағы әдебиет: әдеби ағымдар. XIX ғ. II жартысындағы әдебиет: жаңа әдеби ағымдар мен бағыттардың, реализмнің тууы. XX ғ. басындағы әдебиет: 20-30 жылдардағы әдебиет; әдеби жанрдың дамуы және көрнекті өкілдері. Ұлы Отан соғысы және одан кейінгі жылдардағы әдебиет: Ұлы Отан соғысы кезіндегі және одан кейінгі жылдардағы қазақ әдебиетінде соғыс, отаншылдық тақырыптың қалыптасуы; жанрлардың дамуы және көрнекті өкілдері. Туысқан халықтар әдебиеті: туысқан халықтар әдебиеті туралы түсінігі. Әдебиет теориясы: әдеби-теориялық ұғымдар түсінігі. Қазіргі әдебиет: қазіргі заман әдебиеті, жанрлық ерекшелігі.

Ұсынылатын әдебиеттер тізімі:

1. Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігімен бекітілген «Білім беру ұйымдарында пайдалануға рұқсат етілген

оқулықтардың, оқу-әдістемелік кешендердің, оқу құралдарының және басқа да қосымша әдебиеттердің, оның ішінде электрондық жеткізгіштердің тізбелері».

По блоку **«Русский язык и литература»: Фонетика и графика:** орфографические и орфоэпические умения. Орфоэпия и орфография: владение нормами литературного языка, орфографическими знаниями и умениями; определение принципа русской орфографии на основе заданных слов с орфограммами. Лексика: умение применять лингвистические знания к слову как речевой единице. Словообразование: умение применять к слову морфемный и словообразовательный анализы. Морфология: умение применять лингвистические знания к слову как части речи. Синтаксис: умение применять лингвистические знания к языковому материалу. Пунктуация: пунктуационные умения. Стилистика: умение строить связное высказывание, знание речеведческих понятий, владение нормами литературного языка. Сведения о жизненном и творческом пути выдающихся классиков русской литературы; биографические сведения о других писателях XIX и XX веков. Сведения о творческой истории этапных произведений русской литературы и литературы Казахстана. Оценка изученных произведений писателей-классиков в критике и литературоведении. Основные признаки понятия «классическая литература». Сведения о некоторых литературных направлениях. Обобщающие сведения о конкретно-историческом и общечеловеческом значении произведений классической литературы. Обобщающие сведения о родах и жанрах литературы, основных способах выражения авторского сознания. Обобщающие сведения об идейно-стилевом единстве литературного произведения.

Рекомендуемая литература:

1. «Перечень учебников, учебно-методических комплексов, пособий и другой дополнительной литературы, в том числе на электронных носителях, разрешенных к использованию в организациях образования», утвержденный Министерством Образования и науки Республики Казахстан.

«Ағылшын тілі» блогы бойынша педагог қызметкерлерге арналған: Сөйлеудің фонетикалық аспектісі – сөйлеу және екпінді-ритмдік дағдылардың жетілуі, сөйлеудің дұрыс дыбысталуын қадағалау, дұрыс дыбыстау және ағылшын тілінің барлық дыбыстарының айтылуын ажырату, сөз және сөз тіркесіндегі екпіннің сақталуы, хабарлы, сұраулы және лепті сөйлемдердегі дұрыс екпіннің сақталуы. Сөйлеудің лексикалық аспектісі – сөздерге лингвистикалық білімін сөйлеу бірліктерінде қолдана білу. Сөзжасам құралдары әлеуетті сөздікті құру және кеңейту үшін. Сөзжасам тәсілдері: конверсия (етістік-зат есім: to import – import; to increase – increase; сын есім-зат есім: poor – the poor); күрделі сөз (зат есім-зат есім housework; сын есім-зат есім: wildland); сөздердің қысқаруы (қысқарған сөздер, акронимдер, сөздердің араласуы және т.б.); confused words: degree, certificate; pass, take; tutor, instructor, pupil, student; subject, lesson, course; read, revise, review. Phrasal verbs (get into, work out, point out, pickup, get on with, drop out,

see off, drop off, get back, make for, slow down, set off, speed up, take off); синонимдік қатар, антонимдік жұптар, сөздердің көпмағыналылығы. Сөйлеудің грамматикалық аспектісі – сөздерге лингвистикалық білімін сөйлеу бірліктері сияқты қолдана білу. Белгілі, белгісіз және нөлдік артикльдерді; болымды және ырықсыз етістердің етістіктерін; күрделі етістіктерді Complex Object; күрделі бастауышты Complex Subject; демеулік толықтауышты; толықтауыш қызметін атқаратын it есімдігін; іс-әрекет бағытын білдіретін to және for жалғауларымен жасалатын толықтауыштарды қолдану дағдыларын белсендіру; төл сөзден төлеу сөзге ауыстыру дағдыларын белсендіру; шақтардың қиылысу ережелерінің сақталуы; модальді етістік және олардың баламаларының сөйлемде қолданылуы; есімдіктің барлық түрлерінің сөйлемде қолданылуы; үстеу мен есімдіктің салыстырмалы құрылымдарының сөйлемде қолданылуы; реттік, есептік, бөлшектік, жинақтық сан есімдер; мекен, мезгіл, бағыт демеуліктері; жиі қолданылатын туынды демеуліктер; негізгі бағыныңқы шылаулар. 0, 1, 2, 3-ші топтағы шартты сөйлемдер және олардың түрлері. Бағыныңқы мақсат және іс-қимылды құрмалас бағыныңқы сөйлемдер. I wish/If only құрылымы; етістіктің туынды формасы (причастие, герундий, инфинитив), инфинитивтің сөйлемдегі қызметі, for және to демеуліктерімен инфинитивті орамдар; герундийдің сөйлемдегі қызметі, тәуелсіз есімшелі орам.

Ұсынылатын әдебиеттер тізімі:

1. Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігімен бекітілген «Білім беру ұйымдарында пайдалануға рұқсат етілген оқулықтардың, оқу-әдістемелік кешендердің, оқу құралдарының және басқа да қосымша әдебиеттердің, оның ішінде электрондық жеткізгіштердің тізбелері».

«Неміс тілі» блогы бойынша педагог қызметкерлерге арналған: Морфология - морфологиялық құбылыстардың мағынасын, тұлғалық жағын саралай білу. Синтаксис- тілдің лингвистикалық білімін пайдалуын тексеру. Лексика – сөздік қорын тексеру. Аударма – лексико-грамматикалық біліктілігін тексеру.

Ұсынылатын әдебиеттер тізімі:

1. Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігімен бекітілген «Білім беру ұйымдарында пайдалануға рұқсат етілген оқулықтардың, оқу-әдістемелік кешендердің, оқу құралдарының және басқа да қосымша әдебиеттердің, оның ішінде электрондық жеткізгіштердің тізбелері».

«Француз тілі» блогы бойынша педагог қызметкерлерге арналған: Фонетика – оқу дағдысын тексеру. Лексика – сөздік қорын тексеру. Морфология - Зат есім. зат есім түрлері, күрделі зат есімнің көпше түрі.

Артикльдер. Белгілік және белгісіздік артикльдері. Біріккен артикль, бөлшек артикль, артикльді қолданбаған жағдайда. Сын есімдер. Сын есім женский және мужской родтары. Сын есімдердің көпше түрлері. Сілтеу сын есімдері. Тәуелдік сын есімдер. Сұраушы сын есімдер. Сын есім шырайлары. Сан есімдер. Есептік сан есімдер. Реттік сан есімдер. Есімдіктер. Толықтауыш есімдіктер. Қатыстық есімдіктер. Тәуелдік есімдіктер. Сілтеу есімдіктер. Белгісізді:-Р жекелі: "он" есімдігі, жіктеу есімдіктері, "Еп"Ү" адвербальдық есімдіктері. Сұраулы есімдіктер. Адвербальдық есімдіктері «ЕпҮ» Сұраулы есімдіктер. Предлогтар. Предлогтардың қолданылуы. Шылаулар. Етістік. Етістіктің жіктелу түрлері. II - III топтағы етістіктің жіктелу ерекшеліктері. Етістіктің болымсыз түрі. Ырықсыз етіс. Бұрынғы өткен шақ. Жедел келер шақ. Жай келер шақ. Жедел өткен шақ. Бұрынғы келер шақ. Бұрынғы өткен шақ. Бұйрық рай. Бұйрық райдағы сөз тәртібі. Есімдіктік етістіктер. Шартты рай. Қалау рай. Осы шақ есімшесі. Өткен шақ есімшесі. Көсемше. Тұйық етістік. Сабақтас құрмалас сөйлемде шақтардың қиысуы. Жалпы, арнайы, альтернативті, бөлу сұрақ қою.

Ұсынылатын әдебиеттер тізімі:

1. Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігімен бекітілген «Білім беру ұйымдарында пайдалануға рұқсат етілген оқулықтардың, оқу-әдістемелік кешендердің, оқу құралдарының және басқа да қосымша әдебиеттердің, оның ішінде электрондық жеткізгіштердің тізбелері».

«Технология (қыз балаларға арналған)» блогы бойынша педагог қызметкерлерге арналған: Ауылшаруашылығы өсімдіктерінің өсіру технологиясы: техникалық қауіпсіздік ережелері, ауылшаруашылығы өсімдіктерінің өсіру технологиясы; Тігін бұйымдарын өңдеу технологиясы: тігін бұйымдарын өңдеу технологиясы; Тамақ әзірлеу технологиясы: техникалық-технологиялық мәліметтері; Тұрғын үй интерьері. Үй мәдениеті: тұрғын үйдің ішкі көрінісінің композициясы, үй мәдениеті, киіз үй және оның жасаулары, бөлме өсімдіктері мен жиһаз күтімі. Сәндік-қолданбалы өнер: сәндік қолданбалы өнер, ілмек бізбен тоқылатын бұйымдар, фотодизайн, құрақ құрау; Кәсіптік бағдар және экология: мамандықтарды жіктеу, кәсіпке қызығушылық, бейімділік және қабілеттілік. Үй экономикасы және кәсіпкерлік негізі: үй экономикасының маңызы мен мақсаты, техникалық-технологиялық мәліметтерді меңгеру. Ақпараттық технология негіздері: техникалық-технологиялық мәліметтерді меңгеру, ақпарат түрлері, ақпарат алу, жіберу, сақтау және пайдалану.

Ұсынылған әдебиеттер:

1. Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігімен бекітілген «Білім беру ұйымдарында пайдалануға рұқсат етілген оқулықтардың, оқу-әдістемелік кешендердің, оқу құралдарының және басқа да қосымша әдебиеттердің, оның ішінде электрондық жеткізгіштердің тізбелері».

«Технология (ұл балаларға арналған)» блогы бойынша: Қауіпсіздік ережелері: техникалық қауіпсіздік ережелерін білу; Ауылшаруашылығы еңбегінің техникасы мен технологиясы: ауылшаруашылығы техникасын және технологиясын білу, қолдану дағдылары; Конструкциялық материалдарды өңдеу технологиясы: Конструкциялық материалдарды өңдеу технологиясын білу дағдылары; Электротехникалық жұмыстар: қарапайым электротехникалық құралдарды басқара алу, оларды диагностикалық анықтау дағдылары; Қоғамдық өндіріс және қызмет, экология және кәсіптік бағдар: Қоғамдық өндіріс пен қызмет, экология және кәсіптік бағдар туралы білім дағдылары; Сәндік-қолданбалы өнер элементтері негізінде материалдарды көркемдеп өңдеу: техникалық-технологиялық мәліметтерді меңгеру дағдылары; Үй мәдениеті. Тұрмыстық техника: техникалық-технологиялық мәліметтерді меңгеру дағдылары.

Ұсынылған әдебиеттер:

1. Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігімен бекітілген «Білім беру ұйымдарында пайдалануға рұқсат етілген оқулықтардың, оқу-әдістемелік кешендердің, оқу құралдарының және басқа да қосымша әдебиеттердің, оның ішінде электрондық жеткізгіштердің тізбелері».

«Қазақ тілінде оқытпайтын мектептердегі қазақ тілі мен әдебиеті» блогы бойынша: Халық ауыз әдебиеті: түрлері, ерекшеліктері. Ежелгі дәуір әдебиеті: жазба скерткіштерінің тарихы, түрлері. XI-XVIII ғ. әдебиет: жыраулар поэзиясының даму кезеңдері, өкілдері. XIX ғ. I жартысындағы әдебиет: әдеби ағымдар. XIX ғ. II жартысындағы әдебиет: жаңа әдеби ағымдар мен бағыттардың, реализмнің тууы. XX ғ. басындағы әдебиет: 20-30 жылдардағы әдебиет; әдеби жанрдың дамуы және көрнекті өкілдері. Ұлы Отан соғысы және одан кейінгі жылдардағы әдебиет: Ұлы Отан соғысы кезіндегі және одан кейінгі жылдардағы қазақ әдебиетінде соғыс, отаншылдық тақырыптың қалыптасуы; жанрлардың дамуы және көрнекті өкілдері. Туысқан халықтар әдебиеті: туысқан халықтар әдебиеті туралы түсінігі. Әдебиет теориясы: әдеби-теориялық ұғымдар түсінігі. Қазіргі әдебиет: қазіргі заман әдебиеті, жанрлық ерекшелігі.

Ұсынылатын әдебиеттер тізімі:

1. Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігімен бекітілген «Білім беру ұйымдарында пайдалануға рұқсат етілген оқулықтардың, оқу-әдістемелік кешендердің, оқу құралдарының және басқа да қосымша әдебиеттердің, оның ішінде электрондық жеткізгіштердің тізбелері».

По блоку **«Русский язык и литература в школах с нерусским языком обучения»:** фонетика и графика: фонетические, орфографические и орфоэпические умения. Лексика и фразеология: умение применять лингвистические знания к слову, как речевой единице. Словообразование: умение применять к слову морфемный и словообразовательный анализы. Морфология: умение применять лингвистические знания к слову, как части

речи. Синтаксис: умение применять лингвистические знания к языковому материалу. Синтаксис и пунктуация: Умение применять лингвистические и пунктуационные знания к языковому материалу. Стилистика: умение строить связное высказывание, знание речеведческих понятий, владение нормами литературного языка. Сведения о жизненном и творческом пути выдающихся классиков русской литературы; биографические сведения о других писателях XIX и XX веков. Сведения о творческой истории этапных произведений русской литературы и литературы Казахстана. Оценка изученных произведений писателей-классиков в критике и литературоведении. Основные признаки понятия «классическая литература». Сведения о некоторых литературных направлениях. Обобщающие сведения о конкретно-историческом и общечеловеческом значении произведений классической литературы. Обобщающие сведения о родах и жанрах литературы, основных способах выражения авторского сознания. Обобщающие сведения об идейно-стилевом единстве литературного произведения.

Рекомендуемая литература:

1. «Перечень учебников, учебно-методических комплексов, пособий и другой дополнительной литературы, в том числе на электронных носителях, разрешенных к использованию в организациях образования», утвержденный Министерством Образования и науки Республики Казахстан.

«Химия-Биология» блогы бойынша педагог қызметкерлерге арналған: Бейорганикалық химия: Оттек, сутек, су, ерітінділер, оксидтер, қышқылдар, негіздер, тұздар, бейорганикалық қосылыстардың генетикалық байланыстары, металдардың және бейметалдардың жалпы қасиеттері, металдардың, бейметалдардың және олардың қосылыстарының алу жолдары, VIIA, VI A, VA, IVA топтардың бейметалдары және оның қосылыстары, негізгі және қосымша топтардың металдары. Жалпы химия: Бастапқы химиялық түсініктер, химиялық элементтердің периодтық жүйесі және периодтық заң, зат құрылысы, химиялық реакциялардың жүру заңдылықтары, электролиттік диссоциация. Органикалық химия: Органикалық қосылыстар туралы түсініктер, көмірсутектердің табиғи көздері, көмірсутектер, циклоалкандар, оттекті органикалық қосылыстар, азотты органикалық қосылыстар, синтетикалық жоғарғы молекулалы қосылыстар, органикалық қосылыстардың генетикалық байланысы. Биология ғылымы дамуының негізгі кезеңдері; тіршіліктің негізгі қасиеттері; Біржасушалы және көпжасушалы ағзалар, олардың құрылысы мен тіршілік әрекеттерінің ерекшеліктері; тірі ағзаларды жіктеу принциптері, негізгі жүйелік топтар және олардың өзара байланысы; Адам ағзаның құрылысы мен қызметі; жасуша теориясының негізгі қағидалары. Генетика пәні және оның міндеттері; эволюциялық теорияның негізгі қағидалары; экология пәні және оның негізгі міндеттері.

Ұсынылатын әдебиеттер тізімі:

1. Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігімен бекітілген «Білім беру ұйымдарында пайдалануға рұқсат етілген оқулықтардың, оқу-әдістемелік кешендердің, оқу құралдарының және басқа да қосымша әдебиеттердің, оның ішінде электрондық жеткізгіштердің тізбелері».

«Математика-Физика» блогы бойынша педагог қызметкерлерге арналған: Есептеулер: нақты сандарға амалдар қолдану; пайызға және пропорцияға байланысты есептерді шығару. Өрнектерді түрлендіру: рационал өрнектерді түрлендіру; бүтін көрсеткішті және рационал көрсеткішті дәрежесі бар өрнектерді түрлендіру; өрнектерді түрлендіруде қысқаша көбейту формулаларын, арифметикалық түбір мен n -ші дәрежелі түбірдің қасиеттерін қолдану; тригонометриялық, көрсеткіштік, логарифмдік, иррационал өрнектерді түрлендіру. Теңдеулер және теңдеулер жүйесі: сызықтық, квадрат, квадрат теңдеуге келтірілетін, бөлшек- рационал және айнымалысы модуль таңбасының ішінде берілген теңдеулерді шешу; тригонометриялық, көрсеткіштік, логарифмдік, иррационал теңдеулер мен олардың жүйелерін шешу. Мәтінді есептер: теңдеулер және теңдеулер жүйесін құру арқылы мәтін есептерді шешу. Теңсіздіктер және теңсіздіктер жүйесі: сызықтық, квадрат және бөлшек-рационал теңсіздіктер мен олардың жүйелерін шешу; тригонометриялық, көрсеткіштік, логарифмдік, иррационал теңсіздіктер және олардың жүйелерін шешу. Тригонометрия: негізгі тригонометриялық тепе-теңдіктерді, келтіру, қосу, қос бұрыштың және жарты бұрыштың, дәрежені төмендету формулаларын, тригонометриялық функциялардың қосындысы мен айырымын көбейтіндіге және көбейтінділерін қосындыға түрлендіретін формулаларын тригонометриялық өрнектерді түрлендіруде және тепе-теңдіктерді дәлелдеуде қолдану.

Прогрессия: рекурренттік тәсілмен берілген тізбектің n -ші мүшесін, арифметикалық прогрессияның айырымын, геометриялық прогрессияның еселігін табу; арифметикалық прогрессия және геометриялық прогрессиялардың n -ші мүшесі мен алғашқы n мүшесінің қосындысын табу формулаларын, шексіз кемімелі геометриялық прогрессияның қосындысын табу формуласын қолдану. Функция, туынды, интеграл: функция графигін оқу, функцияның анықталу облысы мен мәндер жиынын, периодын, нөлдерін, таңбатұрақтылық аралықтарын табу; функцияның графигіне жүргізілген жанаманың теңдеуін қолдану; туынды көмегімен функцияның өсу және кему аралықтарын, кризистік нүктелерін, экстремум нүктелері мен экстремумдарын, ең үлкен және ең кіші мәндерін табу; функцияны зерттеу және графигін салу; алғашқы функцияны табу; қисықсызықты трапеция ауданын есептеу; Ньютон-Лейбниц формуласын қолдану; анықталған интегралдың көмегімен жазық фигураның ауданы мен айналу денесінің көлемін табу. Планиметрия: үшбұрыштың, төртбұрыштардың, дұрыс көпбұрыштардың қасиеттерін қолданып олардың белгісіз элементтерін табу; Пифагор теоремасын, тікбұрышты үшбұрыштың қабырғасы мен бұрыштары арасындағы қатынастарды, косинустар мен синустар теоремасын қолдану; үшбұрыштар

ұқсастығын есептер шығаруда қолдану; көпбұрыштарға, дұрыс көпбұрыштарға іштей және сырттай сызылған шеңбер радиусын табу; шеңбер ұзындығы, шеңбер доғасының ұзындығы, дөңгелек және сектор аудандарын есептеу. Стереометрия: кеңістік фигураларын салу; стереометрия есептерін шығаруда түзулер мен жазықтықтардың параллельдігі мен перпендикулярлығының қасиеттерін қолдану; көпжақтар мен айналу денелерінің, беттерінің аудандары мен көлемдерін, қима ауданын табу. Векторлар және координаттар әдісі: векторларға амалдар қолдану; түзу мен жазықтықтың теңдеулерін құру; векторлар арасындағы бұрышты табу; планиметрия және стереометрия есептерін шығаруда векторлар мен координаталар әдісін қолдану. Жалпы білім беретін орта мектептерде физика пәні бойынша білім берудің негізгі бағдарламасына сәйкес. Механика: механикалық қозғалыс, денелердің өзара әсерлесуі, жұмыс және қуат, қысым, механикалық құбылыстарды зерттеу әдістері, механикалық тербелістер мен толқындар. Молекулалық физика және термодинамика: заттың молекулалық құрылысы, жылулық құбылыстар, жылулық құбылыстарды зерттеу әдістері, жылулық процестердегі энергияның түрленуі. Электродинамика: денелердің электрленуі, тұрақты электр тогы, магниттердің өзара әсері, электромагниттік толқындар, электромагниттік құбылыстарды зерттеу әдістері, жарық толқындары, жарық құбылыстары. Атом және атомдық физика: атом, атом моделі және оны зерттеу әдістері; атом ядросы, ядродағы бөлшектердің байланысы, ядролық энергетика, ядродағы бөлшектерді бақылау және тіркеу әдістері бөлімдері бойынша алған білімдерін тексереді. Астрономия негіздері: жұлдызды аспан және жұлдыздарға қарап бағдар алудың негізгі принциптері; жұлдыздар әлемі; жұлдыздарға дейінгі қашықтық; күн – жер байланысы; планета жүйелерінің жұлдыздары; жер тобының планеталары; алып-планеталар; күн жүйесінің кіші денелері; біздің галактика; әлем эволюциясының негізгі кезеңдері; ғарышты игеру және адамзаттың оны игеру болашағы.

Ұсынылатын әдебиеттер тізімі:

1. Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігімен бекітілген «Білім беру ұйымдарында пайдалануға рұқсат етілген оқулықтардың, оқу-әдістемелік кешендердің, оқу құралдарының және басқа да қосымша әдебиеттердің, оның ішінде электрондық жеткізгіштердің тізбелері».

«Математика-Информатика» блогы бойынша педагог қызметкерлерге арналған: **Есептеулер:** нақты сандарға амалдар қолдану; пайызға және пропорцияға байланысты есептерді шығару. Өрнектерді түрлендіру: рационал өрнектерді түрлендіру; бүтін көрсеткішті және рационал көрсеткішті дәрежесі бар өрнектерді түрлендіру; өрнектерді түрлендіруде қысқаша көбейту формулаларын, арифметикалық түбір мен n -ші дәрежелі түбірдің қасиеттерін қолдану; тригонометриялық, көрсеткіштік, логарифмдік, иррационал өрнектерді түрлендіру. Теңдеулер және теңдеулер жүйесі: сызықтық, квадрат, квадрат теңдеуге келтірілетін, бөлшек- рационал және айнымалысы модуль

таңбасының ішінде берілген теңдеулерді шешу; тригонометриялық, көрсеткіштік, логарифмдік, иррационал теңдеулер мен олардың жүйелерін шешу. Мәтінді есептер: теңдеулер және теңдеулер жүйесін құру арқылы мәтін есептерді шешу. Теңсіздіктер және теңсіздіктер жүйесі: сызықтық, квадрат және бөлшек-рационал теңсіздіктер мен олардың жүйелерін шешу; тригонометриялық, көрсеткіштік, логарифмдік, иррационал теңсіздіктер және олардың жүйелерін шешу. Тригонометрия: негізгі тригонометриялық тепе-теңдіктерді, келтіру, қосу, қос бұрыштың және жарты бұрыштың, дәрежені төмендету формулаларын, тригонометриялық функциялардың қосындысы мен айырымын көбейтіндіге және көбейтінділерін қосындыға түрлендіретін формулаларын тригонометриялық өрнектерді түрлендіруде және тепе-теңдіктерді дәлелдеуде қолдану. Прогрессия: рекурренттік тәсілмен берілген тізбектің n -ші мүшесін, арифметикалық прогрессияның айырымын, геометриялық прогрессияның еселігін табу; арифметикалық прогрессия және геометриялық прогрессиялардың n -ші мүшесі мен алғашқы n мүшесінің қосындысын табу формулаларын, шексіз кемімелі геометриялық прогрессияның қосындысын табу формуласын қолдану. Функция, туынды, интеграл: функция графигін оқу, функцияның анықталу облысы мен мәндер жиынын, периодын, нөлдерін, таңбатұрақтылық аралықтарын табу; функцияның графигіне жүргізілген жанаманың теңдеуін қолдану; туынды көмегімен функцияның өсу және кему аралықтарын, кризистік нүктелерін, экстремум нүктелері мен экстремумдарын, ең үлкен және ең кіші мәндерін табу; функцияны зерттеу және графигін салу; алғашқы функцияны табу; қисықсызықты трапеция ауданын есептеу; Ньютон-Лейбниц формуласын қолдану; анықталған интегралдың көмегімен жазық фигураның ауданы мен айналу денеснің көлемін табу. Планиметрия: үшбұрыштың, төртбұрыштардың, дұрыс көпбұрыштардың қасиеттерін қолданып олардың белгісіз элементтерін табу; Пифагор теоремасын, тікбұрышты үшбұрыштың қабырғасы мен бұрыштары арасындағы қатынастарды, косинустар мен синустар теоремасын қолдану; үшбұрыштар ұқсастығын есептер шығаруда қолдану; көпбұрыштарға, дұрыс көпбұрыштарға іштей және сырттай сызылған шеңбер радиусын табу; шеңбер ұзындығы, шеңбер доғасының ұзындығы, дөңгелек және сектор аудандарын есептеу. Стереометрия: кеңістік фигураларын салу; стереометрия есептерін шығаруда түзулер мен жазықтықтардың параллельдігі мен перпендикулярлығының қасиеттерін қолдану; көпжақтар мен айналу денелерінің, беттерінің аудандары мен көлемдерін, қима ауданын табу. Векторлар және координаттар әдісі: векторларға амалдар қолдану; түзу мен жазықтықтың теңдеулерін құру; векторлар арасындағы бұрышты табу; планиметрия және стереометрия есептерін шығаруда векторлар мен координаталар әдісін қолдану.

Информатика, ақпарат. Ақпарат саны, ақпарат өлшем бірлігі. Әлемнің ақпараттық бейнесі, ақпараттық жүйелер және ресурстар. Компьютерлік желілерде ақпараттық қауіпсіздік, ақпаратты қорғау саласындағы Қазақстан Республикасының заңнамасы. Компьютерде ақпараттарды ұсыну тәсілдері. Сандық, мәтіндік және графикалық ақпараттарды кодтау, кодтан

шығару. Санау жүйелері, сандарды бір санау жүйесінен екінші санау жүйесіне аудару, логика және логикалық операциялар, ақиқат кестелері, компьютердің логикалық негіздері. Ақпаратты қорғау, вирусқа қарсы программалар, ақпаратты сығу, мұрағаттау программалары. Компьютер – ақпаратты өңдеу құралы. Есептеу техникасының даму тарихы, электронды-есептеуіш машиналардың кезеңдері. Компьютерлік техниканың даму үрдісі. Компьютер, компьютердің негізгі құрылғыларының міндеттері және мүмкіндіктері. Компьютердің қосымша құрылғылары, қосымша құрылғыларды орнату, драйверлер. Программалық қамтамасыз етудің жалпы сипаттамасы және жіктелуі. Операциялық жүйе ұғымы. Операциялық жүйені басқарудың негізгі тәсілдері және объектілері. Файлдар, бумалар және белгішелер. Бумалар мен белгішелерді құру, атын өзгерту. Объектілерді іздеу, объектілерді көшірмелеу, орнын ауыстыру және жою. Ақпаратты жазу және санау, ақпаратты тасымалдаушылар. Microsoft Word мәтіндік процессоры. Мәтіндік процессоры жайлы жалпы мағлұмат. Программа интерфейсі, құжаттарды құру және сақтау, мәтінді пішімдеудің негізгі әдіс-тәсілдері, қаріп, абзацтар, шегіністер мен аралықтар. Нөмірленген және маркерлеген тізімдер. Бағандар, беттердің параметрлері, жиек, алдын ала қарау, құжатты баспадан шығару. Кестелер, кестелер құру, кестелерді редакциялау, кесте ішіндегілерін енгізу және пішімдеу. Графикалық объектілерді және көркем жазуларды кірістіру, суреттер мен жазуларды пішімдеу.

Компьютерлік графика негіздері.

- Компьютерлік графика түрлері.

Векторлық графика, векторлық графиканы өңдеу бойынша программасының интерфейсі.

Растрлық графика, растрлық графиканы өңдеу бойынша программа интерфейсі.

Microsoft Excel кестелік процессоры.

- Электрондық кестелер.
- Кестелік процессордың терезе интерфейсі.
- Электрондық кестелердің негізгі ұғымдары.

MS Excel-ге мәліметтерді енгізу.

• Деректерді енгізу, редакциялау және пішімдеу, толтыру маркері, формулаларды енгізу. Кестелік процессордың терезе интерфейсі.

- Абсолюттік, салыстырмалы және аралас сілтемелер.

Функциялар, стандартты функцияларды пайдалану, диаграммаларды құру, кестені баспаға дайындау.

MS Power Point. Презентация құру.

- Программа интерфейсімен танысу, презентациялар.

• Мультимедиялық презентациялардың конструкторы, презентацияларды құру, безендіру шаблондары.

• Мәтінді құру, кестелерді, суреттерді, бейнені және дыбысты слайдтарға кірістіру.

• Анимация әсерлерін баптау, презентацияларды көрсету Презентация құру негіздері. Компьютерлік телекоммуникациялар.

- Компьютерлік байланыстың негізгі түрлері. Жергілікті желі. Ауқымды компьютерлік желі.

- Интернетте ақпаратты іздеу, Интернет ресурстарына қол жетімдік, Интернет қызметтері, ақпаратты қорғау және ақпараттық қауіпсіздік.

Алгоритмдеу және программалау

- Алгоритм ұғымы, қасиеттері, алгоритмнің берілу тәсілдері, алгоритм типтері.

- Программалау тілі, программа және оның құрылымы, деректер типтері, айнымалы ұғымы, өрнек, меншіктеу, сандық функциялар.

- Деректерді енгізу және шығару.

- Сызықтық алгоритмдерді программалау. · Тармақталу алгоритмдерін программалау. · Циклдік алгоритмдерді программалау

Модельдеу.

- Модельдеу, модель ұғымы.

- Модель типтері, модельдеу тәсілдері. · Компьютерлік модельдер құру.

Ұсынылатын әдебиеттер тізімі:

1. Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігімен бекітілген «Білім беру ұйымдарында пайдалануға рұқсат етілген оқулықтардың, оқу-әдістемелік кешендердің, оқу құралдарының және басқа да қосымша әдебиеттердің, оның ішінде электрондық жеткізгіштердің тізбелері».

«Физика-Информатика» блогы бойынша педагог қызметкерлерге арналған: Жалпы білім беретін орта мектептерде физика және информатика пәні бойынша білім берудің негізгі бағдарламасына сәйкес: **Механика:** механикалық қозғалыс, денелердің өзара әсерлесуі, жұмыс және қуат, қысым, механикалық құбылыстарды зерттеу әдістері, механикалық тербелістер мен толқындар. Молекулалық физика және термодинамика: заттың молекулалық құрылысы, жылулық құбылыстар, жылулық құбылыстарды зерттеу әдістері, жылулық процестердегі энергияның түрленуі. Электродинамика: денелердің электрленуі, тұрақты электр тогы, магниттердің өзара әсері, электромагниттік толқындар, электромагниттік құбылыстарды зерттеу әдістері, жарық толқындары, жарық құбылыстары. Атом және атомдық физика: атом, атом моделі және оны зерттеу әдістері; атом ядросы, ядродағы бөлшектердің байланысы, ядролық энергетика, ядродағы бөлшектерді бақылау және тіркеу әдістері бөлімдері бойынша алған білімдерін тексереді. Астрономия негіздері: жұлдызды аспан және жұлдыздарға қарап бағдар алудың негізгі принциптері; жұлдыздар әлемі; жұлдыздарға дейінгі қашықтық; күн – жер байланысы; планета жүйелерінің жұлдыздары; жер тобының планеталары; алып планеталар; күн жүйесінің кіші денелері; біздің галактика; әлем эволюциясының негізгі кезеңдері; ғарышты игеру және адамзаттың оны игеру болашағы.

Кіріспе.

- Информатика, ақпарат.

- Ақпарат саны, ақпарат өлшем бірлігі.
- Әлемнің ақпараттық бейнесі, ақпараттық жүйелер және ресурстар.
- Компьютерлік желілерде ақпараттық қауіпсіздік, ақпаратты қорғау саласындағы Қазақстан Республикасының заңнамасы.
- Компьютерде ақпараттарды ұсыну тәсілдері. Сандық, мәтіндік және графиктік ақпараттарды кодтау, кодтан шығару.
- Санау жүйелері, сандарды бір санау жүйесінен екінші санау жүйесіне аудару, логика және логикалық операциялар, ақиқат кестелері, компьютердің логикалық негіздері.
- Ақпаратты қорғау, вирусқа қарсы программалар, ақпаратты сығу, мұрағаттау программалары.

Компьютер – ақпаратты өңдеу құралы.

- Есептеу техникасының даму тарихы, электронды-есептеуіш машиналардың кезеңдері.
- Компьютерлік техниканың даму үрдісі.
- Компьютер, компьютердің негізгі құрылғыларының міндеттері және мүмкіндіктері.
- Компьютердің қосымша құрылғылары, қосымша құрылғыларды орнату, драйверлер.

Программалық қамтамасыз етудің жалпы сипаттамасы және жіктелуі.

- Операциялық жүйе ұғымы.
- Операциялық жүйені басқарудың негізгі тәсілдері және объектілері.
- Файлдар, бумалар және белгішелер.
- Бумалар мен белгішелерді құру, атын өзгерту.
- Объектілерді іздеу, объектілерді көшірмелеу, орнын ауыстыру және жою.

Ақпаратты жазу және санау, ақпаратты тасымалдаушылар.

Microsoft Word мәтіндік процессоры.

- Мәтіндік процессоры жайлы жалпы мағлұмат.
- Программа интерфейсі, құжаттарды құру және сақтау, мәтінді пішімдеудің негізгі әдіс-тәсілдері, қаріп, абзацтар, шегіністер мен аралықтар.
- Нөмірленген және маркерленген тізімдер. Бағандар, беттердің параметрлері, жиек, алдын ала қарау, құжатты баспадан шығару.
- Кестелер, кестелер құру, кестелерді редакциялау, кесте ішіндегілерін енгізу және пішімдеу.
- Графикалық объектілерді және көркем жазуларды кірістіру, суреттер мен жазуларды пішімдеу.

Компьютерлік графика негіздері.

- Компьютерлік графика түрлері.
  - Векторлық графика, векторлық графиканы өңдеу бойынша программасының интерфейсі.
  - Растрлық графика, растрлық графиканы өңдеу бойынша программа интерфейсі.

Microsoft Excel кестелік процессоры.

- Электрондық кестелер.
- Кестелік процессордың терезе интерфейсі.

- Электрондық кестелердің негізгі ұғымдары.
- MS Excel-ге мәліметтерді енгізу.
- Деректерді енгізу, редакциялау және пішімдеу, толтыру маркері, формулаларды енгізу. Кестелік процессордың терезе интерфейсі.
- Абсолюттік, салыстырмалы және аралас сілтемелер.
- Функциялар, стандартты функцияларды пайдалану, диаграммаларды құру, кестені баспаға дайындау.
- MS Power Point. Презентация құру.
- Программа интерфейсімен танысу, презентациялар.
- Мультимедиялық презентациялардың конструкторы, презентацияларды құру, безендіру шаблондары.
- Мәтінді құру, кестелерді, суреттерді, бейнені және дыбысты слайдтарға кірістіру.
- Анимация әсерлерін баптау, презентацияларды көрсету. Презентация құру негіздері. Компьютерлік телекоммуникациялар.
- Компьютерлік байланыстың негізгі түрлері. Жергілікті желі. Ауқымды компьютерлік желі.
- Интернетте ақпаратты іздеу, Интернет ресурстарына қолжетімдік, Интернет қызметтері, ақпаратты қорғау және ақпараттық қауіпсіздік.
- Алгоритмдеу және программалау.
- Алгоритм ұғымы, қасиеттері, алгоритмнің берілу тәсілдері, алгоритм типтері.
- Программалау тілі, программа және оның құрылымы, деректер типтері, айнымалы ұғымы, өрнек, меншіктеу, сандық функциялар.
- Деректерді енгізу және шығару.
- Сызықтық алгоритмдерді программалау. · Тармақталу алгоритмдерін программалау. · Циклдік алгоритмдерді программалау
- Модельдеу.
- Модельдеу, модель ұғымы.
- Модель типтері, модельдеу тәсілдері. · Компьютерлік модельдер құру.

Ұсынылатын әдебиеттер тізімі:

1. Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігімен бекітілген «Білім беру ұйымдарында пайдалануға рұқсат етілген оқулықтардың, оқу-әдістемелік кешендердің, оқу құралдарының және басқа да қосымша әдебиеттердің, оның ішінде электрондық жеткізгіштердің тізбелері».

«Адам. Қоғам. Құқық» және «Экономика мен қаржылық сауаттылықтың негіздері» блогы бойынша педагог қызметкерлерге арналған: **Тапсырма мазмұнының сипаттамасы:** Адамның өміріндегі құқық: Құқық және негізгі құқық негіздері түсінігі, құқықтық қатынастар, құқық бұзушылық және заңдық жауапкершілік, Конституция - Қазақстан Республикасының негізгі заңы, мемлекеттік биліктің конституциялық органдары, Қазақстандық құқықтың

базалық саласының негізгі түсініктері, әкімшілік құқығының негізгі түсінігі, еңбек құқығының негізгі түсініктері, қылмыстық құқықтың негізгі түсініктері.

Қоғамдық қатынасты құқықтық реттеу: адам мен азаматтың құқығы және міндеттері; адам құқықтары және оны қорғау; жеке құқықтың негізгі салалары; еңбек құқығының негіздері; отбасылық құқық негіздері; экологиялық құқық негіздері; көпшілік құқықтың негізгі салалары; қылмыстық құқықтың негіздері; іс-жүргізу құқығы негіздері.

Заңға кіріспе: Қазақстан Республикасы – құқықтық мемлекет; Қазақстан Республикасындағы мемлекеттік билік органдары; құқық қорғау органдары; азаматтардың құқықтық мәдениеті, құқықтық тәртіп және заңды жауапкершілік; құқықтық тәртіп, құқықбұзушылық, заңды жауапкершілік.

Экономика туралы негізгі түсініктер: Экономика түсінігі: экономика сөзі мағынасы, экономика анықтамасы, экономикалық ресурстар, экономиканың түрлері: микро және макроэкономика. Экономика жүйелері: басты мәселелер, қажеттіліктер, аралас, нарықтық, әміршіл, дәстүрлі. Ресурстардың шектеулілігі: қажеттілік пирамидасы, тауар, қызмет көрсету, таңдау қажеттілігі, ымыра таңдау шектеулілік проблемасы. Ымыра таңдау: ұтымды әрекет, маржинальдық шекті пайда, маржинальдық шекті шығын, өндірістік мүмкіндігінің қисық сызығы: кесте, қисық сызық, формула бойынша.

Сұраныс және ұсыныс. Сұраныс: сұраныс шамасы, сұраныс шешімі, заңы, қисық сызығы, детерминаттары. Ұсыныс: шамасы, шешімі, заңы, қисық сызығы, технологиялар, салықтар, детерминаты. Сұраныс факторлары: баға, нарық, сатып алушылар табысы, тұтынушылық талғамы мен ілтипат беру. Субституттар, комплементтер, қалыпты тауарлар, төлен тауарлар.

Сұраныс пен ұсыныстың өзара әрекеттесуі: Нарық тепе-теңдігі, тепе-тең баға, сұраныс бағасы, ұсыныс бағысы; Тепе –теңсіз жағдай, тапшылық, артылып келу, артылып қалу көлемі. Нарықтық тепе-теңдік өзгеру, бағаның реттеуші атқарымы бағаның теңестіруші атқарымы, бағадан тыс факторлар.

Экономикадағы тұтынушы: Қажеттіліктер, тұтынушылар, табыс көздері, байлық. Бюджет, күрделі пайыз шығындар, өтімділік. Тұтыну кредиті, кредит құны кредит беру шарттары, несие. Жинақ ақша, қамсыздандыру, тұтынушылар құқын қорғау, жарнама.

Өндіріс. Бәсеке. Кәсіпкер, кәсіпкерлік, кәсіпорын өндіріс. Бизнесті ұйымдастыру, жеке кәсіпорын, серіктестер, акционерлік қоғамдар, акция. Бәсеке, нарықтың құрылымдар типтері: кедергілер, монополия. Фирманың шығындары, тиімділіктің келу заңы, шығын түрлері, айнымалы және тұрақты шығын.

Қазақстан Республикасының еңбек нарығы: Еңбек ресурстары: еңбек, еңбекті кемсіту. Жалақы: төменгі күнкөріс мөлшері, жалақы мөлшеріне әсер ететін анрықтан тыс факторлар, индекстеу, төменгі және орташа жалақы. Еңбек нарығындағы сұраныс пен ұсыныс: еңбекке сұраныс шамасы, еңбекті пайдалану тиімділігі, еңбекті қорғау заңы. Жұмыссыздық: жұмыссыздық деңгейі, жұмыссыздық түрлері, жұмыс күші, жұмыссыздық анықтамасы.

Ақша және қаржы институты: Ақша: бартер, ақша атқарымдары, ақша қасиеті. Банк жүйесі: бірінші, екінші деңгейлі банктер, валюта, негізгі

атқарымдары. Инфляция: анықтамасы, айырбасты теңестіру, айналым жылдамдығы. Қаржының қызметтері: есеп, сейфтер, депозит, кредит, карточкалар.

Әлемдік шаруашылық: Әлемдік шаруашылық түсінігі, өндірісті интернационаландыру, интеграция, айырбас, жаһандану. Сауда, протенционизм: халықаралық еңбек бөлінісуі, халықаралық сауда өндірісті орналастыру дүниежүзілік сауда. Әлемдік шаруашылық жүргізу: салыстырмалы артықшылық–мамандандыру, салыстырмалы артықшылық принципі, экономиканың басым шектері. Бәсекелесе алатын экономиканы: престоилер, ұлттық экономика.

Ұсынылған әдебиеттер:

1. Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігімен бекітілген «Білім беру ұйымдарында пайдалануға рұқсат етілген оқулықтардың, оқу-әдістемелік кешендердің, оқу құралдарының және басқа да қосымша әдебиеттердің, оның ішінде электрондық жеткізгіштердің тізбелері».

«Ұйғыр тілі және әдебиеті» блогы бойынша педагог қызметкерлерге арналған: Фонетика. Созуқ вә үзүк тавушларның аһандашлиғи, уларның алдинқи вә әкси тәсиратлири. Боғум. Урғу. Лексикология. Сөнің луғәт тәркиви. Морфология. Сөз тәркиви. Мустәқил сөзләр. Сөз түркүмлири. Исим. Ярдәмчи сөзләр. Имлик сөзләр. Тәхлидий сөзләр. Синтаксис. Сөз бирикмилири. Жүмлә. Жүмләр бөләклири. Аддий вә мурәккәпләшкән жүмлиләр. Қошма жүмлиләр.Пунктуация.Стилистика.

Ұсынылатын әдебиеттер тізімі:

1. Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігімен бекітілген «Білім беру ұйымдарында пайдалануға рұқсат етілген оқулықтардың, оқу-әдістемелік кешендердің, оқу құралдарының және басқа да қосымша әдебиеттердің,оның ішінде электрондық жеткізгіштердің тізбелері».

«Педагог-психологтар үшін психология» блогы бойынша педагог қызметкерлерге арналған: Педагогикалық психология мазмұны, Білім берудегі когнитивті психология, Тұлға. Тұлғаның әлеуметтену психологиясы, Білім беру жүйесіндегі психологиялық қызмет Құрылымы, мақсат міндеттері, Жас ерекшелік психологиясы.

Ұсынылған әдебиет: Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігімен бекітілген «Білім беру ұйымдарында пайдалануға рұқсат етілген оқулықтардың, оқу-әдістемелік кешендердің, оқу құралдарының және басқа да қосымша әдебиеттердің, оның ішінде электрондық жеткізгіштердің тізбелері». «Өзін-өзі тану» блогы бойынша педагог қызметкерлерге арналған: Тапсырма құрамының сипаттамасы:

1) ұсынылған бес жауап нұсқасынан бір дұрыс жауапты таңдайтын тапсырмалар саны – 41;

2) ұсынылған бес жауап нұсқасынан бірнеше дұрыс жауапты таңдайтын тапсырмалар саны – 19;

3) ұсынылған бес жауап нұсқасынан бір дұрыс жауапты таңдайтын контекстік тапсырмалар саны – 10.

Ұсынылатын әдебиеттер:

1. Назарбаева С.А. Өмір әдебі. – Алматы, 2001.
2. Бейсенбаева А.А. Теория и практика гуманизации школьного образования. – Алматы: Ғылым, 1998.
3. Гончаренко А.И. Пространство сердца как основа сверхсознания // Сознание и физическая реальность. Т. 2. - № 3. - М., 1997.
4. Ефимов В.И., Таланов В.М. Общечеловеческие ценности.- Новочеркасск: ЮРГТУ (НПИ), 2011. – 252 с.
5. Каирова И.А., Богданова О.С. Азбука нравственного воспитания. Пособие для учителя. - М.: Просвещение, 1997, С. 17
6. Мукажанова Р.А., Омарова Г.А. Роль учителя в программе НДО «Самопознание». Учебно-методическое пособие для учителей. - Алматы: ННПООЦ «Бөбек», 2013. С.5
7. Мукажанова Р.А., Сакенова Е.Н., Исмаилова О.Г., Абулхасанова Г.Е. Организация внеклассной работы в пилотных школах с интеграцией программы нравственно-духовного образования «Самопознание» в единое образовательное пространство. Методическое пособие для учителей/ «Алматы, ННПООЦ «Бөбек», 2014.
8. Омарова Г.А., Абдрахманова А.М., Афанасенко Л.Д. Элективные интегрированные курсы в профильной школе по программе нравственно-духовного образования «Самопознание». Методическое пособие для учителей самопознания/ Алматы, ННПООЦ «Бөбек», 2014.
9. Омарова Г.А., Ахметова А.И., Абдрахманова А.М., Багадаева Ж.А. Духовное наследие человечества (5-11 кл.). Методическое пособие для учителей/ Алматы, ННПООЦ «Бөбек», 2014.
10. Омарова Г.А., Мукажанова Р.А. Истинные лидеры в истории человечества (духовно-нравственный аспект лидерства)/ Алматы, ННПООЦ «Бөбек», 2013.
11. Омарова Г.А., Мукажанова Р.А. Культура лидерства (9-11 кл.). Методическое пособие для учителей / Алматы, ННПООЦ «Бөбек», 2014.
12. Петракова Т.И. Духовные основы нравственного воспитания. - М.: Импэто, 1997. - 96 с.
13. Философия в духовном развитии человека на пороге третьего тысячелетия: нип / науч.рук. Косиченко А. Г., Институт философии и политологии МОН РК. – Алматы, 2002.
14. Шеховская Н.Л. Ильин А.И. и Ушинский К.Д.: «диалог» о духовности // Педагогика. – 2005. – №10.
15. Типовая учебная программа по предмету «Самопознание» для 1-4 классов уровня начального образования. – Астана, 2016.
16. Типовая учебная программа по предмету «Самопознание» для 5-9 классов уровня основного среднего образования по обновленному содержанию. – Астана, 2016.
17. Типовая учебная программа по учебному предмету «Самопознание» для 10-11 классов уровня общего среднего образования по обновленному

содержанию (общественно-гуманитарное направление, естественно-математическое направление). – Астана, 2017.

«Өзбек тілі және әдебиеті» блогы бойынша педагог қызметкерлерге арналған: Тапсырма құрамының сипаттамасы: **Тапсырма мазмұнының сипаттамасы:** Фонетика мен графика: орфографиялық және орфоэпиялық дағдылар. Орфоэпия мен орфография: әдеби тіл нормалары мен орфографиялық біліктіліктері. Лексика: тілдік материалдарда лингвистикалық білімдерін қолдана білу. Сөзжасам: тілдік материалдарда лингвистикалық білімдерін қолдана білу. Морфология: тілдік материалдарда лингвистикалық білімдерін қолдана білу. Синтаксис: тілдік материалдарда лингвистикалық білімдерін қолдана білу.

Пунктуация: тыныс белгілерді қолдана білу дағдылары;

Стилистика: әдеби тілді меңгеру дәрежелері, сөйлем құрау дағдылары.

Халық ауыз әдебиеті: түрлері, ерекшеліктері.

Ежелгі дәуір әдебиеті: жазба ескерткіштерінің тарихы, түрлері.

XI-XVIII ғ. әдебиет: жыраулар поэзиясының даму кезеңдері, өкілдері.
XIX ғ. I жартысындағы әдебиет: әдеби ағымдар.

XIX ғ. II жартысындағы әдебиет: жаңа әдеби ағымдар мен бағыттардың, реализмнің тууы. XX ғ. басындағы әдебиет: 20-30 жылдардағы әдебиет; әдеби жанрдың дамуы және көрнекті өкілдері.

Ұлы Отан соғысы және одан кейінгі жылдардағы әдебиет: Ұлы Отан соғысы кезіндегі және одан кейінгі жылдардағы қазақ әдебиетінде соғыс, отаншылдық тақырыптың қалыптасуы; жанрлардың дамуы және көрнекті өкілдері.

Туысқан халықтар әдебиеті: туысқан халықтар әдебиеті туралы түсінігі. Әдебиет теориясы: әдеби-теориялық ұғымдар түсінігі.

Ұсынылатын әдебиеттер тізімі:

Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігімен бекітілген «Білім беру ұйымдарында пайдалануға рұқсат етілген оқулықтардың, оқу-әдістемелік кешендердің, оқу құралдарының және басқа да қосымша әдебиеттердің, оның ішінде электрондық жеткізгіштердің тізбелері».

«Педагогика, оқыту әдістемесі» » блогы бойынша педагог қызметкерлерге арналған: Тәрбие әдістемесі Оқыту үдеріс, Оқу үдерісін ұйымдастыру және басқару, Оқыту мен сабақ берудегі жаңа амал тұрғылары, Сыни ойлауға үйрету, Оқу жетістіктерін бағалау, Талантты және дарынды балаларды оқыту.

Ұсынылған әдебиет:

1. «Общая педагогика» в 2-х томах. Сластенин В.А., Исаев И.Ф., Шиянов Е.Н./ Москва: Академия, 2003 г.

2. «Педагогическая психология. Зимняя И.А./ Ростов-на Дону, 1997 г., 2004 г.

3. Программа повышения квалификации педагогических работников Республики Казахстан, Руководство для учителя «Эффективное обучение»,

Руководство для учителя «Лидерство учителя в школе». АОО «Назарбаев Интеллектуальные школы», 2016 г.

4. Руководство для учителя в рамках обновления содержания образования Республики Казахстан. АОО «Назарбаев Интеллектуальные школы», 2016 г.

5. Руководство по критериальному оцениванию для учителей общеобразовательных школ. АОО «Назарбаев Интеллектуальные школы», 2016 г.

6. Руководство по критериальному оцениванию для учителей начальной школы. АОО «Назарбаев Интеллектуальные школы», 2016 г

«Әлеуметтік педагогика» блогы бойынша педагог қызметкерлерге арналған: Әлеуметтік педагогиканың ғылыми-теориялық негіздері, Әлеуметтік педагогиканың принциптері. Әлеуметтік педагогикалық үдеріс және оны жетілдіру жолдары, Әлеуметтік педагогикалық іс-әрекет, Іс-әрекет түрлері және оның әлеуметтік, Жеке тұлғаның бейімделу мен әлеуметтенудің бейімделмеуі және әлеуметтенбеуі, Әлеуметтік тәрбиенің сипаты мен мазмұны, Баланың және жасөспірімнің субмәдениеті, Әлеуметтік ауытқулар, себептері және оларды болдырмау жолдары, Қиын тәрбиеленетін балалар: мәні, себептері, мәселесі, Отбасының әлеуметтік-мәдени ортасы. Ауыр өмірлік жағдайларға тап болған балаларға қамқорлық жасау, Ақпара тарату құралдарының тәрбиедегі педагога мүмкіндіктері.

Ұсынылған әдебиет:

Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігімен бекітілген «Білім беру ұйымдарында пайдалануға рұқсат етілген оқулықтардың, оқу-әдістемелік кешендердің, оқу құралдарының және басқа да қосымша әдебиеттердің, оның ішінде электрондық жеткізгіштердің тізбелері.

«Педагогика және психология негіздері» блогы бойынша педагог қызметкерлерге арналған: Тәрбие теориясы және әдістемесі, Оқыту процесін ұйымдастыру және басқару, Педагогикалық психология, Жалпы психология, Дидактика. Тәрбие процесінің мәні: тәрбие ұғымы, тәрбие мақсаты, тәрбие принциптері. Тәрбиенің негізгі бағыттары. Тәрбие әдістері. Ұжым-тәрбие объектісі, және субъектісі. Дидактика. Оқыту процесінің мәні. Оқыту принциптері: көрнекілік, ғылымилық, саналылық және белсенділік, жүйелілік және бірізділік, шамаға лайықтық, беріктік, жас және дара ерекшеліктерді ескеру. Білім беру мазмұнын анықтау. Тұжырымдамалары білім беру мазмұны деңгейлері. Білім беру мазмұнын анықтайтын құжаттар. Оқыту әдістері. Оқытуды ұйымдастыру формалары. Қазіргі кездегі оқыту технологиялары.

Ұсынылған әдебиет:

Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігімен бекітілген «Білім беру ұйымдарында пайдалануға рұқсат етілген оқулықтардың, оқу-әдістемелік кешендердің, оқу құралдарының және басқа да қосымша әдебиеттердің, оның ішінде электрондық жеткізгіштердің тізбелері».

«Дефектология» блогы бойынша педагог қызметкерлерге арналған: Психология – педагогикалық және дифференциалды диагностиканың негізгі теориялық жағдайларын білуі тиіс, қазіргі кезеңдегі мүмкіндіктері шектеулі балалардың диагностикасының әдісін білу және дамуында түрлі ауытқулары бар балалармен жұмыстың ерекшеліктерін анықтауға бағытталған сұрақтар. Арнайы педагогиканың барлық салаларында теориялық және практикалық жетістіктері мен фактілі материалдар, негізгі заңдылықтарын анықтауға бағытталған сұрақтар. Түрлі бұзылыстары бар балалардың психофизиологиялық дамуының ерекшеліктерін, танымдық сфераның даму заңдылықтары және ауытқуы бар балалардың тұлғалығының индивидуалды ерекшеліктерін анықтауға бағытталған сұрақтар.

Ұсынылған әдебиет.

Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігімен бекітілген «Білім беру ұйымдарында пайдалануға рұқсат етілген оқулықтардың, оқу-әдістемелік кешендердің, оқу құралдарының және басқа да қосымша әдебиеттердің, оның ішінде электрондық жеткізгіштердің тізбелері».

«Тарих - Зайырлылық және дінтану негіздері» блогы бойынша педагог қызметкерлерге арналған: Тас және қола дәуіріндегі Қазақстан. - Тас және қола дәуіріндегі Қазақстан. Ерте темір дәуіріндегі Қазақстан. - Ерте темір дәуіріндегі Қазақстан: жалпы сипаттама. Ерте және дамыған орта ғасырлардағы Қазақстан (VI-XIII ғасырлар). - Орта ғасырлардағы Қазақстан территориясындағы мемлекеттер. Ұлы Жібек жолы. XIII ғ.-XV ғасырдың бірінші жартысындағы Қазақстан. - XIII-XV ғғ. Қазақстан территориясындағы мемлекеттер. XIV-XV ғғ. Қазақстандағы этникалық үдерістер. Қазақ ұлтының қалыптасуы. Қазақ хандығының қалыптасуы, нығаюы (XV-XVII ғғ.) - XV - XVII ғасырлардағы Қазақ хандығының саяси жағдайы. XVII ғасырдың екінші жартысындағы Қазақстан. - XVII ғасырдың екінші жартысындағы Қазақ хандығының саяси дамуы. XVIII ғасырда Қазақстанның әлеуметтік-экономикалық және саяси дамуы. - XVIII ғасырда Қазақстанның әлеуметтік-экономикалық және саяси дамуы. XVIII-XIX ғасырлардағы ұлт-азаттық қозғалыс. - XVIII-XIX ғасырлардағы ұлт-азаттық қозғалыс. XIX ғасырдың бірінші жартысындағы Қазақстан. - Қазақстанда XIX ғасырдағы Ресейдің отарлау саясаты. 1812 ж. Отан соғысы. Қазақстанның Ресейге қосылуының аяқталуы.

XIX ғасырдың екінші жартысындағы Қазақстан. - Қазақстандағы 1867-1868 жж. реформалар. Қазақстанның XIX ғ. екінші жартысындағы әлеуметтік-экономикалық дамуы.

XX ғасырдың басындағы Қазақстан. - XX ғ. басындағы Қазақстанның әлеуметтік-экономикалық және саяси дамуы.

Қазақстан 1916-1920 жж. - 1916 жылғы ұлт-азаттық көтеріліс кезеңіндегі, 1917-1920 жж. саяси оқиғалар кезіндегі Қазақстан.

1920-1945 жылдардағы Қазақстан. - ЖЭС. Индустрияландыру. Қазақстанда ауыл шаруашылығын ұжымдастыру. 1920-1930 жж. Қазақстандағы қоғамдық-саяси үдерістер. 1941-1945 жж. Ұлы Отан соғысы жылдарындағы Қазақстан.

1945-1980 жылдардағы Қазақстан. - Қазақстанның әлеуметтік-экономикалық дамуы. Қазақстандағы экологиялық мәселелер

Тәуелсіз Қазақстан - Тәуелсіз жылдардағы Қазақстан.

Ежелгі Шығыс мемлекеттері. - Қосөзен мемлекеттері. Ежелгі Мысыр. Азияның оңтүстік-батысындағы мемлекеттер. Ассирия. Урарту. Ежелгі Хетт патшалығы. Ежелгі Финикия. Палестина. Ежелгі Парсы патшалығы. Орталық Азиядағы ежелгі мемлекеттер. Ежелгі Оңтүстік және Шығыс Азия.

Антикалық өркениет. - Ежелгі Грекия. Грекиядағы алғашқы өркениет ошақтары. Грекияның қала-мемлекеттері. Афина мемлекеті. Грек-парсы соғысы. Грекияда Македония билігінің орнауы. Ежелгі Спарта. Ежелгі Грекиядағы білім мен ғылым. Ежелгі Македония.

Ежелгі Рим.

Ерте орта ғасырлар (V-X ғғ.). - Ерте орта ғасыр. V-X ғғ. Батыс Еуропа. Византия империясы және Таяу Шығыс. VI-X ғғ. арабтар. Орталық Азия. Эфталит мемлекеті. Ерте орта ғасырлардағы түркі халықтары. Славяндар. Ежелгі Киев Русі. Феодалдық қоғамның негізгі белгілері. Феодалдық құрылыстың ерекшеліктері.

Орта орта ғасырлар (XI-XV ғғ.). - XI-XV ғғ. Еуропа мемлекеттері. Орталықтанған монархиялардың құрылуы. Франция. Англия. Германия. Испания. Италия. XI-XIII ғғ. Русь.

XI-XV ғғ. әлеуметтік өмірдегі өзгерістер және шаруашылықтағы жетістіктер. XI-XV ғғ. Еуропадағы ағарту ісі мен ғылыми білімнің дамуы. XI-XIII ғғ. христиан шіркеуі. Крест жорықтары. Орта ғасырлардағы Азия елдері: Жапония, Қытай, Үндістан, Түркия. XI-XV ғасырлардағы Орта және Орталық Азия. Монғол-татар шапқыншылығы. Алтын Орда.

Кейінгі орта ғасырлар (XVI-XVII ғғ.). - XVI-XVII ғғ. Еуропа мемлекеттерінің саяси-экономикалық дамуы: Англия, Франция, Германия, Испания, Нидерланды, Италия. XV соңы -XVI ғғ. басындағы Ұлы географиялық ашылулар. XV ғасырдағы Америка халықтары. XVII ғасырдағы Ресей. Батыс Еуропада қайта өрлеу мәдениеті.

XIX ғ. мен XX ғ. басындағы Еуропа және Америка елдері. - Отаршылдыққа қарсы ұлт-азаттық қозғалыстар. Ұлыбритания. Франция. Германия. Италия. Австро-Венгрия. Ресей. АҚШ.

XIX ғ. мен XX ғ. басындағы Азия және Африка елдері. - Жапония. Қытай. Үндістан. Иран. Осман империясы. Араб елдері.

XVII-XIX ғғ. ғылым мен мәдениеттің дамуы. - Капитализмнің жаңа прогрессивті идеялары, олардың мәдени дамуына ықпалы. Ғылым және техника. Әдебиет және өнер.

Халықаралық қатынастар. Бірінші және екінші дүниежүзілік соғыстар аралығындағы Еуропа және Америка елдері. - Ұлы державалардың дүниежүзін бөлісудің аяқталуы. XIX ғ. соңындағы империалистік соғыстар. Бірінші дүниежүзілік соғыс қарсаңындағы дипломатиялық саясат. XX ғ. басындағы саяси дағдарыс. Бірінші дүниежүзілік соғыс. Версаль-Вашингтон жүйесі. Ұлыбритания. Франция. Германия. Италия. КСРО. АҚШ.

1914-1945 жж. Азия және Африка елдері. - Жапония. Түркия. Қытай. Моңғолия. Ауғанстан және Иран. Үндістан. Араб елдері. Азия және Африка елдері.

XX ғ. екінші жартысы мен XXI ғ. басындағы халықаралық қатынастар. - 1945-2014 жылдардағы халықаралық қатынастар. Ғылым мен мәдениеттің дамуы.

Дінтану пәні. «Дінтану негіздері» курсының мәні. Дін туралы түсінік. Діннің құрылымы мен функциясы. Политеизм мен монотеизм.

«Зайырлылық және дінтану негіздері» пәнінің мәні. Зайырлылық және зайырлы мемлекет: ұғымы, мәні, сипаты. Зайырлы мемлекет және дін. Зайырлы этика негіздері. Білім жүйесіндегі зайырлылық қағидаттары.

Діннің бастаулары мен тарихи түрлері. Алғашқы қауымдық сенімдердің формалары (фетишизм, тотемизм, анимизм, магия, шамандық). Мифтік сананың ерекшеліктері. Көне заманның діни жүйелері. Көне Мысыр діні. Ежелгі Месопатамиядағы діни түсінік. Заратуштра діні. Көне Грекия, Рим діні. Шығыс өркениеттің тарихи діндері. Үндістан, Қытай. Синтоизм. Көне түріктердің Тәңірлік түсінігі. Иудейлік діні.

Әлемдік діндер. Будда діні. Христиандық. Христиан дінінің пайда болуы, негізгі ілімдері. Інжіл-әлемдік мәдениет ескерткіші. Православие. Католиктік. Протестанттық. Ислам. Ислам дінінің пайда болуы және оның әдет-құрыптары мен дәстүрлері. Мұхаммед – пайғамбар. Қасиетті кітап – Құран. Исламдағы негізгі бағыттар. Мұсылман құқығының негізгі мектептері (мәзһабтар) Ислам, ғылым және мәдениет. Сопылық. Мұсылман мейрамдары және салт-жоралары мен ұйғарымдары. Ислам дініндегі жиһад ұғымы).

Қазақстандағы діни жағдай.

Қазақстандағы ислам діні. Исламның Қазақстанда таралуы. Иассауидің діни философиясы. Қазақстандағы ислам дінінің ескерткіштері. Қазақ мемлекеттілігінің қалыптасуындағы исламның рөлі. XX ғ. Қазақстандағы ислам. Қазақстандағы христиан діні. Тәуелсіз Қазақстандағы православие шіркеуі. Қазақстандағы католиктік. Қазақстандағы протестанттық.

Ислам жазба мәдениетінің ескерткіштері. Әл-Фараби, Жүсіп Баласағұн, Махмұд Қашқари, Ахмет Йүгінеки, Хусамеддин Сығнақидің философиялық-ағартушылық және діни көзқарастары. XIX-XX ғасырдағы дін ғұламалары. Абай мен Шәкәрімнің діни мұралары.

Жаңа діни қозғалыстар. Жаңа діни қозғалыстардың ерекшелігі. Теріс пиғылды діни ағымдар, олардың белгілері және зардабы. Тыйым салынған діни ұйымдар. Терроризм - дінге жат ұғым. Діни экстремизм мен терроризмнің ұлттық қауіпсіздікке қатері.

Қазақстан - конфессияаралық келісім аумағы. Жаңа діни қозғалыстардың ерекшелігі. Қазіргі Қазақстандағы конфессионалдық жағдай. Дінаралық диалог. Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә.Назарбаевтың Қазақстан Республикасында және халықаралық қауымдастықта бейбітшілік пен дінаралық келісім орнату саласындағы саясаты.

Ұсынылатын әдебиеттер тізімі:

Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігімен бекітілген «Білім беру ұйымдарында пайдалануға рұқсат етілген оқулықтардың, оқу-әдістемелік кешендердің, оқу құралдарының және басқа да қосымша әдебиеттердің, оның ішінде электрондық жеткізгіштердің тізбелері».

«География-Тарих» » блогы бойынша педагог қызметкерлерге арналған: География - Қоршаған орта туралы білімдері; Әлемнің жалпы экономикалық сипаттамасы; Жер бетіндегі адамзат және табиғат туралы мәлімет; Географияның ғылым ретінде дамуы; Қазақстан - әлемдік нарықта; Адамзаттың ғаламдық проблемалары; Қазіргі дүниежүзілік шаруашылық. Тас және қола дәуіріндегі Қазақстан. - Тас және қола дәуіріндегі Қазақстан. Ерте темір дәуіріндегі Қазақстан. - Ерте темір дәуіріндегі Қазақстан: жалпы сипаттама. Ерте және дамыған орта ғасырлардағы Қазақстан (VI-XIII ғасырлар). - Орта ғасырлардағы Қазақстан территориясындағы мемлекеттер. Ұлы Жібек жолы. XIII ғ.-XV ғасырдың бірінші жартысындағы Қазақстан. - XIII-XV ғғ. Қазақстан территориясындағы мемлекеттер. XIV-XV ғғ. Қазақстандағы этникалық үдерістер. Қазақ ұлтының қалыптасуы. Қазақ хандығының қалыптасуы, нығаюы (XV-XVII ғғ.) - XV - XVII ғасырлардағы Қазақ хандығының саяси жағдайы. XVII ғасырдың екінші жартысындағы Қазақстан. - XVII ғасырдың екінші жартысындағы Қазақ хандығының саяси дамуы. XVIII ғасырда Қазақстанның әлеуметтік-экономикалық және саяси дамуы. - XVIII ғасырда Қазақстанның әлеуметтік-экономикалық және саяси дамуы. XVIII-XIX ғасырлардағы ұлт-азаттық қозғалыс. - XVIII-XIX ғасырлардағы ұлт-азаттық қозғалыс. XIX ғасырдың бірінші жартысындағы Қазақстан. - Қазақстанда XIX ғасырдағы Ресейдің отарлау саясаты. 1812 ж. Отан соғысы. Қазақстанның Ресейге қосылуының аяқталуы. XIX ғасырдың екінші жартысындағы Қазақстан. - Қазақстандағы 1867-1868 жж. реформалар. Қазақстанның XIX ғ. екінші жартысындағы әлеуметтік- экономикалық дамуы. XX ғасырдың басындағы Қазақстан. - XX ғ. басындағы Қазақстанның әлеуметтік-экономикалық және саяси дамуы. Қазақстан 1916-1920 жж. - 1916 жылғы ұлт-азаттық көтеріліс кезеңіндегі, 1917-1920 жж. саяси оқиғалар кезіндегі Қазақстан. 1920-1945 жылдардағы Қазақстан. - ЖЭС. Индустрияландыру. Қазақстанда ауыл шаруашылығын ұжымдастыру. 1920-1930 жж. Қазақстандағы қоғамдық-саяси үдерістер. 1941-1945 жж. Ұлы Отан соғысы жылдарындағы Қазақстан. 1945-1980 жылдардағы Қазақстан. - Қазақстанның әлеуметтік-экономикалық дамуы. Қазақстандағы экологиялық мәселелер. Тәуелсіз Қазақстан - Тәуелсіз жылдардағы Қазақстан. Ежелгі Шығыс мемлекеттері. - Қосөзен мемлекеттері. Ежелгі Мысыр. Азияның оңтүстік-батысындағы мемлекеттер. Ассирия. Урарту. Ежелгі Хетт патшалығы. Ежелгі Финикия. Палестина. Ежелгі Парсы патшалығы. Орталық Азиядағы ежелгі мемлекеттер. Ежелгі Оңтүстік және Шығыс Азия.

Антикалық өркениет. - Ежелгі Грекия. Грекиядағы алғашқы өркениет ошақтары. Грекияның қала-мемлекеттері. Афина мемлекеті. Грек-парсы соғысы. Грекияда Македония билігінің орнауы. Ежелгі Спарта. Ежелгі Грекиядағы білім мен ғылым. Ежелгі Македония. Ежелгі Рим.

Ерте орта ғасырлар (V-X ғғ.). - Ерте орта ғасыр. V-X ғғ. Батыс Еуропа. Византия империясы және Таяу Шығыс. VI-X ғғ. арабтар. Орталық Азия. Эфталит мемлекеті. Ерте орта ғасырлардағы түркі халықтары. Славяндар. Ежелгі Киев Русі. Феодалдық қоғамның негізгі белгілері. Феодалдық құрылыстың ерекшеліктері.

Орта орта ғасырлар (XI-XV ғғ.). - XI-XV ғғ. Еуропа мемлекеттері. Орталықтанған монархиялардың құрылуы. Франция. Англия. Германия. Испания. Италия. XI-XIII ғғ. Русь. XI-XV ғғ. әлеуметтік өмірдегі өзгерістер және шаруашылықтағы жетістіктер. XI-XV ғғ. Еуропадағы ағарту ісі мен ғылыми білімнің дамуы. XI-XIII ғғ. христиан шіркеуі. Крест жорықтары. Орта ғасырлардағы Азия елдері: Жапония, Қытай, Үндістан, Түркия. XI-XV ғасырлардағы Орта және Орталық Азия. Монғол-татар шапқыншылығы. Алтын Орда.

Кейінгі орта ғасырлар (XVI-XVII ғғ.). - XVI-XVII ғғ. Еуропа мемлекеттерінің саяси-экономикалық дамуы: Англия, Франция, Германия, Испания, Нидерланды, Италия. XV соңы -XVI ғғ. басындағы Ұлы географиялық ашылулар. XV ғасырдағы Америка халықтары. XVII ғасырдағы Ресей. Батыс Еуропада қайта өрлеу мәдениеті. XIX ғ. мен XX ғ. басындағы Еуропа және Америка елдері. - Отаршылдыққа қарсы ұлт-азаттық қозғалыстар. Ұлыбритания. Франция. Германия. Италия. Австро-Венгрия. Ресей. АҚШ. XIX ғ. мен XX ғ. басындағы Азия және Африка елдері. - Жапония. Қытай. Үндістан. Иран. Осман империясы. Араб елдері. XVII-XIX ғғ. ғылым мен мәдениеттің дамуы. - Капитализмнің жаңа прогрессивті идеялары, олардың мәдени дамуына ықпалы. Ғылым және техника. Әдебиет және өнер.

Халықаралық қатынастар. Бірінші және екінші дүниежүзілік соғыстар аралығындағы Еуропа және Америка елдері. - Ұлы державалардың дүниежүзін бөлісудің аяқталуы. XIX ғ. соңындағы империалистік соғыстар. Бірінші дүниежүзілік соғыс қарсаңындағы дипломатиялық саясат. XX ғ. басындағы саяси дағдарыс. Бірінші дүниежүзілік соғыс. Версаль-Вашингтон жүйесі. Ұлыбритания. Франция. Германия. Италия. КСРО. АҚШ. 1914-1945 жж. Азия және Африка елдері. - Жапония. Түркия. Қытай. Моңғолия. Ауғанстан және Иран. Үндістан. Араб елдері. Азия және Африка елдері. XX ғ. екінші жартысы мен XXI ғ. басындағы халықаралық қатынастар. - 1945-2014 жылдардағы халықаралық қатынастар. Ғылым мен мәдениеттің дамуы.

Ұсынылатын әдебиеттер тізімі:

Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігімен бекітілген «Білім беру ұйымдарында пайдалануға рұқсат етілген оқулықтардың, оқу әдістемелік кешендердің, оқу құралдарының және басқа да қосымша әдебиеттердің, оның ішінде электрондық жеткізгіштердің тізбелері».

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. Закон Республики Казахстан от 27 июля 2007 года № 319-III «Об образовании» (с изменениями и дополнениями по состоянию на 21.07.2015 г.);
2. Трудовой кодекс Республики Казахстан от 15 мая 2007 года № 251-III (с изменениями и дополнениями по состоянию на 21.07.2015 г.);
3. Национальная рамка квалификации. - Утверждена протоколом от 16 марта 2016 года Республиканской трехсторонней комиссией по социальному партнерству и регулированию социальных и трудовых отношений.
4. Отраслевая рамка квалификации в области образования. Утверждена ПРОТОКОЛОМ №2 заседания отраслевой трехсторонней комиссии по социальному партнерству и регулированию социальных и трудовых отношений при Министерстве образования и науки Республики Казахстан от «23» ноября 2016 года
5. Профессиональный стандарт педагога. Приложение к приказу Председателя Правления Национальной палаты предпринимателей Республики Казахстан «Атамекен» № 133 от 8 июня 2017 года
6. Приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 27 января 2016 года № 83 «Об утверждении Правил и условий проведения аттестации педагогических работников и приравненных к ним лиц, занимающих должности в организациях образования, реализующих общеобразовательные учебные программы дошкольного воспитания и обучения, начального, основного среднего и общего среднего образования, образовательные программы технического и профессионального, послесреднего, дополнительного образования и специальные учебные программы, и иных гражданских служащих в области образования и науки»;
7. Приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 31 октября 2018 года № 604 «Об утверждении государственных общеобязательных стандартов образования всех уровней образования»;
8. Приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 26 января 2018 года № 32 «Об определении перечня документов, рекомендуемых для ведения отдельными категориями педагогических работников организаций среднего образования»;
9. Приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 9 февраля 2018 года № 47 «О внесении изменений и дополнений в приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 18 марта 2008 года № 125 «Об утверждении Типовых правил проведения текущего контроля успеваемости, промежуточной и итоговой обучаемости»;
10. Приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 12 марта 2018 года № 91 «О внесении изменений и дополнения в приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 17 сентября 2013 года № 375 «Об утверждении Типовых правил деятельности по видам

- общеобразовательных организаций (начального, основного среднего и общего среднего образования)»;
11. Приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 19 февраля 2018 года № 64 «О внесении изменения в приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 29 января 2008 года № 40 «Об утверждении Правил об исчислении заработной платы работников государственных организаций образования, финансируемых за счет средств бюджета»;
  12. Приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 10 мая 2018 года № 199 «О внесении изменений и дополнения в приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 3 апреля 2013 года № 115 «Об утверждении типовых учебных программ по общеобразовательным предметам, курсам по выбору и факультативам для общеобразовательных организаций»;
  13. Приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 12 июня 2018 года № 266 «О внесении изменений в приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 28 января 2016 года № 95 "Об утверждении правил организации и проведения курсов повышения квалификации педагогических кадров»;
  14. Приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 14 июня 2018 года № 272 «О внесении изменений и дополнений в приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 18 марта 2008 года № 125 «Об утверждении Типовых правил проведения текущего контроля успеваемости, промежуточной и итоговой аттестации обучающихся»;
  15. Приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 9 августа 2018 года №394 «О внесении дополнений в приказ исполняющего обязанности Министра образования и науки Республики Казахстан «Об утверждении перечня рекомендуемых предметных, профессиональных конкурсов, спортивных соревнований и других творческих мероприятий» от 24 мая 2012 года №226»;
  16. Приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 13 июля 2009 года № 338 «Об утверждении Типовых квалификационных характеристик должностей педагогических работников и приравненных к ним лиц»;
  17. Приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 4 сентября 2018 года № 441 «О внесении изменений и дополнений в приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 8 ноября 2012 года № 500 «Об утверждении типовых учебных планов начального, основного среднего, общего среднего образования Республики Казахстан»;
  18. Приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 15 мая 2019 года № 205 «О внесении изменения и дополнений в приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 8 ноября 2012 года № 500 «Об утверждении типовых учебных планов начального,

основного среднего, общего среднего образования Республики Казахстан»;

19. Приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 7 марта 2019 года № 105 «О внесении изменений в приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 27 июля 2017 года № 352 «О внесении изменения и дополнений в приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 3 апреля 2013 года № 115 «Об утверждении типовых учебных программ по общеобразовательным предметам, курсам по выбору и факультативам для общеобразовательных организаций».

МАЗМҰНЫ

	Беті
Кіріспе	3
1 2018 жылы мұғалімдерді жаңа ережелер бойынша аттестаттау рәсімі: қорытындылар мен нәтижелер	5
2 Ұлттық біліктілік тестілеуге дайындық бойынша мұғалімге арналған әдістемелік ұсыныстар	44
3 Мұғалім қызметінің қорытындысын кешенді аналитикалық қорытындылау бойынша әдістемелік ұсыныстар	59
Қорытынды	63
Қосымша	65
Пайдаланылған әдебиеттер тізімі	101

Введение

В Стратегии развития Казахстана до 2050 года отмечено, что ведущим фактором экономического и социального прорыва в грядущий век являются «сами люди, их воля, энергия, настойчивость, знания», а основным принципом развития общества в XXI веке станет конкурентоспособность нации, определяемая, в первую очередь, уровнем образованности. С целью повышения индекса конкурентоспособности на международном уровне система образования Республики Казахстан в последние десятилетия претерпевает немаловажные изменения.

Инновационные тенденции в сфере образования вызваны глобализацией общества, мобильностью человеческих ресурсов, гигантскими переменами в сфере информационно-коммуникационных технологий, перехода к доступной и многообразной информации, в том числе интернет, все более растущего влияния средств массовой информации и технологий, инноваций в науке, совершенствования Национальной системы квалификаций.

Современные требования к отечественному образованию обусловлены необходимостью обеспечения ускоренного социально-экономического развития Казахстана, потребностью в подготовке профессиональных кадров с управленческой компетентностью и адаптивно-творческой готовностью к деятельности в условиях наукоемкого высокотехнологического производства и инновационного развития рынка.

Педагогическая деятельность регламентируется Профессиональным стандартом «Педагог», утвержденного приказом Председателя Правления Национальной палаты предпринимателей Республики Казахстан «Атамекен» (№ 133 от 8 июня 2017 года). В соответствии со стандартом «педагогическая деятельность – это не прямое воздействие одного человека на другого, а их взаимодействие». Объектом деятельности педагога является педагогический процесс, а ученик из объекта воздействия переходит на позицию субъекта деятельности.

Согласно паспорту Отраслевых рамок квалификаций сферы образования педагог относится к профессиональной группе, состоящая из педагогических работников системы начального, основного среднего и общего среднего образования. В дополнение к Профессиональному стандарту в данном документе отмечены следующие ценности:

- высокая степень социальной, этической и профессиональной ответственности за принятие решений в профессиональной деятельности.
- приверженность к профессиональным ценностям (позитивность, доброжелательность, уважение к обучающимся, коллегам, педагогический такт).
- принятие общечеловеческих и национальных ценностей в их единстве.
- постоянное совершенствование педагогического мастерства и самообучение, из которых складывается профессиональное становление педагогов.

Аттестация педагогических кадров в Республике Казахстан является

важной процедурой по оценке профессионализма учителей. С 2018 года определены новые правила аттестации (от 12.04.2018 № 152), согласно которым учитель работает в рамках четко установленной структуры должностей с пятью категориями: педагог, педагог-модератор, педагог-эксперт, педагог-исследователь, педагог-мастер.

По мере продвижения учителей к более высоким категориям в структуре должностей, они должны иметь более глубокие знания, демонстрировать более сложные и эффективные методы преподавания, брать на себя обязанности в сфере учебного процесса и системы оценивания учащихся в школе, помогать своим коллегам, т.д. Присвоение более высокой категории структуры должностей предполагает прохождение официального процесса аттестации учителей. Эти процессы, привязанные к карьерному развитию, могут создать стимулы для профессионального развития.

В настоящем методическом пособии представлены итоги и выводы по новой процедуре аттестации учителей, дан анализ текущего состояния проведения этого мероприятия.

Цель: изучение новой процедуры аттестации и определение эффективных путей подготовки к аттестации учителей начального, основного и общего среднего образования.

Задачи:

- анализ результатов аттестации учителей начального, основного и общего среднего образования по новым правилам;
- изучение нормативных документов, регулирующих процедуру аттестации педагогов;
- разработка алгоритма для подготовки учителя к Национальному квалификационному тестированию;
- определение механизма по комплексному обобщению итогов деятельности учителя.

Научная новизна:

- проанализированы нормативные основы аттестации и выявлены преимущества и недостатки в регулировании данной процедуры;
- определены тенденции по качественной оценке педагогов начального, основного и общего среднего образования в течение 2018-2019 г.г.;
- разработаны принципы и составляющие педагогической компетентности учителей в рамках профессионального стандарта.

Практическая значимость:

- определен инструментарий по оценке новой процедуры аттестации педагогами через систему онлайн-опросов Survio и мобильное приложение Телеграм;
- разработан алгоритм для подготовки учителя к аттестации;
- разработаны методические рекомендации для учителей по подготовке к Национальному квалификационному тестированию;
- разработаны рекомендации по комплексному аналитическому обобщению итогов деятельности.

1. ПРОЦЕДУРА АТТЕСТАЦИИ УЧИТЕЛЕЙ ПО НОВЫМ ПРАВИЛАМ В 2018 ГОДУ: ИТОГИ И ВЫВОДЫ

1.1. Нормативная и правовая основа аттестации педагогов

Аттестация проводится с целью определения соответствия педагогического работника и приравненных к ним лиц квалификационным требованиям на основе оценки его профессиональной компетентности, а также для обеспечения единого подхода при проведении аттестации педагогических работников организаций образования.

Основными задачами аттестации педагогических работников являются:

- стимулирование целенаправленного, непрерывного повышения уровня квалификации педагогических работников, их методологической культуры, личностного профессионального роста, использования ими современных педагогических технологий;
- повышение эффективности и качества педагогического труда;
- выявление перспектив использования потенциальных возможностей педагогических работников;
- учет требований государственных образовательных стандартов к кадровым условиям реализации основных образовательных программ;
- определение необходимости повышения квалификации педагогических работников;
- обеспечение дифференциации уровня оплаты труда педагогических работников.

Таким образом, аттестация педагогических кадров является одним из инструментов повышения качества образовательных услуг. Аттестация, подразумевающая изменение категорий на определенных этапах карьеры учителей, может также дать полезную информацию о подотчетности (например, сертификация учителей на соответствие профессии и выявление неэффективной работы), профессиональном развитии и осуществлении карьерного роста.

Процедура аттестации педагогов отражена в Правилах и условиях проведения аттестации педагогических работников и приравненных к ним лиц, занимающих должности в организациях образования, реализующих общеобразовательные учебные программы дошкольного воспитания и обучения, начального, основного среднего и общего среднего образования, образовательные программы технического и профессионального, послесреднего, дополнительного образования и специальные учебные программы, и иных гражданских служащих в области образования и науки, которые утверждены приказом Министра образования и науки Республики Казахстан от 27 января 2016 года № 83.

Аттестация педагогических работников осуществляется двухэтапно путем Национального квалификационного тестирования и комплексного аналитического обобщения итогов деятельности педагогического работника. При этом определяются:

- 1) выполнение требований государственных общеобязательных стандартов

соответствующего уровня образования (ГОСО);

2) соблюдение квалификационных требований, предъявляемых к уровню квалификации педагогического работника, в соответствии с заявленной квалификационной категорией;

3) выполнение в своей профессиональной деятельности требований нормативных правовых актов Республики Казахстан в области образования.

Поэтому педагогу необходимо руководствоваться следующими нормативно-правовыми документами Республики Казахстан.

Педагогический работник проходит аттестацию на присвоение (подтверждение) квалификационных категорий не реже одного раза в пять лет.

Аттестация педагогического работника осуществляется в соответствии со специальностью, указанной в дипломе об образовании, установленной штатным расписанием и указанной в трудовом договоре, приказе о приеме на работу. В случае истечения срока действия квалификационной категории педагогическим работникам и приравненным к ним лицам, которым до пенсии по возрасту остается не более пяти лет, имеющиеся у них квалификационные категории сохраняются до наступления пенсионного возраста согласно заявлению об освобождении от очередной аттестации.

В ходе работы проведен анализ нормативных документов, а именно:

- Национальная рамка квалификации,
- Отраслевая рамка квалификации в области образования.
- Профессиональный стандарт педагога.
- Приказ № 83 Министра образования и науки Республики Казахстан от 27 января 2016 года.

На рисунке 1.1. представлена информация, которая показывает, что 4, 5, 6, 7 уровни в Национальных рамках квалификации посвящены педагогической деятельности. В Отраслевых рамках квалификации в области образования также нашли отражение уровни и компетенции:

- 4 уровень НРК включает 4.1, 4.2,

- 5 – 5.1., 5.2. (отсутствуют компетенции, указаны лишь умения, навыки и знания),

- 6 – 6.1., 6.2, 6.3., 6.4.,

- 7 уровень состоит из 7.1., 7.2.

Следующий этап анализа проводился в соответствии с Профессиональным стандартом «Педагог», представлен количественной характеристикой компетенций. Совокупное количество квалификационных признаков составляет: на 4 уровне – 113, 5 – 99, 6 – 236, 7 уровень не предполагает никакие компетенции.

Согласно приказу № 83 от 27.01.2016 анализ компетенций по каждой категории показал следующее:

- педагог-модератор – 4 компетенциями;
- педагог-эксперт – 6,
- педагог-исследователь – 6,
- педагог-мастер – 8.

Таким образом, изучение нормативных документов показал, что в отраслевых рамках квалификации отсутствует категория педагог-эксперт, а также не понятен пороговый уровень в процентном соотношении.

АНАЛИЗ НОРМАТИВНЫХ ДОКУМЕНТОВ ПО АТТЕСТАЦИИ ПЕДАГОГОВ

НРК (уровень)	ОРК (уровни и компетенции)	Профессиональный стандарт «Педагог»	Совокупное количество квалификационных признаков	Наименование должностей по ОРК	Уровни квалификационного тестирования (Приказ № 83 от 27.01.2016)			
					Педагог-модератор (50%/30%)	Педагог-эксперт (60%/30%)	Педагог-исследователь (70%/30%)	Педагог-мастер (80%/30%)
4	4.1, 4.2	4.1. – 56 4.2. - 57	113	4.1 Учитель без категории 4.2 Учитель 1 категории				
5	5.1, 5.2 Отсутствуют компетенции, Указаны лишь умения, навыки и знания	5.1. - 54 5.2. - 45	99	5.1 Учитель 1 категории 5.2 учитель высшей категории				
6	6.1, 6.2, 6.3, 6.4	6.1. – 55 6.2. -59 6.3. – 56 6.4. -66	236	6.1. Учитель-стажер 6.2 учитель 2 категории 6.3. – Учитель-модератор, учитель 1 категории	4 компетенции	6 компетенций		
7	7.1, 7.2	-	-	7.1. – Учитель-исследователь 7.2. – Учитель-мастер			6 компетенций	8 компетенций

Рисунок 1.1.

По итогам аттестации принимается следующее решение:

- «рекомендован на заявляемый уровень»: при успешном прохождении квалификационного тестирования и комплексного аналитического обобщения, при соответствии требованиям квалификационной категории;

- «не рекомендован на заявляемый уровень»: при не соответствии одному из требований к квалификационной категории.

Педагоги, желающие повысить категории, подают заявления на аттестацию по новой системе, сдают национальное квалификационное тестирование, проходят комплексное обобщение итогов деятельности.

1.2. Анализ результатов аттестации по новым правилам

В 2018 году процедура аттестации педагогов проводилась дважды: в мае и ноябре. Аттестация проводилась по квалификационным категориям «педагог-модератор», «педагог-эксперт», «педагог-исследователь», «педагог-мастер».

В процедуре аттестации участвовали 108 181 педагог. По результатам Национального квалификационного тестирования и комплексного аналитического обобщения итогов деятельности педагогов в процессе аттестации по новым правилам **прошли 66 492 человек, что составляет 61%**. Соответственно от общего количества участников аттестации не прошли 39% педагогов, т.е. 41 689 человек. (Рисунок 1.2).

Рисунок 1.2

В разрезе квалификационных категорий положительные итоги аттестации распределились следующим образом (рисунок 1.3):

- для получения квалификационной категории «педагог-модератор» всего участвовало 31 274 педагогов, аттестацию прошли 20 734, что составляет **66%**;
- для получения квалификационной категории «педагог-эксперт» приняли 39 830 педагогов, из них успешно прошли 23 848 человек (**59%**);
- для получения квалификационной категории «педагог-исследователь» участвовало 34 076 педагогов, из них положительный результат получили 20 858 (**61%**) человек;
- для получения квалификационной категории «педагог-мастер» приняли участие в аттестации 3 008 педагогов, из них прошли 1 052 (**34%**) человек.

Рисунок 1.3

Были также подведены результаты аттестации педагогов в разрезе регионов, которые отражены в таблице 1:

Таблица 2.1. Количество педагогов, прошедших аттестацию по новой системе в 2018 году

№	Область	Общее количество педагогов, прошедших аттестацию	педагог-модератор	педагог-эксперт	педагог-исследователь	педагог-мастер
1	Акмолинская	3410	1064	1405	900	41
2	Алматинская	4873	1493	1937	1404	39
3	Актюбинская	3945	1356	1347	1223	19
4	Атырауская	3377	1094	1252	989	42
5	Западно-Казахстанская	4598	1624	1987	975	12
6	Мангистауская	3061	1111	986	923	41
7	Восточно-Казахстанская	4364	1291	1492	1492	89
8	Жамбылская	4488	1573	1586	1266	63
9	Карагандинская	4611	1475	1618	1496	22
10	Кызылординская	4200	1302	1833	1056	9
11	Туркестанская	7935	2416	2971	2342	206
12	Костанайская	2993	1127	991	826	49
13	Павлодарская	3051	773	900	1298	80
14	Северо-Казахстанская	2953	866	1135	929	23
15	г. Астана	2591	670	772	1031	118
16	г. Алматы	2401	736	633	921	111
17	г. Шымкент	3534	737	979	1753	65
ИТОГО		66492	20734	23848	20858	1052

- за получением квалификационной категории «педагог-модератор» обратилось всего 31274 педагога. Из них 20734, то есть 66% прошли аттестацию,
  - за получением квалификационной категории «педагог-эксперт» обратилось 39830 педагогов, из них успешно прошедших 23848 человек, т. е. 59%,
    - всего в квалификационную категорию «педагог-исследователь» обратилось 34076 педагогов. Количество прошедших педагогов 20858 (61%),
      - на получение квалификации «педагог-мастер» приняло участие 3008 педагогов, из них только 1052 (34%) получили данную квалификационную категорию.

Также были подведены итоги аттестации педагогов по регионам, указанные в таблице 1.2.1: таким образом, по новой системе в 2018 году в стране аттестовано 66492 педагога. Из них 20734 педагога-модератора, 23848 педагогов-экспертов, 20858 педагогов-исследователей, 1052 педагога-мастера получили квалификационную категорию (табл.1.2.1).

1.2.1. Анализ итогов Национального квалификационного тестирования за 2018-2019 годы

Первым этапом аттестации является Национальное квалификационное тестирование, которое является «... процедурой, направленной на определение уровня профессиональной компетентности педагогических работников и приравненных к ним лиц, занимающих должности в организациях образования, реализующих общеобразовательные учебные программы начального, основного среднего и общего среднего образования и учебные программы специального образования, по тестам, разработанным организацией, определяемой уполномоченным органом в области образования». Национальное квалификационное тестирование педагогических работников организуется и проводится организацией, определяемой уполномоченным органом в области образования, два раза в год: в мае и ноябре, также отражены условия и процедура проведения Национального квалификационного тестирования, где дается характеристика тестовых заданий:

- «Содержание учебного предмета» - 70 заданий;
- «Педагогика, методика обучения» - 30 заданий.

Порядок проведения тестирования показывает общее время квалификационного тестирования, которое составляет 200 минут, для предметов «Математика», «Физика», «Химия», «Информатика» – 230 минут.

Педагоги начального образования сдают тестирование по предметам: казахский или русский язык (по языку обучения), математика.

Национальное квалификационное тестирование проводится в бумажном или электронном формате по решению уполномоченного органа в области образования и по желанию аттестуемых на языке, который указывается при подаче заявления.

Национальное квалификационное тестирование проводится на основе:

- ✓ единой базы тестовых заданий;
- ✓ книжки-вопросника, представляющего собой документ, готовящийся в конфиденциальных условиях, пропуска на тестирование с паролями для аутентификации;
- ✓ листа ответов, предназначенного для заполнения ответов при тестировании в бумажном формате.

Сроки первого национального квалификационного тестирования - с 26 мая по 5 июня, второе - с 1 по 10 ноября календарного года.

Результат тестирования считается положительным при получении не менее 50% правильных ответов по блоку «Содержание учебного предмета», 50% - по блоку «Педагогике и методике обучения». Аттестуемые педагоги, показавшие результаты тестирования менее 50% или отсутствовавшие по уважительным причинам, проходят повторное тестирование в срок, не позднее двух месяцев после первого тестирования.

Максимальный балл – 110 баллов. Для заданий с выбором одного правильного ответа присуждается 1 балл, в остальных случаях 0 баллов.

Для заданий с выбором одного или нескольких правильных ответов из предложенных:

- за правильные ответы получает - 2 балла,
- за одну допущенную ошибку - 1 балл,
- за допущенные 2 и более ошибки - 0 баллов.

Национальный квалификационный тест проводится по категориям: педагог-модератор, педагог-эксперт, педагог-исследователь, педагог-мастер. Условия установления порогового уровня баллов по категориям отражены в следующей таблице:

Таблица 1.2.1. Условия установления порогового уровня баллов

Категория	Блок заданий	Баллы по блокам	Процент прохождения квал. теста	Баллы прохождения квал. теста
Педагог-модератор	Содержание учебного предмета	80	50%	40
	Педагогика, методика обучения	30	30%	9
Педагог-эксперт	Содержание учебного предмета	80	60%	48
	Педагогика, методика обучения	30	30%	9
Педагог-исследователь	Содержание учебного предмета	80	70%	56
	Педагогика, методика обучения	30	30%	9
Педагог-мастер	Содержание учебного предмета	80	80%	64
	Педагогика, методика обучения	30	30%	9

В мае 2018 года на участие в Национальном квалификационном тестировании было подано 60 476 заявлений педагогов, из них участвовало 56 910 человек. Из числа участвовавших набрали пороговый уровень 36 300,

т.е. 64 % педагогов. Не набрали пороговый уровень 20 610 педагогов, т.е. 36%. (Рисунок 1.2.1).

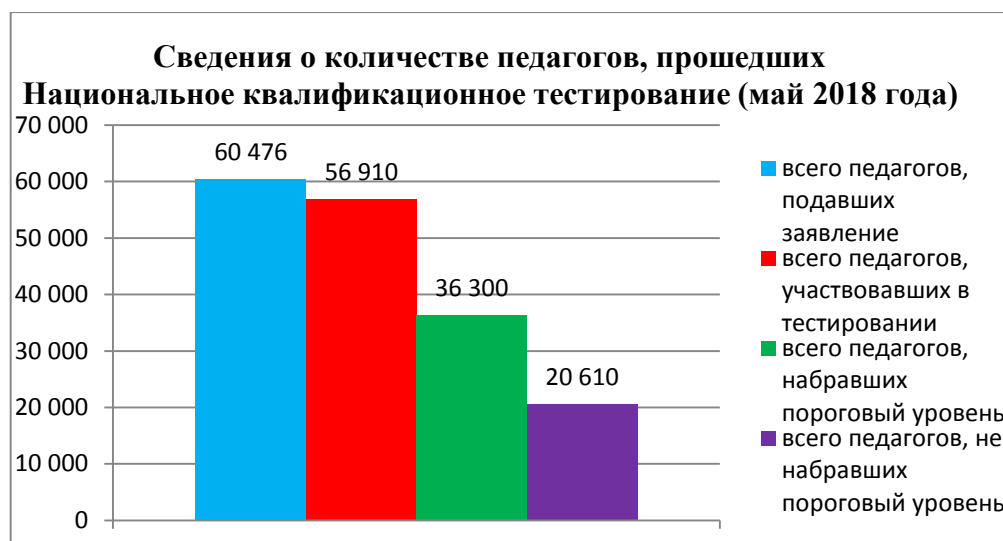

Рисунок 1.2.1

В соответствии с таблицей 1.2.2 по категории «педагог-модератор» в тестировании участвовали 30% от общего количества педагогов, из них **пороговый уровень прошли 68 %**, не прошли 32%.

Таблица 1.2.2 - Итоги прохождения Национального квалификационного тестирования

Категория	Всего педагогов, участвовавших в тестировании	Количество педагогов, набравших пороговый уровень	Количество педагогов, не набравших пороговый уровень
Педагог-модератор	16 888	11 506	5 382
Педагог-эксперт	20 038	13 355	7 683
Педагог-исследователь	17 233	10 671	6 562
Педагог-мастер	1 751	768	983

В тестировании на категорию «педагог-эксперт» приняли участие 37% педагогов. Результаты по данной категории прохождения и не прохождения порогового уровня составляют **66%** и 34% соответственно.

Категорию «педагог-исследователь» прошли **61%**, не прошли 39% педагогов. Всего приняли в тестировании на данную категорию 30% педагогов от общего количества.

По категории «педагог-мастер» участвовали в тестировании 3% от общего числа педагогов. Итоги тестирования по категории «педагог-мастер» показывают соответственно следующие цифры – **44% положительный результат**, когда 56% педагогов показали отрицательный результат.

В соответствии с рисунком 1.2.3 – 1.2.4 в 2018 году результаты НКТ представлены следующим образом:

- педагог-эксперт – 37%,
- педагог-модератор – 30%,
- педагог-исследователь – 30%,
- педагог-мастер – 3%.

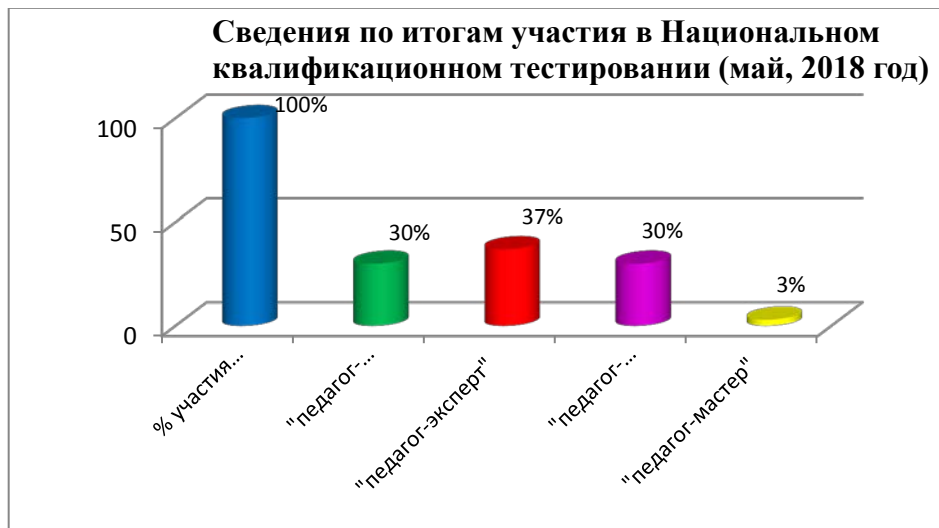

Рисунок 1.2.3

По представленным сведениям, отраженных на рисунке 1.2.4, пороговый уровень получили:

- 68% педагог-модератора, а 32% не прошли этот уровень;
- 66% педагог-эксперта, а 34% не прошли;
- 61% педагог-исследователя, а 39% не прошли;
- 44% педагог-мастера, а 56% не прошли.

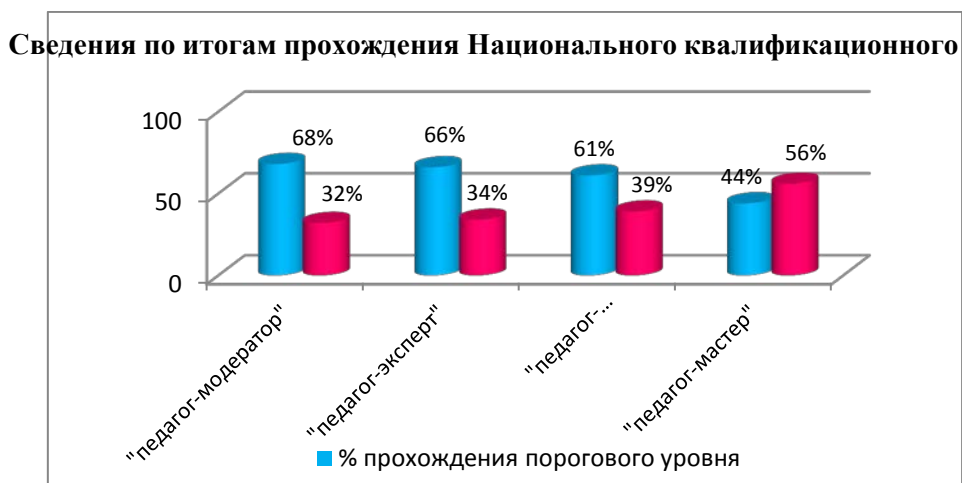

Рисунок 1.2.4

Анализ прохождения Национального квалификационного тестирования в разрезе областей проводился по тем же критериям, как и общий анализ по республике.

Если по республике **63% педагогов прошли пороговый уровень**, то по областям сложился такой итог: *ниже республиканского уровня* по положительному прохождению тестирования результат в следующих регионах: Южно-Казахстанская (52%), Жамбылская (55%), Алматинская (57%), Мангистауская (61%), Кызылординская (62%) области, г. Алматы (58%). *Выше 70% положительный результат* показали Атырауская (76%), Акмолинская (74%), Западно-Казахстанская (72%), Костанайская (71%) области, г. Астана (73%).

По тестированию в разрезе квалификационной категории «педагог-модератор» картина сложилась следующим образом:

- *ниже республиканского результата (69%)* показали Южно-Казахстанская (58%), Жамбылская (60%), Мангистауская (61%), Алматинская (62%), Кызылординская (65%) области, г. Алматы (64%).

- *выше республиканского уровня* положительного прохождения тестирования наблюдается в Акмолинской (80%), Атырауской (78%), Костанайской (78%), Западно-Казахстанской (73%), Северо-Казахстанской (72%), Восточно-Казахстанской (71%), Карагандинской (70%) областях и г. Астана (76%).

По тестированию педагогов на категорию «педагог-эксперт»:

- *ниже республиканского результата (64%)* пороговый балл набрали в Южно-Казахстанской (52%), Алматинской (56%), Кызылординской (60%), Актобинской (62%), Мангистауской (62%) областях, г. Алматы (57%);

- более 70% педагогов пороговый уровень прошли *выше уровня республики* Атырауская (78%), Акмолинская (72%), Западно-Казахстанская (72%), Костанайская (71%), Северо-Казахстанская (71%) области и г. Астана (76%).

По тестированию педагогов на категорию «педагог-исследователь»:

- *низкий результат* прохождения порогового уровня в сравнении с республиканским уровнем (62%) наблюдается в Жамбылской (52%), Южно-Казахстанской (52%), Алматинской (54%), Актобинской (61%) областях, г. Алматы (57%);

- *высокий уровень* прохождения порогового балла показали педагоги Атырауской (74%), Акмолинской (72%), Западно-Казахстанской (70%), г. Астана (72%).

По тестированию педагогов на категорию «педагог-мастер»:

- республиканский уровень положительного прохождения тестирования составил 44%, но даже при таком небольшом проценте в регионах наблюдается еще более *низкий результат*: Алматинская (29%), Южно-Казахстанская (29%), Кызылординская (31%), Жамбылская (34%) области.

- Более *высокий результат* показали педагоги Западно-Казахстанской (72%), Костанайской (64%), Акмолинской (60%), Актобинской (50%), Северо-Казахстанской (50%) областей и г. Астана (62%).

Из этих показателей наблюдается определенная тенденция, что постоянно повторяются регионы, где педагоги показывают **низкий результат прохождения порогового уровня** при тестировании: *Алматинская, Актобинская, Жамбылская, Кызылординская, Мангистауская, Южно-Казахстанская области и г. Алматы*. Тогда как в *Акмолинской, Атырауской,*

Западно-Казахстанской, Костанайской, Северо-Казахстанской областях и г.Астана педагоги показывают **высокие результаты**.

По результатам Национального квалификационного тестирования в мае 2018 года можно сделать определенные **выводы**:

3. Количество педагогов, набравших пороговый балл, составляет 36 300 человек, что показывает 63%. Исходя от этого результата, следует, что остальные 36% педагогов не набрали пороговый балл по двум блокам в целом. Данная тенденция указывает на недостаточный уровень подготовки педагогов к процедуре Национального квалификационного тестирования.

4. Рассматривая результаты тестирования по категориям, нужно отметить, что:

- наибольший процент прохождения порогового уровня показали педагоги по квалификационной категории «педагог-модератор» - 69%;
- наименьший процент прохождения порогового уровня выявился у педагогов по квалификационной категории «педагог-мастер» - 44%.

Этот результат, прежде всего, зависит от количества порогового балла по категории «педагог-модератор» - 40 баллов или 50% и по категории «педагог-мастер» - 64 балла или 80% по блоку «Содержание учебного предмета». Так как по блоку «Педагогика, методика обучения» пороговый балл для всех категорий педагогов составил 9 баллов или 30%. Поэтому педагогам следует обратить внимание на уровень знаний и уровень подготовки по предметному содержанию.

В ноябре 2018 года на участие в Национальном квалификационном тестировании было подано 54 368 заявлений от педагогов. Непосредственно в тестировании участвовали 51 271 человек, из них набрали *пороговый балл 34 304, т.е. 66,9%*.

Тестирование проводилось по двум блокам: по направлению деятельности и по педагогике, методике обучения. Из общего количества участников тестирования по блоку «Содержание учебного предмета» *прошли пороговый уровень 34 780 педагогов, что составляет 67,8 %*. Соответственно не набрали пороговый балл 16 491 педагог (32,2%). По блоку «Педагогика, методика обучения» *набрали пороговый уровень 49 345 педагогов от общего количества участников (96,2%)*, не прошли пороговый уровень 1 926 педагогов (3,8%). (Рисунки 1.2.4 - 1.2.5).

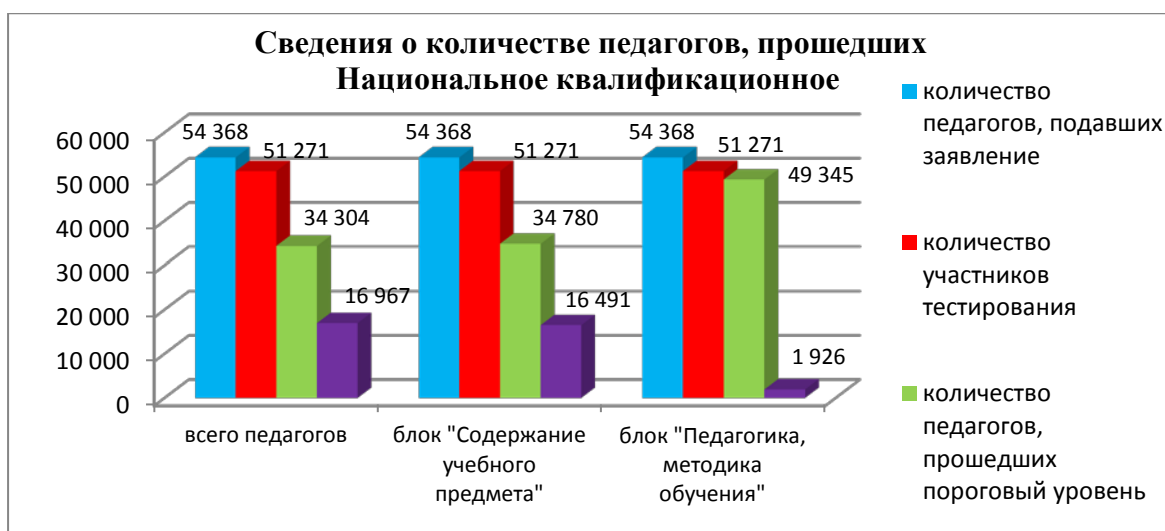

Рисунок 1.2.4

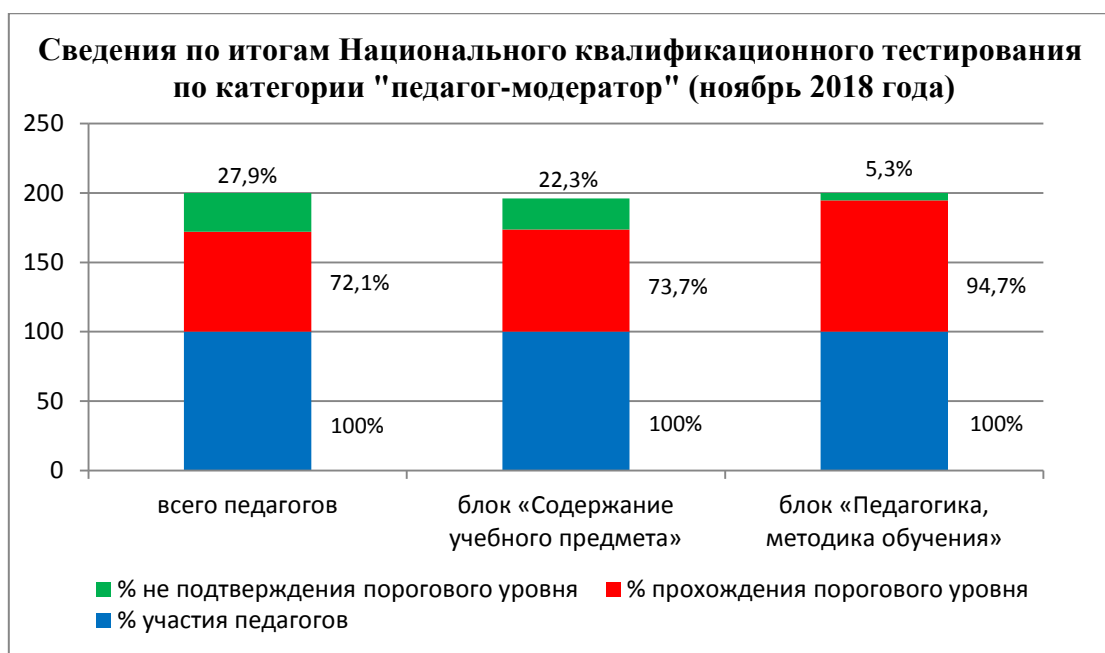

Рисунок 1.2.5

Анализ прохождения национального квалификационного тестирования педагогов проводился в разрезе квалификационных категорий «педагог-модератор», «педагог-эксперт», «педагог-исследователь», «педагог-мастер».

По квалификационной категории «педагог-модератор» из 14 386 педагогов *прошли пороговый уровень 10 373 педагогов*, что составляет 72,1%. Не прошли пороговый уровень 4 013 педагогов (27,9%). Соответственно по блокам тестовых заданий количество педагогов, прошедших пороговый уровень распределилось следующим образом:

- блок «Содержание учебного предмета»: прошли – 10 609 (73,7%) педагогов, не набрали пороговый балл 3777 (22,3%) педагогов;
- блок «Педагогика, методика обучения»: прошли пороговый уровень 13 634 педагогов (94,7%), не прошли 752 педагога (5,3%). (Рисунок 1.2.6).

В Национальном квалификационном тестировании по категории «педагог-эксперт» приняли участие 18 797 педагогов. Из них *набрали пороговый балл 12 253 педагога*, что составляет 65,2% педагогов от общего количества вышеуказанных участников. Не набрали пороговый балл 6 539 педагогов, данное количество составляет 34,8% от общего количества участников тестирования по данной категории. Результаты зафиксированы по блокам тестовых заданий: блоки «Содержание учебного предмета», «Педагогика, методика обучения».

По итогам тестов заданий по блокам результаты отражены в таблице 1.2.3 и рисунках 1.2.7-1.2.8:

Таблица 1.2.3 - Итоги прохождения Национального квалификационного тестирования по категории «педагог-эксперт» за ноябрь 2018 года

Наименование	Общее количество педагогов	%	Количество педагогов, набравших пороговый балл	%	Количество педагогов, не набравших пороговый балл	%
Участники тестирования	18 797	100	12 253	65,2	6 539	34,8
Блок «Содержание учебного предмета»	18 797	100	12 422	66,1	6 375	33,9
Блок «Педагогика, методика обучения»	18 797	100	18 008	95,9	789	4,1

**Сведения по количеству педагогов, прошедших
Национальное квалификационное тестирование
по категории «педагог-эксперт» (ноябрь 2018 года)**

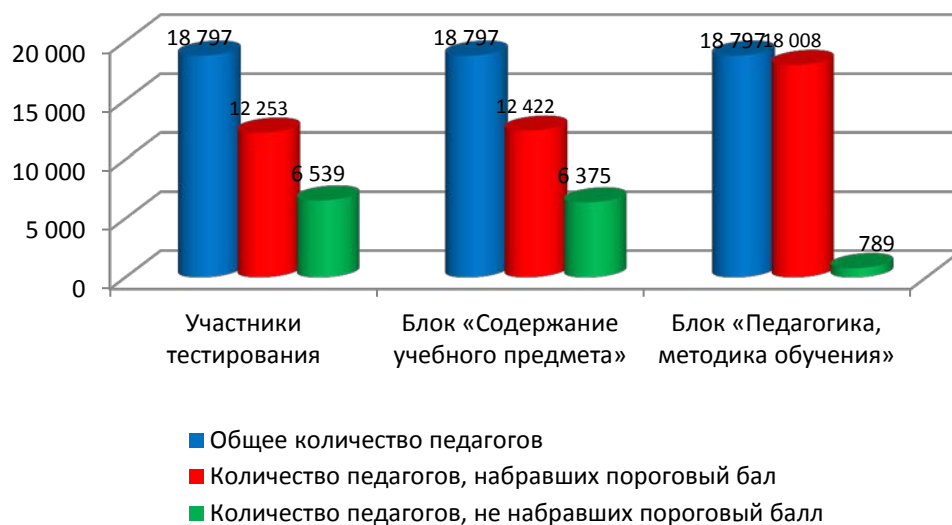

Рисунок 1.2.7

**Сведения по итогам Национального квалификационного тестирования
по категории «педагог-эксперт» (ноябрь 2018 года)**

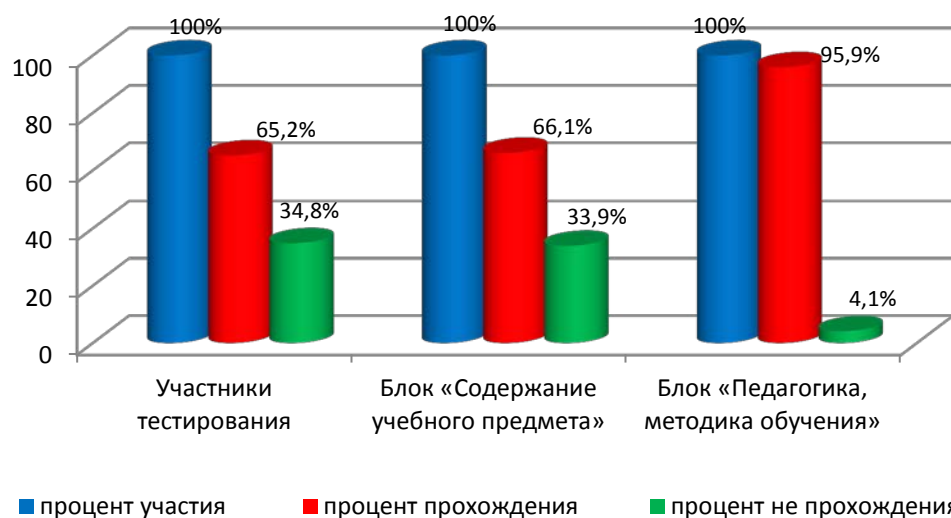

Рисунок 1.2.8

Участники тестирования проходили тесты по категории «педагог-исследователь», в котором приняли участие 16 843 педагога, из них *прошли пороговый уровень 10 999 педагогов*, что составляет 65,3%. В разрезе заданий блоков результаты распределились следующим образом:

- блок «Содержание учебного материала»: пороговый уровень набрали 11 069 педагогов (65,7%), не набрали 5 774 педагога (34,3%);
- блок «Педагогика, методика обучения»: пороговый уровень прошли 16 465 педагогов (97,7%), не прошли 378 педагогов (2,3%). (Рисунок 1.2.9).

Рисунок 1.2.9

По категории «педагог-мастер» в тестировании участвовали 1 257 педагогов, из них *прошли пороговый уровень 679 педагогов (54%)*, по блоку «Содержание учебного предмета» - 680 педагогов (54,1%), по блоку «Педагогика, методика обучения» - 1 238 педагогов (98,5%). (Рисунок 1.2.10)

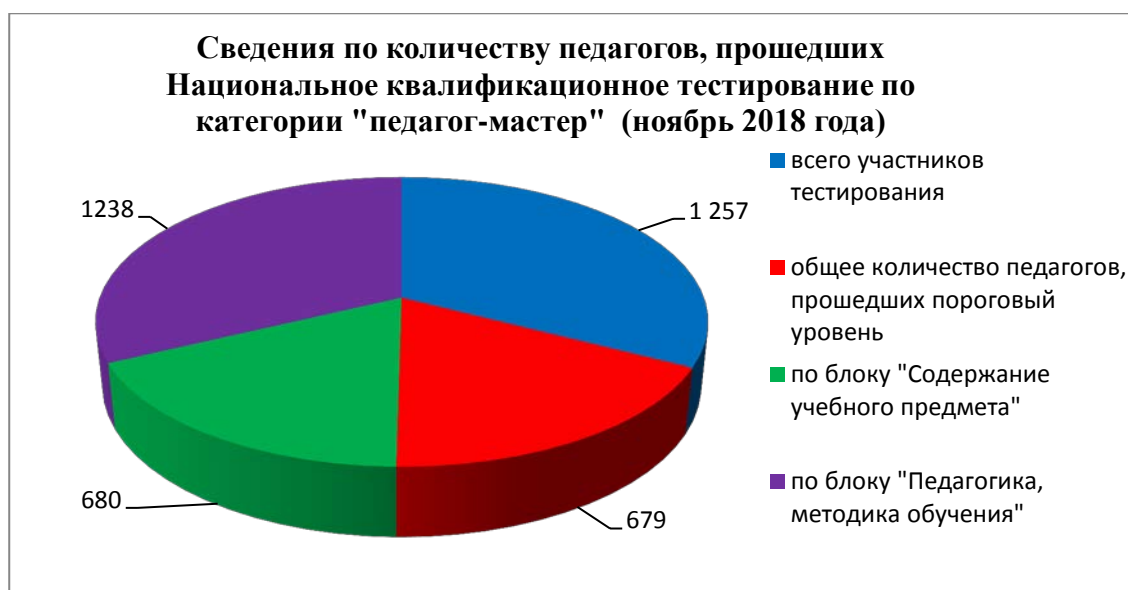

Рисунок 1.2.10

Сравнивая результаты регионов с общереспубликанским результатом прохождения порогового уровня при тестировании (66,9%), *низкий результат* наблюдается в Алматинской (52,5%), Актюбинской (55,4%), Туркестанской (57,4%) областях, г.г. Алматы (61,4%) и Шымкент (65,8%). Высокий результат показали педагоги Акмолинской (75%), Атырауской (78,6%), Западно-Казахстанской (77,7%), Восточно-Казахстанской (71,3%), Мангистауской (72,5%), Карагандинской (71,5%), Костанайской (74,7%), Северо-Казахстанской (74,1%) областей и г.Астана (72,3%).

По итогам тестирования в разрезе категорий сложились следующие **итоги:**

➤ По категории «педагог-модератор» *ниже республиканского процента* положительного прохождения тестирования (72,1%) показали следующие регионы: Алматинская (63,2%), Актюбинская (61,2%), Жамбылская (70,3%), Кызылординская (69,8%), Туркестанская (62,7%) области, г.г. Алматы (68,8%), Шымкент (71,8%).

➤ По категории «педагог-эксперт» *низкие результаты* в сравнении с республиканским показателем (65,2%) наблюдаются в следующих регионах: Алматинская (50,2%), Актюбинская (50,3%), Туркестанская (57,4%), Павлодарская (61,9%) области, г.г. Алматы (56,7%) и Шымкент (64,8%). **Свыше 70%** положительного результата зафиксировано в Атырауской (78,6%), Западно-Казахстанской (76,7%), Акмолинской (75%), Северо-Казахстанской (73,3%), Костанайской (71,7%), Карагандинской (70,8%) областях и г.Астана (72,4%).

➤ По категории «педагог-исследователь» республиканский уровень соответствовал 65,3% положительного прохождения тестирования. **Низкий процент** положительного результата показали педагоги Алматинской (45,6%), Актюбинской (55,7%), Туркестанской (55,7%) областей, г.г. Алматы (60,1%), Шымкент (63,9%). **Высокий процент** показали педагоги Западно-Казахстанской (79,3%), Атырауской (75,2%), Акмолинской (74,5%), Костанайская (73%), Восточно-Казахстанской (71,8%), Северо-Казахстанской (71,3%), Кызылординской (70,1%), Мангистауской (70,1%) областей.

➤ По категории «педагог-мастер» средний показатель по республике составил 54% педагогов, *ниже* этого результата показатели в Туркестанской (36,7%), Костанайской (51,1%), Мангистауской (53,1%) областях. **Очень высокие показатели** в Акмолинской (81,8%), Атырауской (72,7%) и Жамбылской (71,1%) областях.

В результате анализа по регионам, можно сделать вывод, что те регионы, которые показывали низкие результаты в мае, также вышли с низкими результатами в ноябре, регионы с высокими результатами в мае, также остались практически без изменений и в ноябре, за исключением Кызылординской, Жамбылской, Мангистауской областей, которые улучшили свои показатели в ноябре 2018 года.

Анализ итогов Национального квалификационного тестирования за ноябрь 2018 года проводилось не только по категориям педагогов и блокам заданий, но также по языкам преподавания. Данный анализ проводился по следующим языкам преподавания: казахский, русский, уйгурский, узбекский.

На участие в Национальном квалификационном тестировании с казахским языком преподавания было подано 40 528 заявлений, непосредственно в тестировании участвовали 38 279 педагогов. Из них *прошли пороговый уровень* 24 731 педагог, что составило 65,6%. По тестовым заданиям блока «Содержание учебного предмета» пороговый балл набрали 25 135 педагогов из 38 279 участников, процент составляет 65,7%. По заданиям блока «Педагогика, методика обучения» пороговый балл набрали 36 628 педагогов из 38 279 участников тестирования. Процент прохождения порогового балла по данному блоку составил 95,7%.

По категориям количество педагогов и процент прохождения порогового уровня педагогов с казахским языком преподавания распределились следующим образом. (Рисунок 1.2.11)

Рисунок 1.2.11

- Категория «педагог-модератор»: пороговый уровень прошли 7 787 педагогов (69,8%) из 11 156-ти педагогов. По заданиям первого блока набрали пороговый балл 7 987 педагогов (71,6%) из общего количества участников данной категории, по заданиям второго блока – 10 508 педагогов (94,2%).
- Категория «педагог-эксперт»: пороговый уровень прошли 9 084 педагогов (62,8%) из 14 464 участников тестирования. По заданиям блок «Содержание учебного предмета» набрали пороговый балл 9 229 педагогов (63,8%). По заданиям блока «Педагогика, методика обучения» - 13 807 педагогов (95,4%).
- Категория «педагог-исследователь»: всего приняли участие 11 796 педагогов, из них прошли пороговый уровень 7 408 педагогов (62,8%). Блок заданий по предметному содержанию с пороговым баллом прошли 7 466 педагогов (63,3%), по педагогике и методике обучения – 11 472 педагогов (97,3%).
- Категория «педагог-мастер»: всего участников 859 человек, из них прошли общий пороговый уровень 452 педагога (52,6%), по первому блоку набрали пороговый балл 453 педагога (52,7%), по второму блоку – 841 педагог (97,9%).

Средний балл Национального квалификационного тестирования с казахским языком преподавания составил 72,8 баллов из 110 максимальных баллов. По предметным знаниям средний балл равнялся 52,1 баллу из 80 максимальных баллов, по заданиям педагогики и методике обучения средний балл составил 20,7 баллов из 30-ти возможных баллов. (Рисунок 1.2.12)

Рисунок 1.2.12

В Национальном квалификационном тестировании с русским языком преподавания за ноябрь 2018 года участвовало 12 849 человек, но поданных заявлений насчитывалось 13 693. Из общего количества тестируемых педагогов пороговый уровень по двум блокам в целом прошли 9 481 педагогов, что составило 73,8% от общего количества участников тестирования. Из общего количества участников по блоку предметных знаний пороговый балл набрали 9 549 педагогов (74,3%). По блоку педагогики и методики обучения набрали пороговый балл 12 594 педагога (98%).

Средний балл тестирования с русским языком преподавания составил 74,1 балл из 110 максимальных баллов, по блоку «Содержание учебного предмета» - 55,2 балла из 80-ти баллов, по блоку «Педагогика, методика обучения» - 18,6 баллов из 30-ти возможных баллов. (Рисунок 1.2.13)

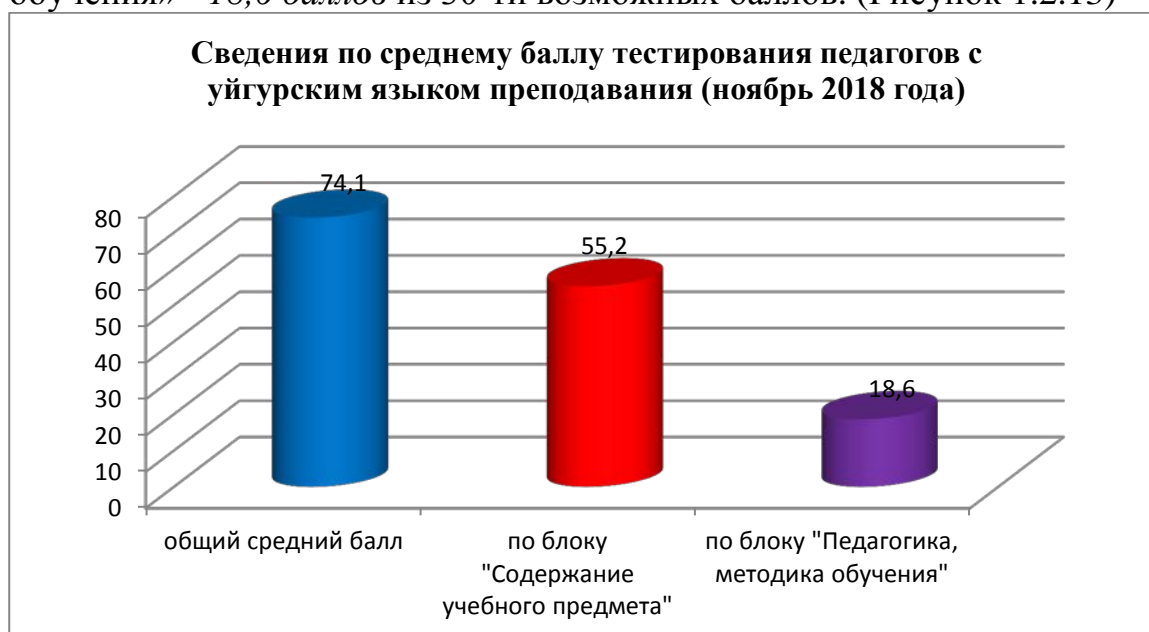

Рисунок 1.2.13

В Национальном квалификационном тестировании за ноябрь 2018 года с уйгурским языком преподавания приняли участие 8 педагогов, из них прошли пороговый уровень по двум блокам 7 педагогов (87,5%), по первому блоку набрали пороговый балл 7 человек, хотя по второму блоку прошли 8 человек.

По категории «педагог-модератор» участников тестирования не было. По категории «педагог-эксперт» прошли пороговый уровень 2 человека, которые показали положительный результат также по двум блокам. В тестировании по категории «педагог-исследователь» приняли участие 3 педагога, которые показали 100% прохождения по двум блокам, по категории «педагог-мастер» участвовали 2 педагога, которые набрали пороговый уровень по двум блокам. (Рисунок 1.2.14).

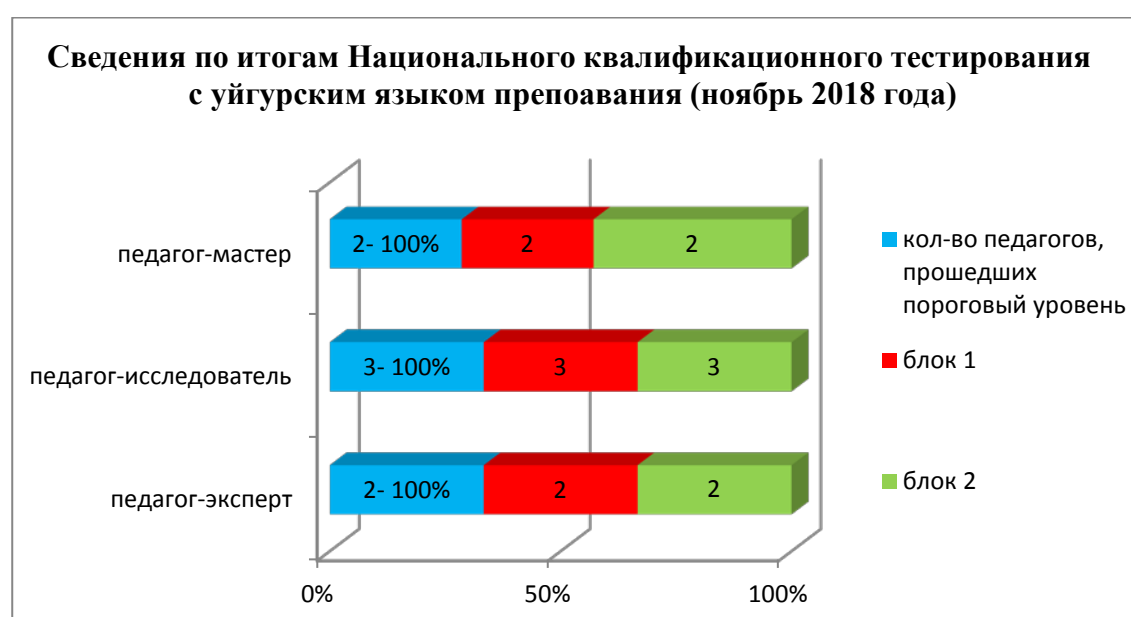

Рисунок 1.2.14

Средний балл по тестированию педагогов с уйгурским языком преподавания был равен 84,5 баллам, по первому блоку заданий предметных знаний составил 68,1 балл, по второму блоку заданий педагогики, методики обучения – 16,4 балла. (Рисунок 1.2.15)

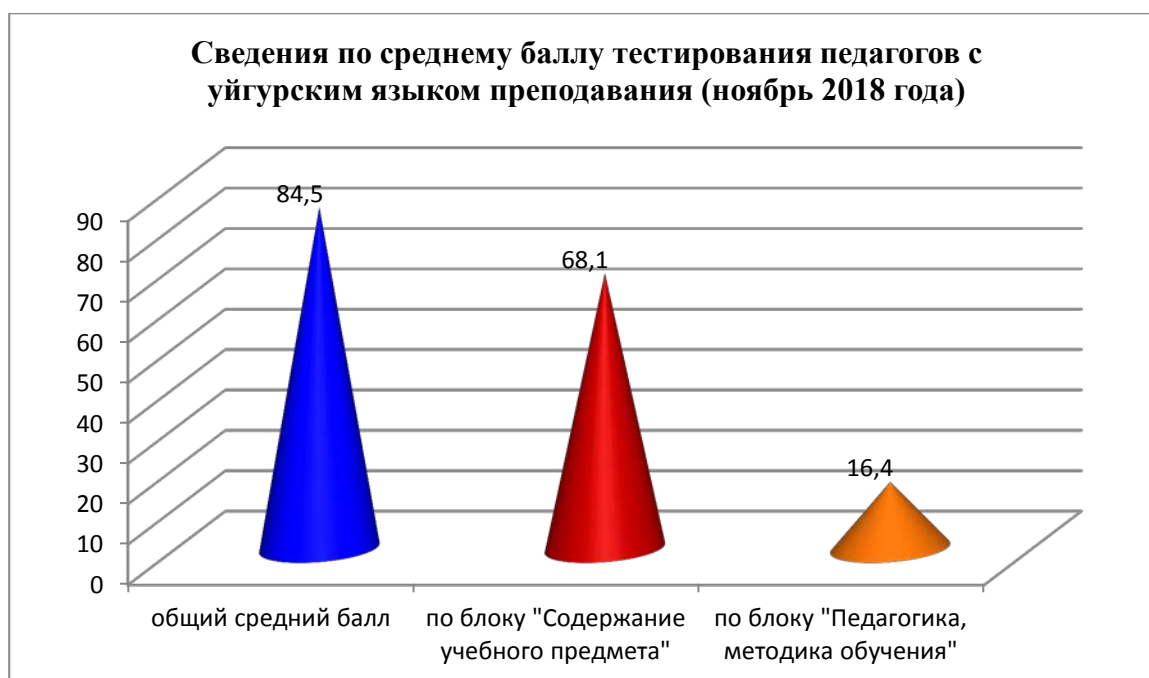

Рисунок 1.2.15

В Национальном квалификационном тестировании в ноябре 2018 года с узбекским языком преподавания было подано 139 заявлений, в тестировании приняли участие 135 педагогов. Из них прошли пороговый уровень по двум блокам 85 педагогов, что составляет 63%. По предметным знаниям набрали пороговый балл 89 участников от общего количества тестируемых. Данный результат составил 65,9%. По вопросам педагогики и методики обучения положительный результат получили 115 педагогов (85,2%).

Педагоги с узбекским языком преподавания участвовали в тестировании также по 4-м категориям: «педагог-модератор», «педагог-эксперт», «педагог-исследователь», «педагог-мастер», результаты которого отражены в диаграмме. (Рисунок 1.2.16).

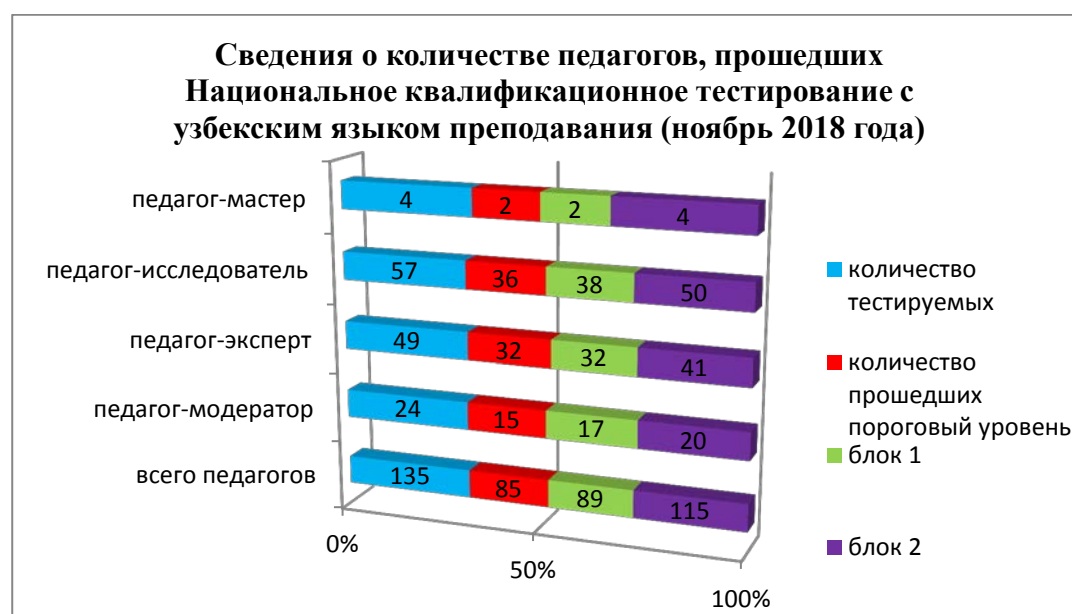

Рисунок 1.2.16

Средний балл тестирования педагогов с узбекским языком преподавания показал 67,5 баллов, по предметным знаниям средний балл составил 54,1 баллов, по знаниям педагогики и методики обучения – 13,4 балла. (Рисунок 1.2.17).

Рисунок 1.2.17

Итоги тестирования педагогов по языкам обучения с результатами средних баллов отражены в следующей диаграмме. (Рисунок 1.2.18)

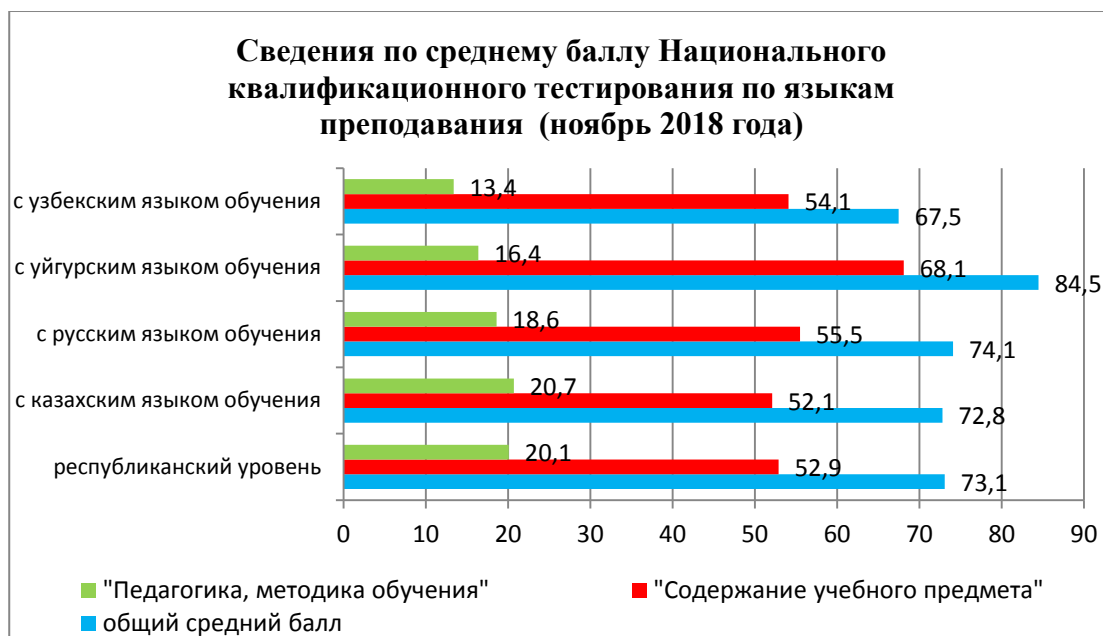

Рисунок 1.2.18

По итогам Национального квалификационного тестирования за ноябрь 2018 года в целом по всем категориям был выведен средний балл, который составил 73,1 балл из 110-ти баллов в целом по двум блокам. Если брать каждый блок отдельно, то средний балл за блок «Содержание учебного

предмета» был равен 52,9 баллам из 80-ти баллов, а средний балл по блоку «Педагогика, методика обучения» - 20,1балл из 30-ти баллов.

Вышеуказанная диаграмма показывает, что *выше республиканского уровня* среднего балла результаты Национального квалификационного тестирования у аттестуемых педагогов с *уйгурским языком преподавания* по двум блокам в целом, педагоги с остальными указанными языками преподавания показали средний балл ниже республиканского уровня.

По блокам результаты среднего балла по языкам обучения распределился следующим образом:

- по блоку «Содержание учебного предмета» выше республиканского уровня сдали тестирование педагоги с уйгурским, русским, узбекским языками преподавания, соответственно ниже показали педагоги с казахским языком преподавания;

- по блоку «Педагогика, методика обучения» высокий средний балл выявился у педагогов с казахским языком преподавания, ниже республиканского уровня показали все остальные педагоги.

Анализируя показатели среднего балла по регионам, *ниже среднего балла* по республике показали педагоги Алматинской (65,6%), Актюбинской (67%), Туркестанской (70,2%) областей и г.Алматы (70,2%). **Высокий средний балл** наблюдается у педагогов Атырауской (79%), Западно-Казахстанской (77%), Мангистауской (75,7%), Кызылординской (75%), Костанайской (74,9%), Акмолинской (74,8%), Карагандинской (74,8%), Северо-Казахстанской (74,1%), Восточно-Казахстанской (74%) областей и г.г. Астана (75,2%), Шымкент (74,7%).

По тестовым заданиям двух блоков количество педагогов по всем квалификационным категориям, прошедших пороговый уровень показал следующую картину, отраженную в таблице 4.

Таблица 1.2.4 - Итоги Национального квалификационного тестирования с русским языком обучения за ноябрь 2018 года

Наименование	Общее количество участников	Количество и % прохождения	Блок «Содержание учебного предмета»	Блок «Педагогика, методика обучения»
Количество участников	12 879 (100%)	9 481 (73,8%)	9 549 (74,3%)	12 594 (98%)
«педагог-модератор»	9 481 (73,8%)	2 571 (80,2%)	2 605 (81,3%)	3 106 (96,9%)
«педагог-эксперт»	9 481 (73,8%)	3 135 (73,6%)	3 159 (74,2)	4 158 (97,6%)
«педагог-исследователь»	9 481 (73,8%)	3 552 (71,2%)	3 562 (71,4%)	4 939 (98,9%)
«педагог-мастер»	9 481 (73,8%)	223 (56,9%)	223 (56,9%)	391 (99,7%)

Рассматривая итоги тестирования по квалификационным категориям, следует отметить, что 100% положительного результата по прохождению тестового материала нет. Исходя от общего количества тестируемых по квалификационным категориям видно, что процент положительных ответов колеблется от 50% до 65% педагогов в общем, а по блокам пороговый уровень достигли от 50% до 85% педагогов. (Рисунок 1.2.18)

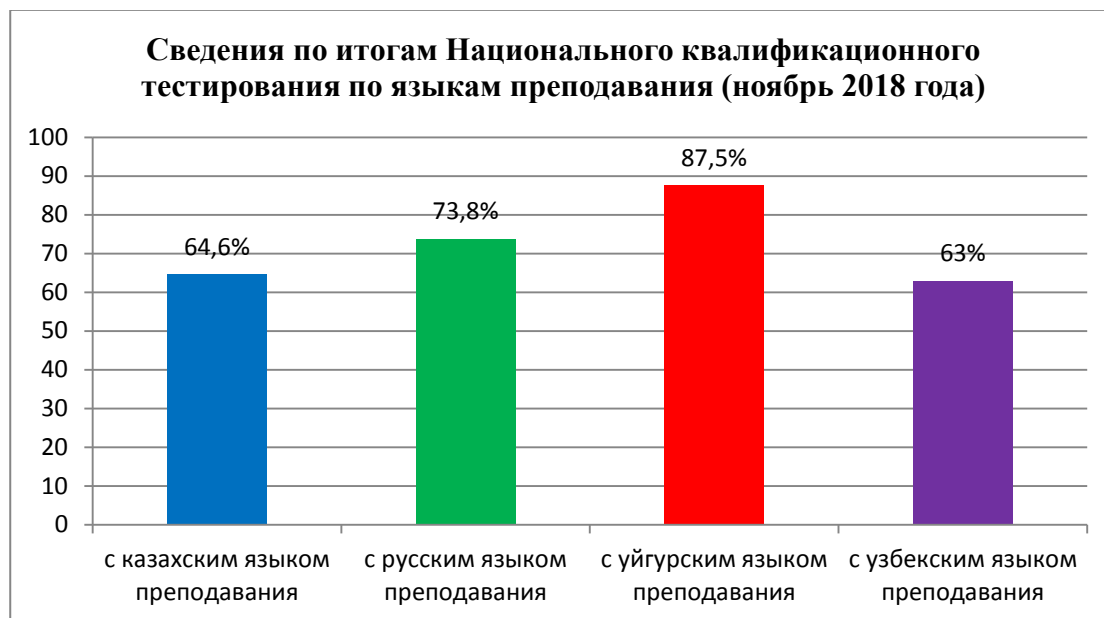

Рисунок 1.2.18

Итоги тестирования по языкам преподавания за ноябрь 2018 года сложились следующим образом:

- общее количество тестируемых, прошедших пороговый уровень: 66,9% педагогов (34 304 педагогов) от общего количества участников (51 271 педагог);
- с казахским языком преподавания: пороговый уровень прошли 64,6% (24 731) педагог из 38 279 участников;
- с русским языком преподавания: пороговый балл набрали 73,8% (9481) педагогов из 12 849 тестируемых;
- с уйгурским языком преподавания: пороговый уровень у 87,5% (7) педагогов из 8 участников;
- с узбекским языком преподавания: пороговый балл набрали 63% (85) педагогов из 135 тестируемых.

По итогам Национального квалификационного тестирования в ноябре 2018 года можно сделать *следующие итоги*:

- ✓ Из 51 271 участника тестирования *положительный результат* получили 34 304 педагога, что составило *66,9% педагогов* от общего количества тестируемых педагогов. Но вместе с тем, 16 967 педагогов получили отрицательный результат, т.е. не набрали пороговый балл.
- ✓ По блокам тестовых заданий *67,8% педагогов прошли пороговый уровень* по предметным знаниям, соответственно 33,2% педагогов получили отрицательный результат. Следовательно, педагоги недостаточно владеют

предметными знаниями. 96,2% педагогов набрали пороговый балл по педагогике и методике обучения, данный результат намного выше, чем по содержанию предмета.

✓ По языкам преподавания наивысший процент прохождения *порогового уровня* показали педагоги с уйгурским языком преподавания (87,5%), наименьший результат количества педагогов с узбекским языком преподавания(63%), но количество педагогов на тестировании с уйгурским языком преподавания составляло всего 8 человек.

✓ По категориям повторяется тенденция

- низких показателей у педагогов квалификационной категории «педагог-мастер» - 54% тестируемых,
- высоких результатов у педагогов квалификационной категории «педагог-модератор» - 72,1% участников.

Этот итог зависит от порогового уровня квалификационной категории «педагог-мастера» - 64 балла, при 40 баллах квалификационной категории «педагог-модератор».

✓ Из максимальных 110 баллов средний балл составил 73,1. По блоку предметных знаний из 80 максимальных баллов – 52,9 балла и по блоку «Педагогика, методика обучения» из максимальных 30 баллов – 20,1 балла.

За 2018 год было дважды было проведено Национальное квалификационное тестирование, в мае и ноябре, итоги которого были отражены выше. В следующей диаграмме показаны сравнительные результаты двух тестирований. (Рисунок 1.2.19)

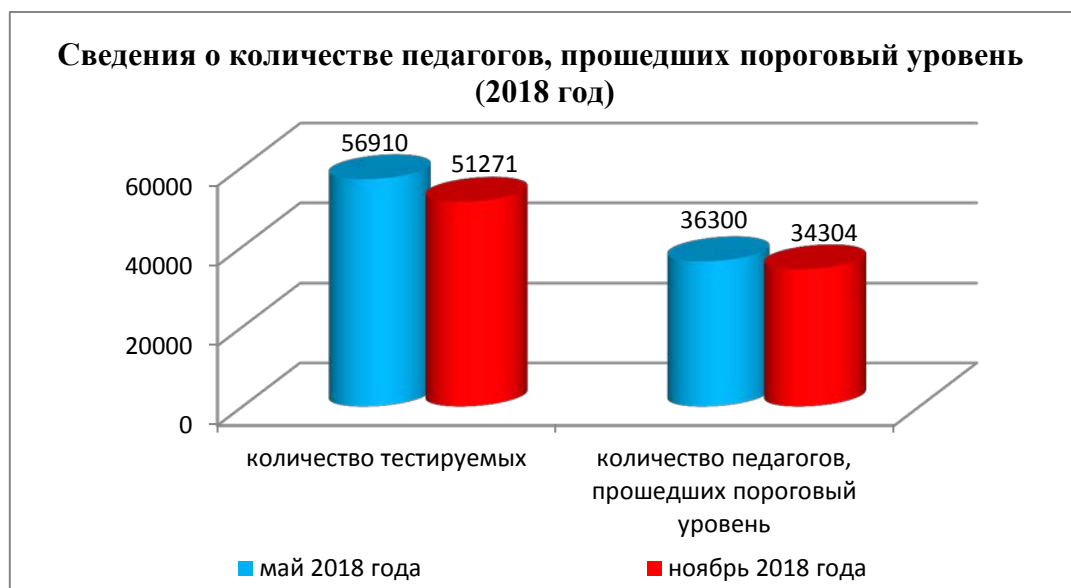

Рисунок 1.2.19

Из диаграммы следует, что по итогам тестирования в мае 2018 года *пороговый уровень* прошли 63% педагогов от общего количества тестируемых педагогов, в ноябре пороговый уровень был *пройден* у 66,9 % педагогов. Всего за 2018 год было протестировано 108 181 педагог, из них прошли *пороговый уровень* 70 604 педагогов, что составило 65%, соответственно не набрали

пороговый балл и получили отрицательный результат 37 577 педагогов (35%). (Рисунок 1.2.20)

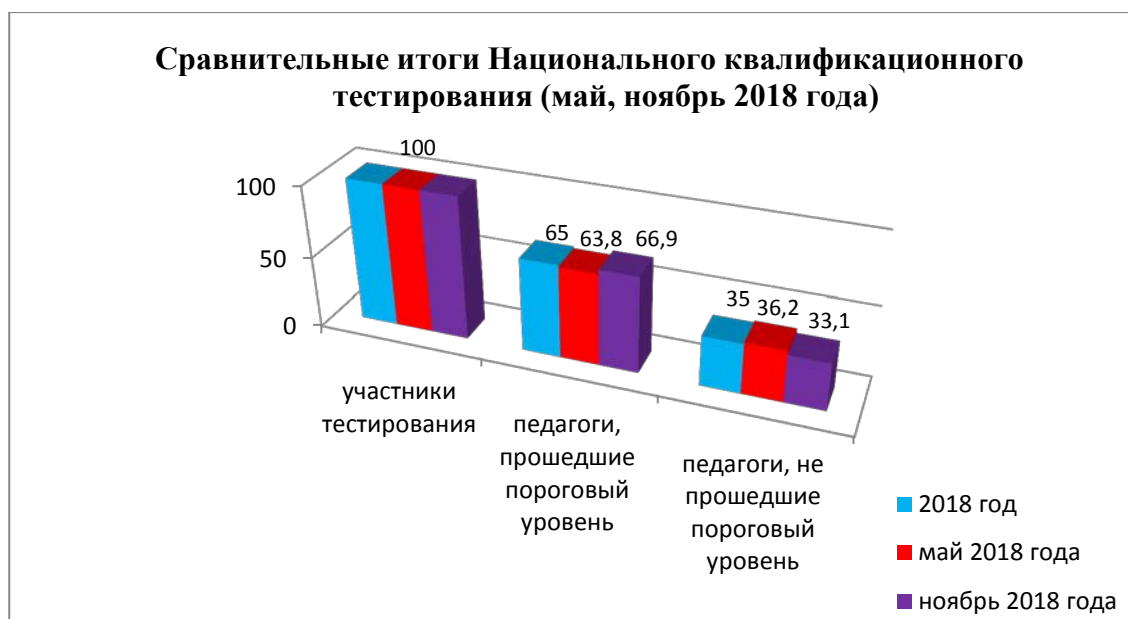

Рисунок 1.2.21

Результаты по категориям педагогов и блокам тестовых заданий показаны в следующей сравнительной таблице:

Таблица 1.2.5 - Сравнительная таблица итогов Национального квалификационного тестирования за 2018 год

Наименование	Май 2018 года	%	Ноябрь 2018 года	%
Количество заявлений	60 476	-	54 368	-
Количество участников тестирования	56 910	100%	51 271	100%
Количество педагогов, прошедших пороговый уровень	36 300	63%	34304	66,9%
Количество педагогов, прошедших пороговый уровень по блоку «Содержание учебного предмета»	-	-	34 780	67,8%
Количество педагогов, прошедших пороговый уровень по блоку «Педагогика, методика обучения»	-	-	49 345	96,2%
Средний балл	-	-	73,1	65%
«педагог-модератор»	11 506	69%	10 373	72,1%
«педагог-эксперт»	13 355	64%	12 253	65,2%
«педагог-исследователь»	10 671	62%	10 999	65,3%
«педагог-мастер»	768	44%	679	54%

Итого Национального квалификационного тестирования за 2018 год можно отразить в следующей диаграмме. (Рисунок 1.2.21)

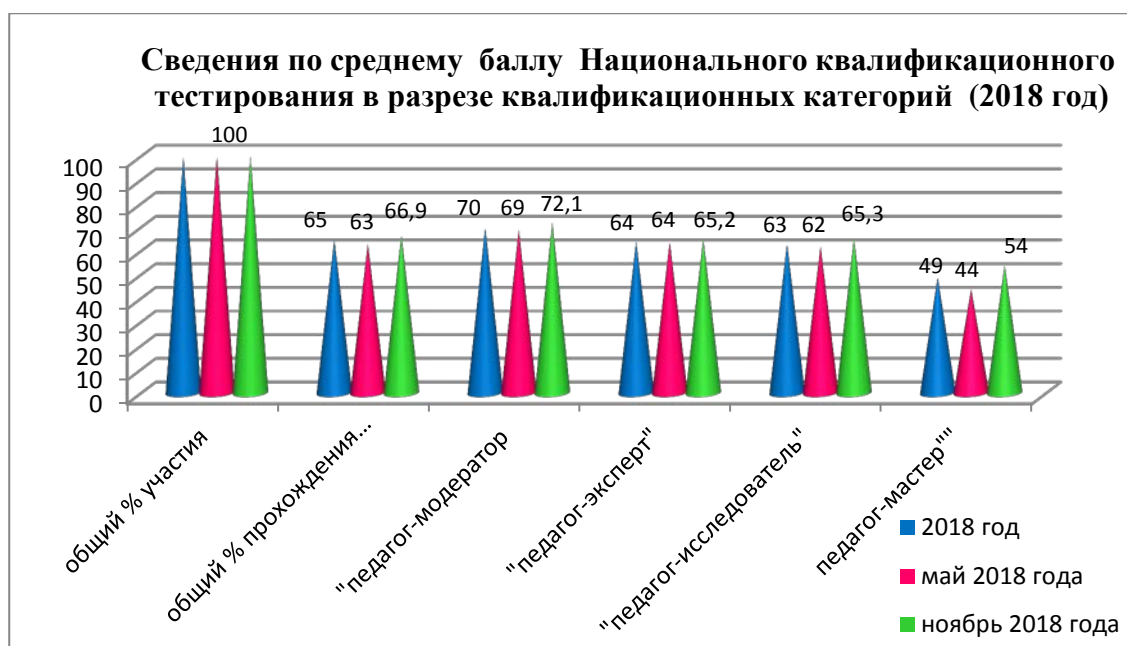

Рисунок 1.2.21

По проведенным процедурам Национального квалификационного тестирования за май и ноябрь 2018 года можно подвести определенный **итог**, который заключается в следующем:

1. В двух этапах тестирования из 100% участников только *более 60% педагогов набрали пороговый уровень*, когда около 40% педагогов не прошли тестирование.
2. В тестировании за ноябрь 2018 года, количество участников, набравших пороговый уровень, увеличилось на 3,9%.
  - a. По квалификационной категории «педагог-модератор» количество педагогов, прошедших пороговый уровень увеличилось на 3,1%.
  - b. По квалификационной категории «педагог-эксперт» количество педагогов, прошедших тестирование увеличилось на 1,2%.
  - c. По квалификационной категории «педагог-исследователь» увеличение количества педагогов, набравших пороговый балл, наблюдается на 3,3%.
  - d. По квалификационной категории «педагог-мастер» на 10% увеличилось количество педагогов, положительно прошедших тестирование.
3. Сравнивая результаты тестирования по квалификационным категориям, напрашивается вывод, что *около 70% педагогов* по квалификационной категории «педагог-модератор» положительно прошли тестирование. Это связано с более низким пороговым уровнем (49 баллов из 110-ти), а по категории «педагог-мастер» *только 50% педагогов* прошли пороговый уровень. Это, скорее всего, обусловлено более высоким пороговым уровнем прохождения тестирования (73 балла из 110-ти).
4. В результате двух тестирований напрашивается вывод о том, что педагогам необходимо усилить подготовку по содержанию предметного материала, который отражается в тестовых заданиях блока «Содержание

учебного предмета», так как определился ряд регионов с низкими показателями порогового уровня: Алматинская, Актюбинская, Жамбылская, Кызылординская, Мангистауская, Туркестанская области.

1.2.2. Анализ результатов комплексного аналитического обобщения итогов деятельности

Вторым этапом аттестации педагогов согласно Правилам проведения аттестации педагогических работников и приравненных к ним лиц по приказу Министра образования и науки Республики Казахстан от 27 января 2016 года № 83 является комплексное аналитическое обобщение итогов деятельности аттестуемых педагогов.

Комплексное аналитическое обобщение итогов деятельности - системное, последовательное и объективное изучение профессиональной компетентности педагогических работников и приравненных к ним лиц на основе следующих показателей: качество знаний, умений и навыков, достижения обучающихся (воспитанников), качество преподавания (воспитания и обучения) и профессиональные достижения за аттестационный период. Материалами комплексного аналитического обобщения итогов деятельности является портфолио педагогического работника и приравненного к нему лица. (Таблица 1.2.2.1.)

Таблица 1.2.2.1. Лист оценивания портфолио аттестуемого педагога

Требования для квалификационной категории	Квалификационная категория			
	Педагог-модератор	Педагог-эксперт	Педагог-исследователь	Педагог-мастер
Качество знаний, умений и навыков	5% - динамика роста качества знаний	10% - динамика роста качества знаний	15% - динамика роста качества знаний	20% - динамика роста качества знаний
Качество преподавания/воспитания и обучения	Листы наблюдения уроков с рекомендациям и экспертного совета организации образования (не менее 3)	Листы наблюдения уроков с рекомендациям и экспертного совета органа управления образования (район/город) (не менее 3)	Листы наблюдения уроков с рекомендациями экспертного совета органа управления образования (область/ Астана, Алматы) (не менее 3)	Лист наблюдения уроков с рекомендациями АОО «Назарбаев интеллектуальные школы»
Достижения обучающихся, обобщение итогов деятельности	обобщает свой опыт на уровне организации образования или имеет	обобщает свой опыт на уровне района/города или имеет участников	обобщает свой опыт на уровне области/гг. Астаны, Алматы или имеет	обобщает свой опыт на уровне республики (на основе реализации

	участников олимпиад, конкурсов, соревнований на уровне организации образования	олимпиад, конкурсов, соревнований на уровне района/города	участников олимпиад, конкурсов, соревнований на уровне области/гг. Астаны, Алматы	собственной авторской программы)
Проф. достижения (при наличии)	Участие в профессиональных конкурсах, олимпиадах и иных мероприятиях			

Аттестуемые педагоги в течение 10 рабочих дней (до 20 июня, до 2 декабря) в аттестационную комиссию представляют портфолио, которое содержит:

- копию документа, удостоверяющего личность;
- копию диплома об образовании или документа о переподготовке при наличии с присвоением соответствующей квалификации по занимаемой должности;
- копию удостоверения о квалификационной категории при наличии;
- справку о прохождении национального квалификационного тестирования;
- мониторинг качества знаний обучающихся за аттестационный период, включающий результаты внешней оценки учебных достижений и/ или текущей и/ или итоговой аттестации;
- копии документов, подтверждающих достижения обучающихся, или копии документов, подтверждающих обобщение опыта при наличии;
- листы наблюдения уроков/занятий (не менее 3);
- копии документов, подтверждающих достижения аттестуемых (при наличии).

Комплексное аналитическое обобщение итогов деятельности аттестуемых педагогов на соответствие заявляемой квалификационной категории проводится экспертным советом ежегодно до 31 июля или 15 декабря текущего года.

Заключение по комплексному аналитическому обобщению итогов деятельности педагогических работников и приравненных к ним лиц (II этап) для рассмотрения аттестационной комиссии проводит и готовит экспертный совет как рабочий орган согласно листу оценивания портфолио аттестуемого педагога.

Сравнивая результаты аттестации двух этапов с результатами Национального квалификационного тестирования направляются предварительные итоги комплексного аналитического обобщения итогов деятельности аттестуемых педагогов в 2018 году, которые отражены в таблице 1.2.2.2.

Таблица 1.2.2. 2. Итоги комплексного аналитического обобщения итогов деятельности аттестуемых педагогов в 2018 году

Наименование	Количество педагогов, участвовавших в Национальном квалификационном тестировании	Количество педагогов, прошедших Национальное квалификационное тестирование	Количество педагогов, прошедших аттестацию	Предварительное количество педагогов, не прошедших II этап аттестации
Всего педагогов	108 181	70 604	66 492	4 112
%	100	65	94	6

Согласно правилам аттестации по новой системе, участников аттестации насчитывалось 108 181 педагог, из них 70 604 педагогов (65%), набравшие пороговый балл в Национальном квалификационном тестировании были допущены ко второму этапу аттестации – комплексному аналитическому обобщения итогов деятельности. Результаты аттестации показывают, что в целом аттестацию прошли 66 492 педагога, что составляет 94% от количества участников тестирования. Из этого можно предположить, что 4 112 педагогов не прошли второй этап аттестации, что составляет 6% от числа педагогов, прошедших аттестацию. (Рисунки 1.2.2.1 – 1.2.2.2)

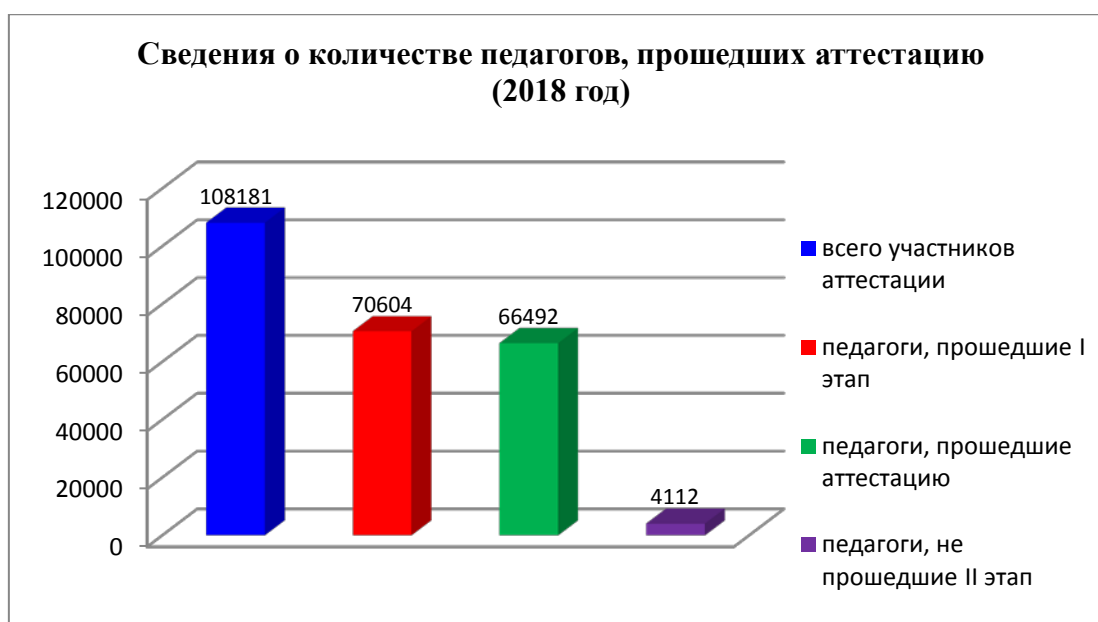

Рисунок 1.2.2.1

Рисунок 1.2.2.2

Изучая итоги аттестации за 2018 год, педагоги выявили некоторые проблемы в организации и проведении аттестации педагогических работников и приравненных к ним лиц, которые отражены ниже.

- В Параграфе 2 действующих правил аттестации указано, что «очередная аттестация аттестуемых на присвоение (подтверждение) квалификационных категорий осуществляется в два этапа:
  1. первый этап - Национальное квалификационное тестирование;
  2. второй этап - комплексное аналитическое обобщение итогов деятельности».

Данная очередность отдаёт приоритет квалификационному тестированию, отодвигая на второй план комплексное аналитическое обобщение итогов деятельности. Педагоги, изучив данные Правила, уделяют больше внимание подготовке и прохождению тестирования, считая его основанием для аттестации.

Таким образом, аттестуемые педагоги недостаточно внимания уделяют подготовке портфолио в соответствии с критериями оценивания. Вследствие этого второй этап вызывает большие затруднения у экспертной комиссии, так как большинство портфолио не соответствуют вышеуказанным требованиям.

В критериях оценивания портфолио аттестуемого на присвоение (подтверждение) на квалификационную категорию "педагог-мастер" указано (таблица 1.2.2.3)

Таблица 1.2.2.3. - Критерии оценивания по квалификационной категории «педагог-мастер»

Критерии оценивания	Квалификационная категория			
	Педагог-мастер			
Достижения обучающихся или обобщение итогов	Республиканский уровень реализации	уровень	(на основе	собственной авторской

деятельности	программы)

Данный критерий вызывает затруднения в оценивании отсутствием экспертизы на республиканском уровне и органа, который занимался бы утверждением авторских программ. Так же на сегодняшний день в республике отсутствуют единые требования к составлению авторских программ и их апробации.

▪ На квалификационную категорию "педагог-исследователь" одним из критериев является. (таблица 1.2.2.3)

Таблица 1.2.2.3 - Критерии оценивания по квалификационной категории «педагог-исследователь»

Критерии оценивания	Квалификационная категория
	<i>Педагог-исследователь</i>
Качество преподавания	<i>Листы наблюдения уроков с рекомендациями экспертного совета орган управления образования (область/городов Астаны, Алматы и Шымкента) (не менее 3)</i>

По требованиям членам *экспертного совета органа управления образования* необходимо посетить занятия аттестуемых педагогов и дать рекомендации. При общем подсчете получается очень большое количество уроков. В составе экспертного совета области всего определенное количество человек.

Таким образом, такое количество уроков демонстрирует невозможность реального оценивания по данному критерию.

1.3. Инструментарий по оценке новой процедуры аттестации педагогами через систему онлайн-опросов Survio и мобильное приложение Телеграм

В ходе исследования был определен инструментарий с применением цифровых технологий:

- системы онлайн-опросов Survio;
- мобильного приложения Телеграм.

В процессе онлайн-анкетирования приняло 10272 педагога страны.

Анкета состояла из следующих вопросов:

1. Достаточно ли Вы информированы о процедуре аттестации учителей по новым правилам?

- а) Да
- б) Нет
- в) Не знаю

2. Насколько эффективна процедура аттестации педагогов для профессионального развития?

- а) Да

б) Нет

в) Не знаю

3. Испытываете ли Вы затруднения в процессе подготовки к Квалификационному тестированию и аттестации?

а) Да

б) Нет

в) Затрудняюсь

4. Согласны ли Вы с целью прохождения аттестации

а) установление соответствия квалификационным требованиям

б) повышение заработной платы

5. Получили ли Вы в процессе подготовки к Квалификационному тесту и аттестации методическую помощь?

а) Да

б) Нет

6. Готовы ли к новым правилам аттестации в качестве педагога?

а) Да

б) Нет

7. Когда Вы последний раз проходили аттестацию?

А) 2019

Б) 2018

В) 2017

Г) 2016

Д) 2015

Вопросы анкеты были направлены на выявление отношения учителей к организации и проведению процедуры аттестации по новым правилам.

Результаты онлайн-опроса проанализированы и обобщены. На основании этого поступили от педагогов следующие **предложения** по II этапу аттестации:

○ внести изменения в Правила следующим образом:

1) первый этап - комплексное аналитическое обобщение итогов деятельности,

2) второй этап - Национальное квалификационное тестирование;

○ передать функцию по критерию оценивания уроков в районные, городские экспертные советы либо оценивание урока проводить по предоставленным видео материалам;

○ утверждение учебных программ проводить областным методическим советам;

○ мониторинг качества знаний представлять как показатель, в связи с затрудненностью в дальнейшей проверке комиссией, при наличии у педагога показателей 65-70% качества знаний считать достаточным;

○ четко прописать достижения учителя/достижения ученика;

○ обобщение опыта педагога конкретизировать в определенной форме.

Анализируя итоги аттестации 2018 года по новой системе, необходимо сделать определенные **выводы**, что:

1) из числа участников I этапа в Национальном квалификационном тестировании только 65% педагогов успешно его прошли;

- 2) в сравнении результатов за май и ноябрь 2018 года, количество педагогов, успешно прошедших Национальное квалификационное тестирование увеличилось в целом на 3,1%. Такая же тенденция наблюдается по педагогам по всем квалификационным категориям;
- 3) но в то же время педагоги на квалификационную категорию «педагог-мастер» показывают меньшее количество положительного результата в тестировании, тогда как педагоги на квалификационную категорию «педагог-модератор» показывают результат выше. Это, возможно, обусловлено, в первую очередь, разными пороговыми уровнями квалификационных категорий, но также и недостаточным уровнем подготовки педагогов к тестированию;
- 4) по блокам: только 66,9% педагогов прошли пороговый уровень по предметным знаниям и 96,2% педагогов по знаниям педагогики и методики обучения. Это зависит, прежде всего, также от порогового уровня – 80% и 30%. Следует обратить внимание на качественную подготовку к тестовым заданиям блока «Содержание учебного предмета»;
- 5) средний балл тестирования составляет 73,1 балла из 110 максимальных баллов, в разрезе блоков: блок «Содержание учебного предмета» - 53,9 баллов из 80-ти, блок «Педагогика, методика обучения» - 20,1 из 30-ти максимальных баллов.
- 6) по языкам обучения в тестировании педагогов с уйгурским языком обучения в целом количество педагогов, успешно прошедших Национальное квалификационное тестирование выше и составляет 87,5%, также и средний балл у данной категории педагогов выше республиканского уровня и составляет 84,5 баллов.
- 7) средний балл тестирования по блокам распределился таким образом: по блоку «Содержание учебного предмета» высокий результат показали педагоги с уйгурским языком обучения, а по блоку «Педагогика, методика обучения» - педагоги с казахским языком обучения;
- 8) не все педагоги, прошедшие I этап в Национальном квалификационном тестировании, успешно прошли II этап комплексного аналитического обобщения итогов деятельности. Об этом свидетельствуют следующие факты: из 70 604 педагогов, успешно прошедших I этап и допущенных ко II этапу, аттестацию прошли 66 492 педагога. Данный результат говорит о том, что не все педагоги достаточно подготовились ко II этапу, внимательно изучили условия комплексного аналитического обобщения материалов деятельности.

Аттестация - мощный мотивационный фактор, т.к. она стимулирует качественное выполнение работы, подводит педагога к выполнению более продуктивной деятельности, проявлению творческих способностей, дает возможность реализовать себя как личность.

С целью определения текущего состояния организации и проведения аттестации педагогических работников и приравненных к ним лиц,

Национальной академией образования им. И.Алтынсарина было проведено анкетирование педагогов посредством онлайн-опроса в режиме Телеграмм.

Согласно полученным ответам на первый вопрос «*Достаточно ли Вы информированы о новых правилах процедуры аттестации учителей (приказ МОН РК № 83 от 27 января 2016 г.)?*» общее мнение учителей касательно информированности о новых правилах процедуры аттестации представлено на следующей диаграмме. (Рисунок 1.3.1)

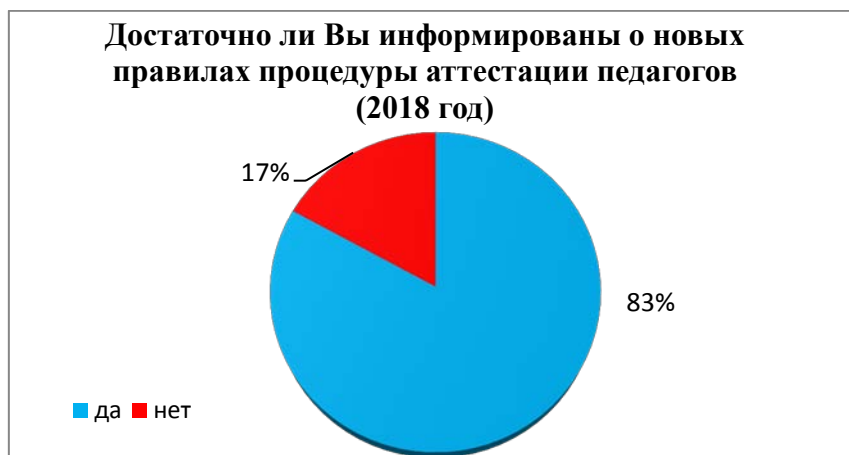

Рисунок 1.3.1

83% респондентов отметили, что достаточно информированы о новых правилах процедуры аттестации учителей. Тем не менее, 17-ти % опрошенным учителям требуется методическая помощь в дополнительном изучении правил аттестации учителей.

По вопросу «*Считаете ли Вы, что процедура аттестации дает учителю возможность раскрыть свои профессиональные возможности?*» ситуация сложилась следующим образом. (Рисунок 1.3.2)

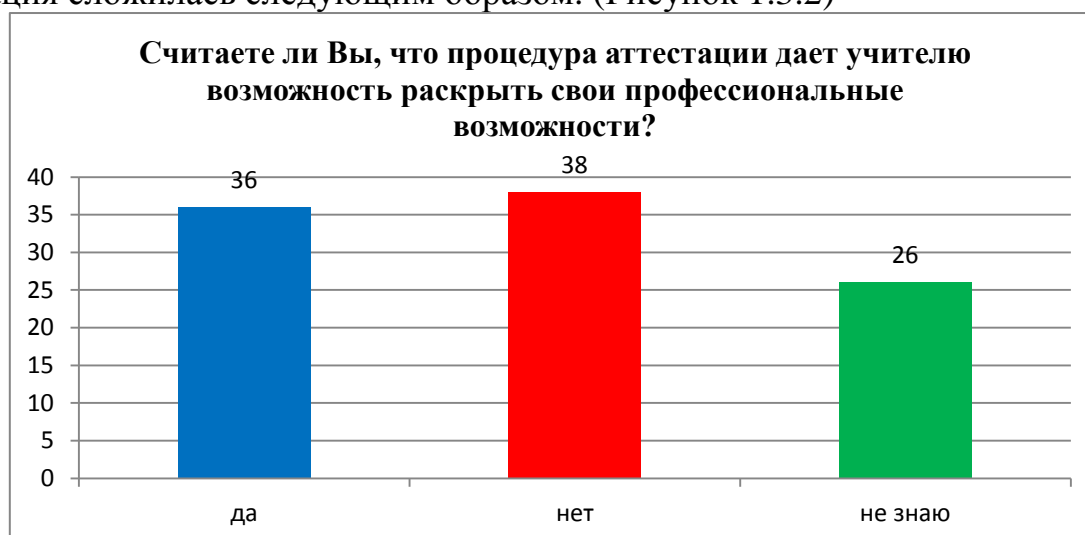

Рисунок 1.3.2

Данные результаты показывают, что 36% участников опроса обозначили аттестацию как важную и значимую процедуру для себя, т.к. считают, что аттестация дает возможность раскрыть свои профессиональные возможности,

раскрыть себя как личность. 38% опрошенной аудитории считает, что аттестация не раскрывает профессиональные возможности педагогов. 28% респондентов не смогли однозначно ответить на вопрос.

Анализ следующего вопроса «Испытываете ли Вы затруднения в процессе подготовки и прохождения Квалификационного тестирования и аттестации?» отражен в диаграмме. (Рисунок 1.3.3)

Рисунок 1.3.3

Согласно диаграмме 60% респондентов отметили затруднения в процессе подготовки и прохождения Квалификационного тестирования и аттестации в целом. 23% респондентов указали на то, что не испытывали затруднений при подготовке и прохождении Квалификационного тестирования и аттестации. 17% не смогли определиться с уровнем своих затруднений.

На вопрос *о цели аттестации* были получены следующие ответы (рисунок 1.3.4):

- установление соответствия квалификации требованиям квалификационной категории - 74% опрошенных педагогов;
- повышения заработной платы 26% участников анкетирования.

Рисунок 1.3.4

Статистика по вопросу «*Когда Вы в последний раз проходили аттестацию?*» показала следующие данные: 2015-27%, 2016-12%, 2017-11%, 2018-24%, 2019-26% педагогов. (Рисунок 1.3.5)

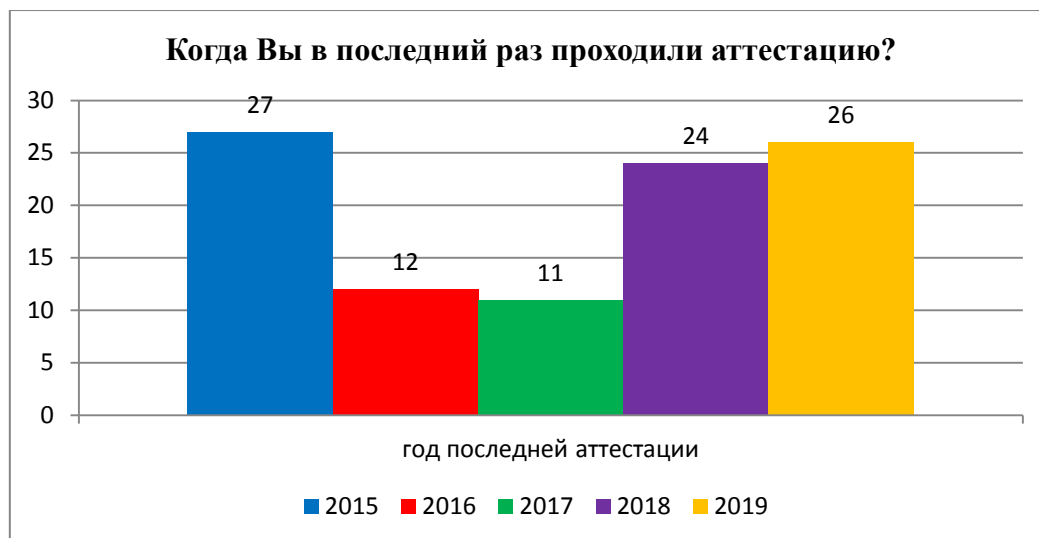

Рисунок 1.3.5

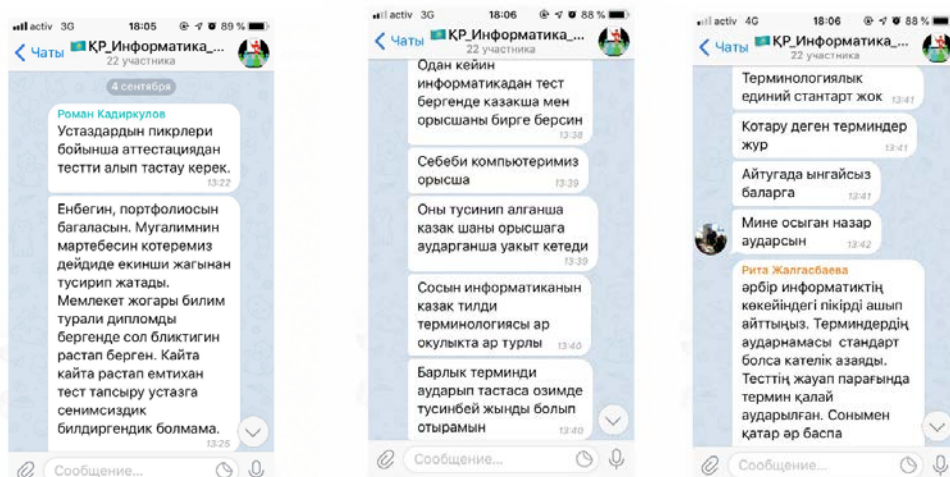
Проведенное анкетирование педагогов показало следующие результаты:

- Большинство педагогических работников достаточно информированы о новых правилах процедуры аттестации, тем не менее, более половины педагогов испытывают трудности при подготовке и во время самой процедуры аттестации. Причинами являются психологические трудности, недостаток знаний и опыта, поиск необходимой литературы. При этом важными для них являются грамотная методическая помощь, моральная поддержка и благоприятная психологическая атмосфера.
- К сожалению, более одной трети педагогов считают, что аттестация не дает учителю возможность раскрыть свои профессиональные возможности и рассматривают аттестацию как процедуру, ведущую к стрессам и перегрузке.
- Положительными моментами в процессе подготовки к аттестации можно считать, когда:
  - педагог проводит самоанализ своей работы,
  - выявляет тему, которая вызывает в работе затруднение,
  - формулирует тему по самообразованию,
  - наработывает материал,
  - внедряет в практику,
  - обобщает опыт своей работы,
  - проходит курсы повышения квалификации,
  - изучает научную и учебно-методическую литературу,
  - разрабатывает мероприятия по улучшению работы.

Следуя результатам анкетирования можно выделить следующие проблемы:

- ✓ трудности при подготовке к аттестации;

- ✓ отсутствие моральной поддержки и благоприятной психологической атмосферы.

Фрагмент ответов учителей из приложения Телеграм

На основании изучения и анализа текущего состояния проведенной аттестации педагогами были внесены следующие **предложения и пожелания** к организации и проведению аттестации:

- Пересмотреть условия аттестации и требования к проведению Национального квалификационного тестирования;
- Пересмотреть вопросы, задания по математике, где есть вопросы, в которых задания не соответствуют условиям;
- Необходимо увеличить пороговые баллы по педагогике, методике преподавания (мало для уровня учитель-исследователь, учитель-мастер всего 9 баллов);
- Не учитывать в качестве достижения учителей их участие в различных платных конкурсах;
- Учителя, зарекомендовавшие свой профессионализм и владение глубокими предметными знаниями, должны иметь мотивацию и стимул на автоматическое присвоение квалификации или хотя бы освободиться от этапа тестирования;
- Исключить печатные статьи, включить разработки уроков по определенным темам, тем самым дать возможность раскрыть творческие способности учителя, его методы и приемы;
- Ускорить процедуру получения приказа и сертификата о присвоении категории;
- Сделать процедуру прохождения аттестации честной и прозрачной, не зависящей от симпатии или антипатии руководителей;
- Из-за малого количества педагогов квалификационной категории «педагог-мастер» с ученой, академической степенями облегчить критерии;
- Учитель начальных классов должен быть грамотным во всем: поэтому предлагается рассмотреть письменную грамотность.

Таким образом, аттестация - механизм для стимулирования целенаправленного, непрерывного уровня профессиональной компетентности, возможности повышения уровня оплаты труда.

Необходимо добиться того, чтобы аттестация реально стимулировала педагогов к освоению продуктивных образовательных технологий, способствовала формированию соответствующих компетенций педагогов.

Качество образования, адекватное потребностям личности, социума и рынка труда, должно стать одним из важнейших показателей профессионализма и квалификации педагогического работника.

Из выше сказанного следует, что повышение качества школьного образования находится в прямой зависимости от профессионального уровня педагогических кадров.

2 МЕТОДИЧЕСКИЕ РЕКОМЕНДАЦИИ УЧИТЕЛЮ ПО ПОДГОТОВКЕ К НАЦИОНАЛЬНОМУ КВАЛИФИКАЦИОННОМУ ТЕСТИРОВАНИЮ

Первым этапом аттестации по новой системе является Национальное квалификационное тестирование (НКТ), порядок и условия проведения его отражены в нормативном документе – приказ Министерства образования и науки Республики Казахстан №83 от 27 января 2016 года.

Структура тестовых заданий состоит из вопросов на знание содержания учебного предмета и педагогики, методики обучения. На сегодняшний день утвержден приказ МОН РК о проведении НКТ, согласованы пункты его проведения с управлениями образования и вузами, готовы тестовые задания. Филиалами Национального центра тестирования совместно с областными и районными отделами образования проведена информационно-разъяснительная работа по технологии проведения НКТ.

При разработке тестов за основу берутся государственные общеобязательные стандарты образования, типовые учебные планы и программы.

Тестовые задания создаются на основе положения, разработанного Национальным центром тестирования, которое «устанавливает принципы создания базы тестовых заданий, используемых в процедуре тестирования для дошкольного, начального, основного среднего и общего среднего, технического и профессионального, послесреднего, высшего, послевузовского образования, а также для определения и оценки уровня владения казахским языком гражданами в Республике Казахстан по системе КАЗТЕСТ».

В данном положении имеются определения таких терминов, как:

- «тест (*педагогический тест*) – это инструмент оценивания обученности учащихся, состоящий из системы тестовых заданий, стандартизированной процедуры проведения, обработки и анализа результатов»;
- «тестовое задание – составная единица теста, отвечающая требованиям технологичности формы содержания и статистическим требованиям: информативность, сложность, дискриминативность, надежность, валидность»;
- «валидность - характеристика теста, отражающая его способность получать результаты, соответствующие поставленной цели, достоверность»;
- «надежность - характеристика методики, отражающая точность психодиагностических измерений, устойчивость результатов теста к действию посторонних факторов».

В тесте отражены тематические разделы и задания по каждому разделу, необходимых и достаточных для выявления:

- уровня учебных достижений обучающихся,
- уровня языковой компетентности при языковом тестировании,
- соответствия профессиональной компетентности педагогических работников.

Разработанные тестовые задания соответствуют следующим **критериям**:

- цель тестирования;

- форма задания;
- логичность, ясность и краткость текста задания;
- ясность и краткость вариантов ответов, их соответствие заданию;

однозначность правильных ответов и дистракторов - неправильный, но правдоподобный вариант ответа на тестовое задание;

- соответствие рекомендованной литературе (должно содержать общепринятые названия и терминологию, отвечать научности и достоверности);
- время выполнения тестовых заданий;
- уникальность тестовых заданий.

Согласно положению «тестовые задания могут быть трех уровней трудности:

А (1) – **легкий**: проверка знания употребляемых терминов, основных понятий, методов и процедур, формул, законов, правил и принципов, фактов и последовательности фактов;

В (2) – **средний**: выявление результатов, превосходящих простое запоминание; понимание фактов, правил, приемов; умение интерпретировать схемы, графики, диаграммы; умение преобразовывать словесный материал в математическое выражение; умение предположительно описывать будущие последствия, вытекающие из имеющихся данных;

С (3) – **сложный**: выявление результатов, требующих более высокого уровня владения материалом, чем понимание, т.е. определение научно-исследовательских способностей обучаемых: умение использовать понятия и принципы в новых ситуациях, применение законов и теорий в конкретных практических ситуациях, демонстрация правильного применения методов или процедур».

По действующим правилам были внедрены квалификационные категории – «педагог-модератор», «педагог-эксперт», «педагог-исследователь», «педагог-мастер». У педагогов появилась возможность повышать квалификационную категорию 2 раза в год.

По итогам Национального квалификационного тестирования в этой процедуре приняли участие в 2018 году 108 181 педагог, из них успешно прошли пороговый уровень 70 604 человек, что составляет 65% педагогов. Из этой статистики следует, что первый этап аттестации не все 100% педагогов прошли тестирование. От общего количества участников Национального квалификационного тестирования не набрали пороговый балл 37 577 педагогов (35%).

В связи с этим, при процедуре проведения Национального квалификационного тестирования педагоги страны столкнулись с *некоторыми проблемами*:

1. Отсутствие единого методического пособия по подготовке к Национальному квалификационному тестированию. В интернет-источниках существует много ресурсов по подготовке к НКТ, но вопросы из данных источников при сдаче самого тестирования не встречаются.

2. При прохождении Национального квалификационного тестирования не учитываются индивидуальные возрастные и психологические особенности (с возрастом у педагогов наблюдается снижение памяти, помимо этого, испытывая психологический стресс, некоторые учителя – профессионалы допускают технические ошибки и т.п.).
3. Учителя разных возрастов (от молодых специалистов до специалистов предпенсионного возраста) испытывают психологический стресс при прохождении Национального квалификационного тестирования, что сказывается на состоянии их здоровья.
4. Повышение и подтверждение квалификационной категории педагогов проходят на одних условиях (по старым правилам аттестации педагогических кадров для прохождения квалификационного тестирования требовалось только для тех учителей, которые решили повысить имеющуюся квалификационную категорию досрочно, а педагоги, подтверждающие имеющуюся квалификационную категорию проходили аттестацию без сдачи тестирования).
5. Сроки проведения Национального квалификационного тестирования 2 раза в год, создают проблемы как для аттестуемых педагогов, так и для администрации организации образования. В мае эти сроки выпадают на годовую аттестацию, а в ноябре вызывают необходимость замены учителей на целый учебный день.
6. База данных тестовых заданий, предлагаемых на онлайн - сервисах, не соответствует заданиям Национального квалификационного тестирования.
7. Связи с дословным переводом с русского языка на казахский трудности вызывали вопросы по предметам «Психология», «Начальные классы», где в некоторых случаях смысл вопросов был не совсем понятен.
8. На сайте Национального центра тестирования недостаточно размещалось материала для подготовки к тестированию по предметам «Художественный труд», «Математика», «Физика», «История», «Начальная военная подготовка».

В действующих в настоящее время Правилах аттестации, в главе 2, параграфе 2, пункте 53 определено, что «Результат тестирования считается положительным при получении набранных баллов:

по направлению "Содержание учебного предмета":

50% - "педагог-модератор";

60% - "педагог-эксперт";

70 % - "педагог-исследователь";

80 % - "педагог-мастер";

по направлению "Педагогика, методика обучения":

"педагог-модератор" - 30 %;

"педагог-эксперт" - 30 %;

"педагог-исследователь" - 30 %;

"педагог-мастер" - 30 %;

Выше был приведен подробный анализ результатов Национального квалификационного тестирования двух блоков «Содержание учебного предмета» и «Педагогика, методика обучения»:

- «Содержание учебного предмета» - 67,8% педагогов прошли пороговый уровень;
- «Педагогика, методика обучения» - 96,2% педагогов набрали пороговый балл,

а также анализ итогов тестирования по квалификационным категориям: «педагог-модератор», «педагог-эксперт», «педагог-исследователь», «педагог-мастер»:

- ✓ «педагог-модератор» - 70% педагогов;
- ✓ «педагог-эксперт» - 64% педагогов;
- ✓ «педагог-исследователь» - 63% педагогов;
- ✓ «педагог-мастер» - 49% педагогов.

Данный анализ свидетельствует о том, что количество педагогов, набравших пороговый уровень по блоку предметных знаний значительно меньше, чем по блоку «Педагогика, методика обучения».

По квалификационной категории «педагог-мастер» всего 49% педагогов прошли пороговый уровень в Национальном квалификационном тестировании, тогда как по квалификационной категории «педагог-модератор» большинство педагогов набрали пороговый балл.

Исходя из этого, рабочей группой из числа руководителей методических кабинетов/центров, методистов, педагогов были внесены рекомендации по условиям проведения Национального квалификационного тестирования:

1. Необходимо снизить процент проходных баллов, так как опыт проведения национального квалификационного тестирования показал, что более 30% аттестуемых не достигают порогового уровня по направлению «Содержание учебного предмета»:
  - 40% - "педагог-модератор";
  - 50% - "педагог-эксперт";
  - 60 % - "педагог-исследователь";
  - 70 % - "педагог-мастер".
2. Необходимо повышение процента проходных баллов по направлению "Педагогика, методика обучения" в целях повышения качества педагогического мастерства:
  - "педагог-модератор" - 30 %;
  - "педагог-эксперт" - 35 %;
  - "педагог-исследователь" - 40 %;
  - "педагог-мастер" - 45 %.
3. Освободить педагогических работников, имеющих общий стаж педагогической работы 30 и более лет, от прохождения Национального квалификационного тестирования при очередной аттестации с учетом возрастных и психологических особенностей.
4. Организовать непрерывное проведение Национального квалификационного тестирования в течение календарного года.

Для эффективной подготовки педагогов к аттестации разработаны методические рекомендации:

1 этап предусматривает создание настроения на самостоятельную подготовку к аттестации; самооценка знаний вопросов квалификационного тестирования и изучение требований комплексного аналитического обобщения итогов деятельности учителя с целью анализа затруднений и интересов; ознакомление с алгоритмом действий, который состоит из 12 шагов, изучение документаций всего процесса аттестации и определение программы самостоятельной подготовки к ней.

2 этап предполагает подготовку к тестам по блоку «Педагогика, методика обучения».

3 этап предусматривает подготовку к тестированию по предметному направлению согласно технической спецификации, которая размещена на сайте Национального центра тестирования.

4 этап предусматривает онлайн-тестирование с целью определения уровня подготовленности к квалификационному тестированию и формирование документов для выдвижения себя для аттестации.

По первому этапу представляем алгоритм действий педагога в процессе подготовки к аттестации. Данный алгоритм составлен в соответствии с содержанием приказа № 83, по которому педагог, претендующий на аттестацию, может пройти, с одной стороны, инструктаж по нормативным документам, с другой, пошагово сможет разработать индивидуальный план подготовки и указывает пути для ознакомления с образцами документов. (Таблица 2.1.)

Таблица 2.1. - Алгоритм действий педагога в процессе подготовки к аттестации

№ п/п	Положения из Правил аттестации и приказа №83 (от 12.04.2018 №152)	Действия педагога	Где находится образец документа?
1	Для проведения аттестации педагогических работников и приравненных к ним лиц создаются аттестационные комиссии соответствующих уровней: в организациях образования, районных (городских) отделах образования, управлениях образования областей, городов Астаны, Алматы и Шымкента, в уполномоченном органе в области образования (для республиканских подведомственных организаций), в уполномоченных органах соответствующей отрасли.	Ознакомиться с правилами и изучить перечень документов	№ 83 приказ с изменениями и дополнениями от 12.04.2018 года № 152
2	Аттестуемые для прохождения аттестации (очередная и досрочная) в	До 25 мая подготовить	№ 83 приказ с изменениями и

	следующем учебном году подают заявление в аттестационную комиссию организации образования по форме согласно приложению 1 к настоящим Правилам до 25 мая текущего года. Списочный состав аттестуемых утверждается решением коллегиального органа организации образования ежегодно до 10 июня и представляется в районные (городские) отделы образования, управления образования областей, городов Астаны, Алматы и Шымкента, уполномоченный орган в области образования (для республиканских подведомственных организаций)	документы и подать заявление	дополнениями от 12.04.2018 года № 152, Глава 2, параграф 1 Пункты 7, 8 Приложение 1
3	Квалификационное тестирование проводится организацией образования, определяемой уполномоченным органом в области образования, ежегодно с 15 октября по 15 декабря в соответствии с графиками, утвержденными управлениями образования областей, городов Астаны, Алматы и Шымкента уполномоченным органом в области образования, отраслевыми государственными органами, имеющими в своем ведении организации образования	Изучить правила и подать заявление на квалификационное тестирование	№ 83 приказ с изменениями и дополнениями от 12.04.2018 года № 152, Глава 2, параграф 1 10-19 пункты, Приложение 3, 4
4	аттестационная комиссия управлений образования областей, городов Астаны, Алматы и Шымкента на основании заключения экспертного совета присваивает (подтверждает) высшую квалификационную категорию педагогов."; <u>подпункт 4)</u> пункта 25 изложить в следующей редакции: "4) на квалификационную категорию "педагог-исследователь": лица, имеющие высшее педагогическое и профессиональное или техническое и профессиональное образование по специальности, педагогический стаж не менее 4 лет, соответствующие следующим профессиональным компетенциям: соответствует общим требованиям квалификационной категории "педагог-эксперт", кроме того владеет навыками исследования урока и разработки инструментов оценивания, обеспечивает развитие исследовательских навыков	Изучить требования на присвоение (подтверждение) квалификационных категорий и провести самоанализ на соответствие	№ 83 приказ с изменениями и дополнениями от 12.04.2018 года № 152, Глава 2, параграф 2 Пункт 25

	обучающихся, осуществляет наставничество и конструктивно определяет стратегии развития в педагогическом сообществе на уровне района, города, обобщает опыт на уровне области/городов Астаны, Алматы и Шымкента, наличие участников олимпиад, конкурсов, соревнований на уровне области/городов Астаны, Алматы и Шымкента;		
5	на квалификационную категорию "педагог-эксперт": лица, подготовившие победителей предметных олимпиад, творческих, профессиональных конкурсов, научных, спортивных соревнований районного/городского уровня; лица, являющиеся победителями профессиональных конкурсов, педагогических олимпиад районного/городского уровня; лица, обобщившие собственный педагогический опыт на областном уровне (городов Астаны, Алматы и Шымкента); лица, являющиеся выпускниками программы "Болашақ"; лица, имеющие ученую степень кандидата наук/доктора; лица, владеющие английским языком на уровне не ниже B2 (по шкале CEFR) и преподающие предметы на английском языке; лица, перешедшие на педагогическую работу в организации образования из высшего учебного заведения, имеющие стаж педагогической работы не менее двух лет; лица, являющиеся мастерами спорта международного класса по профилирующему предмету."	Изучить требования на досрочную аттестацию	№ 83 приказ с изменениями и дополнениями от 12.04.2018 года № 152, Пункт 26
6	Разработанные ПО для формирования базы данных аттестуемых отправляются в районные (городские) отделы, управления образования областей, городов Астаны, Алматы и Шымкента, для республиканских организаций образования – в уполномоченный орган в области образования."; <u>пункт 56</u> изложить в следующей редакции: "56. Результат тестирования считается положительным при получении набранных баллов:	Изучить правила проведения кфалификационного тестирования	№ 83 приказ с изменениями и дополнениями от 12.04.2018 года № 152, Пункты 41-56 Приложение 4

	по направлению "Содержание учебного предмета": 50% - "педагог-модератор"; 60% - "педагог-эксперт"; 70% - "педагог-исследователь"; 80 % - "педагог-мастер"; по направлению "Педагогика, методика обучения": "педагог-модератор" - 30 %; "педагог-эксперт" - 30 %; "педагог-исследователь"-30 %; "педагог-мастер" - 30 %		
7	Председатель и состав республиканской апелляционной комиссии утверждаются приказом уполномоченного органа в области образования. Председатель и состав апелляционной комиссии в пункте проведения тестирования утверждаются приказом органа управления образования области (городов Астаны, Алматы и Шымкента)"; <u>пункт 77</u> изложить в следующей редакции: "77. Аттестуемые для установления соответствия заявляемой квалификационной категории <i>в течение 10 рабочих дней</i> в аттестационную комиссию соответствующего уровня представляют портфолио, включающее: 1) копию документа, удостоверяющего личность; 2) копию диплома об образовании или документа о переподготовке при наличии с присвоением соответствующей квалификации по занимаемой должности; 3) копию удостоверения о квалификационной категории при наличии; 4) справку о прохождении национального квалификационного тестирования; 5) мониторинг качества знаний обучающихся за аттестационный период, включающий результаты внешней оценки учебных достижений и (или) текущей и (или) итоговой аттестации; б) копии документов, подтверждающих достижения обучающихся, или копии документов, подтверждающих обобщение опыта при наличии;	Изучить деятельность апелляционной комиссии и подготовить портфолио в течение 10 рабочих дней	№ 83 приказ с изменениями и дополнениями от 12.04.2018 года № 152, Пункты 60 - 77 Приложение 8, 11

	7) листы наблюдения уроков (занятий) (не менее трех) по форме согласно <u>приложению 11</u> к настоящим Правилам; 8) копии документов, подтверждающих достижения аттестуемых (при наличии). 9) копию документа о прохождении курсов повышения квалификации".		
8	третью часть <u>пункта 79</u> изложить в следующей редакции: "Для рассмотрения и оценивания портфолио на квалификационную категорию "педагог-мастер" формируется экспертный совет на уровне органа управления образования области (городов Астаны, Алматы и Шымкента) в составе представителей НПП РК "Атамекен", методических кабинетов, институтов повышения квалификации, общественных организаций, профсоюзов, работодателей, попечительских советов, опытных педагогических работников области, а также АОО "Назарбаев Интеллектуальные школы" и утверждается приказом руководителя органа управления образования области (городов Астаны, Алматы и Шымкента).";	Изучить состав и деятельность экспертного совета по рассмотрению и оцениванию портфолио и подготовить документы в соответствии с перечнем.	№ 83 приказ с изменениями и дополнениями от 12.04.2018 года № 152, Пункты 78 - 83 Приложение 13, 14, 15
9	третью часть <u>пункта 80</u> изложить в следующей редакции: "Для рассмотрения и оценивания портфолио на квалификационную категорию "педагог-мастер" формируется экспертный совет на уровне органа управления образования области (городов Астаны, Алматы и Шымкента) в составе представителей НПП РК "Атамекен", методических кабинетов, институтов повышения квалификации, общественных организаций, профсоюзов, работодателей, попечительских советов, опытных педагогических работников области, а также АОО "Назарбаев Интеллектуальные школы" и утверждается приказом руководителя органа управления образования области (городов Астаны, Алматы и Шымкента)".	Изучить состав и деятельность экспертного совета по рассмотрению и оцениванию портфолио	№ 83 приказ с изменениями и дополнениями от 12.04.2018 года № 152, Пункты 78 - 83 Приложение 13, 14, 15
10	дополнить пунктом 87-1 следующего содержания:	Изучить правила присвоения	№ 83 приказ с изменениями и

	"87-1. Педагогическим работникам и приравненным к ним лицам, которым присвоены квалификационные категории "педагог-модератор", "педагог-эксперт", "педагог-исследователь", "педагог - мастер" сохраняется квалификация должностей: "педагог-модератор" - "учитель второй категории"; "педагог-эксперт" - "учитель первой категории"; "педагог-исследователь" и "педагог-мастер" - "учитель высшей категории"; дополнить пунктом 94-1 следующего содержания: При преподавании предмета "Самопознание" у педагогического работника квалификационная категория приравнивается к квалификационной категории по ранее преподаваемому предмету, и сохраняется до истечения срока действия аттестации. Педагогическим работникам, осуществляющим психологическую, диагностическую (в части определения особых образовательных потребностей обучающихся), коррекционную, социально-педагогическую деятельность, присваивается квалификационная категория: "педагог-модератор", "педагог-эксперт", "педагог-исследователь", "педагог-мастер" в соответствии с указанной в дипломе специальностью или с учетом прохождения курсов переподготовки.	(подтверждения) квалификационной категории	дополнениями от 12.04.2018 года № 152, Пункты 84 - 94 Приложение 16, 17, 18
11	В случае ведения деятельности в специальных организациях образования или специальных классах (групп) не по специальности, указанной в дипломе об образовании, аттестация проводится по занимаемой должности на основании сертификата, полученного в результате прохождения ими курсов повышения квалификации и переподготовки в организациях образования. Квалификационная категория продлевается на основании заявлений педагогических работников и приравненных к ним лиц, но не более, чем на 3 года.	Изучить правила аттестации деятельности педагогов не по специальности и о продлении срока квалификационной категории	№ 83 приказ с изменениями и дополнениями от 12.04.2018 года № 152, Пункты 95 - 99 Приложение 2
12	Аттестация гражданских служащих в сфере образования и науки включает в себя следующие этапы:	Изучить порядок и условия проведения аттестации	№ 83 приказ с изменениями и дополнениями от

1) подготовка и проведение аттестации; 2) собеседование со служащими, проводимое аттестационной комиссией; 3) вынесение решения аттестационной комиссии. Служащие проходят аттестацию по истечении каждых последующих трех лет пребывания на гражданской службе, но не ранее шести месяцев со дня занятия данной должности. При этом аттестация проводится не позднее шести месяцев со дня наступления указанного срока. Служащие, находящиеся в отпуске по уходу за детьми, аттестуются не ранее, чем через шесть месяцев после выхода на службу. Аттестация служащих по их заявлению проводится до истечения указанных сроков.	служащих	12.04.2018 года № 152, Параграф 3, Пункты 100-126 Приложение 19, 20

Педагогу необходимо изучить порядок и условия проведения аттестации на основании приказа министра образования и науки Республики Казахстан от 27 января 2016 года № 83 « Об утверждении Правил и условий проведения аттестации педагогических работников и приравненных к ним лиц, работающих в организациях образования, реализующих образовательные программы дополнительного образования и специальные учебные программы, и других гражданских служащих в сфере образования и науки»

Педагогические работники, работающие в организациях образования, реализующих общеобразовательные учебные программы дошкольного воспитания и обучения, образовательные программы технического и профессионального, послесреднего, дополнительного образования, для прохождения аттестации в следующем учебном году по указанному сроку времени необходимо подать заявление до 25 мая текущего года. Форма заявления представлена в виде приложения 1 к указанному приказу.

Анализируются итоги работы педагогов для получения (подтверждения) квалификационных категорий. По данному документу педагог может пройти досрочную и очередную аттестацию и его требования.

Было отмечено, что квалификационное тестирование проводится ежегодно с 15 октября по 15 декабря в областных центрах и сообщается педагогу за 2 недели вперед.

В целях комплексного анализа соответствия квалификационным требованиям организация образования с 1 января по 1 марта создает экспертный совет. В пункте 19 описан перечень работников, относящихся к второй, первой, высшей квалификационной категории, и документов, представляемых на рассмотрение экспертного совета. Экспертный совет выносит заключение о представлении (непредставлении) к аттестации.

Педагогический работник, получивший заключение экспертного совета, обобщает документы, указанные в пункте 21, и представляет на рассмотрение аттестационной комиссии. Аттестационная комиссия выдает свидетельство о присвоении (подтверждении) квалификационной категории по форме согласно приложению 2 к приказу.

Аттестуемым, работающим в организациях образования, реализующих общеобразовательные учебные программы начального, основного среднего и общего среднего образования, специальные учебные программы, для прохождения очередной и досрочной аттестации необходимо в период с 20 декабря по 5 января или с 1 по 15 августа текущего года подать заявление согласно Приложению 1 к настоящему приказу.

Параграф 2, в пункте 25 описаны аттестуемые, соответствующие профессиональным квалификациям «педагог», «педагог-модератор», «педагог-исследователь», «педагог-мастер». Кроме того, в пункте 26 указано, какие сотрудники будут аттестованы досрочно.

Для получения (подтверждения) квалификационных категорий аттестуемый проходит два этапа аттестации:

Первый этап - национальное квалификационное тестирование.

Второй этап - комплексное аналитическое обобщение итогов деятельности.

В пункте 27 написано, что для участия в Национальном квалификационном тестировании необходимо подать заявление в аттестационную комиссию с 10 марта по 2 мая и 10 августа по 6 сентября. В пунктах 28-31 указаны перечень документов для прохождения квалификационного тестирования, количество тестовых заданий, время. Правила выдачи пропусков, порядка во время тестирования, оценки тестовых заданий, прохождения тестирования в электронном формате, в бумажном формате изложены в пунктах 41-56.

В случае несогласия с результатами тестирования аттестуемый может обратиться в Апелляционную комиссию. После проведения тестирования на апелляцию с 9.00 до 13.00 часов (по местному времени), работа апелляционной комиссии. Также в пункте 77 говорится, что аттестуемые, прошедшие национальное тестирование, должны в течение 10 рабочих дней представить документы в соответствующую аттестационную комиссию.

В пунктах 78-83 описана деятельность экспертного совета. Установлено, что экспертный совет, утверждаемый приказом, ежегодно в срок до 31 июля или 15 декабря текущего года проводит аналитическую работу. Состав экспертного совета составляется в соответствии с требованиями каждой квалификационной категории.

Показано, что аттестационная комиссия соответствующего уровня соберет портфолио и направляется в экспертный совет соответствующего уровня до 20 июня и 2 декабря текущего года по акту передачи согласно приложению 12.

В пунктах 84-94 говорится о решении аттестационной комиссии, сроках действия квалификационной категории, месте регистрации выданного

квалификационного свидетельства и аттестации учителя предмета «Самопознание». Также отмечено, что квалификационное свидетельство выдается согласно приложению 16-17.

В пунктах 95-99 описаны правила аттестации по занимаемой должности на основании сертификата, полученного в результате прохождения курсов повышения квалификации и переподготовки в организациях образования при прохождении службы в специальных организациях образования или специальном классе (группе) по специальности, не указанной в дипломе об образовании. В пункте 98 представлен перечень случаев, квалификационные категории которых на основании заявлений педагогических работников и приравненных к ним лиц продлеваются на срок не более 3-х лет.

Параграф 3, пункты 100-126 предусмотрены порядок и условия проведения аттестации иных гражданских служащих в сфере образования и науки.

В результате тщательного изучения данного документа аттестуемый смог собрать свои результаты работы и подать заявление на квалификационную категорию в соответствии с аттестационными требованиями.

3 МЕТОДИЧЕСКИЕ РЕКОМЕНДАЦИИ ПО КОМПЛЕКСНОМУ АНАЛИТИЧЕСКОМУ ОБОБЩЕНИЮ ИТОГОВ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ УЧИТЕЛЯ

Существующая система образования задает новые цели обучения и воспитания, которые определяют требования, предъявляемые к педагогу. Следовательно, аттестация педагогов должна рассматриваться не как разовое отчетное мероприятие, а как постоянный процесс профессионального роста, поскольку в ходе ее подготовки и проведения происходит анализ состоявшихся результатов, обобщение опыта и прогнозирование профессионального развития на последующий межаттестационный период педагога.

Как показывает практический опыт, успешность прохождения аттестации во многом зависит от подготовки учителя к участию в этой процедуре. Процесс этот творческий, трудоемкий, во многом обусловленный индивидуальными особенностями педагога.

Данный раздел посвящен на характеристике содержательной стороны основных этапов работы по комплексному аналитическому обобщению итогов деятельности учителя. Для эффективной организации отмечены базовые принципы проведения аттестации педагогов:

- научно-методические принципы включают принцип деятельностного подхода, принцип критериальной ясности, принцип дифференциации уровня квалификации педагогов, принцип ориентации на повышение качества педагогических кадров;
- организационные – принцип сочетания экспертной оценки и самооценки, принцип коллегиальности, объединения государственного и общественного участия (в т.ч. профсоюзов) при проведении аттестации;
- этические – принцип уважения к личности аттестующегося педагогов педагога, принцип индивидуального подхода. (Рисунок 3.1)

Рисунок 3.1.

Принцип деятельностного подхода предполагает анализ и первичную диагностику собственной педагогической деятельности, так как педагоги затрудняются в описании и объяснении используемой авторской технологии с системных позиций. Необходимо выделить новое в собственной педагогической системе с помощью психолого-педагогической теории, проанализировать собственную педагогическую деятельность, обосновать программу дальнейшего непрерывного образования.

Принцип критериальной ясности направлен на соблюдение четких критериев комплексного аналитического обобщения итогов деятельности педагога. А именно:

- Результативность учебно-воспитательного процесса;
- Устойчивость результатов учебно-воспитательного процесса;
- Актуальность и социальная значимость образовательных задач;
- Наличие новизны (новое содержание, методы, формы, средства; успешное применение известных научных положений актуального опыта);
- Стабильность актуального педагогического опыта;
- Преемственность;
- Перспективность т.к. всякое новое педагогическое явление лишь в том случае является частью опыта, если есть перспектива развития и применения его на практике.

Принцип дифференциации уровня квалификации педагогов предполагает оформление диагностической карты, где выявляются проблемы, трудности педагога, накопленный опыт. Это позволяет педагогу контролировать этапы достижений по различным направлениям, отслеживать процесс накопления необходимого материала для обобщения и распространения опыта, повышения квалификации, тематику самообразования. На основе полученных сведений определяются направления и формы работы с педагогом, содержание методического сопровождения.

Формой реализации этого принципа является *электронное портфолио учителя*, который позволяет не только наглядно отразить динамику профессионального развития педагога, но и совершенствовать информационную компетентность педагога в процессе создания электронного портфолио средствами различных компьютерных программ. С одной стороны, портфолио учителя – мониторинг эффективности работы педагога, с другой, что более важно, – самонаблюдение и самосовершенствование педагога.

Принцип ориентации на повышение качества педагогических кадров направлен на выявление слабых и сильных сторон профессиональной компетентности учителя, на создание систему обобщения педагогического опыта, ликвидации отмеченных недостатков. В этом случае у педагога в процессе подготовки к аттестации формируется представление о механизме прохождения аттестации с анализом и первичной диагностикой уровня сформированности компонентов профессиональной деятельности.

Принцип сочетания экспертной оценки и самооценки, принцип коллегиальности, объединения государственного и общественного участия (в

т.ч. профсоюзов) при проведении аттестации, принцип профессионализма и независимости деятельности экспертов. Эти принципы носят организационный характер, поэтому необходима организация благоприятной атмосферы для подготовки педагогов к аттестации. Администрация оказывает методическую помощь аттестуемому педагогу в составлении индивидуального плана работы, определении направления теоретической работы, подготовке к проведению учебно-воспитательной работы, подборе, разработке и оформлении практических материалов и пособий, самоанализе практической педагогической деятельности, сборе и обработке аттестационных материалов, построении перспективы дальнейшей педагогической работы.

При систематическом методическом сопровождении ясно определяется партнерство, т.е. совместная работа администрации и аттестуемого педагога, которая прослеживается в таких формах работы, как индивидуальная беседа, консультация, анкетирование, посещение занятий, просмотр учебно-воспитательных мероприятий, анализ использования педагогом педагогических приемов и методов, современных педагогических технологий, обработка и анализ практических материалов.

Принцип уважения к личности аттестующегося педагогов педагога характеризуется оказанием своевременной помощи педагогу в подведении итогов профессиональной деятельности, вовремя увидеть проблемы, признать их и попытаться скорректировать.

Принцип обеспечения квалифицированной помощи и сопровождения аттестуемого направлен на организацию совместной предварительной работы учителей, руководителей методических объединений, психологов, методистов.

Роль психологической службы в процессе подготовки к аттестации заключается в стимулировании педагога к осмыслению своих профессиональных проблем и нахождению правильных путей решения этих проблем. Психологическое сопровождение предполагает профессиональную поддержку и помощь аттестуемому педагогу для формирования интереса к практической психологии; формирования способности к восприятию нового; коррекции нарушений личностных дисгармоний и мобилизации скрытых психологических ресурсов, обеспечивающих самостоятельное решение проблем.

Аттестационная процедура большинством учителей воспринимается как стресс. Чтобы его избежать, необходимо заранее начать подготовительную работу к аттестации, включающую в себя несколько компонентов:

- интеллектуальный – понимание обязанностей, задач, знание средств, необходимых для достижения актуальных целей, и прогноз успешности аттестации;
- эмоциональный – уверенность в успехе, чувство ответственности;
- мотивационный – интерес, стремление успешно выполнить поставленную задачу;
- волевой – мобилизация сил, сосредоточенность на мероприятии.

Реализация данного направления включает проведение педагогом-психологом и методистом занятий по программе антистрессовой подготовки,

психологического тренинга, индивидуального консультирования по решению педагогических задач, заполнению карты готовности педагога к аттестации.

Показателями эффективности работы на этапе партнерства «педагог-психолог – аттестуемый педагог» являются: повышение психолого-педагогической компетентности педагогов; улучшение их эмоционального самочувствия; снятие напряжения и ощущения дискомфорта; создание комфортных условия для развития всех сторон личности педагога и его обучающихся.

Принцип индивидуального подхода предполагает создание благоприятных условий для организации эффективной подготовительной работы к аттестации с учетом индивидуальных особенностей личности. Работа включает создание в организациях образования благоприятной рабочей обстановки, атмосферы заинтересованного внимания к достижениям каждого учителя; выявление перспективы профессионального роста педагогов. Конечной целью аттестации является не только оценка уровня квалификации педагога, но его личностный и профессиональный рост.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Аттестация педагогических кадров является одним из инструментов повышения качества образовательных услуг. Аттестация, подразумевающая изменение категорий на определенных этапах карьеры учителей, может также дать полезную информацию о подотчетности (например, сертификация учителей на соответствие профессии и выявление неэффективной работы), профессиональном развитии и осуществлении карьерного роста.

Процедура аттестации педагогов отражена в Правилах и условиях проведения аттестации педагогических работников и приравненных к ним лиц...., которая утверждена приказом Министра образования и науки Республики Казахстан от 27 января 2016 года № 83.

В разрезе квалификационных категорий положительные итоги аттестации распределились следующим образом:

- 66% аттестуемых прошли для получения квалификационной категории «педагог-модератор»;
- 59% успешно прошли для получения категории «педагог-эксперт»;
- 61% педагогов получили положительный результат для получения квалификационной категории «педагог-исследователь»;
- 34% прошли для получения квалификационной категории «педагог-мастер».

Анализ результатов Национального квалификационного тестирования в мае 2018 года определил следующие тенденции:

- 63% педагогов набрали пороговый балл, что означает недостаточный уровень подготовки педагогов к процедуре НКТ. Из них, наибольший процент порогового уровня показали претенденты по квалификационной категории «педагог-модератор» - 69%, наименьший процент (44%) наблюдается у педагогов по квалификационной категории «педагог-мастер». Данная тенденция определила следующую ситуацию: пороговый уровень по блоку «Педагогика, методика обучения» для всех категорий педагогов составил 9 баллов или 30%, что указывает их усиленную подготовку по предмету.

- Анализируемая ситуация позволяет диагностировать у большинства участников Национального квалификационного тестирования достаточный уровень компетенций для успешной сдачи тестирования. Средний балл Национального квалификационного тестирования по республике составил 70,09 баллов.

Для эффективной организации процедуры аттестации педагогов необходимо придерживаться базовых принципов: принцип деятельностного подхода, принцип критериальной ясности, принцип дифференциации уровня квалификации педагогов, принцип ориентации на повышение качества педагогических кадров; принцип сочетания экспертной оценки и самооценки, принцип коллегиальности, объединения государственного и общественного участия (в т.ч. профсоюзов) при проведении аттестации; принцип уважения к личности аттестуемого педагога, принцип индивидуального подхода.

Научная новизна:

- проанализированы нормативные основы аттестации и выявлены преимущества и недостатки в регулировании данной процедуры;
- определены тенденции по качественной оценке педагогов начального, основного и общего среднего образования в течение 2018-2019 г.г.;
- разработаны принципы и составляющие педагогической компетентности учителей в рамках Профессионального стандарта.

Практическая значимость:

- определен инструментарий по оценке новой процедуры аттестации педагогами через систему онлайн-опросов Survio и мобильное приложение Телеграм;
- разработаны методические рекомендации для учителей по подготовке к Национальному квалификационному тестированию и представлен алгоритм для подготовки учителя к аттестации;
- разработаны рекомендации по комплексному аналитическому обобщению итогов деятельности.

ПРИЛОЖЕНИЕ

ПРИМЕРНЫЕ ВОПРОСЫ ДЛЯ КВАЛИФИКАЦИОННОГО ТЕСТИРОВАНИЯ ПЕДАГОГОВ

Примерные вопросы для квалификационного тестирования педагогов по блоку **«Начальные классы»**: Родной язык: Фонетика. Лексика. Морфология. Синтаксис. Литературное чтение: «Преданья старины глубокой». «Века проходят – слово лишь нетленно...». Поэтические странички. Мои дальние друзья. Математика: Задача и процесс её решения. Элементы алгебры. Элементы геометрии. Величины и их измерения.

Рекомендуемая литература:

1. «Перечень учебников, учебно-методических комплексов, пособий и другой дополнительной литературы, в том числе на электронных носителях, разрешенных к использованию в организациях образования», утвержденный Министерством Образования и науки Республики Казахстан.

Примерные вопросы для квалификационного тестирования педагогов по блоку **«Начальные классы»**

Примерные вопросы для квалификационного тестирования педагогов т по блоку **«Основы педагогики и психологии»**. Общая психология: Понятия «человек», «индивид», «личность», «индивидуальность». Теории психологии личности. Структура личности. Биологическое и социальное в структуре личности. Межличностные отношения в коллективе.

Рекомендуемая литература:

1. «Общая педагогика» в 2-х томах. Слостенин В.А., Исаев И.Ф., Шиянов Е.Н./ Москва: Академия, 2003 г.

2. «Педагогическое общество России». Пидкасистый П.И./ г. Москва, 1998 г., 3-е издание.

3. «Основы психологии». Столяренко Л.Д. / г. Москва, 2008 г. 4. «Психология из 3-х книг». Немов Р.С. /1994-2008 г.

5. «Педагогический словарь» (русский, казахский). Все издания. Коджаспирова Г.М., Коджаспиров А.Ю.

6. «Педагогическая психология». Зимняя И.А./ Ростов-на Дону, 1997 г., 2004 г.

Примерные вопросы для квалификационного тестирования педагогов т по блоку **«Начальная военная подготовка»**. Вооруженные Силы на страже суверенитета Республики Казахстан: Государственное устройство Республики Казахстан. Конституционные основы Республики Казахстан и место Вооруженных сил в государстве. Государственные символы и символы Вооруженных сил Республики Казахстан. Современная армия Казахстана.

Общевойсковые уставы Вооруженных сил, других войск и воинских формирований Республики Казахстан: Устав внутренней, гарнизонной и караульной службы. Дисциплинарный устав.Тактическая подготовка: Основы боевых действий и организаций мотострелкового взвода. Действие солдата в бою. Действия мотострелкового взвода и отделения в бою.

Огневая подготовка: Материальная часть и тактико-техническая характеристика АК-74. Ручные гранаты.

Строевая подготовка: Строй и его управление. Движение строевым и походным шагом. Приемы с оружием.

Военная топография: Ориентировка на местности. Движение по азимуту. Работа с топографической картой.

Гражданская оборона: Структура гражданской обороны. Современные средства поражения. Характеристика поражающего действия ядерного взрыва. Химическое оружие. Коллективные средства защиты. Индивидуальные

Рекомендуемая литература:

1.«Перечень учебников, учебно-методических комплексов, пособий и другой дополнительной литературы, в том числе на электронных носителях, разрешенных к использованию в организациях образования», утвержденный Министерством Образования и науки Республики Казахстан.

Примерные вопросы для квалификационного тестирования педагогов т по блоку «Музыка» Музыкальная грамотность: музыкальный звукоряд, правильность пения, виды дирижирования.

Народная музыка: история народной музыки; жанровые разновидности; народные инструменты.

Музыка казахского народа: истоки казахской музыки; жанровые разновидности (песня, кюй, терме, жыр и др.); казахские музыкальные инструменты (щипковые, ударно-шумовые и др.); региональные особенности.

Музыка народов Средней Азии и кавказских народов: музыкальное искусство, жанровые разновидности.

Музыка народов Европы – музыкальное искусство, жанровые разновидности.

Музыка народов Востока и Америки: музыкальное искусство, жанровые разновидности, инструменты.

Связь музыки с танцевальным искусством и Связь музыки с поэзией: искусство танца; виды танцев; кюи, терме, песни, эпические поэмы (жыр).

Профессиональная музыка: филармония, театры.

Становление казахской профессиональной музыки: первые спектакли казахских мастеров; открытие театров, музыкальных учебных учреждений.

Инструментальная музыка композиторов Казахстана: камерно-инструментальные сочинения.

Оркестровые сочинения композиторов Казахстана: оркестр народных инструментов; симфонический оркестр.

Вокальная музыка композиторов Казахстана: произведения Е. Брусиловского,

А. Жубанова, Б. Байкадамова, Л. Хамиди, Н. Тлендиева, К. Мусина.

Оперное и балетное искусство Казахстана: произведения Е. Брусиловского, М. Тулебаева, А. Жубанова, Л. Хамиди, Е. Рахмадиева.

Музыка зарубежных композиторов XIV-XVIII вв.: Произведения И.С. Баха, Г.Ф. Генделя, И. Гайдна, В.А. Моцарта, Л. Бетховена.

Музыка зарубежных композиторов XIX-XX вв.: Произведения Ф. Листа, Э. Грига, Ф. Шопена, М. Глинки, П. Чайковского.

Рекомендуемая литература:

1.«Перечень учебников, учебно-методических комплексов, пособий и другой дополнительной литературы, в том числе на электронных носителях, разрешенных к использованию в организациях образования», утвержденный Министерством Образования и науки Республики Казахстан.

Примерные вопросы для квалификационного тестирования педагогов т по блоку **«Изобразительное искусство и черчение»**. Теоретические сведения: техника и приемы изобразительного искусства; виды и жанры изобразительного искусства.

Композиция и перспектива: композиция рисунка; перспектива. Графика: виды графики; выразительные средства графики. Живопись: виды и техника выполнения живописи; цветведение.

Скульптура: виды и типы скульптуры; техника выполнения скульптуры. Архитектура: типы архитектуры; стили архитектуры.

Декоративно-прикладное искусство: виды декоративно прикладного искусства: типы и виды орнамента.

Дизайн: виды дизайна; стили дизайна.

Основные правила оформления чертежей и геометрические построения в черчении: знание основных правил оформления чертежей

Способы проецирования: методы параллельного и прямоугольного проецирования. Основные способы проекций. Аксонометрические проекции.

Проекции геометрических тел и моделей: чертежи геометрических тел. Построение третьего вида предмета по двум данным видам.

Изображения: виды, разрезы, сечения: назначения и выполнение сечений и разрезов.

Общие сведения о машиностроительных чертежах: общие сведения об изделиях, соединениях деталей, о сборочных чертежах. Чтение несложных сборочных чертежей, детализирование.

Элементы строительного и топографического черчения: особенности строительных чертежей. Элементы топографического черчения

Основы работы в графическом редакторе: понятие о компьютерных графических программах.

Рекомендуемая литература:

1.«Перечень учебников, учебно-методических комплексов, пособий и другой дополнительной литературы, в том числе на электронных носителях, разрешенных к использованию в организациях образования», утвержденный Министерством Образования и науки Республики Казахстан.

Примерные вопросы для квалификационного тестирования педагогов т по блоку **«Физическая культура»** **Характеристика содержания задания:**

Теоретические сведения: Физическая культура; Эстетическая и оздоровительная функции физической культуры; Гигиенические и организационные основы уроков физической культуры в школе.

Техника безопасности на уроках физкультуры: Профилактика травматизма на уроках физической культуры.

Общие упражнения: упражнения на развитие основных физических качеств: силы, выносливости, быстроты, ловкости, гибкости, координационных способностей.

Легкая атлетика. Специальные физические упражнения для освоения техники бега, прыжков и метание мяча, метание граната.

Легкая атлетика. Техника бега на короткие, средние и длинные дистанции.

Легкая атлетика. Метание. Метание мяча в цель и на длину.

Гимнастика. Строевые упражнения. Построения, перестроения на месте и в движении. Гимнастика. Общеразвивающие упражнения, Специальные физические упражнения:

Методика выполнения и значение ОРУ и СФУ.

Гимнастика. Акробатика: Техника выполнения акробатических элементов.

Гимнастика. Упражнения на гимнастических снарядах: техника выполнения опорного прыжка, техника выполнения упражнений в висах и упорах (перекладина, брус). Лазание по канату, упражнения в равновесии (бревно).

Плавание: Специальные физические упражнения для освоения техники плавания и дыхания; Способы и техника плавания.

Лыжная подготовка: Специальные физические упражнения, способы и техника передвижения, спуски и повороты.

Спортивные игры. Футбол, баскетбол, волейбол, ручной мяч: Спец. физические упражнения, правила игры, индивидуальные технические действия, тактические приемы игры.

Подвижные и национальные игры: Классификация подвижных игр, организация и проведение подвижных игр. Необходимый инвентарь.

Рекомендуемая литература:

«Перечень учебников, учебно-методических комплексов, пособий и другой дополнительной литературы, в том числе на электронных носителях, разрешенных к использованию в организациях образования», утвержденный Министерством Образования и науки Республики Казахстан.

Примерные вопросы для квалификационного тестирования педагогов т по блоку «**Математика**». **Характеристика содержания заданий:**

Вычисления: выполнение действий над действительными числами, решение основных задач на процент и пропорцию.

Преобразование выражений: преобразование рациональных выражений; преобразование выражений, содержащих степени с целым и дробным показателями; применение формул сокращенного умножения, свойств

арифметического квадратного корня и корня n -ой степени; преобразование тригонометрических, показательных, логарифмических и иррациональных выражений.

Уравнение и системы уравнений: решение линейных, квадратных и дробно-рациональных уравнений; уравнений, приводимых к квадратным; уравнений, содержащих переменную под знаком модуля; решение тригонометрических, логарифмических, показательных, иррациональных уравнения и их системы.

Текстовые задачи: решение текстовых задач с помощью составления уравнений и систем уравнений.

Неравенства и системы неравенств: решение линейных, квадратных и дробно-рациональных неравенств и их систем; решение неравенств, содержащих переменную под знаком модуля и их системы; решение тригонометрических, логарифмических, показательных, иррациональных неравенств и их систем.

Тригонометрия: применение основных тригонометрических тождеств, формул приведения, формул суммы, формул двойного и половинного углов; формул преобразования суммы в произведение, формул преобразование произведения в сумму или разность, формулы понижения степени.

Прогрессия: нахождение n -ого члена последовательности заданной рекуррентно; разности арифметической прогрессии, знаменателя геометрической прогрессии; применение формулы n -ый член арифметической и геометрической прогрессии, формулы суммы n первых членов арифметической и геометрической прогрессии, формулу суммы бесконечно убывающей геометрической функции.

Функция, производная, интеграл: чтение графика функции; нахождение области определения и множества значений, периода, нулей и промежутков знакопостоянства функции; применение уравнения касательной к графику функции; с помощью производной нахождение промежутков возрастания и убывания, критических точек, точек экстремума, экстремумы функции, наибольшее и наименьшее значения функции; исследование функции и построение ее графика; нахождение первообразной функции; применение формулы Ньютона-Лейбница; нахождение площади криволинейной трапеции; вычисление площади плоской фигуры и объема тел вращения с помощью определенного интеграла.

Планиметрия: используя свойства треугольника, четырехугольников, правильного многоугольника, окружности нахождение неизвестных элементов этих фигур; применение теоремы Пифагора, теоремы синусов и косинусов, соотношения между сторонами и углами прямоугольного треугольника; составление уравнения окружности; применение подобия треугольников при решении задач; вычисление суммы внутренних углов правильного многоугольника; нахождение радиуса вписанной окружности в правильный многоугольник и описанной окружности около правильного многоугольника; вычисление длины окружности и длины дуги окружности; нахождение площади круга и сектора.

Стереометрия: построение пространственных фигур; применение свойств параллельности и перпендикулярности прямых и плоскостей при решении задач стереометрии; нахождение площади поверхности и объемов многогранников и тел вращения, нахождение площади сечения. Векторы и метод координат: выполнение действий над векторами; составление уравнения прямой и плоскости; нахождение угла между векторами; применение векторов и метода координат при решении задач по планиметрии и стереометрии.

Рекомендуемая литература:

«Перечень учебников, учебно-методических комплексов, пособий и другой дополнительной литературы, в том числе на электронных носителях, разрешенных к использованию в организациях образования», утвержденный Министерством Образования и науки Республики Казахстан.

Примерные вопросы для квалификационного тестирования педагогов по блоку «Физика» **Характеристика содержания заданий:**

Механика: механическое движение, взаимодействие тел, работа и мощность, давление, методы исследования механических явлений, механические колебания и волны.

Молекулярная физика и термодинамика: молекулярное строение вещества, тепловые явления, методы исследования тепловых явлений, преобразование энергий в тепловых процессах.

Электродинамика: электризация тел, постоянный электрический ток, взаимодействие магнитов, электромагнитные волны, методы исследования электромагнитных явлений, световые волны, световые явления.

Атомная и ядерная физика: атом, модели атома и методы его исследования; атомное ядро, энергия связи частиц в ядре, ядерная энергетика, методы наблюдения и регистрации частиц в ядерной физике.

Основы астрономии: звездное небо и основные принципы ориентации по звездам; звездный мир; расстояние до звезд; связь между солнцем и землей; звезды планетной системы; планеты групп земли; планеты гиганты; малые тела солнечной системы; наша галактика; основные этапы эволюции мира; освоение мира и будущее освоение его человечеством.

Рекомендуемая литература:

«Перечень учебников, учебно-методических комплексов, пособий и другой дополнительной литературы, в том числе на электронных носителях, разрешенных к использованию в организациях образования», утвержденный Министерством Образования и науки Республики Казахстан.

Примерные вопросы для квалификационного тестирования педагогов по блоку «Информатика»

Характеристика содержания заданий Введение. Знать:

- Информатика, информация.
- Количество информации, единицы измерения информации.
- Информационная картина мира, информационные системы и ресурсы.

Информационная безопасность в компьютерных сетях, законодательство Республики Казахстан в сфере защиты информации.

Способы представления информации в компьютере. Кодирование числовой, текстовой и графической информации, декодирование.

Системы счисления, перевод чисел из одной системы счисления в другую. Логика и логические операции, таблицы истинности, логические основы компьютера.

Защита информации, антивирусные программы, сжатие информации, программы архиваторы

Компьютер как средство обработки информации. Умение:

История развития вычислительной техники, поколения электронно-вычислительных машин.

Тенденции развития компьютерной техники.

Компьютер, назначение и возможности основных устройств компьютера. Периферийные устройства, установка периферийных устройств, драйверы.

Классификация и общая характеристика программного обеспечения.

Знать: Понятие операционной системы и ее функции.

Основные объекты и приемы управления операционной системы.

Файлы, папки и ярлыки.

Создание, переименование папок и ярлыков.

Поиск объектов, копирование, перемещение и удаление объектов.

Запись и считывание информации, носители информации.

Текстовый процессор Microsoft Word. Знать: Общие сведения о текстовом процессоре.

Интерфейс программы, создание и сохранение документа, основные приемы форматирования текста.

Шрифт, абзацы, отступы и интервалы.

Нумерованный и маркированный списки. Колонки, параметры страницы, поля, предварительный просмотр, печать документа.

Таблицы, создание таблиц, редактирование таблиц, ввод и форматирование содержимого таблиц.

Вставка графических объектов и декоративных надписей, форматирование надписей и рисунков.

Основы компьютерной графики. Знать: Виды компьютерной графики.

Векторная графика, интерфейс программы по обработке векторной графики. Растровая графика, интерфейс программы по обработке растровой графики.

Табличный процессор Microsoft Excel. Знать: Электронные таблицы.

Интерфейс окна табличного процессора. Основные понятия электронных таблиц.

Технология ввода данных в MS Excel. Знать:

Ввод, редактирование и форматирование данных, маркер заполнения, ввод формул. Относительные, абсолютные и смешанные ссылки.

Функции, использование стандартных функций, построение диаграмм, подготовка таблицы к печати.

MS PowerPoint. Создание презентаций. Знать:

Презентации, знакомство с интерфейсом программы.

Конструктор мультимедийных презентаций, создание презентации, шаблоны оформления.

Создание текста, внедрение таблиц, видео звуков, рисунков.

Настройка эффектов анимации, демонстрация презентации.

Рекомендуемая литература:

1. «Перечень учебников, учебно-методических комплексов, пособий и другой дополнительной литературы, в том числе на электронных носителях, разрешенных к использованию в организациях образования», утвержденный Министерством Образования и науки Республики Казахстан

Примерные вопросы для квалификационного тестирования педагогов по блоку «Химия». **Характеристика содержания заданий.**

Неорганическая химия: Вода, растворы, оксиды, кислоты, основания, соли, генетическая связь неорганических веществ, общие свойства металлов и неметаллов, получение металлов и неметаллов и их соединений, решение комплексных задач по теме «Металлы и неметаллы», водород, неметаллы VIIA группы и их соединения, неметаллы VI A группы и их соединения, неметаллы V A группы и их соединения реакций, IVA группы и их соединения, металлы главных подгрупп, металлы побочных подгрупп.

Общая химия: Первоначальные химические понятия, периодический закон и периодическая система химических элементов, строение вещества, закономерности протекания химических реакций, теория электролитической диссоциации.

Органическая химия: Основные понятия органической химии, природные источники углеводов, предельные углеводороды, циклоалканы, непредельные углеводороды, кислородсодержащие органические соединения, азотсодержащие органические соединения, синтетические высокомолекулярные соединения, генетическая связь органических веществ.

Рекомендуемая литература:

«Перечень учебников, учебно-методических комплексов, пособий и другой дополнительной литературы, в том числе на электронных носителях, разрешенных к использованию в организациях образования», утвержденный Министерством Образования и науки Республики Казахстан.

Примерные вопросы для квалификационного тестирования педагогов по блоку «Биология» **Характеристика содержания заданий:**

Основные этапы развития биологии как науки; основные свойства жизни; особенности строения и жизнедеятельности одноклеточных и многоклеточных

организмов; принципы классификации живых организмов, основные систематические группы и их соподчиненность; строение и функции человеческого организма; основные положения клеточной теории; предмет и методы генетики; основные положения эволюционной теории; предмет и задачи экологии.

Рекомендуемая литература:

«Перечень учебников, учебно-методических комплексов, пособий и другой дополнительной литературы, в том числе на электронных носителях, разрешенных к использованию в организациях образования», утвержденный Министерством Образования и науки Республики Казахстан.

Примерные вопросы для квалификационного тестирования педагогов по блоку **«История»**. **Характеристика содержания заданий:**

Казахстан в эпоху камня и бронзы. - Казахстан в эпоху камня и бронзы.

Казахстан в эпоху раннего железа. - Эпоха раннего железа: общая характеристика.

Казахстан период раннего и развитого средневековья (VI-начало XIII в.). - Государства на территории Казахстана в период средневековья. Великий Шелковый путь.

Казахстан в XIII- первой половине XV вв. - Государства на территории Казахстана в XIII-XV вв. Этнические процессы Казахстана в XIV-XV вв. Формирование Казахской нации.

Образование, укрепление Казахского ханства (XV-XVII вв.). - Политическое положение Казахского ханства в XV-XVII вв.

Казахстан во второй половине XVII века. - Политическое развитие Казахского ханства во второй половине XVII века.

Социально-экономическое и политическое развитие Казахстана в XVIII веке. - Социально-экономическое и политическое развитие Казахстана в XVIII веке.

Национально-освободительные движения XVIII-XIX вв.- Национально-освободительные движения XVIII-XIX вв.

Казахстан в первой половине XIX века. - Реформы России XIX века в Казахстане. Отечественная война 1812 г. Завершение присоединения Казахстана к России

Казахстан во второй половине XIX века. - Реформы 1867-1868 гг. в Казахстане. Социально-экономическое развитие Казахстана в XIX веке.

Казахстан в начале XX века. - Социально-экономическое и политическое развитие Казахстана в начале XX века.

Казахстан в 1916-1920 гг. - Казахстан в период национально-освободительного движения 1916 г., в период политических событий 1917-1920 гг.

Казахстан в 1920-1945 гг. - НЭП. Индустриализация. Коллективизация сельского хозяйства в Казахстане. Социально-политические процессы в Казахстане в 1920-1930 гг. Казахстан в период Великой Отечественной войны в 1941-1945 гг.

Казахстан в 1945-1980 гг. - Социально-экономическое развитие Казахстана. Экологические вопросы в Казахстане.

Независимый Казахстан. - Казахстан в годы независимости.

Государства Древнего Востока. - Древняя Месопотамия. Древний Египет. Государства Юго-Западной Азии. Ассирия. Урарту. Хеттское государство. Финикия. Палестина. Персидское царство. Древние государства в Центральной Азии. Южная и Восточная Азия в древности.

Античная цивилизация. - Древняя Греция. Древние цивилизации в Греции. Города- государства. Афинское государство. Греко-персидские войны. Установление македонской власти в Греции. Древняя Спарта. Образование и наука в древней Греции. Древняя Македония.

Древний Рим.

Раннее средневековье (V-X вв.). - Раннее средневековье. Западная Европа (V-X вв.). Византийская империя, Ближний Восток. Арабы VI-X вв. Центральная Азия. Эфталитское государство. Тюркские народы в раннем средневековье. Славяне. Киевская Русь. Основные признаки феодального общества. Особенности феодального строя.

Среднее средневековье (XI-XV вв.). - Европейские государства в XI- XV вв. Образование централизованных монархий. Франция. Англия. Германия. Испания. Италия. Русь в

XI-XIII вв. Изменения в социальной жизни и хозяйственные достижения в XI-XV вв. Развитие просвещения и научных знаний в Европе XI-XV веков. Христианская церковь в

XI-XIII вв. Крестовые походы. Страны Азии: Япония, Китай, Индия, Турция. Средняя и Центральная Азия в XI-XV вв. Монголо-татарское нашествие. Золотая Орда.

Позднее Средневековье (XVI- XVII вв.) - Политико-экономическое развитие европейских государств в XVI-XVII вв.: Англия, Франция, Германия, Испания, Нидерланды, Италия. Великие географические открытия в конце XV века - начале XVI веков. Народы Америки в XV веке. Россия в XVII в. Культура эпохи возрождения в Западной Европе.

Страны Европы и Америки в XVII- XVIII вв. - Англия. Франция. Германия. Италия. Австрия. Северная Америка. Развитие России в XVIII в.

Страны Азии и Африки в XVII- XVIII вв - Япония. Китай. Индия. Иран. Османская империя. Джунгарское ханство. Арабские страны. Колониальная политика

Голландии. Колониальная деятельность английской Ост-Индской компании. Борьба капиталистических держав за сферы влияния в странах Азии и Африки.

Страны Европы и Америки в XIX- начало XX вв. - Антиколониальное и национально-освободительное движение. Великобритания. Франция. Германия. Италия. Австро-Венгрия. Россия. США.

Страны Азии и Африки в XIX- начало XX вв. - Япония. Китай. Индия. Иран. Османская империя. Арабские страны.

Развитие науки и культуры в XVII- XIX вв. - Новые прогрессивные идеи капитализма, их влияние на развитие культуры. Наука и техника. Литература и искусство.

Международные отношения. Страны Европы и Америки в период между двумя мировыми войнами. - Завершение территориального разделения мира между великими державами. Империалистические войны в конце XIX в. Дипломатическая политика накануне первой мировой войны. Политический кризис начала XX в. Первая мировая война. Версальско-Вашингтонская система послевоенного устройства мира. Великобритания. Франция. Германия. Италия. СССР. США.

Страны Азии и Африки в 1914- 1945 гг.- Япония. Турция. Китай и Монголия. Афганистан и Иран. Индия. Арабские страны. Страны Азии и Африки

Вторая мировая война. - Начало и ход второй мировой войны. Антигитлеровская коалиция. Тегеренская конференция. Ялтинская, Крымская конференция. Итоги и противоречия войны. Потсдамская конференция. Создание ООН.

Страны Центральной и Юго-Восточной Европы. СССР и постсоветское государство (1945-2014 гг.) - ГДР. СССР. Создание СНГ. Государства Центральной Азии. Взаимоотношения постсоветских суверенных государств.

Страны Америки, Азии и Африки (1945-2014гг.) - США. Япония. Турция. Афганистан. Иран. Пакистан. Арабские страны. Южная Корея. Страны Африки.

Международные отношения во второй половине XX – начале XXI вв. - Международные отношения в 1945-2014 гг. Развитие науки и культуры.

Рекомендуемая литература:

«Перечень учебников, учебно-методических комплексов, пособий и другой дополнительной литературы, в том числе на электронных носителях, разрешенных к использованию в организациях образования», утвержденный Министерством Образования и науки Республики Казахстан.

Примерные вопросы для квалификационного тестирования педагогов по блоку **«Человек. Общество. Право»**. **Характеристика содержания заданий:**

Право в жизни человека: Понятие права и основных правовых явлений, Правовые отношения, правонарушение и юридическая ответственность, Конституция – основной закон Республики Казахстан, Конституционные органы государственной власти, основные понятия базовых отраслей казахстанского права, основные понятия административного права, основные понятия трудового права, основные понятия уголовного права.

Правовое регулирование общественных отношений: Права и обязанности человека и гражданина, права человека и их защита, основные отрасли частного права, основы гражданского права, основы трудового права, основы семейного права, основы экологического права, основные отрасли публичного права, основы уголовного права.

Введение в юриспруденцию: Республика Казахстан – правовое государство, понятие и признаки правового государства, органы

государственной власти в Республике Казахстан, правоохранительные органы, механизм правового регулирования, законность и правопорядок, правосознание и правовая культура граждан, законность и правопорядок.

Рекомендуемая литература:

«Перечень учебников, учебно-методических комплексов, пособий и другой дополнительной литературы, в том числе на электронных носителях, разрешенных к использованию в организациях образования», утвержденный Министерством Образования и науки Республики Казахстан.

Примерные вопросы для квалификационного тестирования педагогов по блоку **«География»**. **Характеристика содержания заданий:**

Знания об окружающей природе; общая экономико-географическая характеристика мира; население Земли и природа; развитие науки география; Казахстан на мировом рынке; глобальные проблемы человечества; современное мировое хозяйство.

Рекомендуемая литература:

«Перечень учебников, учебно-методических комплексов, пособий и другой дополнительной литературы, в том числе на электронных носителях, разрешенных к использованию в организациях образования», утвержденный Министерством Образования и науки Республики Казахстан.

Примерные вопросы для квалификационного тестирования педагогов по блоку:

«Қазақ тілі және әдебиеті». **Тапсырма мазмұнының сипаттамасы:**

Фонетика мен графика: орфографиялық және орфоэпиялық дағдылар.

Орфоэпия мен орфография: әдеби тіл нормалары мен орфографиялық біліктіліктері.

Лексика: тілдік материалдарда лингвистикалық білімдерін қолдана білу.

Сөзжасам: тілдік материалдарда лингвистикалық білімдерін қолдана білу.

Морфология: тілдік материалдарда лингвистикалық білімдерін қолдана білу.

Синтаксис: тілдік материалдарда лингвистикалық білімдерін қолдана білу.

Пунктуация: тыныс белгілерді қолдана білу дағдылары;

Стилистика: әдеби тілді меңгеру дәрежелері, сөйлем құрау дағдылары.

Халық ауыз әдебиеті: түрлері, ерекшеліктері.

Ежелгі дәуір әдебиеті: жазба ескерткіштерінің тарихы, түрлері.

XI-XVIII ғ. әдебиет: жыраулар поэзиясының даму кезеңдері, өкілдері.

XIX ғ. I жартысындағы әдебиет: әдеби ағымдар.

XIX ғ. II жартысындағы әдебиет: жана әдеби ағымдар мен бағыттардың, реализмнің тууы. XX ғ. басындағы әдебиет: 20-30 жылдардағы әдебиет; әдеби жанрдың дамуы және көрнекті өкілдері.

Ұлы Отан соғысы және одан кейінгі жылдардағы әдебиет: Ұлы Отан соғысы кезіндегі және одан кейінгі жылдардағы қазақ әдебиетінде соғыс, отаншылдық тақырыптың қалыптасуы; жанрлардың дамуы және көрнекті өкілдері.

Туысқан халықтар әдебиеті: туысқан халықтар әдебиеті туралы түсінігі.
Әдебиет теориясы: әдеби-теориялық ұғымдар түсінігі.

Қазіргі әдебиет: қазіргі заман әдебиеті, жанрлық ерекшелігі.

Ұсынылатын әдебиеттер тізімі:

Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігімен бекітілген «Білім беру ұйымдарында пайдалануға рұқсат етілген оқулықтардың, оқу-әдістемелік кешендердің, оқу құралдарының және басқа да қосымша әдебиеттердің, оның ішінде электрондық жеткізгіштердің тізбелері».

Примерные вопросы для квалификационного тестирования педагогов по блоку **«Русский язык и литература»**. **Характеристика содержания заданий.**

Фонетика и графика: орфографические и орфоэпические умения.

Орфоэпия и орфография: владение нормами литературного языка, орфографическими знаниями и умениями; определение принципа русской орфографии на основе заданных слов с орфограммами.

Лексика: умение применять лингвистические знания к слову как речевой единице. Словообразование: умение применять к слову морфемный и словообразовательный анализы.

Морфология: умение применять лингвистические знания к слову как части речи.

Синтаксис: умение применять лингвистические знания к языковому материалу.

Пунктуация: пунктуационные умения.

Стилистика: умение строить связное высказывание, знание речеведческих понятий, владение нормами литературного языка.

Сведения о жизненном и творческом пути выдающихся классиков русской литературы; биографические сведения о других писателях XIX и XX веков.

Сведения о творческой истории этапных произведений русской литературы и литературы Казахстана.

Оценка изученных произведений писателей-классиков в критике и литературоведении. Основные признаки понятия «классическая литература».

Сведения о некоторых литературных направлениях.

Обобщающие сведения о конкретно-историческом и общечеловеческом значении произведений классической литературы.

Обобщающие сведения о родах и жанрах литературы, основных способах выражения авторского сознания.

Обобщающие сведения об идейно-стилевом единстве литературного произведения.

Рекомендуемая литература:

«Перечень учебников, учебно-методических комплексов, пособий и другой дополнительной литературы, в том числе на электронных носителях, разрешенных к использованию в организациях образования», утвержденный Министерством Образования и науки Республики Казахстан.

Примерные вопросы для квалификационного тестирования педагогов по блоку «**Английский язык**». **Характеристика содержания заданий:**

Фонетический аспект речи - совершенствование произносительных и ритмико- интонационных навыков, соблюдение правильного интонационного рисунка и звукового оформления речи, правильное произношение и различение на слух всех звуков английского языка; соблюдение ударения в слове и фразе; соблюдение правильной интонации в повелительных, утвердительных, вопросительных (общий, специальный, альтернативный и разделительный вопросы) и восклицательных предложениях).

Лексический аспект речи - умения применять лингвистические знания к слову, как речевой единице. Словообразовательные средства для создания и расширения потенциального словаря (аффиксация). Способы словообразования: конверсия (глагол- существительное: to import – import; to increase – increase; прилагательное - существительное: poor – the poor); словосложение (существительное + существительное: housework; прилагательное + существительное: wildland); сокращение слов (аббревиатуры, акронимы, смешение и т.д.); confused words: degree, certificate; pass, take; tutor, instructor, pupil, student; subject, lesson, course; read, revise, review. Phrasal verbs (get into, work out, point out, pickup, get on with, drop out, see off, drop off, get back, make for, slow down, set off, speed up, take off); синонимический ряд, антонимические пары, многозначность слов.

Грамматический аспект речи - умение применять лингвистические знания к слову, как части речи. Активизация навыков употребления определенного, неопределенного и нулевого артиклей; глаголов в действительном и страдательном залогах; Сложное дополнение Complex Object, сложное подлежащее Complex Subject; предложное дополнение; местоимение it в функции дополнения; дополнение с предлогом to и for, обозначающее адресат действия; активизация навыка перевода прямой речи в косвенную речь, соблюдение согласования времен; употребление в речи модальных глаголов и их эквивалентов; употребление в речи всех типов местоимений; активизация и употребление в речи сравнительных конструкций прилагательных и наречий; порядковые, количественные, дробные и десятичные числительные; предлоги места, времени, направления; наиболее употребляемые составные предлоги; основные подчинительные союзы. Условные предложения 0, 1, 2, 3 и смешанного типов. Структура сложноподчиненных предложений с придаточными цели и образа действия. Конструкция I wish/If only; неличные формы глагола (причастие, герундий, инфинитив), функции инфинитива в предложении, инфинитивные обороты с предлогом for и частицей to; функции герундия в предложении; независимый причастный оборот.

Рекомендуемая литература:

«Перечень учебников, учебно-методических комплексов, пособий и другой дополнительной литературы, в том числе на электронных носителях, разрешенных к использованию в организациях образования», утвержденный Министерством Образования и науки Республики Казахстан.

Примерные вопросы для квалификационного тестирования педагогов по блоку **«Немецкий язык»**. **Характеристика содержания заданий:**

Лексика: умения применять лингвистические знания к слову, как речевой единице. Морфология: умение применять лингвистические знания к слову, как части речи. Синтаксис: умение применять лингвистические знания к языковому материалу. Ситуационные задания: умение понимать и объяснять реальные жизненные ситуации.

Рекомендуемая литература:

«Перечень учебников, учебно-методических комплексов, пособий и другой дополнительной литературы, в том числе на электронных носителях, разрешенных к использованию в организациях образования», утвержденный Министерством Образования и науки Республики Казахстан.

Примерные вопросы для квалификационного тестирования педагогов по блоку **«Французский язык»**. **Характеристика содержания заданий:**

Фонетика: орфографические умения. Словообразование: Словообразовательные элементы.

Лексика: умения применять лингвистические знания к слову как речевой единице. Морфология: умение применять лингвистические знания о слове как части речи. Синтаксис: умение применять лингвистические знания к языковому материалу

Рекомендуемая литература:

«Перечень учебников, учебно-методических комплексов, пособий и другой дополнительной литературы, в том числе на электронных носителях, разрешенных к использованию в организациях образования», утвержденный Министерством Образования и науки Республики Казахстан.

Примерные вопросы для квалификационного тестирования педагогов по блоку **«Технология для девочек»**. **Характеристика содержания заданий:**

Основы технологии выращивания плодовоовощных культур: характеристика основных овощных культур, правила техники безопасности;

Технология изготовления швейных изделий: понятие о технике и технологии изготовления швейных изделий;

Технология приготовления пищи: соблюдение правил техники безопасности, санитарии и личной гигиены, технология приготовления пищи;

Культура дома. Техника в быту: правила безопасности при работе с электричеством, бытовой техникой;

Декоративно-прикладное искусство: знание художественной обработки материалов с элементами декоративно-прикладного искусства;

Области общественного производства и услуг, экология и профориентация: знание общественного производства и услуг, об экологии и профессиональных навыках;

Элементы домашней экономики: цели и задачи домашней экономики

Элементы информационных технологии: знание элементов информационной технологии, получение и отправление информации.

Рекомендуемая литература:

«Перечень учебников, учебно-методических комплексов, пособий и другой дополнительной литературы, в том числе на электронных носителях, разрешенных к использованию в организациях образования», утвержденный Министерством Образования и науки Республики Казахстан.

Примерные вопросы для квалификационного тестирования педагогов по блоку **«Технология для мальчиков»**. **Характеристика содержания заданий:**

Техника безопасности: правила техники безопасности;

Техника и технология сельскохозяйственного производства: понятие о технике и технологиях сельскохозяйственного производства;

Технология обработки конструкционных материалов: правила безопасности при обработке конструкционных материалов;

Электротехнические работы: понятие о разветвленной электрической сети. Правила безопасности при работе с электричеством;

Общественное производство и услуги, экология и профессиональные навыки: знание общественного производства и услуг, об экологии и профессиональных навыков; Художественная обработка материалов с элементами декоративно-прикладного искусства: знание художественной обработки материалов с элементами декоративно-прикладного искусства;

Культура дома. Техника в быту: интерьер жилых помещений, правила использования техники в быту.

Рекомендуемая литература:

«Перечень учебников, учебно-методических комплексов, пособий и другой дополнительной литературы, в том числе на электронных носителях, разрешенных к использованию в организациях образования», утвержденный Министерством Образования и науки Республики Казахстан.

Примерные вопросы для квалификационного тестирования педагогов по блоку **«Қазақ тілінде оқытпайтын мектептердегі қазақ тілі мен әдебиеті»**.

Әрбір тапсырманың сипаттамасы.

Халық ауыз әдебиеті: түрлері, ерекшеліктері.

Ежелгі дәуір әдебиеті: жазба ескерткіштерінің тарихы, түрлері.

XI-XVIII ғ. әдебиет: жыраулар поэзиясының даму кезеңдері, өкілдері.

XIX ғ. I жартысындағы әдебиет: әдеби ағымдар.

XIX ғ. II жартысындағы әдебиет: жаңа әдеби ағымдар мен бағыттардың, реализмнің тууы. XX ғ. басындағы әдебиет: 20-30 жылдардағы әдебиет; әдеби жанрдың дамуы және көрнекті өкілдері.

Ұлы Отан соғысы және одан кейінгі жылдардағы әдебиет: Ұлы Отан соғысы кезіндегі және одан кейінгі жылдардағы қазақ әдебиетінде соғыс, отаншылдық тақырыптың қалыптасуы; жанрлардың дамуы және көрнекті өкілдері.

Туысқан халықтар әдебиеті: туысқан халықтар әдебиеті туралы түсінігі.

Әдебиет теориясы: әдеби-теориялық ұғымдар түсінігі.

Қазіргі әдебиет: қазіргі заман әдебиеті, жанрлық ерекшелігі.

Ұсынылатын әдебиеттер тізімі:

Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігімен бекітілген «Білім беру ұйымдарында пайдалануға рұқсат етілген оқулықтардың, оқу-әдістемелік кешендердің, оқу құралдарының және басқа да қосымша әдебиеттердің, оның ішінде электрондық жеткізгіштердің тізбелері».

Примерные вопросы для квалификационного тестирования педагогов по блоку **«Русский язык и литература в школах с нерусским языком обучения».**

Характеристика содержания заданий:

Фонетика и графика: фонетические, орфографические и орфоэпические умения.

Лексика и фразеология: умение применять лингвистические знания к слову, как речевой единице.

Словообразование: умение применять к слову морфемный и словообразовательный анализы.

Морфология: умение применять лингвистические знания к слову, как части речи.

Синтаксис: умение применять лингвистические знания к языковому материалу.

Синтаксис и пунктуация: Умение применять лингвистические и пунктуационные знания к языковому материалу.

Стилистика: умение строить связное высказывание, знание речеведческих понятий, владение нормами литературного языка.

Сведения о жизненном и творческом пути выдающихся классиков русской литературы; биографические сведения о других писателях XIX и XX веков.

Сведения о творческой истории этапных произведений русской литературы и литературы Казахстана.

Оценка изученных произведений писателей-классиков в критике и литературоведении. Основные признаки понятия «классическая литература».

Сведения о некоторых литературных направлениях.

Обобщающие сведения о конкретно-историческом и общечеловеческом значении произведений классической литературы.

Обобщающие сведения о родах и жанрах литературы, основных способах выражения авторского сознания.

Обобщающие сведения об идейно-стилевом единстве литературного произведения.

Рекомендуемая литература:

«Перечень учебников, учебно-методических комплексов, пособий и другой дополнительной литературы, в том числе на электронных носителях, разрешенных к использованию в организациях образования», утвержденный Министерством Образования и науки Республики Казахстан.

Примерные вопросы для квалификационного тестирования педагогов по блоку **«Химия-Биология».** **Характеристика содержания заданий:**

Неорганическая химия: Вода, растворы, оксиды, кислоты, основания, соли, генетическая связь неорганических веществ, общие свойства металлов и неметаллов, получение металлов и неметаллов и их соединений, решение комплексных задач по теме «Металлы и неметаллы», водород, неметаллы VIIA группы и их соединения, неметаллы VI A группы и их соединения, неметаллы V A группы и их соединения реакций, IVA группы и их соединения, металлы главных подгрупп, металлы побочных подгрупп.

Общая химия: Первоначальные химические понятия, периодический закон и периодическая система химических элементов, строение вещества, закономерности протекания химических реакций, теория электролитической диссоциации.

Органическая химия: Основные понятия органической химии, природные источники углеводов, предельные углеводороды, циклоалканы, непредельные углеводороды, кислородсодержащие органические соединения, азотсодержащие органические соединения, синтетические высокомолекулярные соединения, генетическая связь органических веществ.

Биология. Основные этапы развития биологии как науки; основные свойства жизни; особенности строения и жизнедеятельности одноклеточных и многоклеточных организмов; принципы классификации живых организмов, основные систематические группы и их соподчиненность; строение и функции человеческого организма; основные положения клеточной теории; предмет и методы генетики; основные положения эволюционной теории; предмет и задачи экологии.

Рекомендуемая литература:

«Перечень учебников, учебно-методических комплексов, пособий и другой дополнительной литературы, в том числе на электронных носителях, разрешенных к использованию в организациях образования», утвержденный Министерством Образования и науки Республики Казахстан.

Примерные вопросы для квалификационного тестирования педагогов по блоку «**Математика-Физика**». **Характеристика содержания заданий:**

Вычисления: выполнение действий над действительными числами, решение основных задач на процент и пропорцию.

Преобразование выражений: преобразование рациональных выражений; преобразование выражений, содержащих степени с целым и дробным показателями; применение формул сокращенного умножения, свойств арифметического квадратного корня и корня n -ой степени; преобразование тригонометрических, показательных, логарифмических и иррациональных выражений.

Уравнение и системы уравнений: решение линейных, квадратных и дробно-рациональных уравнений; уравнений, приводимых к квадратным; уравнений, содержащих переменную под знаком модуля; решение тригонометрических, логарифмических, показательных, иррациональных уравнения и их системы.

Текстовые задачи: решение текстовых задач с помощью составления уравнений и систем уравнений.

Неравенства и системы неравенств: решение линейных, квадратных и дробно-рациональных неравенств и их систем; решение неравенств, содержащих переменную под знаком модуля и их системы; решение тригонометрических, логарифмических, показательных, иррациональных неравенств и их систем.

Тригонометрия: применение основных тригонометрических тождеств, формул приведения, формул суммы, формул двойного и половинного углов; формул преобразования суммы в произведение, формул преобразование произведения в сумму или разность, формулы понижения степени.

Прогрессия: нахождение n -ого члена последовательности заданной рекуррентно; разности арифметической прогрессии, знаменателя геометрической прогрессии; применение формулы n -ый член арифметической и геометрической прогрессии, формулы суммы n первых членов арифметической и геометрической прогрессии, формулу суммы бесконечно убывающей геометрической функции.

Функция, производная, интеграл: чтение графика функции; нахождение области определения и множества значений, периода, нулей и промежутков знакопостоянства функции; применение уравнения касательной к графику функции; с помощью производной нахождение промежутков возрастания и убывания, критических точек, точек экстремума, экстремумы функции, наибольшее и наименьшее значения функции; исследование функции и построение ее графика; нахождение первообразной функции; применение формулы Ньютона-Лейбница; нахождение площади криволинейной трапеции; вычисление площади плоской фигуры и объема тел вращения с помощью определенного интеграла.

Планиметрия: используя свойства треугольника, четырехугольников, правильного многоугольника, окружности нахождение неизвестных элементов этих фигур; применение теоремы Пифагора, теоремы синусов и косинусов, соотношения между сторонами и углами прямоугольного треугольника; составление уравнения окружности; применение подобия треугольников при решении задач; вычисление суммы внутренних углов правильного многоугольника; нахождение радиуса вписанной окружности в правильный многоугольник и описанной окружности около правильного многоугольника; вычисление длины окружности и длины дуги окружности; нахождение площади круга и сектора.

Стереометрия: построение пространственных фигур; применение свойств параллельности и перпендикулярности прямых и плоскостей при решении задач стереометрии; нахождение площади поверхности и объемов многогранников и тел вращения, нахождение площади сечения. Векторы и метод координат: выполнение действий над векторами; составление уравнения прямой и плоскости; нахождение угла между векторами; применение векторов и метода координат при решении задач по планиметрии и стереометрии.

Механика: механическое движение, взаимодействие тел, работа и мощность, давление, методы исследования механических явлений, механические колебания и волны.

Молекулярная физика и термодинамика: молекулярное строение вещества, тепловые явления, методы исследования тепловых явлений, преобразование энергий в тепловых процессах.

Электродинамика: электризация тел, постоянный электрический ток, взаимодействие магнитов, электромагнитные волны, методы исследования электромагнитных явлений, световые волны, световые явления.

Атомная и ядерная физика: атом, модели атома и методы его исследования; атомное ядро, энергия связи частиц в ядре, ядерная энергетика, методы наблюдения и регистрации частиц в ядерной физике.

Основы астрономии: звездное небо и основные принципы ориентации по звездам; звездный мир; расстояние до звезд; связь между солнцем и землей; звезды планетной системы; планеты групп земли; планеты гиганты; малые тела солнечной системы; наша галактика; основные этапы эволюции мира; освоение мира и будущее освоение его человечеством.

Рекомендуемая литература:

«Перечень учебников, учебно-методических комплексов, пособий и другой дополнительной литературы, в том числе на электронных носителях, разрешенных к использованию в организациях образования», утвержденный Министерством Образования и науки Республики Казахстан.

Примерные вопросы для квалификационного тестирования педагогов по блоку **«Начальные классы»**: Родной язык: Фонетика. Лексика. Морфология. Синтаксис. Литературное чтение: «Преданья старины глубокой». «Века проходят – слово лишь нетленно...». Поэтические странички. Мои дальние друзья. Математика: Задача и процесс её решения. Элементы алгебры. Элементы геометрии. Величины и их измерения.

Рекомендуемая литература:

1.«Перечень учебников, учебно-методических комплексов, пособий и другой дополнительной литературы, в том числе на электронных носителях, разрешенных к использованию в организациях образования», утвержденный Министерством Образования и науки Республики Казахстан.

Примерные вопросы для квалификационного тестирования педагогов по блоку **«Ұйғыр тілі және әдебиеті»**: **Мавзу** - Фонетика. Созуқ вә үзүк тавушларниң аһаңдашлиғи, уларниң алдинқи вә әкси тәсиратлири. Боғум. Урғу. Фонетика вә графика. Нутуқ әзалири. Алфавит. Тавушларниң бөлүнүши. Созуқ вә үзүк тавушлар. Созуқ вә үзүк тавушларниң түрлири. Созуқ тавушларниң қанунлири. Үзүк тавушларниң аһаңдашлиғи, алдинқи вә әкси тәсират қанунлири. Боғум вә униң түрлири. Урғу. Урғу түрлири Лексикология. Сөниң луғәт тәркиви. Сөз вә униң мәнаси. Көп мәналиқ сөзләр. Сөзләрниң удул вә көчмә мәналири. Мәнадаш, аһаңдаш вә зит сөзләр. Фразеологизмлар. Кирмә сөзләр. Кона вә йеңи сөзләр. Мақал вә тәмсилләр. Диалект вә шевиләр.

Морфология. Сөз тәркиви. Сөз тәркиви. Томур вә ясалма сөз. Қошма, бириккән, қош вә қисқартылған сөzlәр. Қошумчилар вә уларниң түрлири. Мустәқил сөzlәр. Сөз түркүмлири. Исим. Исимларниң морфологиялик хусусийәтлири. Исимниң түрлири вә уларниң имласи. Исимниң көплүк вә егилик қошумчилири. Исимларни келишләрдә түрләш. Исимларниң жүмлидики хизмити. Сүпәт. Сүпәтниң морфологиялик хусусийәтлири. Сүпәт түрлири. Сүпәтниң дәрижилири. Сүпәтләрниң исим орнида қоллиниши. Сүпәтниң жүмлидики хизмити. Сан. Санниң морфологиялик хусусийәтлири. Санниң түрлири. Санниң жүмлидики хизмити. Алмаш. Алмашниң морфологиялик хусусийәтлири. Алмашниң түрлири. Алмашниң келишләрдә түрлиниши. Алмашниң жүмлидики хизмити. Пеил. Пеилниң морфологиялик хусусийәтлири. Ярдәмчи пеил. Пеилниң түрлири. Пеил заманлири. Пеил дәрижилири. Пеил мәйиллири. Исимдашлар. Сүпәтдашлар. Рәвишдашлар. Пеилниң жүмлидики хизмити. Рәвиш. Рәвишниң морфологиялик хусусийәтлири. Рәвишләрниң ясилиши. Рәвиш түрлири. Рәвишләрниң жүмлидики хизмити. Ярдәмчи сөzlәр. Имлик сөzlәр. Тәхлидий сөzlәр. Бағлиғучилар. Уланмилар. Тиркәлмиләр. Имлик сөzlәр. Имликларниң түрлири. Тәхлидий сөzlәр вә уларниң түрлири. Синтаксис. Сөз бирикмилири. Жүмлә. Сөз бирикмилири. Жүмлидики сөzlәрниң бағлиниш йоллири. Жүмлиниң мәнәсиға қарап бөлүнүши. Жүмләр бөләклири. Жүмлә бөләклири. Баш вә әгәшмә бөләкләр. Егә, хәвәр, толуктурғучи, ениқлиғучи вә һаләт. Һаләтниң түрлири. Аддий вә мурәккәпләшкән жүмлиләр. Аддий жүмлиләрниң түрлири. Мурәккәпләшкән жүмлиләр вә уларниң түрлири. Қошма жүмлиләр. Тәндаш қошма жүмлиләр. Беқинда қошма жүмлиләр вә уларниң түрлири. Арилаш қошма жүмлиләр. Пунктуация. Тиниш бөлгүләр. Чекит, пәш, чекитлик пәш, қош чекит, сизик, сизикчә, көп чекит, қош тимақ, тирнақ. Стилистика. Стил вә уларниң түрлири. Нутуқ мәдәнийити. Хәлиқ еғиз ижадийити. Хәлиқ еғиз ижади вә униң түрлири. Чөчәк. Чөчәкниң түрлири. Мақаллар вә уларниң түрлири. Қошақ. Қошақниң түрлири. Бейитлар. Ривайәт. Әпсанилар. Тепишмақлар. Қедимий уйғур әдәбияти. Уйғурларниң тарихи тоғрилиқ мәлуматлар. Қедимий уйғурларниң йезиқ мәдәнийити. Уйғур – Идиқут әдәбияти. «Он икки муқам». «Миң өй». XI әсирдики уйғур әдәбияти. Й.Х.һажип һаяти вә ижади. «Қутадғу билик» дастан. М. Қәшқәрий һаяти вә ижади. «Дивану луғәтит түрк» әмгиги. XII-XIV әсирләрдики уйғур әдәбияти. Ә. Йүгнәкий һаяти вә ижади. «Әтәбәтул һәқайиқ» әсәри. Н. Рәбғузий һаяти вә ижади. «Қиссәи Рәбғузий» дастан. XV-XVII әсирләрдики уйғур әдәбияти. Ә. Наваий һаяти вә ижади. Наваий дастанлири. М. Һ. Аязий һаяти вә ижади. Аязий әсәрлири. Хирқитий һаяти вә ижади. «Муһәббәтнамә вә мәннәткам». XVIII әсирдики уйғур әдәбияти. Әрший, Зелилий, Харабатий, Нәвбәтий, М.С. Қәшқәрий һаяти вә ижадий паалийити. Назугум вә Садир Палван һаяти, ижадий. Уларниң қошақлири. XIX әсирниң I йеримидики уйғур әдәбияти. А. Низарий, Т. Ғерибий вә Н. Зияий һаяти вә ижади. Уларниң әсәрлири. XIX әсирниң II йеримидики уйғур әдәбияти. Б. Назим һаяти вә ижади. Билал лирикиси. Шаирниң әсәрлири. Молла Шакир һаяти вә ижади. Шаирниң дастанлири. С. М. Қаший һаяти вә ижади. «Шәрһи шикәстә» дастан. XX әсирниң I йеримидики уйғур әдәбияти. Уруш дәвридики

уйғур әдәбияти. Н. Абдусемәтов, Ө. Мухәммәдий, Һ. Искәндәров, А. Мухәммәдий, Н. Исрайилов, М. Һәмраев, Абдухалиқ Уйғур, Л. Мутәллип һаяти вә ижадий паалийти. И. Сағтаров вә Қ. Һасанов һаяти вә ижади. Әдипләр шеирийти. XX әсирниң II йеримидики уйғур әдәбияти. Заманивий уйғур әдәбияти. Һ. Абдуллин, И. Бәхтия, Х. Һәмраев, З. Сәмәдий, Ж. Босақов, Й.Ильяс, Қ. Тохтәмов, Т. Тохтәмов, С. Мәмәтқулов, Д. Ясенов, Й. Мухлисов, М. Зулпиқаров, А. Дөләтов, А. Өткүр, Т. Елиев, Т. Алмас, М. Абдрахманов, Ж. Розахунов, Ө. Һаширов, И. Жәлилов, Р. Розиев, П. Сабитова һаяти вә ижади. Қериндаш хәлиқләр әдәбияти М. Өтемисов, А. Қунанбаев, Ж. Жабаев, А. С. Пушкин, М. Өвезов, С. Муқанов, Ғ. Мусрепов, Р. Гамзатов һаяти вә ижади. Әдәбият нәзәрийәси. Троп. Фигура. Уларниң түрлири. Аруз вә бармақ вәзни. Чачма шеир. Мәтинлик тапшурмилар. Уйғур тили. Уйғур әдәбияти

Ұсынылатын әдебиеттер тізімі:

1. Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігімен бекітілген «Білім беру ұйымдарында пайдалануға рұқсат етілген оқулықтардың, оқу-әдістемелік кешендердің, оқу құралдарының және басқа да қосымша әдебиеттердің, оның ішінде электрондық жеткізгіштердің тізбелері».

Примерные вопросы для квалификационного тестирования педагогов по блоку **«Психология для педагогов-психологов»**: Содержание педагогической психологии. Задачи, педагогической психологии. Основные методы. Методологическая основа педагогической психологии. Когнитивная психология в обучении. Познавательные процессы. Восприятие и ощущения. Внимание, память, мышление и воображение, речь. Личность. Психология социализации личности. Темперамент и акцентуация характера. Психологические новообразования. Мотивация и успеваемость. Чувства и эмоции. Межличностные взаимоотношения личности. Психология конфликтов. Содержание психологической службы в системе образования. Структура, цель, задачи. Психологическая диагностика. Психологическая коррекция и развитие. Психологическое консультирование. Психологические просвещение и профилактика. «Группа риска», «Работа с трудными детьми». Возрастная психология. Возрастная периодизация развития личности. Кризисы в развитии личности.

Примерные вопросы для квалификационного тестирования педагогов по блоку **«Самопознание»**: Психолого-педагогические основы предмета «Самопознание». Необходимость обновления образовательной сферы в сторону духовности и гуманизации. Духовно-нравственное образование в исторической ретроспективе. Обучение через сознание. Духовный гуманизм. Роль учителя в самопознании. Нравственные качества истинного лидера. Аксиологические основы предмета «Самопознание». Абсолютные общечеловеческие ценности. Истина как цель самопознания. Энергия Любви. Праведное поведение как общечеловеческая ценность. Сущность внутреннего покоя. Сущность ненасилия. Интеграция самопознания и других дисциплин. Самопознание через внеучебную деятельность. Нравственные основы воспитания в семье. Методика

преподавания предмета «Самопознание». Планирование и проведение урока самопознания. Метод рассказывания историй (притч) как способ вовлечения учащихся в процесс глубокой нравственно-духовной беседы. Творческая деятельность на уроке. Метод группового пения и использования музыки на уроке.

Рекомендуемая литература:

1. Назарбаева С.А. Этика жизни – Алматы, 2001.
2. Бейсенбаева А.А. Теория и практика гуманизации школьного образования. – Алматы: Ғылым, 1998.
3. Гончаренко А.И. Пространство сердца как основа сверхсознания // Сознание и физическая реальность. Т. 2. - № 3. - М., 1997.
4. Ефимов В.И., Таланов В.М. Общечеловеческие ценности.- Новочеркасск: ЮРГТУ (НПИ), 2011. – 252 с.
5. Каирова И.А., Богданова О.С. Азбука нравственного воспитания. Пособие для учителя. - М.: Просвещение, 1997, С. 17
6. Мукажанова Р.А., Омарова Г.А. Роль учителя в программе НДО «Самопознание». Учебно-методическое пособие для учителей. - Алматы: ННПООЦ «Бөбек», 2013. С.5
7. Мукажанова Р.А., Сакенова Е.Н., Исмаилова О.Г., Абулхасанова Г.Е. Организация внеклассной работы в пилотных школах с интеграцией программы нравственно-духовного образования «Самопознание» в единое образовательное пространство. Методическое пособие для учителей/ «Алматы, ННПООЦ «Бөбек», 2014.
8. Омарова Г.А., Абдрахманова А.М., Афанасенко Л.Д. Элективные интегрированные курсы в профильной школе по программе нравственно-духовного образования «Самопознание». Методическое пособие для учителей самопознания/ Алматы, ННПООЦ «Бөбек», 2014.
9. Омарова Г.А., Ахметова А.И., Абдрахманова А.М., Багадаева Ж.А. Духовное наследие человечества (5-11 кл.). Методическое пособие для учителей/ Алматы, ННПООЦ «Бөбек», 2014.
10. Омарова Г.А., Мукажанова Р.А. Истинные лидеры в истории человечества (духовно-нравственный аспект лидерства)/ Алматы, ННПООЦ «Бөбек», 2013.
11. Омарова Г.А., Мукажанова Р.А. Культура лидерства (9-11 кл.). Методическое пособие для учителей / Алматы, ННПООЦ «Бөбек», 2014.
12. Петракова Т.И. Духовные основы нравственного воспитания. - М.: Импэто, 1997. - 96 с.
13. Философия в духовном развитии человека на пороге третьего тысячелетия: нип / науч.рук. Косиченко А. Г., Институт философии и политологии МОН РК. – Алматы, 2002.
14. Шеховская Н.Л. Ильин А.И. и Ушинский К.Д.: «диалог» о духовности // Педагогика. – 2005. – №10.
15. Типовая учебная программа по предмету «Самопознание» для 1-4 классов уровня начального образования. – Астана, 2016.

16. Типовая учебная программа по предмету «Самопознание» для 5-9 классов уровня основного среднего образования по обновленному содержанию. – Астана, 2016.

17. Типовая учебная программа по учебному предмету «Самопознание» для 10-11 классов уровня общего среднего образования по обновленному содержанию (общественно-гуманитарное направление, естественно-математическое направление). – Астана, 2017.

Примерные вопросы для квалификационного тестирования педагогов по блоку «**Өзбек тілі және әдебиеті**»: Лексика. Сөздік қор. Сөздің тура және ауыспалы мағыналары. Көп мағыналы сөздер. Омоним, синоним, антоним, тұрақты тіркес, мақал-мәтел. Көнерген сөздер, неологизмдер. Кірме сөздер мен диалект сөздер, кәсіби сөздер мен терминдер. Табу. Эвфемизмдер мен дисфемизмдер. Фонетика. Үндестік заңы. Буын және тасымал. Тіл дыбыстары туралы жалпы ұғым. Дауысты, дауыссыз. дыбыстардың жіктелуі Үндестік заңы. Орфография, орфоэпия. Буын және тасымал. Екпін. Екпіннің түрлері. Сөзжасам. Сөздік құрам. Түбір сөз. Түбір және қосымша. Жұрнақ. Туынды түбір мен түбірлес сөздер. Біріккен сөз, қос сөз, қысқарған сөздер. Морфология. Зат есім, сын есім. Зат есімнің түрлері. Сын есімнің түрлері. Сан есім, есімдік. Сан есімнің түрлері. Есімдіктің түрлері. Етістік. Етістіктің түрлері, категориялары. Үстеу. Еліктеу сөздер, одағай, шылау. Үстеудің түрлері. Еліктеу сөздер, одағай, шылау. Синтаксис. Сөз тіркесі, сөйлем. Сөз тіркесінің түрлері. Сөйлемнің айтылу мақсатына қарай бөлінуі. Сөйлем мүшелері. Сөйлем мүшелері. Сөйлемнің бірыңғай, айқындауыш, жалпылауыш мүшелері. Жай сөйлем. Жақты, жақсыз сөйлем. Жалаң және жайылма сөйлем. Толымды, толымсыз және атаулы сөйлем. Құрмалас сөйлем. Салалас, сабақтас құрмалас сөйлем, түрлері. Аралас құрмалас сөйлем, түрлері. Оқшау сөздер, төл сөз. Оқшау сөздер. Қыстырма және қаратпа сөздер. Төл сөз, автор сөзі, төлеу сөз. Одағай сөздер. Пунктуация. Тыныс белгілері. Нүкте, көп нүкте. Қабаттаса келген тыныс белгілері. Тырнақша, жақша. Стилистика. Сөз мәдениеті. Шешендік сөз. Стилль, оның түрлері. Сөз мәдениеті. Шешендік өнердің тарихы. Шешендік сөздің түрлері. Ежелгі дәуір әдебиеті. Орта ғасырдағы түркі әдебиеті (Әбунасыр әл-Фараби, Ахмет Йассауи, Жүсіп Баласағұни, Махмұт Қашқари). Ауыз әдебиеті. Тұрмыс-салт жырлары, ертегілер. Аңыздар, шешендік сөздер, айтыс, оның түрлері. Мақал-мәтел, жұмбақтар. Батырлар жыры. Лиро-эпостық жырлар. Жыраулар поэзиясы. (XV – XVIII ғ. әдебиеті). Турди Фароғий, Гулханий, Амирий. XIX ғ. I жартысындағы әдебиет. Увайсий, Нодира. XIX ғ. II жартысындағы ағартушылар. Завқий, Комил Хоразмий, Аваз Утар, Анбар Отин. Зокиржон Холмухаммад уғли Фурқат. Өмірі, өлеңдері, поэмалары мен қарасөздері. XIX ғ. II жартысындағы әдебиет. Ақын -сазгер – әншілер. Мухаммад Аминхужа Муқимий, Зокиржон Холмухаммад уғли Фурқат. XX ғ. басындағы әдебиет. Абдулла Қодирий, Хамза Хақимзода Ниёзий, Абдулхамид Сулаймон уғли Чулпон Аваз Утар, Завқий, Абдурауф Фитрат. Ұлы Отан соғысы және одан кейінгі жылдардағы әдебиет. Ғофур Ғулом, Миртемир, Саид Ахмад, Уйғун, Зулфия. Хамид Олимжонның өмірі мен шығармашылығы, 20-30ж. әңгімелері, аудармалары, раматургиясы. Романдары. «Муканна» драммасы.

Туысқан халықтар әдебиеті. Туысқан халықтар әдебиеті. Р.Ғамзатов, М.Жәлел, Ш.Айтматов т.б. Әдебиет теориясы. Троп, фигура, өлең құрылымы, ұйқасы және олардың түрлері. XX ғ. ортасы және аяғындағы. Қазіргі заман әдебиеті әдебиет. Поэзия Миртемир, Шукур Холмирзаев, Рауф Парфи, Шавкат Рахмон, Мухаммад Юсуф, Усмон Азим, Эркин Вохидов, Уткир Хошимов, Асқад Мухтор. Проза және драматургия. Уйғун, Абдулла Қаххор, Мақсуд Шайхзода, Комил Яшин. Қазақ тілі (1 мәтінге 5 тапсырма).

Примерные вопросы для квалификационного тестирования педагогов по блоку **«Педагогика, методика обучения»**: Методика воспитания: Принципы воспитания; Основные направления воспитания; Методы воспитания. Процесс обучения: Принципы обучения. Методы обучения. Формы обучения. Современные технологии обучения. Управление и организация учебного процесса: Подготовка учителя к уроку, педагогический анализ и рефлексия учебного процесса. Инновационная деятельность учителя. Новые подходы в преподавании и обучении: Эффективное преподавание и когнитивное развитие; Обучение тому, как учиться (Метапознание); Виды памяти; Важность диалога в классе; Типы бесед; Постановка вопросов; ИКТ в обучении; Планирование уроков с учётом новых подходов в преподавании и обучении. Обучение критическому мышлению: Развитие навыков критического мышления. Оценивание учебных достижений: Оценивание для обучения и оценивание обучения; Обратная связь. Обучение талантливых и одаренных детей: Подходы обучения талантливых и одарённых детей; Принципы и стратегии обучения талантливых и одаренных детей. Исследование практики: Подходы и стратегии исследования урока; Подходы и стратегии исследования практики.

Рекомендуемая литература:

7. «Общая педагогика» в 2-х томах. Слостенин В.А., Исаев И.Ф., Шиянов Е.Н./ Москва: Академия, 2003 г.

8. «Педагогическая психология. Зимняя И.А./ Ростов-на Дону, 1997 г., 2004 г.

9. Программа повышения квалификации педагогических работников Республики Казахстан, Руководство для учителя «Эффективное обучение», Руководство для учителя «Лидерство учителя в школе». АОО «Назарбаев Интеллектуальные школы», 2016 г.

10. Руководство для учителя в рамках обновления содержания образования Республики Казахстан. АОО «Назарбаев Интеллектуальные школы», 2016 г.

11. Руководство по критериальному оцениванию для учителей общеобразовательных школ. АОО «Назарбаев Интеллектуальные школы», 2016 г.

12. Руководство по критериальному оцениванию для учителей начальной школы. АОО «Назарбаев Интеллектуальные школы», 2016 г.

Примерные вопросы для квалификационного тестирования педагогов по блоку **«Социальная педагогика»**: Научно-теоретические основы социальной педагогики, Основные принципы социальной педагогики, Социально-педагогический процесс и пути его совершенствования, Социально-педагогическая деятельность, Деятельность и ее социально-педагогические

возможности, Адаптация, дезадаптация и реадаптация личности, Сущность и содержание социального воспитания, Детская и подростковая субкультура, Причины и пути преодоления социальных отклонений, Трудновоспитуемые дети: сущность, причины, проблемы. Семья как социокультурная среда. Устройство детей, оказавшихся в трудной жизненной ситуации. Социально-педагогические возможности СМИ. Профессиональная деятельность социального педагога.

Примерные вопросы для квалификационного тестирования педагогов по блоку **«Дефектология»**: Педагогическая диагностика. Организация работы ПМПК. Педагогическая диагностика. Организация работы ПМПК. Диагностика психофизического развития детей раннего возраста. Диагностика психофизического развития детей раннего возраста. Психологическая готовность детей к школе. Психологическая готовность детей к школе. Общие методы психолого-педагогического изучения детей и взрослых. Общие методы психолого-педагогического изучения детей и взрослых. Методики исследования познавательных процессов. Предмет и задачи дефектологии. Основные разделы дефектологии. Роль Л.С. Выготского в специальной педагогике. Роль Л.С. Выготского в специальной педагогике. Особенности психофизического развития учащихся с ООП. Особенности психофизического развития учащихся с ООП. Правовые основы инклюзивного образования. Правовые основы инклюзивного образования. Цели и задачи инклюзивного образования. Принципы инклюзивного образования. Методы инклюзивного образования. Теоретические основы логопедии. Теоретические основы специальной педагогики. Трудовое обучение в специальной школе. СБО в инклюзивном образовании. Пути создания специальных условий в инклюзивной практике. Теория воспитания в инклюзивном образовании. Общие и специфические закономерности психического развития ребенка. Виды нарушений психического развития. Основные принципы психологического изучения детей с отклонениями в развитии. Ощущение и восприятие детей с отклонениями в развитии. Особенности внимания детей с отклонениями в развитии. Память детей с отклонениями в развитии. Особенности внимания детей с отклонениями в развитии. Мышление детей с отклонениями в развитии.

Рекомендуемая литература.

1.«Перечень учебников, учебно-методических комплексов, пособий и другой дополнительной литературы, в том числе на электронных носителях, разрешенных к использованию в организациях образования», утвержденный Министерством Образования и науки Республики Казахстан.

Примерные вопросы для квалификационного тестирования педагогов по блоку **«История-Религиоведение»**: Казахстан в эпоху камня и бронзы. - Казахстан в эпоху камня и бронзы. Казахстан в эпоху раннего железа. - Эпоха раннего железа: общая характеристика. Казахстан период раннего и развитого средневековья (VI-начало XIII в.). - Государства на территории Казахстана в период средневековья. Великий Шелковый путь. Казахстан в XIII- первой половине XV вв. - Государства на территории Казахстана в XIII-XV вв. Этнические процессы Казахстана в XIV-XV вв. Формирование Казахской

нации. Образование, укрепление Казахского ханства (XV-XVII вв.). - Политическое положение Казахского ханства в XV-XVII вв. Казахстан во второй половине XVII века. - Политическое развитие Казахского ханства во второй половине XVII века. Социально-экономическое и политическое развитие Казахстана в XVIII веке. - Социально-экономическое и политическое развитие Казахстана в XVIII веке. Национально-освободительные движения XVIII-XIX вв.- Национально-освободительные движения XVIII-XIX вв. Казахстан в первой половине XIX века. - Реформы России XIX века в Казахстане. Отечественная война 1812 г. Завершение присоединения Казахстана к России. Казахстан во второй половине XIX века. - Реформы 1867-1868 гг. в Казахстане. Социально-экономическое развитие Казахстана в XIX веке. Казахстан в начале XX века. - Социально-экономическое и политическое развитие Казахстана в начале XX века. Казахстан в 1916-1920 гг. - Казахстан в период национально-освободительного движения 1916 г., в период политических событий 1917-1920 гг. Казахстан в 1920-1945 гг. - НЭП. Индустриализация. Коллективизация сельского хозяйства в Казахстане. Социально-политические процессы в Казахстане в 1920-1930 гг. Казахстан в период Великой Отечественной войны в 1941-1945 гг. Казахстан в 1945-1980 гг. - Социально-экономическое развитие Казахстана. Экологические вопросы в Казахстане. Независимый Казахстан. - Казахстан в годы независимости. Государства Древнего Востока. - Древняя Месопотамия. Древний Египет. Государства Юго-Западной Азии. Ассирия. Урарту. Хеттское государство. Финикия. Палестина. Персидское царство. Древние государства в Центральной Азии. Южная и Восточная Азия в древности. Античная цивилизация. - Древняя Греция. Древние цивилизации в Греции. Города - государства. Афинское государство. Греко-персидские войны. Установление македонской власти в Греции. Древняя Спарта. Образование и наука в древней Греции. Древняя Македония. Древний Рим. Раннее средневековье (V-X вв.). - Раннее средневековье. Западная Европа (V-X вв.). Византийская империя, Ближний Восток. Арабы VI-X вв. Центральная Азия. Эфталитское государство. Тюркские народы в раннем средневековье. Славяне. Киевская Русь. Основные признаки феодального общества. Особенности феодального строя. Среднее средневековье (XI-XV вв.). - Европейские государства в XI- XV вв. Образование централизованных монархий. Франция. Англия. Германия. Испания. Италия. Русь в XI-XIII вв. Изменения в социальной жизни и хозяйственные достижения в XI-XV вв. Развитие просвещения и научных знаний в Европе XI-XV веков. Христианская церковь в XI-XIII вв. Крестовые походы. Страны Азии: Япония, Китай, Индия, Турция. Средняя и Центральная Азия в XI-XV вв. Монголо-татарское нашествие. Золотая Орда.

Позднее Средневековье (XVI- XVII вв.) - Политико-экономическое развитие европейских государств в XVI-XVII вв.: Англия, Франция, Германия, Испания, Нидерланды, Италия. Великие географические открытия в конце XV века - начале XVI веков. Народы Америки в XV веке. Россия в XVII в. Культура эпохи возрождения в Западной Европе.

Страны Европы и Америки в XIX- начало XX вв. - Анतिकолониальное и национально-освободительное движение. Великобритания. Франция. Германия. Италия. Австро-Венгрия. Россия. США.

Страны Азии и Африки в XIX- начало XX вв. - Япония. Китай. Индия. Иран. Османская империя. Арабские страны.

Развитие науки и культуры в XVII- XIX вв. - Новые прогрессивные идеи капитализма, их влияние на развитие культуры. Наука и техника. Литература и искусство.

Международные отношения. Страны Европы и Америки в период между двумя мировыми войнами. - Завершение территориального разделения мира между великими державами. Империалистические войны в конце XIX в. Дипломатическая политика накануне первой мировой войны. Политический кризис начала XX в. Первая мировая война. Версальско-Вашингтонская система послевоенного устройства мира. Великобритания. Франция. Германия. Италия. СССР. США.

Страны Азии и Африки в 1914- 1945 гг.- Япония. Турция. Китай и Монголия. Афганистан и Иран. Индия. Арабские страны. Страны Азии и Африки

Международные отношения во второй половине XX – начале XXI вв. - Международные отношения в 1945-2014 гг. Развитие науки и культуры

Предмет религиоведения Значение курса «Основы религиоведения». Представление о религии. Структура и функции религии. Политеизм и монотеизм.

Предмет курса «Светскость и основы религиоведения» Светскость и светское государство: определение понятия, ее значение и характер. Светское государство и религия. Основы светской этики. Принципы светскости в системе образования.

Источники и исторические формы религии Значение религии, ее определение, социальное предназначение, генезис, классификация. Структура и функции религии. Формирование и развитие науки о религии - религиоведения. Основные религиозные понятия, институты. Религия как духовно-культурный феномен. Формы древних верований и национальные религии (фетишизм, тотемизм, анимизм, магия, шаманизм) Особенности мифологического сознания Религиозная система древнего мира. Религии в Древнем Египте. Понятия религии в древней Месопотамии. Религия Заратустры. Древняя Греция, Религия Рима. Историческая религия Восточной цивилизации. Индия. Китай. Синтоизм. Понятие Тенгрианство у древних тюрков. Иудейская религия. Буддизм. Христианство. Появление Христианской религии, основы учения. Евангелие. Православие. Католицизм. Протестантство. Ислам. Появление Исламской религии и его традиции и обычаи.

Ислам: основы вероучения, история, практика (опыт) и регионы распространения. Пророк Мухаммед. Сакральная книга Коран. Направления в исламе. Основные школы мусульманского права (*мазхабы*). Ислам, наука и культура. Суфизм. Мусульманские праздники и обряды ритуализации.

Понятия джихад в исламе. Культура ислама в Казахстане. Исламское архитектурно-монументальное искусство в Казахстане. Памятники исламской рукописной культуры. Философско-просветительские и религиозные взгляды ал-Фараби, Жусупа Баласагуни, Махмуда Кашгари, Ахмета Йугинеки, Хусам ад-дина Сыгнаки. Богословы XIX-XX вв. Духовное наследие Абая и Шакарима.

Религиозная ситуация в Казахстане. Религия ислам в Казахстане. Распространение ислама в Казахстане. Религиозная философия Кожа Ахмета Ясауи. Распространение в Казахстане ханафитских правовых норм и практики. Памятники исламской религий в Казахстане. Роль ислама в становлении казахского государства. Ислам в Казахстане в XX веке. Христианская религия в Казахстане. Православная церковь в Казахстане. Католичество в Казахстане. Протестантство в Казахстане.

Новые религиозные движения Особенности новых религиозных движений Учение, формы и особенности новых религиозных движений. Дилемма новых религиозных движений и традиционных религиозных систем: познавательные, психологические и бытовые противоречия. Признаки и последствия деятельности деструктивных течений. Запрещенные религиозные объединения. Религиозный экстремизм и терроризм: определение, признаки проявления и последствия. Терроризм - чуждое для религии явление. Опасность религиозного экстремизма и терроризма для национальной безопасности.

Казахстан – территория межконфессионализма. Законодательство РК о религии. Конфессиональная ситуация в современном Казахстане. Межконфессиональный диалог. Политика Президента Республики Казахстан Н.Назарбаева по установлению мира и межконфессионального согласия в Республике Казахстан и международном сообществе.

Рекомендуемая литература:

«Перечень учебников, учебно-методических комплексов, пособий и другой дополнительной литературы, в том числе на электронных носителях, разрешенных к использованию в организациях образования», утвержденный Министерством Образования и науки Республики Казахстан.

Примерные вопросы для квалификационного тестирования педагогов по блоку **«География-История»**: География - Знания об окружающей природе; общая экономико-географическая характеристика мира; население Земли и природа; развитие науки география; Казахстан на мировом рынке; глобальные проблемы человечества; современное мировое хозяйство. Казахстан в эпоху камня и бронзы. - Казахстан в эпоху камня и бронзы. Казахстан в эпоху раннего железа. - Эпоха раннего железа: общая характеристика. Казахстан период раннего и развитого средневековья (VI-начало XIII в.). - Государства на территории Казахстана в период средневековья. Великий Шелковый путь. Казахстан в XIII- первой половине XV вв. - Государства на территории Казахстана в XIII-XV вв. Этнические процессы Казахстана в XIV-XV вв. Формирование Казахской нации.

Образование, укрепление Казахского ханства (XV-XVII вв.). - Политическое положение Казахского ханства в XV-XVII вв. Казахстан во второй половине XVII века. - Политическое развитие Казахского ханства во второй половине XVII века. Социально-экономическое и политическое развитие Казахстана в XVIII веке. - Социально-экономическое и политическое развитие Казахстана в XVIII веке. Национально-освободительные движения XVIII-XIX вв.- Национально-освободительные движения XVIII-XIX вв. Казахстан в первой половине XIX века. - Реформы России XIX века в Казахстане. Отечественная война 1812 г. Завершение присоединения Казахстана к России. Казахстан во второй половине XIX века. - Реформы 1867-1868 гг. в Казахстане. Социально-экономическое развитие Казахстана в XIX веке. Казахстан в начале XX века. - Социально-экономическое и политическое развитие Казахстана в начале XX века. Казахстан в 1916-1920 гг. - Казахстан в период национально-освободительного движения 1916 г., в период политических событий 1917-1920 гг. Казахстан в 1920-1945 гг. - НЭП. Индустриализация. Коллективизация сельского хозяйства в Казахстане. Социально-политические процессы в Казахстане в 1920-1930 гг. Казахстан в период Великой Отечественной войны в 1941-1945 гг. Казахстан в 1945-1980 гг. - Социально-экономическое развитие Казахстана. Экологические вопросы в Казахстане. Независимый Казахстан. - Казахстан в годы независимости. Государства Древнего Востока. - Древняя Месопотамия. Древний Египет. Государства Юго-Западной Азии. Ассирия. Урарту. Хеттское государство. Финикия. Палестина. Персидское царство. Древние государства в Центральной Азии. Южная и Восточная Азия в древности.

Античная цивилизация. - Древняя Греция. Древние цивилизации в Греции. Города- государства. Афинское государство. Греко-персидские войны. Установление македонской власти в Греции. Древняя Спарта. Образование и наука в древней Греции. Древняя Македония. Древний Рим.

Раннее средневековье (V-X вв.). - Раннее средневековье. Западная Европа (V-X вв.). Византийская империя, Ближний Восток. Арабы VI-X вв. Центральная Азия. Эфталитское государство. Тюркские народы в раннем средневековье. Славяне. Киевская Русь. Основные признаки феодального общества. Особенности феодального строя.

Среднее средневековье (XI-XV вв.). - Европейские государства в XI- XV вв. Образование централизованных монархий. Франция. Англия. Германия. Испания. Италия. Русь в XI-XIII вв. Изменения в социальной жизни и хозяйственные достижения в XI-XV вв. Развитие просвещения и научных знаний в Европе XI-XV веков. Христианская церковь в XI-XIII вв. Крестовые походы. Страны Азии: Япония, Китай, Индия, Турция. Средняя и Центральная Азия в XI-XV вв. Монголо-татарское нашествие. Золотая Орда.

Позднее Средневековье (XVI- XVII вв.) - Политико-экономическое развитие европейских государств в XVI-XVII вв.: Англия, Франция, Германия, Испания, Нидерланды, Италия. Великие географические открытия в конце XV века - начале XVI веков. Народы Америки в XV веке. Россия в XVII в. Культура эпохи возрождения в Западной Европе.

Страны Европы и Америки в XIX- начало XX вв. - Анतिकолониальное и национально-освободительное движение. Великобритания. Франция. Германия. Италия. Австро-Венгрия. Россия. США.

Страны Азии и Африки в XIX- начало XX вв. - Япония. Китай. Индия. Иран. Османская империя. Арабские страны.

Развитие науки и культуры в XVII- XIX вв. - Новые прогрессивные идеи капитализма, их влияние на развитие культуры. Наука и техника. Литература и искусство.

Международные отношения. Страны Европы и Америки в период между двумя мировыми войнами. - Завершение территориального разделения мира между великими державами. Империалистические войны в конце XIX в. Дипломатическая политика накануне первой мировой войны. Политический кризис начала XX в. Первая мировая война. Версальско-Вашингтонская система послевоенного устройства мира. Великобритания. Франция. Германия. Италия. СССР. США.

Страны Азии и Африки в 1914- 1945 гг.- Япония. Турция. Китай и Монголия. Афганистан и Иран. Индия. Арабские страны. Страны Азии и Африки

Международные отношения во второй половине XX – начале XXI вв. - Международные отношения в 1945-2014 гг. Развитие науки и культуры

Рекомендуемая литература:

1. «Перечень учебников, учебно-методических комплексов, пособий и другой дополнительной литературы, в том числе на электронных носителях, разрешенных к использованию в организациях образования», утвержденный Министерством Образования и науки Республики Казахстан.

Примерные вопросы для квалификационного тестирования педагогов по блоку **«Физика-Информатика»**: **Механика:** механическое движение, взаимодействие тел, работа и мощность, давление, методы исследования механических явлений, механические колебания и волны.

Молекулярная физика и термодинамика: молекулярное строение вещества, тепловые явления, методы исследования тепловых явлений, преобразование энергий в тепловых процессах.

Электродинамика: электризация тел, постоянный электрический ток, взаимодействие магнитов, электромагнитные волны, методы исследования электромагнитных явлений, световые волны, световые явления.

Атомная и ядерная физика: атом, модели атома и методы его исследования; атомное ядро, энергия связи частиц в ядре, ядерная энергетика, методы наблюдения и регистрации частиц в ядерной физике.

Основы астрономии: звездное небо и основные принципы ориентации по звездам; звездный мир; расстояние до звезд; связь между солнцем и землей; звезды планетной системы; планеты групп земли; планеты гиганты; малые тела солнечной системы; наша галактика; основные этапы эволюции мира; освоение мира и будущее освоение его человечеством.

Введение.

Знать:

- Информатика, информация.
- Количество информации, единицы измерения информации.
- Информационная картина мира, информационные системы и ресурсы.
- Информационная безопасность в компьютерных сетях, законодательство Республики Казахстан в сфере защиты информации.
- Способы представления информации в компьютере. Кодирование числовой, текстовой и графической информации, декодирование.
- Системы счисления, перевод чисел из одной системы счисления в другую. Логика и логические операции, таблицы истинности, логические основы компьютера.
- Защита информации, антивирусные программы, сжатие информации, программы архиваторы

Компьютер как средство обработки информации.

Умение:

- История развития вычислительной техники, поколения электронно-вычислительных машин.
- Тенденции развития компьютерной техники.
- Компьютер, назначение и возможности основных устройств компьютера. · Периферийные устройства, установка периферийных устройств, драйверы.

Классификация и общая характеристика программного обеспечения.

Знать:

- Понятие операционной системы и ее функции.
- Основные объекты и приемы управления операционной системы.
- Файлы, папки и ярлыки.
- Создание, переименование папок и ярлыков.
- Поиск объектов, копирование, перемещение и удаление объектов
- Запись и считывание информации, носители информации.

Текстовый процессор Microsoft Word.

Знать:

- Общие сведения о текстовом процессоре.
- Интерфейс программы, создание и сохранение документа, основные приемы форматирования текста. Шрифт, абзацы, отступы и интервалы.
- Нумерованный и маркированный списки. Колонки, параметры страницы, поля, предварительный просмотр, печать документа.
- Таблицы, создание таблиц, редактирование таблиц, ввод и форматирование содержимого таблиц.
- Вставка графических объектов и декоративных надписей, форматирование надписей и рисунков.

Основы компьютерной графики.

Знать:

- Виды компьютерной графики.

- Векторная графика, интерфейс программы по обработке векторной графики.
- Растровая графика, интерфейс программы по обработке растровой графики.

Табличный процессор Microsoft Excel.

Знать:

- Электронные таблицы.
- Интерфейс окна табличного процессора.
- Основные понятия электронных таблиц.

Технология ввода данных в MS Excel.

Знать:

- Ввод, редактирование и форматирование данных, маркер заполнения, ввод формул.
- Относительные, абсолютные и смешанные ссылки.
- Функции, использование стандартных функций, построение диаграмм, подготовка таблицы к печати.

MS PowerPoint. Создание презентаций.

Знать:

- Презентации, знакомство с интерфейсом программы.
- Конструктор мультимедийных презентаций, создание презентаций шаблоны оформления.
- Создание текста, внедрение таблиц, видео и звуков, рисунков.
- Настройка эффектов анимации, демонстрация презентации.

Компьютерные телекоммуникации.

Знать:

- Основные виды компьютерной связи. Локальная сеть. Глобальная компьютерная сеть.
- Поиск информации в интернете, доступ к ресурсам сети Интернет, службы Интернета, защита информации и информационная безопасность.

Алгоритмизация и программирование.

Знать:

- Понятие алгоритма, свойства, способы представления алгоритмов, типы алгоритмов.
  - Язык программирования, программа и ее структура, типы данных.
- Понятие переменной, выражения, присваивание, числовые функции.

- Ввод и вывод данных.

- Программирование линейных алгоритмов.

- Программирование разветвляющихся алгоритмов.

Программирование циклических алгоритмов.

Информационное моделирование.

Знать:

- Моделирование, понятие модели.
- Типы моделей, способы моделирования.
- Создание компьютерных моделей.

Рекомендуемая литература:

1. «Перечень учебников, учебно-методических комплексов, пособий и другой дополнительной литературы, в том числе на электронных носителях, разрешенных к использованию в организациях образования», утвержденный Министерством Образования и науки Республики Казахстан.

Примерные вопросы для квалификационного тестирования педагогов по блоку «**Математика-Информатика**»: **Вычисления**: выполнение действий над действительными числами, решение основных задач на процент и пропорцию.

Преобразование выражений: преобразование рациональных выражений; преобразование выражений, содержащих степени с целым и дробным показателями; применение формул сокращенного умножения, свойств арифметического квадратного корня и корня n -ой степени; преобразование тригонометрических, показательных, логарифмических и иррациональных выражений.

Уравнение и системы уравнений: решение линейных, квадратных и дробно-рациональных уравнений; уравнений, приводимых к квадратным; уравнений, содержащих переменную под знаком модуля; решение тригонометрических, логарифмических, показательных, иррациональных уравнения и их системы.

Текстовые задачи: решение текстовых задач с помощью составления уравнений и систем уравнений.

Неравенства и системы неравенств: решение линейных, квадратных и дробно-рациональных неравенств и их систем; решение неравенств, содержащих переменную под знаком модуля и их системы; решение тригонометрических, логарифмических, показательных, иррациональных неравенств и их систем.

Тригонометрия: применение основных тригонометрических тождеств, формул приведения, формул суммы, формул двойного и половинного углов; формул преобразования суммы в произведение, формул преобразование произведения в сумму или разность, формулы понижения степени.

Прогрессия: нахождение n -ого члена последовательности заданной рекуррентно; разности арифметической прогрессии, знаменателя геометрической прогрессии; применение формулы n -ый член арифметической и геометрической прогрессии, формулы суммы n первых членов арифметической и геометрической прогрессии, формулу суммы бесконечно убывающей геометрической функции.

Функция, производная, интеграл: чтение графика функции; нахождение области определения и множества значений, периода, нулей и промежутков знакопостоянства функции; применение уравнения касательной к графику функции; с помощью производной нахождение промежутков возрастания и убывания, критических точек, точек экстремума, экстремумы функции, наибольшее и наименьшее значения функции; исследование функции и построение ее графика; нахождение первообразной функции; применение формулы Ньютона-Лейбница; нахождение площади криволинейной трапеции; вычисление площади плоской фигуры и объема тел вращения с помощью определенного интеграла.

Планиметрия: используя свойства треугольника, четырехугольников, правильного многоугольника, окружности нахождение неизвестных элементов этих фигур; применение теоремы Пифагора, теоремы синусов и косинусов, соотношения между сторонами и углами прямоугольного треугольника; составление уравнения окружности; применение подобия треугольников при решении задач; вычисление суммы внутренних углов правильного многоугольника; нахождение радиуса вписанной окружности в правильный многоугольник и описанной окружности около правильного многоугольника; вычисление длины окружности и длины дуги окружности; нахождение площади круга и сектора.

Стереометрия: построение пространственных фигур; применение свойств параллельности и перпендикулярности прямых и плоскостей при решении задач стереометрии; нахождение площади поверхности и объемов многогранников и тел вращения, нахождение площади сечения.

Векторы и метод координат: выполнение действий над векторами; составление уравнения прямой и плоскости; нахождение угла между векторами; применение векторов и метода координат при решении задач по планиметрии и стереометрии.

Введение.

Знать:

- Информатика, информация.
- Количество информации, единицы измерения информации.
- Информационная картина мира, информационные системы и ресурсы.
- Информационная безопасность в компьютерных сетях, законодательство Республики Казахстан в сфере защиты информации.
- Способы представления информации в компьютере. Кодирование числовой, текстовой и графической информации, декодирование.
- Системы счисления, перевод чисел из одной системы счисления в другую. Логика и логические операции, таблицы истинности, логические основы компьютера.
- Защита информации, антивирусные программы, сжатие информации, программы архиваторы

Компьютер как средство обработки информации.

Умение:

- История развития вычислительной техники, поколения электронно-вычислительных машин.
- Тенденции развития компьютерной техники.
- Компьютер, назначение и возможности основных устройств компьютера. · Периферийные устройства, установка периферийных устройств, драйверы.

Классификация и общая характеристика программного обеспечения.

Знать:

- Понятие операционной системы и ее функции.
- Основные объекты и приемы управления операционной системы.
- Файлы, папки и ярлыки.

- Создание, переименование папок и ярлыков.
- Поиск объектов, копирование, перемещение и удаление объектов.
- Запись и считывание информации, носители информации.

Текстовый процессор Microsoft Word.

Знать:

- Общие сведения о текстовом процессоре.
- Интерфейс программы, создание и сохранение документа, основные приемы форматирования текста. Шрифт, абзацы, отступы и интервалы.
- Нумерованный и маркированный списки. Колонки, параметры страницы, поля, предварительный просмотр, печать документа.
- Таблицы, создание таблиц, редактирование таблиц, ввод и форматирование содержимого таблиц.
- Вставка графических объектов и декоративных надписей, форматирование надписей и рисунков.

Основы компьютерной графики.

Знать:

- Виды компьютерной графики.
- Векторная графика, интерфейс программы по обработке векторной графики. Растровая графика, интерфейс программы по обработке растровой графики.

Табличный процессор Microsoft Excel.

Знать:

- Электронные таблицы.
- Интерфейс окна табличного процессора. Основные понятия электронных таблиц.

Технология ввода данных в MS Excel.

Знать:

- Ввод, редактирование и форматирование данных, маркер заполнения, ввод формул.
- Относительные, абсолютные и смешанные ссылки.
- Функции, использование стандартных функций, построение диаграмм, подготовка таблицы к печати.

MS PowerPoint. Создание презентаций.

Знать:

- Презентации, знакомство с интерфейсом программы.
  - Конструктор мультимедийных презентаций, создание презентации, шаблоны оформления.
  - Создание текста, внедрение таблиц, видео и звуков, рисунков.
- Настройка эффектов анимации, демонстрация презентации.

Компьютерные телекоммуникации.

Знать:

- Основные виды компьютерной связи. Локальная сеть. Глобальная компьютерная сеть.
- Поиск информации в интернете, доступ к ресурсам сети Интернет, службы Интернета, защита информации и информационная безопасность.

Алгоритмизация и программирование.

Знать:

- Понятие алгоритма, свойства, способы представления алгоритмов, типы алгоритмов.

- Язык программирования, программа и ее структура, типы данных.

Понятие переменной, выражения, присваивание, числовые функции.

- Ввод и вывод данных.

- Программирование линейных алгоритмов.

- Программирование разветвляющихся алгоритмов.

Программирование циклических алгоритмов.

Информационное моделирование.

Знать:

- Моделирование, понятие модели.

- Типы моделей, способы моделирования. · Создание компьютерных моделей.

Рекомендуемая литература:

1. «Перечень учебников, учебно-методических комплексов, пособий и другой дополнительной литературы, в том числе на электронных носителях, разрешенных к использованию в организациях образования», утвержденный Министерством Образования и науки Республики Казахстан.

Список используемой литературы

20. Закон Республики Казахстан от 27 июля 2007 года № 319-III «Об образовании» (с изменениями и дополнениями по состоянию на 21.07.2015 г.);
21. Трудовой кодекс Республики Казахстан от 15 мая 2007 года № 251-III (с изменениями и дополнениями по состоянию на 21.07.2015 г.);
22. Национальная рамка квалификации. - Утверждена протоколом от 16 марта 2016 года Республиканской трехсторонней комиссией по социальному партнерству и регулированию социальных и трудовых отношений.
23. Отраслевая рамка квалификации в области образования. Утверждена ПРОТОКОЛОМ №2 заседания отраслевой трехсторонней комиссии по социальному партнерству и регулированию социальных и трудовых отношений при Министерстве образования и науки Республики Казахстан от «23» ноября 2016 года
24. Профессиональный стандарт педагога. Приложение к приказу Председателя Правления Национальной палаты предпринимателей Республики Казахстан «Атамекен» № 133 от 8 июня 2017 года
25. Приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 27 января 2016 года № 83 «Об утверждении Правил и условий проведения аттестации педагогических работников и приравненных к ним лиц, занимающих должности в организациях образования, реализующих общеобразовательные учебные программы дошкольного воспитания и обучения, начального, основного среднего и общего среднего образования, образовательные программы технического и профессионального, послесреднего, дополнительного образования и специальные учебные программы, и иных гражданских служащих в области образования и науки»;
26. Приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 31 октября 2018 года № 604 «Об утверждении государственных общеобязательных стандартов образования всех уровней образования»;
27. Приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 26 января 2018 года № 32 «Об определении перечня документов, рекомендуемых для ведения отдельными категориями педагогических работников организаций среднего образования»;
28. Приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 9 февраля 2018 года № 47 «О внесении изменений и дополнений в приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 18 марта 2008 года № 125 «Об утверждении Типовых правил проведения текущего контроля успеваемости, промежуточной и итоговой обучаемости»;
29. Приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 12 марта 2018 года № 91 «О внесении изменений и дополнения в приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 17 сентября 2013 года № 375 «Об утверждении Типовых правил деятельности по видам общеобразовательных организаций (начального, основного среднего и общего среднего образования)»;
30. Приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 19 февраля 2018 года № 64 «О внесении изменения в приказ Министра образования и науки

Республики Казахстан от 29 января 2008 года № 40 «Об утверждении Правил об исчислении заработной платы работников государственных организаций образования, финансируемых за счет средств бюджета»;

31. Приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 10 мая 2018 года № 199 «О внесении изменений и дополнения в приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 3 апреля 2013 года № 115 «Об утверждении типовых учебных программ по общеобразовательным предметам, курсам по выбору и факультативам для общеобразовательных организаций»;

32. Приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 12 июня 2018 года № 266 «О внесении изменений в приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 28 января 2016 года № 95 "Об утверждении правил организации и проведения курсов повышения квалификации педагогических кадров»;

33. Приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 14 июня 2018 года № 272 «О внесении изменений и дополнений в приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 18 марта 2008 года № 125 «Об утверждении Типовых правил проведения текущего контроля успеваемости, промежуточной и итоговой аттестации обучающихся»;

34. Приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 9 августа 2018 года №394 «О внесении дополнений в приказ исполняющего обязанности Министра образования и науки Республики Казахстан «Об утверждении перечня рекомендуемых предметных, профессиональных конкурсов, спортивных соревнований и других творческих мероприятий» от 24 мая 2012 года №226»;

35. Приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 13 июля 2009 года № 338 «Об утверждении Типовых квалификационных характеристик должностей педагогических работников и приравненных к ним лиц»;

36. Приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 4 сентября 2018 года № 441 «О внесении изменений и дополнений в приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 8 ноября 2012 года № 500 «Об утверждении типовых учебных планов начального, основного среднего, общего среднего образования Республики Казахстан»;

37. Приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 15 мая 2019 года № 205 «О внесении изменения и дополнений в приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 8 ноября 2012 года № 500 «Об утверждении типовых учебных планов начального, основного среднего, общего среднего образования Республики Казахстан»;

38. Приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 7 марта 2019 года № 105 «О внесении изменений в приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 27 июля 2017 года № 352 «О внесении изменения и дополнений в приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 3 апреля 2013 года № 115 «Об утверждении типовых учебных программ по общеобразовательным предметам, курсам по выбору и факультативам для общеобразовательных организаций».

СОДЕРЖАНИЕ

	Стр.
Введение	105
1 Процедура аттестации учителей по новым правилам в 2018 году: итоги и выводы	107
2 Методические рекомендации учителю по подготовке к Национальному квалификационному тестированию	145
3 Методические рекомендации по комплексному аналитическому обобщению итогов деятельности учителя	157
Заключение	162
Приложение	164
Список использованной литературы	201

**КӘСІБИ СТАНДАРТТЫ ЖӘНЕ ҰЛТТЫҚ БІЛІКТІЛІК ТЕСТІН ЖЕТІЛДІРУ
ШЕҢБЕРІНДЕ ПЕДАГОГТЕРДІ АТТЕСТАТТАУДАН ӨТУГЕ ДАЙЫНДАУ
БОЙЫНША ӘДІСТЕМЕЛІК ҰСЫНЫМДАР**

**МЕТОДИЧЕСКИЕ РЕКОМЕНДАЦИИ
ПО ПОДГОТОВКЕ ПЕДАГОГОВ К ПРОХОЖДЕНИЮ АТТЕСТАЦИИ
В РАМКАХ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО СТАНДАРТА И НАЦИОНАЛЬНОГО
КВАЛИФИКАЦИОННОГО ТЕСТА**

Басуға 18.09.2019 ж. қол қойылды. Пішімі 60×84 1/12.
Қағазы офсеттік. Офсеттік басылыс.
Қаріп түрі «Times New Roman». Шартты баспа табағы 12

Подписано в печать 18.09.2019 г. Формат 60×84 1/12.
Бумага офсетная. Печать офсетная.
Шрифт Times New Roman. Усл. п.л. 12

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі
«Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы» РМҚК
010000, Нұр - Сұлтан қ., Мәңгілік ел д-лы 8, «Алтын Орда» БО, 15-қабат.

Министерство образования и науки Республики Казахстан
Национальная академия образования им. Ы.Алтынсарина
010000, г. Нур - Султан, пр. Мәңгілік ел 8, БЦ «Алтын Орда»